การสร้างความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย

ภัทราวรรณ สอนสุภาพ

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐศาสตร์
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช 2568

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

การสร้างความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย

ภัทราวรรณ สอนสุภาพ

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐศาสตร์
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช 2568

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

THE COLLABORATION OF POLITICAL LEADERS IN LOCAL DEVELOPMENT IN NA DUANG DISTRICT, LOEI PROVINCE

PATTARAWAN SONSUPAP

A THEMATIC PAPER SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTST FOR THE DEGREE OF MASTER OF POLITICAL SCIENCE

PROGRAM IN POLITICAL SCIENCE

FACULTY OF SOCIAL SCIENCES

MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY

2025

COPYRIGHT OF MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY

หัวข้อสารนิพนธ์	**การสร้างความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย**
ชื่อนักศึกษา	**ภัทราวรรณ สอนสุภาพ**
ชื่อปริญญา	**รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**
สาขาวิชา	**รัฐศาสตร์**
ปีพุทธศักราช	**2568**
อาจารย์ที่ปรึกษา	**ดร.วีรนุช พรมจักร์**

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อนุมัติให้นับสารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต

คณบดีคณะสังคมศาสตร์ .....

(พระมหาสุรไกร ชินพุทธิสิริ, ผู้ช่วยศาสตราจารย์)

คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์:

ประธานกรรมการ .....

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล พรมกุล)

อาจารย์ที่ปรึกษา .....

(ดร.วีรนุช พรมจักร์)

กรรมการ .....

(ดร.อาทิตย์ แสงเฉวก)

กรรมการ .....

(รองศาสตราจารย์ ดร.ไชยวัฒน์ เผือกคง)

กรรมการ .....

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุขพัฒน์ อนนท์จารย์)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บทคัดย่อ

หัวข้อสารนิพนธ์	**การสร้างความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย**
ชื่อนักศึกษา	**ภัทราวรรณ สอนสุภาพ**
ชื่อปริญญา	**รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**
สาขาวิชา	**รัฐศาสตร์**
ปีพุทธศักราช	2568
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	**ดร.วีรนุช พรมจักร์**

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอนาด้วงจังหวัดเลย 2) วิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการสร้างความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย และ 3) ศึกษาแนวทางการสร้างความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย การวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีแบบผสมผสาน (Mixed Method) โดยเก็บข้อมูลเชิงปริมาณด้วยแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 258 คน ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้นำทางการเมืองระดับท้องถิ่นและผู้เกี่ยวข้อง จำนวน 26 คน โดยใช้การคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ผลการวิจัยพบว่า 1. โดยรวมผู้นำทางการเมืองในอำเภอนาด้วงมีระดับความร่วมมือในการพัฒนาท้องถิ่นอยู่ในระดับ “มาก” โดยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 4.25 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.68 ซึ่งสะท้อนถึงความสอดคล้องในการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้นำท้องถิ่นและท้องที่ 2. ผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่น และท้องที่ มีบทบาทเชิงประสานงานและสนับสนุนการดำเนินงานร่วมกับภาคประชาชน เช่น การจัดเวทีประชาคม การวางแผนพัฒนาท้องถิ่น และการขับเคลื่อนโครงการร่วมกับ และ 3. ข้อเสนอแนะของผู้ให้ข้อมูล พบว่า การสร้างความร่วมมือที่มีประสิทธิภาพควรเน้นการจัดเวทีประชาคมที่เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม การพัฒนาทักษะผู้นำด้านการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม การสร้างความสัมพันธ์แนวราบระหว่างผู้นำทางการเมืองกับภาคประชาชน และปัจจัยที่เอื้อต่อความร่วมมือ ได้แก่ ความสัมพันธ์ส่วนบุคคลของผู้นำ ความเชื่อถือจากประชาชน และช่องทางการสื่อสารอย่างไม่เป็นทางการ อุปสรรคที่พบ เช่น ความขัดแย้งเชิงอำนาจระหว่างหน่วยงาน, ความไม่ชัดเจนในบทบาทหน้าที่ และข้อจำกัดด้านงบประมาณ

คำสำคัญ: ความร่วมมือ, ผู้นำทางการเมือง, การพัฒนาท้องถิ่น, อำเภอนาด้วง, จังหวัดเลย

ABSTRACT

Thematic Paper Topic	**THE COLLABORATION OF POLITICAL LEADERS IN LOCAL DEVELOPMENT IN NA DUANG DISTRICT, LOEI PROVINCE**
Student's Name	**Pattarawan Sonsupap**
Degree Sought	**Master of Political Science**
Program	**Political Science**
Anno Domini	**2025**
Advisor	**Dr. Weeranuch Promjak**

This research aimed to: (1) examine the level of collaboration among political leaders in local development in Na Duang District, Loei Province; (2) analyze the problems and obstacles in building such collaboration; and (3) identify strategies to enhance cooperation among political leaders for local development in the same area. The study employed a mixed-methods approach. Quantitative data were collected through questionnaires from a sample of 258 respondents, while qualitative data were obtained through in-depth interviews with 26 key informants, including local political leaders and stakeholders, selected using purposive sampling.

The research findings revealed the following: (1) overall, political leaders in Na Duang District demonstrated a high level of collaboration in local development, with an average score of 4.25 and a standard deviation of 0.68, reflecting consistency in cooperation between local administrative and local government leaders; (2) political leaders played key roles in coordination and support for community participation, such as organizing public forums, planning development projects, and driving joint initiatives; and (3) to enhance effective collaboration, key recommendations included organizing inclusive public forums, developing participatory leadership skills, and fostering horizontal relationships between political leaders and citizens. Facilitating factors included personal relationships,

public trust, and informal communication channels. Identified obstacles were inter-agency power conflicts, unclear role definitions, and budget limitations.

Keywords: Collaboration, Political Leadership, Local Development, Na Duang District, Loei Province

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่อง “การสร้างความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่นอำเภอนาด้วง จังหวัดเลย” ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณา อันเนื่องมาจากความเอื้ออารี ความเสียสละ และความเมตตาจากหลายท่าน กราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

กราบขอบพระคุณ ดร.วีรนุช พรมจักร์ อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.สุขพัฒน์ อนนท์จารย์ และ ดร.อาทิตย์ แสงเฉวก อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ ที่ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่า อบรมสั่งสอน ให้ข้อเสนอแนะ อันทรงคุณค่าแก่การศึกษาค้นคว้า ตลอดจนที่สละเวลาในการตรวจทานแก้ไขข้อบกพร่องของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ตรวจทานความถูกต้องของภาษา และพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แนะนาแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อให้เครื่องมือมี ความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

กราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ภาสกร ดอกจันทร์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรเชษฐ์ โทอื้น และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศตวรรษ สงกาผัน ผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตรวจสอบและประเมินเครื่องมือวิจัย ซึ่งได้กรุณาให้คำแนะนำอันทรงคุณค่าและมีส่วนสำคัญยิ่งต่อการพัฒนางานวิจัยฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์และน่าเชื่อถือยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณ ผู้นำทางการเมือง ผู้นำท้องที่ ผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่หน่วยงานของรัฐ รวมถึงอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน และอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ในเขตอำเภอนาด้วง จังหวัดเลย ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ ความร่วมมือ และสละเวลาอันมีค่าในการให้ข้อมูล ตลอดจนการตอบแบบสอบถาม ซึ่งมีคุณประโยชน์อย่างยิ่งต่อการดำเนินงานวิจัยครั้งนี้

ข้าพเจ้าขอน้อมแสดงความกตัญญูกตเวทีต่อบิดา มารดา และครอบครัว ขอขอบคุณเพื่อนนักศึกษาปริญญาโททุกท่านที่คอยให้กำลังใจมาโดยตลอด และเป็นแรงสนับสนุนทั้งทางตรงและทางอ้อมมาโดยตลอดประโยชน์ใด ๆ ที่เกิดจากสารนิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอใช้เป็นเครื่องสักการะบูชาคุณพระรัตนตรัย คุณบิดามารดา และคุณครูบาอาจารย์ทั้งหลายด้วยเทอญ

ภัทราวรรณ สอนสุภาพ

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อ ..... จ

ABSTRACT ..... ฉ

กิตติกรรมประกาศ ..... ช

สารบัญ ..... ฌ

สารบัญตาราง ..... ฎ

สารบัญรูปภาพ ..... ฐ

สารบัญคำย่อ ..... ฑ

บทที่ 1 บทนำ 1

1.1. ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา 1

1.2. วัตถุประสงค์ 4

1.3. ขอบเขตการวิจัย 4

1.3.1. ขอบเขตด้านเนื้อหา 4

1.3.2. ขอบเขตด้านพื้นที่ 5

1.3.3. ขอบเขตด้านกลุ่มประชากร 5

1.3.4. ขอบเขตด้านเวลา 5

1.4. ขอบเขตด้านเอกสาร 5

1.5. นิยามศัพท์ 6

1.6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ 7

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 8

2.1. แนวคิดทฤษฎีผู้นำทางการเมือง 8

2.1.1. ความหมายของผู้นำ 8

2.1.2. แบบของผู้นำทางการเมือง 11

2.1.3. ผู้นำทางการเมือง 12

2.1.4. บทบาทหน้าที่ของผู้นำ 13

2.1.5. ความสำคัญของผู้นำทางการเมือง 17

2.2. แนวคิดทฤษฎีการสร้างความร่วมมือ 18

2.2.1. ลักษณะความร่วมมือระหว่างท้องถิ่นและท้องที่ 18
2.2.2. แนวคิดความร่วมมือระหว่างท้องถิ่นและท้องที่ 20
2.2.3. ความหมายรูปแบบความร่วมมือ 23
2.2.4. แนวคิดการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างท้องถิ่นและท้องที่ 27
2.3. แนวคิดทฤษฎีการกระจายอำนาจ 33
2.3.1. ที่มาและความหมายเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ 34
2.3.2. อำนาจหน้าที่เกี่ยวการกระจายอำนาจ 35
2.3.3. ความสำคัญของการกระจายอำนาจ 38
2.4. แนวคิดทฤษฎีการบริหารราชการแผ่นดินส่วนกลาง 40
2.4.1. ประวัติความเป็นมาของการบริหารราชการแผ่นดินส่วนกลาง 40
2.4.2. แนวคิดการปกครองท้องถิ่นและองค์การบริหารส่วนตำบล 46
2.4.3. การปกครองท้องที่และกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน 49
2.5. แนวคิดทฤษฎีการพัฒนาท้องถิ่น 51
2.5.1. ความหมายของการพัฒนา 51
2.5.2. ความสำคัญของการพัฒนาท้องถิ่น 56
2.6. แนวคิดทฤษฎีการปฏิบัติงานที่ดีตามแนวพุทธ 58
2.6.1. แนวคิดคุณธรรมการบริหารองค์กรรัฐตามแนวพุทธศาสน์ 59
2.6.2. หลักราชวสดีธรรม 63
2.7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 65
2.8. กรอบแนวคิด 69
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย 70
3.1. รูปแบบการวิจัย 70
3.2. กลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 71
3.3. หน่วยที่ใช้ในการวิจัย 73
3.4. พื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย 73
3.5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 74
3.6. การเก็บรวบรวมข้อมูล 75
3.7. การวิเคราะห์ข้อมูล 79
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 81

4.1. การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ 82
4.2. การนำเสนอผลการศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ 94
4.3. การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ 98
ขั้นตอนการนำไปใช้ 106
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะในการวิจัย 109
5.1. สรุปผลการวิจัย 109
5.1.1. ระดับความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย 109
5.1.2. ปัญหาและอุปสรรคในการสร้างความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย 111
5.1.3. แนวทางการสร้างความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย 112
5.2. อภิปรายผลการวิจัย 113
5.2.1. ระดับความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย 113
5.2.2. ปัญหาและอุปสรรคในการสร้างความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย 114
5.2.3. แนวทางการสร้างความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย 116
5.3. ข้อเสนอแนะ 118
5.3.1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย 118
5.3.2. ข้อเสนอแนะงานวิจัยครั้งต่อไป 118
บรรณานุกรม 120
ภาคผนวก 129
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 130
ภาคผนวก ข หนังสือขอเชิญผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย 140
ภาคผนวก ค ผลการวิเคราะห์การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ (IOC) 144
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล 148
ภาคผนวก จ รูปภาพประกอบงานวิจัย 178
ประวัติผู้เขียนสารนิพนธ์ 183

สารบัญตาราง

	หน้า
1.1 แสดงข้อมูลกลุ่มเป้าหมาย	72
2 ตารางที่ 2 แสดงข้อมูลผลการวิเคราะห์	82
3 ตารางที่ 3 แสดงข้อมูลผลการวิเคราะห์	83
4 ตารางที่ 4 แสดงข้อมูลผลการวิเคราะห์	85
5 ตารางที่ 5 แสดงข้อมูลผลการวิเคราะห์	86
6 ตารางที่ 6 แสดงข้อมูลผลการวิเคราะห์	88
7 ตารางที่ 7 แสดงข้อมูลผลการวิเคราะห์	89
8 ตารางที่ 8 แสดงข้อมูลผลการวิเคราะห์	90
9 ตารางที่ 9 แสดงข้อมูลผลการวิเคราะห์	92
10 ตารางที่ 10 แสดงข้อมูลผลการวิเคราะห์	93
11 ตารางที่ 11 แสดงข้อมูลปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ	95
12ตารางที่ 12 แสดงข้อมูลปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ	95
13 ตารางที่ 13 แสดงข้อมูลปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ	96
14ตารางที่ 14 แสดงข้อมูลปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ	96
15ตารางที่ 15 แสดงข้อมูลปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ	97
16ตารางที่ 16 แสดงข้อมูลปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ	97

สารบัญรูปภาพ

	หน้า
รูปภาพ 1 รูปภาพ องค์ความรู้	106

สารบัญคำย่อ

ใส่ข้อมูลที่นี่

บทที่ 1
บทนำ

1.1. ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา

ในปัจจุบัน การบริหารราชการแผ่นดินของประเทศไทยเป็นไปตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ซึ่งกำหนดให้การบริหารราชการแผ่นดินแบ่งออกเป็นสามส่วน ได้แก่ การบริหารราชการส่วนกลาง การบริหารราชการส่วนภูมิภาค และการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น โดยทั้งสามส่วนนี้อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะรัฐมนตรี ซึ่งมีอำนาจและหน้าที่ในการกำหนดนโยบายเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปปฏิบัติ อันเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนตามที่กฎหมาย นโยบาย และแผนที่กำหนด ทั้งนี้ คณะรัฐมนตรีเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดของการบริหารราชการแผ่นดิน การบริหารราชการส่วนกลางใช้หลักการรวมอำนาจ โดยอำนาจในการบังคับบัญชาและการวินิจฉัยสั่งการสูงสุดอยู่ที่ส่วนกลาง โดยมีกรุงเทพมหานครเป็นศูนย์กลางของการบริหารราชการแผ่นดิน ในขณะที่การบริหารราชการส่วนภูมิภาคใช้หลักการแบ่งอำนาจ โดยที่หน่วยงานราชการส่วนกลางกระจายอำนาจการบังคับบัญชาและการวินิจฉัยสั่งการไปยังหน่วยงานในระดับภูมิภาค เพื่อให้สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน โดยมีโครงสร้างแบ่งออกเป็นสองระดับ ได้แก่ จังหวัดและอำเภอ ส่วนการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นใช้หลักการกระจายอำนาจจากส่วนกลาง โดยมอบหมายให้ประชาชนในท้องถิ่นสามารถปกครองตนเองได้อย่างอิสระ มีอำนาจตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงาน ตลอดจนการออกข้อบังคับหรือระเบียบต่าง ๆ ที่ใช้บังคับภายในเขตการปกครองของตนภายใต้กรอบของกฎหมาย ปัจจุบัน การบริหารราชการส่วนท้องถิ่นมีอยู่ 4 รูปแบบ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล และราชการบริหารส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษตามที่กฎหมายกำหนด ได้แก่ กรุงเทพมหานครและเมืองพัทยา (สุเทพ เอี่ยมคง, 2559)

การกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญของระบบการบริหารราชการแผ่นดินของประเทศไทย อีกทั้งยังเกี่ยวข้องโดยตรงกับการปรับโครงสร้างการบริหารในระดับส่วนกลางและส่วนภูมิภาค การมอบอำนาจในด้านภารกิจ งบประมาณ และบุคลากรให้แก่ท้องถิ่น ส่งผลให้บทบาทของการบริหารราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาคลดลง เนื่องจากความต้องการของประชาชนในแต่ละพื้นที่มีความแตกต่างกัน ประกอบกับคนในท้องถิ่นย่อมเข้าใจปัญหาและแนวทางแก้ไขที่สอดคล้องกับบริบทของตนเองมากที่สุด ดังนั้น การกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาในลักษณะเดียวกันทุกพื้นที่อาจไม่สามารถตอบสนองความต้องการที่แท้จริง

ของแต่ละท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ความหลากหลายของปัญหาในระดับท้องถิ่นยังเป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดข้อจำกัดในการบริหารงานของภาครัฐส่วนกลาง ส่งผลให้ไม่สามารถดำเนินงานได้อย่างทั่วถึงและตอบโจทย์ความต้องการของประชาชนในแต่ละพื้นที่ได้อย่างเหมาะสม ด้วยเหตุนี้ การกระจายอำนาจจึงได้รับการยอมรับว่าเป็นกลไกสำคัญในการส่งเสริมการพัฒนาอย่างเป็นระบบ และเป็นแนวทางในการกระจายความเจริญไปสู่พื้นที่ต่าง ๆ อย่างทั่วถึง (วิชชุกร นาคธน, 2550)

หากท้องถิ่นขาดความร่วมมือระหว่างผู้นำทางการเมือง ย่อมส่งผลกระทบต่อการพัฒนาในหลายด้านของประชาชน ปัญหานี้อาจนำไปสู่ความไม่เสถียรในระบบการเมือง และขัดขวางการเข้าถึงการพัฒนาอย่างยั่งยืนของประชาชน ความขัดแย้งระหว่างผู้นำทางการเมืองสามารถสร้างความไม่มั่นคงให้กับการบริหารงานของรัฐบาล ส่งผลให้ประชาชนขาดความเชื่อมั่นในระบบการเมือง เมื่อความเชื่อมั่นลดลง ประชาชนอาจไม่เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งทำให้ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาสังคมลดลง และส่งผลให้พวกเขาขาดโอกาสในการแสดงความคิดเห็นหรือมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับอนาคตของตนเอง นอกจากนี้ การขาดความร่วมมือระหว่างผู้นำยังเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินนโยบายสาธารณะให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ การศึกษา หรือสาธารณสุข หากผู้นำไม่สามารถทำงานร่วมกันเพื่อพัฒนานโยบายที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน ย่อมส่งผลให้ประชาชนได้รับผลกระทบโดยตรงจากนโยบายที่ไม่มีประสิทธิภาพและไม่ตอบสนองต่อปัญหาของสังคม (กองบรรณาธิการ, 2563) หากผู้นำไม่สามารถแก้ไขความขัดแย้งได้ ย่อมนำไปสู่ความแตกแยกในสังคม และอาจทำให้เกิดความขัดแย้งในระดับท้องถิ่น ซึ่งส่งผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยของชุมชน การแบ่งแยกดังกล่าวไม่เพียงแต่สร้างความตึงเครียดในสังคม แต่ยังลดโอกาสในการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม เนื่องจากความร่วมมือภายในชุมชนเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนโครงการพัฒนาต่างๆ หากความขัดแย้งรุนแรงขึ้น อาจนำไปสู่การประท้วงหรือเหตุการณ์ความไม่สงบทางการเมือง ซึ่งส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ ทำให้การดำรงชีวิตของประชาชนยากลำบากขึ้น โอกาสในการหางานลดลง และการเข้าถึงบริการสาธารณะต่างๆ ถูกจำกัด ดังนั้น การเสริมสร้างความร่วมมือและลดความขัดแย้งระหว่างผู้นำทางการเมืองจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมการพัฒนาของประชาชน เพื่อให้พวกเขาสามารถเข้าถึงโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคมได้อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น(สถาบันการศึกษาและวิจัย, 2564)

การที่ผู้นำทางการเมืองมีความร่วมมือและความสามัคคีกันเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประชาชนและสังคมในทิศทางที่ดี หากผู้นำมีความเป็นเอกภาพและสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะส่งผลต่อการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจ

สังคม และวัฒนธรรมของประชาชน (ขจรศักดิ์ หงส์วิวัฒน์ , 2560) ในด้านเศรษฐกิจ การร่วมมือกันของผู้นำทางการเมืองสามารถนำไปสู่การวางแผนและดำเนินนโยบายที่มีประสิทธิภาพ เช่น การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การส่งเสริมการลงทุน และการสร้างงานใหม่ ๆ ซึ่งจะช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยเฉพาะในระดับท้องถิ่นที่มีการพัฒนาที่ยั่งยืนตามความต้องการของประชาชน ด้านสังคม ความสามัคคีของผู้นำยังส่งผลต่อการสร้างความเชื่อมั่นในรัฐบาล และความสามารถในการให้บริการประชาชนอย่างทั่วถึง การร่วมมือกันทำให้สามารถประสานงานในการแก้ไขปัญหาที่ประชาชนเผชิญอยู่ เช่น การศึกษา สุขภาพ และความยากจน นอกจากนี้ การทำงานร่วมกันยังช่วยสร้างบรรยากาศของความไว้วางใจและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ในด้านวัฒนธรรม ความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองสามารถส่งเสริมการสร้างเอกลักษณ์และความหลากหลายทางวัฒนธรรม โดยการสนับสนุนกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมท้องถิ่น ทำให้ประชาชนรู้สึกภาคภูมิใจในวัฒนธรรมของตน และส่งเสริมการสื่อสารและการแลกเปลี่ยนระหว่างวัฒนธรรมที่ต่างกัน (วรพจน์ พงษ์พานิช, 2561)

พื้นที่อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย มีเขตการปกครองแบ่งเป็น 4 ตำบล 41 หมู่บ้านประกอบด้วย ตำบลนาด้วง มี 12 หมู่บ้าน ตำบลนาดอกคำ มี 17 หมู่บ้าน ตำบลท่าสะอาด มี 7 หมู่บ้าน และตำบลท่าสวรรค์ มี 5 หมู่บ้าน (ราชกิจจานุเบกษา, 94) ซึ่งเป็นตำบลที่มีเขตการปกครองตามพระราชบัญญัติ การกระจายอำนาจและระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.2534 โดยมีผู้นำทางการเมือง ได้แก่ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 คน นายกเทศมนตรีตำบล 2 คน นายกองค์การบริหารส่วนตำบล 3 คน มีผู้นำชุมชนฝ่ายท้องที่คือกำนัน 4 คน ทั้งนี้อำเภอนาด้วงยังประสบกับปัญหาหลายประการที่ทำให้การสร้างความร่วมมือระหว่างผู้นำทางการเมืองไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง ปัญหานี้ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการพัฒนาและคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ หนึ่งในปัญหาหลักคือการขาดความร่วมมือระหว่างผู้นำทางการเมือง โดยเฉพาะในเขตอำเภอนาด้วง ซึ่งมีการเมืองท้องถิ่นที่มีความซับซ้อนและมีการแข่งขันสูง ผลจากการขาดความเป็นเอกภาพในความร่วมมือ ทำให้การดำเนินการพัฒนาไม่สามารถบรรลุผลตามเป้าหมายที่วางไว้และส่งผลต่อความพึงพอใจของประชาชน (Pratama & Alamsyah, 2020) นอกจากนี้ การขาดการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพระหว่างผู้นำทางการเมืองและประชาชนในชุมชนยังเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการสร้างความร่วมมือ ซึ่งจะทำให้เกิดความไม่เข้าใจและความขัดแย้งในท้องถิ่น (Mardiana & Fitriana, 2018) อีกทั้งความแตกต่างทางอำนาจและผลประโยชน์ระหว่างผู้นำทางการเมืองอาจนำไปสู่การแย่งชิงอำนาจและความสนใจส่วนบุคคลมากกว่าการพัฒนาเพื่อประโยชน์ของประชาชน (Mugenda & Mugenda, 2003) การสร้างความร่วมมือระหว่างผู้นำทางการเมืองจึงมีความสำคัญในการสร้างเสถียรภาพทางการเมืองและการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน โดยต้องเน้นสร้างระบบการทำงานความร่วมมือกันขึ้นเพื่อเป็นหลักการที่สำคัญและกระบวนการแห่งการ

พัฒนาท้องถิ่น ตลอดจนเป็นหนึ่งในเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนอีกด้วย โดยต้องคำนึงถึงการให้ประชาชนได้เป็นศูนย์กลาง ของการพัฒนา ผู้นำการเมืองต้องเป็นผู้สนองนโยบายที่เกิดขึ้นจากประชาชนในท้องถิ่น นอกจากนี้สิ่งที่เกิดปัญหาจากการพัฒนาท้องถิ่น คือขาดความเข้าใจในการสร้างระบบการสอดประสานทำงานร่วมกันระหว่างผู้นำทางการเมืองด้วยกัน ขาดความร่วมมือในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างจริงจัง ขาดความเสียสละในการอุทิศตนและไม่ได้เข้ามามีบทบาทที่จะทำให้ประชาชนของแต่ละหมู่บ้านไม่ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารหรือการบำบัดทุกข์ บำรุงสุขชาวบ้านได้อย่างเท่าที่ควร จึงเป็นปัญหาระหว่างการบริหารงานและความร่วมมือของผู้นำทางการเมือง ที่ไม่มีความเข้าใจกัน จึงทำให้เกิดการปฏิบัติงานด้านอื่นๆ ไม่ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งเอาไว้ (เอมอร แสนภูวา, 2559)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจและต้องการที่จะศึกษาเรื่อง “การสร้างความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย” เพื่อศึกษาถึงสภาพความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อสร้างความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น อันจะเกิดประโยชน์แก่ชาวบ้าน และมุ่งหวังประสิทธิผลการทำงาน โดยผู้วิจัยตั้งเป้าหมายไว้ว่าเมื่องานวิจัยประสบความสำเร็จ จะสร้างระบบการทำงานร่วมกันระหว่างผู้นำทางการเมือง อันจะเป็นแนวทางในการพัฒนาให้ท้องถิ่นเกิดความยั่งยืนต่อไป

1.2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอนาด้วงจังหวัดเลย
2. เพื่อวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการสร้างความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย
3. เพื่อศึกษาแนวทางการสร้างความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย

1.3. ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีการกำหนดขอบเขตการศึกษาไว้ใน 4 ด้าน ได้แก่

1.3.1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยมุ่งเน้นการศึกษาระดับความร่วมมือ ปัญหา อุปสรรค และแนวทางในการสร้างความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น โดยพิจารณาบทบาทของผู้นำการเมืองระดับท้องที่และระดับท้องถิ่น ได้แก่ นายกองค์การบริหารส่วนตำบล

นายกเทศมนตรี สมาชิกสภาท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน รวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนา ทั้งนี้ การศึกษาได้จำแนกบทบาทออกเป็น 6 ประเด็นสำคัญ ได้แก่ 1. การวางแผนพัฒนาตำบล 2. ประสานและตรวจสอบในการปฏิบัติงาน 3. บทบาทในการส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดประชาคมในพื้นที่ 4. บทบาทฐานะในการปฏิบัติหน้าที่ 5. บทบาทในฐานะตัวแทนอำนาจรัฐ 6. บทบาทในฐานะประชาชน

1.3.2. ขอบเขตด้านพื้นที่

การวิจัยครอบคลุมพื้นที่อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย ซึ่งประกอบด้วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานท้องที่ในพื้นที่ ได้แก่ เทศบาลตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล และสำนักงานปกครองอำเภอ รวมถึงชุมชนในเขตตำบลต่างๆ ของอำเภอนาด้วง

1.3.3. ขอบเขตด้านกลุ่มประชากร

กลุ่มประชากรในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

- **กลุ่มเชิงปริมาณ** อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) และอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ในเขตอำเภอนาด้วง จำนวน 258 คน ซึ่งมีบทบาทในการทำงานร่วมกับผู้นำทางการเมืองในระดับพื้นที่
- **กลุ่มเชิงคุณภาพ** ผู้นำทางการเมืองและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาท้องถิ่น เช่น นายกองค์การบริหารส่วนตำบล นายกเทศมนตรี สมาชิกสภาท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตลอดจนปลัดอำเภอและเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นอำเภอ รวมจำนวนทั้งสิ้น 26 คน โดยใช้การคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

1.3.4. ขอบเขตด้านเวลา

ปีการศึกษา 2568 ตั้งแต่เดือนมีนาคม พ.ศ. 2568 จนถึงเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2568

1.4. ขอบเขตด้านเอกสาร

ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาแนวคิดทฤษฎีการกระจายอำนาจ แนวคิดทฤษฎีการบริหารราชการแผ่นดินส่วนกลาง แนวคิดทฤษฎีการพัฒนาท้องถิ่น แนวคิดทฤษฎีผู้นำทางการเมือง แนวคิดทฤษฎีการสร้างความร่วมมือและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อจะนำไปวิเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดในการดำเนินการวิจัย

1.5. นิยามศัพท์

การสร้างความร่วมมือ หมายถึง หมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกันระหว่าง ผู้นำทางการเมืองฝ่ายท้องที่และผู้นำทางการเมืองฝ่ายท้องถิ่น เพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน โดยเฉพาะในบริบทของ อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย การสร้างความร่วมมือดังกล่าวสะท้อนถึงกลไกเชิงสถาบันและเชิงชุมชนที่ผู้นำทางการเมืองดำเนินการผ่าน 6 ด้านสำคัญ ได้แก่ 1. การวางแผนพัฒนาตำบล 2. ประสานและตรวจสอบในการปฏิบัติงาน 3. บทบาทในการส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดประชาคมในพื้นที่ 4. บทบาทฐานะในการปฏิบัติหน้าที่ 5. บทบาทในฐานะตัวแทนอำนาจรัฐ 6. บทบาทในฐานะประชาชน

ผู้นำทางการเมือง หมายถึง บุคคลซึ่งได้รับการแต่งตั้งหรือเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในระดับท้องถิ่น หรือได้รับการยอมรับจากสังคมให้ทำหน้าที่ในฐานะผู้นำ โดยมีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบายสาธารณะ วางทิศทางการพัฒนา และบริหารจัดการภารกิจสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชน โดยเฉพาะในบริบทของ อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย ผู้นำทางการเมืองมีหน้าที่ในการประสานงาน สร้างความร่วมมือ และเชื่อมโยงการทำงานระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำทางการเมืองทั้งฝ่ายท้องที่และฝ่ายท้องถิ่น รวมถึงประชาชน ตลอดจนมีบทบาทในการกำกับ ติดตาม และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อให้การพัฒนาท้องถิ่นบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

การพัฒนาท้องถิ่น หมายถึง กระบวนการปรับปรุงและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างความเจริญก้าวหน้าและความมั่นคงยั่งยืนของชุมชน ทั้งนี้ใน อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย การพัฒนาท้องถิ่นขึ้นอยู่กับ การมีส่วนร่วมและความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองทั้งฝ่ายท้องที่และฝ่ายท้องถิ่น ในการกำหนดนโยบาย การวางแผนและขับเคลื่อนโครงการต่างๆ ให้สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่และความต้องการของประชาชน

การบริหารราชการแผ่นดิน หมายถึง การกำหนดนโยบายและทิศทางการปกครองประเทศให้เป็นไปตามแนวทางต่างๆ ในการบังคับใช้ทั้งท้องที่และท้องถิ่น เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน ส่งผลต่อภารกิจของรัฐที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยการกระจายภารกิจและทรัพยากรให้แก่ท้องถิ่น รวมถึงการกระจายอำนาจการตัดสินใจ การอำนวยความสะดวก และการตอบสนองความต้องการของประชาชน โดยเฉพาะการสร้างความร่วมมือระหว่างผู้นำทางการเมืองในอำเภอนาด้วง จังหวัดเลย

องค์การปกครองส่วนท้องที่ หมายถึง การปกครองตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ซึ่งเป็นการปกครองที่ใกล้ชิดกับประชาชน โดยมีกำนันและผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ช่วยนายอำเภอในการประสานงานระหว่างราชการส่วนภูมิภาคกับองค์กรปกครองส่วน

ท้องถิ่น เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อย ป้องกันและแก้ไขปัญหาต่างๆ ของประชาชนในพื้นที่ รวมถึงการไกล่เกลี่ยและระงับความขัดแย้งในท้องที่ ซึ่งมีฐานะเป็นตัวแทนของรัฐและประชาชนในการนำเสนอปัญหาต่อส่วนราชการ ในที่นี่หมายถึงอำเภอนาด้วง จังหวัดเลย

การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น หมายถึง รูปแบบการจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดินตามหลักการกระจายอำนาจการปกครอง โดยรัฐบาลกลางได้กระจายอำนาจการปกครองและการบริหารให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อดำเนินการจัดบริการสาธารณะแก่ประชาชนภายใต้กฎหมาย ซึ่งตามพระราชบัญญัติบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 มาตรา 70 ได้กำหนดให้มีการจัดระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะในเขตอำเภอนาด้วง จังหวัดเลย

1.6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงระดับความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย
2. ทำให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการสร้างความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย
3. ทำให้ทราบถึงแนวทางการสร้างความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย

มหามกุฏราชวิทยาลัย

บทที่ 2
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง การสร้างความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย เพื่อให้การศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์ที่กล่าวมาผู้วิจัยจึงได้ทำการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องรวมถึงวรรณกรรมต่างๆ เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดที่จะใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

2.1 แนวคิดทฤษฎีผู้นำทางการเมือง
2.2 แนวคิดทฤษฎีการสร้างความร่วมมือ
2.3 แนวคิดทฤษฎีการกระจายอำนาจ
2.4 แนวคิดทฤษฎีการบริหารราชการแผ่นดินส่วนกลาง
2.5 แนวคิดทฤษฎีการพัฒนาท้องถิ่น
2.6 แนวคิดทฤษฎีการปฏิบัติงานที่ดีตามแนวพุทธ
2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2.8 กรอบแนวคิดในการวิจัย

2.1. แนวคิดทฤษฎีผู้นำทางการเมือง

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีผู้นำทางการเมืองมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1.1. ความหมายของผู้นำ

ผู้นำ (Leader) เป็นองค์ประกอบสำคัญที่มีผลต่อความสำเร็จขององค์กร เนื่องจากผู้นำมีบทบาทและความรับผิดชอบโดยตรงในการวางแผน สั่งการ กำกับดูแล และควบคุมการดำเนินงานของบุคลากร เพื่อให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เข้าใจแนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำ (Leadership) และบทบาทของผู้นำได้ดียิ่งขึ้น จึงขอนำเสนอความหมายของผู้นำและภาวะผู้นำดังต่อไปนี้

สรวิชญ์ วงษ์สะอาด (2561, หน้า 109) ได้กล่าวว่านักปรัชญาการเมืองที่มีชื่อเสียงที่ถือว่าเป็นบิดาแห่งปรัชญาการเมืองสมัยใหม่ ในยุคดังกล่าว ได้แก่ นิกโคโล มาเคียเวลลี (Niccolo di Bemardo dei Machiavelli) ซึ่งได้เขียนตำราที่หักล้างกับปรัชญาการเมืองคลาสสิค โดยการตั้งคำถามว่า จุดเริ่มต้นของปรัชญาการเมืองคลาสสิคที่เน้นความคิดที่ว่ามนุษย์ควรมีชีวิตอย่างไรนั้น เป็นไปได้อย่างมากที่สุดก็แค่การ

พรรณนาถึงรัฐที่ดีที่สุดที่ไม่สามารถเกิดขึ้นได้ในชีวิตจริง นอกจากนี้ การเน้นคุณธรรมว่าเป็นวัตถุประสงค์ของสังคม ก็มีแต่จะทำให้สังคมมีความเสื่อมลง หากพิจารณาในแนวทางนี้ อาจกล่าวได้ว่ามนุษย์หาใช่สัตว์การเมืองไม่ และไม่ได้มีแนวโน้มที่จะมีคุณธรรรมโดยธรรมชาติ ตามที่นักปรัชญาการเมืองคลาสสิคอย่างโสเครตีสกล่าวอ้าง แต่ในทางตรงกันข้าม มนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิตที่ไม่ได้ดีเสมอไป และจะต้องถูกบังคับให้มีคุณธรรม ซึ่งเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากการอบรมหล่อหลอมโดยสังคม การศึกษาอบรม ไม่ใช่สิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติดังที่นักปรัชญาการเมืองยุคโบราณกล่าว ในแง่นี้ มนุษย์เป็นสิ่งที่ควบคุมได้ แต่จะต้องทำความเข้าใจก่อนว่าความจำเป็นในชีวิตจริงที่กำหนดความเป็นไปของมนุษย์คืออะไร โดยสิ่งนั้นไม่ใช่สิ่งที่อยู่เหนือธรรมชาติหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ไม่เว้นแม้แต่สังคมที่ถือเป็นหนึ่งในเครื่องกำหนดคุณธรรรม ก็มีที่มาจากการกระทำที่ไม่ใช่คุณธรรมและความยุติธรรมตามธรรมชาติ โดยนัยนี้ คุณธรรมและความยุติธรรมจะเกิดขึ้นได้ก็เพียงแต่เฉพาะในกรอบระเบียบของสังคมที่มนุษย์เป็นผู้สร้างขึ้นมาเท่านั้น มุมมองดังกล่าว เป็นสิ่งที่อยู่ตรงข้ามกับปรัชญาการเมืองคลาสสิคที่ตั้งคำถามและแสวงหาคำตอบถึงสังคมที่ดี และชีวิตที่ดี โดยมีคุมคุณธรรมที่มีอยู่ตามธรรมชาติเป็นเกณฑ์ที่ใช้ในการกำหนด แนวคิดผู้นำทางการเมืองสามารถเริ่มต้นจากงานของ นิกโคโล มาเคียเวลลี (Niccolo di Bemardo dei Machiavelli) ซึ่งเป็นหนึ่งในนักคิดทางการเมืองที่มีอิทธิพลอย่างมากในประวัติศาสตร์ แนวคิดสำคัญของ Machiavelli มีดังนี้

1. การเมืองแบบเรียลลิสต์ (Realpolitik) Machiavelli เน้นให้ผู้นำทางการเมืองต้องมีความเป็นจริงและต้องพร้อมที่จะทำทุกอย่างเพื่อรักษาอำนาจ ซึ่งบางครั้งอาจหมายถึงการใช้กลยุทธ์ที่ไร้จริยธรรม

2. “The Prince” (Il Principe) ในหนังสือเล่มนี้ Machiavelli อธิบายว่าผู้นำที่ประสบความสำเร็จควรจะใช้อำนาจและการควบคุมอย่างไรให้มีประสิทธิภาพ โดยย้ำว่าผู้นำควรจะต้องเป็นทั้ง “สิงโต” และ “จิ้งจอก” ซึ่งหมายถึงต้องมีความแข็งแกร่งและปกป้องตัวเอง (เหมือนสิงโต) และยังต้องมีความเจ้าเล่ห์และความชาญฉลาด (เหมือนจิ้งจอก)

3. หลักการว่า “เป้าหมายสำคัญกว่าวิธีการ” (The Ends Justify the Means) Machiavelli ชี้ว่าผู้นำควรให้ความสำคัญกับการบรรลุเป้าหมายที่วางไว้มากกว่าที่จะใส่ใจวิธีการที่ใช้

4. ความสำคัญของการควบคุมและการสร้างภาพลักษณ์ (Virtù and Fortuna) Machiavelli ย้ำว่าผู้นำต้องมีคุณธรรม ซึ่งรวมถึงความกล้าหาญ ความฉลาด

และความสามารถในการตัดสินใจ และยังต้องเข้าใจและสามารถจัดการกับโชคชะตาหรือปัจจัยที่ไม่สามารถควบคุมได้

5. การสร้างและรักษาอำนาจ ผู้นำต้องสามารถสร้างฐานอำนาจที่มั่นคงและรักษามันไว้ได้ โดยต้องรู้จักใช้การทหาร การเงิน และการเมืองอย่างมีประสิทธิภาพ

6. การบริหารความกลัวและความรัก Machiavelli แนะนำว่าผู้นำควรจะเป็นทั้งที่รักและที่กลัวในเวลาเดียวกัน แต่ถ้าเลือกได้ ผู้นำควรจะเป็นที่กลัวมากกว่าที่รัก เพราะว่ามันจะช่วยรักษาอำนาจได้ดีกว่า

เหล่านี้คือแนวคิดหลักของ Machiavelli ที่มีอิทธิพลมากต่อการศึกษาทางการเมืองและการเป็นผู้นำ ซึ่งยังสามารถนำไปปรับใช้และวิเคราะห์สถานการณ์ทางการเมืองในยุคปัจจุบันได้

แม็คฟาร์แลนด์ (McFarland. 1979, P 214) กล่าวว่า ผู้นำ คือ บุคคลที่มีความสามารถในการใช้อิทธิพลให้คนอื่นทำงานในระดับต่างๆ ที่ต้องการให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ยูค (Yukl. 1989, P 3) กล่าวว่า ผู้นำคือ บุคคลที่มีอิทธิพลสูงสุดในกลุ่มและเป็นผู้ที่ต้องปฏิบัติภาระหน้าที่ของตำแหน่งผู้นำที่ได้รับมอบหมาย บุคคลอื่นในกลุ่มที่เหลือก็คือผู้ตาม แม้จะเป็นหัวหน้ากลุ่มย่อย หรือผู้ช่วยในการปฏิบัติหน้าที่ต่างๆ ก็ตาม

อีกอน กูบาร์ (Egon Guba. 1990, P 89 ; อ้างถึงใน สถิต วงศ์สวรรค์ 2529, หน้า 239) ให้ทัศนะว่าบุคคลที่ใช้อำนาจที่ติดมากับตำแหน่งจะเป็นหัวหน้าหรือผู้บริหาร ถ้าบุคคลใดใช้อำนาจของตนเองที่ดำรงตำแหน่งอยู่จะเป็นผู้นำ เพราะฉะนั้นหัวหน้าที่มีความเป็นผู้นำอยู่ด้วยจะปฏิบัติงานให้ลุล่วงไปได้ดีกว่าหัวหน้าที่เป็นผู้บริหารอย่างเดียว และในทำนองเดียวกันผู้นำที่ไม่มีตำแหน่ง หรือไม่ได้เป็นผู้บริหารก็อาจจะแสดงบทบาทของการเป็นผู้นำกลุ่มไม่ราบรื่นนัก

กวี วงศ์พุฒ (2535, หน้า 14-15) สรุปความหมายเกี่ยวกับผู้นำไว้ 5 ประการ คือ

1. ผู้นำ หมายถึง ผู้ซึ่งเป็นศูนย์กลางหรือจุดรวมของกิจกรรมภายในกลุ่ม เปรียบเสมือนแกนของกลุ่ม เป็นผู้มี โอกาสติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นมากกว่าทุกคนในกลุ่ม มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของกลุ่มสูง

2. ผู้นำ หมายถึง บุคคลซึ่งนำกลุ่มหรือพากลุ่มไปสู่วัตถุประสงค์หรือสู่จุดหมายที่วางไว้แม้แต่เพียงชี้แนะให้กลุ่มไปสู่จุดหมายปลายทางก็ถือว่าเป็นผู้นำ ทั้งนี้รวมถึงผู้นำที่นำกลุ่มออกนอกลู่นอกทางด้วย

3. ผู้นำ หมายถึง บุคคลซึ่งสมาชิกส่วนใหญ่คัดเลือกหรือยกให้เขาเป็นผู้นำของกลุ่มซึ่งเป็นไปโดยอาศัยลักษณะทางสังคมมิติของบุคคลเป็นฐาน และสามารถแสดงพฤติกรรมของผู้นำได้

4. ผู้นำ หมายถึง บุคคลซึ่งมีคุณสมบัติเฉพาะบางอย่างคือสามารถสอดแทรกอิทธิพลบางประการอันก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของกลุ่มได้มากที่สุด

5. ผู้นำ หมายถึง บุคคลผู้ซึ่งสามารถนำกลุ่มไปในทางที่ต้องการ เป็นบุคคลที่มีส่วนร่วมและเกี่ยวข้องโดยตรงต่อการแสดงบทบาทหรือพฤติกรรมความเป็นผู้นำ

บุญทัน ดอกไธสง (2535, หน้า 266) สรุปเกี่ยวกับความหมายของผู้นำ ไว้ดังนี้

1. ผู้มีอิทธิพล มีศิลปะ มีอิทธิพลต่อกลุ่มชน เพื่อให้พวกเขามีความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายตามต้องการ

2. เป็นผู้นำและแนะนำ เพราะผู้นำต้องคอยช่วยเหลือกลุ่มให้บรรลุเป้าหมายสูงสุดตามความสามารถ

3. ผู้นำไม่เพียงแต่ยืนอยู่เบื้องหลังกลุ่มที่คอยแต่วางแผนและผลักดัน แต่ผู้นำจะต้องยืนอยู่ข้างหน้ากลุ่ม และนำกลุ่มปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมาย

พรนพ พุกกะพันธุ์ (2544, หน้า 19) ได้กล่าวว่า ผู้นำ หมายถึง บุคคลที่ได้รับแต่งตั้งขึ้นมาหรือได้รับการยกย่องขึ้นให้เป็นหัวหน้า ผู้ตัดสินใจ เพราะมีความสามารถในการปกครองบังคับบัญชาและจะนำผู้ตามหรือผู้ใต้บังคับบัญชาหรือหมู่ชนไปในทางที่ดีหรือชั่วได้ โดยใช้อิทธิพลในความสัมพันธ์ที่มีอยู่ในสถานการณ์ต่างๆ เพื่อปฏิบัติการและอำนวยการโดยใช้กระบวนการติดต่อซึ่งกันและกันในอันที่จะบรรลุเป้าหมาย และความสามารถที่จะชักจูงผู้อื่นให้ความร่วมมือร่วมใจกับตนดำเนินการไปสู่จุดมุ่งหมายของตนได้

สรุปความหมายของผู้นำหมายถึง ผู้ที่สามารถชักจูงโน้มนาวให้ปฏิบัติตามตนได้ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยต้องใช้ศิลปะและความสามารถในการบริหารเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งอาจจะเกิดทางประสบการณ์ ความรู้ ความสามารถ หรือผู้ที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกลจากผู้อื่น

2.1.2. แบบของผู้นำทางการเมือง

ณรงค์ สินสวัสดิ์ (2523 อ้างถึงใน ณัฐภรณ์ เอกนราจินดาวัฒน์, ม.ป.ป) ได้กล่าวเกี่ยวกับแบบของผู้นำตามแนวคิดของ Jennings ซึ่งแยกผู้นำออกเป็น 3 แบบ คือ

1) ผู้นำที่ไฝ่อำนาจเป็นสำคัญ (The Rince) ผู้นำแบบนี้จุดสำคัญของการขึ้นสู่อำนาจนั้นเพราะชอบเป็นผู้ที่อยู่เหนือผู้อื่น เป็นคนที่มีเล่ห์เหลี่ยมรอบตัวในการที่จะแย่งชิงอำนาจและรักษาอำนาจให้อยู่ยืนยาว การกระทำของเขาบางอย่างอาจจะผิดศีลธรรม หรือโหดร้าย แต่ผู้นำแบบนี้ก็จะทำได้ทุกอย่างเพราะเขาอยากมีอำนาจ และเมื่อมีอำนาจแล้วก็จะรักษาอำนาจไว้ให้นานที่สุด

2) ผู้นำแบบวีรบุรุษ (The hero) ผู้นำแบบนี้เป็นผู้นำที่มีญาณหรือความนึกคิดไปถึงอนาคตอันยิ่งใหญ่ของสังคมที่รออยู่ในอนาคต เขาจะไม่เพียงแต่จำกัดความนึกคิดแต่สิ่งที่กำลังเป็นอยู่เท่านั้น เขาจะคิดว่าโชคชะตา (Destiny) ทำให้เขาต้องนำสังคม เขาคิดว่าการเข้าสู่อำนาจนั้นเป็นความรับผิดชอบมากกว่าที่จะพอใจในการได้อำนาจเพราะจะไห้อยู่เหนือผู้อื่น (ซึ่งเป็นแบบแรก)

3) ผู้นำแบบซุปเปอร์แมน (The superman) Jennings ใช้คำว่าซุปเปอร์แมนเพื่อชี้ให้เห็นคนแบบหนึ่งซึ่งต่างคนธรรมดาทั่วๆ ไป เพราะคนธรรมดานั้นจะมีลักษณะที่พยายามทำให้เหมือนกับคนอื่นในสังคมส่วนใหญ่แต่คนแบบซุปเปอร์แมนนั้นจะมีความเป็นตัวของเขาเองเลือกรับแนวปฏิบัติของสังคมที่มีมานานแต่เพียงบางอันและอาจจะคิดค่านิยมใหม่ๆ ให้แก่สังคมคนลักษณะนี้ Jennings คิดว่าเป็นลักษณะพิเศษที่มีไม่มาก เพราะนั้น จึงอาจจะถือได้ว่าเขาเป็นผู้นำมหาชนในลักษณะของการสร้างแนวความคิดใหม่ๆ เป็นผู้ที่ให้สังคมเปลี่ยนแปลง เพราะถ้าคนมัวแต่คิดว่าสิ่งที่คนอื่นๆ คิดอยู่ทำอยู่นั้นดีพร้อมแล้วสังคมก็จะเจริญขึ้นไม่ได้เพราะไม่มีการเปลี่ยนแปลง

2.1.3. ผู้นำทางการเมือง

1. ทฤษฎีผู้นำทางการเมือง (Political Leadership Theory)

ทฤษฎีการนำทางการเมืองมีหลายแนวทางในการอธิบายพฤติกรรมและบทบาทของผู้นำทางการเมือง ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็นสามกลุ่มหลัก ได้แก่

ทฤษฎีบุคลิกภาพ (Trait Theory) แนวคิดนี้เสนอว่าผู้นำที่มีคุณลักษณะเฉพาะ เช่น ความมั่นใจ ความมีเสน่ห์ และความเฉลียวฉลาด เป็นปัจจัยที่ทำให้พวกเขาประสบความสำเร็จในการนำองค์กรหรือประเทศ (Northouse, 2018) ตัวอย่างเช่น อดีตนายกรัฐมนตรีทักษิณ ชินวัตร ได้รับการยอมรับจากประชาชนด้วยทักษะการสื่อสารและวิสัยทัศน์ที่ก้าวหน้า

ทฤษฎีพฤติกรรม (Behavioral Theory) ทฤษฎีนี้มุ่งเน้นที่พฤติกรรมของผู้นำมากกว่าคุณลักษณะ โดยมีการจำแนกพฤติกรรมของผู้นำออกเป็นสองประเภทหลัก คือ พฤติกรรมที่มุ่งเน้นงาน (task-oriented) และพฤติกรรมที่มุ่งเน้นบุคคล

(relationship-oriented) (Stogdill, 1974) แนวคิดนี้ช่วยให้เข้าใจว่าผู้นำสามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบการนำของตนให้เหมาะสมกับสถานการณ์และกลุ่มเป้าหมายได้อย่างไร

ทฤษฎีสถานการณ์ (Situational Theory) แนวคิดนี้เสนอว่าการนำทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับบริบทที่แตกต่างกัน โดยผู้นำที่มีความสามารถจะสามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบการนำตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น (Hersey & Blanchard, 1982) การใช้ทฤษฎีนี้ในบริบทของการเมืองท้องถิ่นในอีสานสามารถช่วยให้เข้าใจว่าผู้นำท้องถิ่นมีการปรับตัวเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนอย่างไร

2. แนวคิดของผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ (Visionary Leadership)

ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์เป็นผู้นำที่สามารถมองเห็นอนาคต และสามารถสร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้ติดตามได้ (Sashkin & Sashkin, 2003) ในบริบทของการเมืองไทย ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์สามารถช่วยผลักดันการพัฒนาทางสังคมและเศรษฐกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพเช่น การพัฒนานโยบายสาธารณะที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่อีสานเป็นต้น

3. การมีส่วนร่วมทางการเมือง (Participatory Leadership)

การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นแนวทางที่เน้นการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการกำหนดนโยบาย การนำที่เน้นการมีส่วนร่วมช่วยให้ประชาชนรู้สึกมีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมืองและสามารถสร้างความเป็นธรรมในสังคมได้ (Aldrich, 1993) ในบริบทของการเมืองในอีสาน การมีส่วนร่วมของชุมชนในการตัดสินใจทางการเมืองสามารถสร้างความเชื่อมั่นและความสามัคคีในสังคม

4. แนวคิดการบริหารงานแบบเน้นผลลัพธ์ (Results-Oriented Leadership)

การบริหารงานแบบเน้นผลลัพธ์เป็นแนวทางที่ผู้นำมุ่งเน้นไปที่การสร้างผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรม โดยการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนและการวัดผลการดำเนินงาน (Kaplan & Norton, 1992) ในการเมืองไทย การนำที่เน้นผลลัพธ์ช่วยให้ผู้นำสามารถสร้างการเปลี่ยนแปลงที่เป็นบวกในสังคม โดยเฉพาะในด้านการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม

2.1.4. บทบาทหน้าที่ของผู้นำ

กวี วงศ์พุฒ (2542, หน้า 31) กล่าวว่า ในการบริหารงานขององค์การหรือหน่วยงานต่างๆนอกจากจะมีการแบ่งระดับการปฏิบัติงานแล้วยังต้องมีการแบ่งส่วนงาน

ออกเป็นส่วนย่อยๆ เพื่อสะดวกในการทำงาน ซึ่งมีหัวหน้างานระดับสูงเป็นผู้รับผิดชอบควบคุม ดูแล ตามลักษณะงานที่แตกต่างกันออกไป

กวี วงศ์พุฒ (2542, หน้า 50) ได้กล่าวถึงหน้าที่ของผู้นำหมายถึงงานที่ผู้นำต้องรับผิดชอบตามที่องค์การกำหนดไว้มีลักษณะดังนี้

1. ประเภทงานที่ผู้นำต้องทำด้วยตนเอง งานประเภทนี้ผู้อื่นหรือผู้ใต้บังคับบัญชาทำไม่ได้เพราะขาดข้อมูล ความรู้ ประสบการณ์ยังไม่ถึงขาดการยอมรับเป็นต้น

2. ประเภทงานที่ต้องใช้ผู้อื่นทำแทน เพราะถ้าผู้นำทำเองก็ไม่สำเร็จตามเวลาที่กำหนดถือเป็นการมอบหมายงาน แต่ยังคงต้องรับผิดชอบอยู่

บุญทัน คอกไรสง (2533, หน้า 134-133) ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้นำไว้ดังนี้

1. วางแผนอย่างสุขุม
2. คำนึงถึงโครงสร้างของทรัพยากรและเป้าหมายของธุรกิจ
3. กำหนดสายการบังคับบัญชาตามลำดับ
4. ประสานความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน
5. มีการตัดสินใจร่วมกัน
6. เลือกคนงานอย่างมีหลัก
7. บอกหน้าที่อย่างชัดเจน
8. สนับสนุนความคิดริเริ่ม
9. สร้างระบบความยุติธรรม
10. รักษาระเบียบข้อบังคับ
11. มีการลงโทษ
12. รักษาผลประโยชน์ส่วนรวมเหนือส่วนบุคคล
13. มีผู้บังคับบัญชาเพียงคนเดียว
14. มีการควบคุมในทุกกิจการ
15. ความคุมความเป็นระเบียบของบุคคลและวัตถุ
16. ไม่เคร่งครัดต่อระเบียบจนเกินไป

รังสรรค์ ประเสริฐศรี (2544, หน้า 16-17) กล่าวว่า บทบาทของภาวะผู้นำที่ดีขององค์การ

ความมีลักษณะดังนี้

1. เป็นตัวแทนในทุกสถานการณ์ ผู้นำที่มีตำแหน่งสูงสุดขององค์การจะต้องเป็นตัวแทนทำกิจกรรมต่างๆ คือ เป็นตัวแทนที่ดีขององค์การ เป็นตัวแทนที่จะร่วมข้อมูลที่อยู่ภายนอกองค์การให้การต้อนรับแขกผู้มาเยือน

2. เป็นนักพูดที่ดี ผู้นำจะต้องมีความสามารถในการพูด และนำเสนอกิจกรรม ตลอดจนมีการวางแผน มีความสามารถในด้านต่างๆ และมีวิสัยทัศน์ที่ดีกับบุคลหรือฝ่ายต่างๆ คือ ฝ่ายบริหารระดับสูง ลูกค้า บุคคลภายนอก เพื่อร่วมอาชีพชุมชน

3. เป็นนักเจรจาต่อรอง ซึ่งมีคุณสมบัติในการต่อรอง ดังนี้

3.1 สามารถเจรจาต่อรองกับผู้บริหาร ผู้บังคับบัญชาที่เหนือกว่าในการเจรจาด้านเงินทุน สิ่งอำนวยความสะดวก อุปกรณ์ หรือการสนับสนุนอื่นๆ

3.2 สามารถต่อรองกับหน่วยงานต่างๆ ในองค์การเพื่อที่จะต่อรองด้านพนักงานและเจรจากับหน่วยงานภายนอกในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ และรูปแบบการสนับสนุนอื่นๆ

3.3 ความสามารถต่อรองกับลูกค้าผู้ขายปัจจัยการผลิตและผู้ขายสินค้า หรือให้บริการเพื่อให้เกิดการซื้อขาย การกำหนดตารางเวลา และเงื่อนไขการขนส่ง

4. การสอนงานผู้นำที่มีประสิทธิผลมีความสามารถที่จะสอนทีมงาน ดังนี้

4.1 ต้องพยายามช่วยให้ทีมงานประสบความสำเร็จ

4.2 ช่วยสมาชิกทีมงานมีการป้อนกลับเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงาน

4.3 เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นว่าสมาชิกทีมงานมีขั้นตอนการทำงานและการปฏิบัติงานที่ดีขึ้น

5. เป็นผู้สามารถสร้างทีมงานได้ ซึ่งกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

5.1 เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นว่าสมาชิกงานมุ่งมั่นที่จะประสบความสำเร็จ เช่น มีการใช้จดหมายชมเชยแก่ผู้ปฏิบัติงานดีเด่น

5.2 ริเริ่มกิจกรรมที่สร้างขวัญและกำลังใจให้แก่กลุ่ม

5.3 จัดประชุมพบปะสังสรรค์เป็นช่วงๆ เพื่อกระตุ้นให้สมาชิกในทีมงานมีการอภิปรายเกี่ยวกับเรื่องความสำเร็จ ปัญหา และสิ่งที่เกี่ยวข้องอื่นๆ

6. แสดงบทบาทการทำงานเป็นทีม มีพฤติกรรมที่ผู้นำจะต้องปฏิบัติ 3 ประการ ดังนี้

6.1 การวางตัวเป็นสมาชิก

6.2 มีความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นๆ ในองค์การ

6.3 แสดงความจริงใจต่อผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังกับบัญชา โดยให้การสนับสนุนแผนการทำงานเป็นทีมและกระตุ้นให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจอย่างเต็มที่

7. สามารถแก้ปัญหาด้านเทคนิคได้ เป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้บังคับบัญชาระดับต้นและผู้บริหารระดับกลางที่จะช่วยสมาชิกของทีมงานแก้ปัญหาด้านเหคนิด โดยมีกิจกรรม 2 ประการ

7.1 ผู้นำควรให้บริการในฐานะเป็นผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้แนะนำค้านเทคนิค

7.2 เป็นผู้สร้างผลประโยชน์เกี่ยวกับการทำงานประจำ เช่น สนับสนุนการสร้างยอดขาย หรือปรับปรุงซ่อมแซมเครื่องต่างๆ

8. การประกอบ เป็นผู้ให้คำแนะนำ ความคิดริเริ่ม มีความคิดเชิงวิเคราะห์ และมีความรู้ความสามารถในการเป็นผู้นำประกอบการการพัฒนาเปลี่ยนแปลงธุรกิจ ถึงแม้จะไม่ใช่กิจของตนซึ่งมีกิจกรรมของการเป็นผู้นำที่มีบทบาทเป็นผู้ประกอบการ 3 ประการ ดังนี้

8.1 หาวิธีที่จะปรับปรุงการปฏิบัติงานของหน่วยงาน ซึ่งจะต้องมีความเกี่ยวข้องกับสถานการณ์ภายนอก

8.2 มีการพูดคุยกับลูกค้าและพนักงานถึงความจำเป็นและความต้องการที่จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงองค์การ

8.3 มีการอ่านสิ่งตีพิมพ์ บทความ นิตยสารของกลุ่มวิชาชีพ เพื่อที่จะรับรู้สิ่งที่จะเกิดขึ้น

ยงยุทธ เกษสาคร (2544, หน้า 114-117) ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้นำ ดังนี้

1. ผู้นำในฐานะผู้บริหาร บทบาทที่เห็นได้ชัดที่สุดของผู้นำ คือ บทบาทในฐานะเป็นผู้บริหาร ซึ่งประสานงานระหว่างกลุ่มต่างๆในองค์การหรือในฐานะผู้ประสานงานภายในกลุ่มที่ตนเป็นผู้บริหาร ผู้นำประเภทนี้จะคอยช่วยในงานของผู้ดำเนินไปด้วยดี ผู้นำจะอยู่ในฐานะเป็นผู้ควบคุมนโยบายและวัตถุประสงค์ของกลุ่มโดยครบถ้วนถูกต้อง

2. ผู้นำในฐานะวางแผน โดยปกติผู้นำทำหน้าที่วางแผนการปฏิบัติงานทุกชนิด เป็นผู้ตัดสินใจให้กับผู้ร่วมงานว่า ควรนำเอาวิธีการอะไรมาใช้ และทำอย่างไรการงานจึงจะบรรลุตามเป้าหมายที่ต้องการ ผู้นำมักทำหน้าที่เป็นผู้ดูแลด้วยว่ามีการปฏิบัติตามที่วางไว้หรือไม่ในลักษณะเช่นนี้ผู้นำจะเป็นผู้เดียวที่ทราบแผนการดำเนินงานทั้งหมด บุคคลอื่นในองค์การจะรู้เรื่องในส่วนที่ตนรับมอบหมายเท่านั้น

3. ผู้นำในฐานะผู้กำหนดนโยบาย บทบาทที่สำคัญอย่างหนึ่งของผู้กำหนดเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของกลุ่มและการวางนโยบายเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย แหล่งที่มาของนโยบายออกมาจากสามแหล่ง คือมาจากเบื้องบนหรือเจ้าหน้าที่ที่มีตำแหน่งสูงกว่า ผู้นำมาจากเบื้องล่างโดยคำแนะนำหรือมติของผู้ใต้บังคับบัญชาและมาจากผู้นำกลุ่มเอง

4. ผู้นำในฐานะผู้ชำนาญการ ผู้ใต้บังดับบัญชาส่วนมากหวังพึ่งผู้นำเมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับความรู้ความชำนาญในการปฏิบัติงาน ผู้นำจำเป็นต้องทำหน้าที่คล้ายกับผู้ชำนาญการในด้านนั้นๆแต่ความจริงแล้วจะให้ผู้นำมีความรอบรู้อย่างละเอียดในทุกเรื่องไม่ได้ ผู้นำจึงต้องอาศัยผู้ช่วย และที่ปรึกษาคอยทำหน้าที่ให้คำแนะนำแก่ผู้นำอีกทีหนึ่ง ในองค์การนอกแบบหรือองค์การรูปนัยบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญในสายวิชาชีพมักจะมาเป็นที่ปรึกษาหรือขอคำแนะนำอย่างไม่เป็นทางการอยู่ในองค์การนั้น

สรุปความหมายบทบาทหน้าที่ของผู้นำ รวมถึงการบริหารจัดการงานโดยการแบ่งงานและมอบหมายหน้าที่ให้ผู้อื่นเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ การวางแผนและกำหนดนโยบายเพื่อบรรลุเป้าหมายขององค์การ การเป็นตัวแทนในการเจรจาต่อรอง และการสร้างคณะทำงานที่มีความร่วมมือ นอกจากนี้ ผู้นำยังต้องมีทักษะในการสื่อสาร การแก้ปัญหา และการสนับสนุนความคิดริเริ่ม เพื่อรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและส่งเสริมการพัฒนาองค์กรอย่างต่อเนื่อง

2.1.5. ความสำคัญของผู้นำทางการเมือง

โดยทั่วไปในการทำงานของกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็นองค์การแบบรูปนัยหรืออรูปนัย ผู้นำกลุ่มย่อมมีความสำคัญที่สุดต่องานของกลุ่ม ผู้นำมีอิทธิพลต่อผลผลิตของกลุ่ม มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงของกลุ่ม การสร้างค่านิยม ความเชื่อ และทัศนคติต่อกลุ่ม ผู้นำมีบทบาทต่อการเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงาน การคำเนินงานของกลุ่ม และความก้าวหน้าของสมาชิกกลุ่ม ถ้ากลุ่มมีผู้นำที่ดีก็จะทำให้หน่วยงานก้าวหน้า ส่วนผู้นำที่ไม่ดี (Negative Leader) อาจจะจูงใจไปในทางที่ไม่ถูกไม่ควร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อ

ผู้นำเป็นผู้บังคับบัญชามีอำนาจออกคำสั่งกำหนดนโยบายของกลุ่มในลักษณะของผู้นำพลวัต (Dynamic Leader)

ผู้นำสังคมไทยในปัจจุบันส่วนใหญ่เป็นผู้นำแบบ Earned Leader คือต้องสร้างบารมีทำให้ปกครองผู้คนได้ยาก ความคงอยู่ของผู้นำขึ้นอยู่กับการขอมรับของผู้ตาม จะเป็นผู้นำได้นานเท่าไรก็ขึ้น อยู่ว่าผู้ตามจะขอมรับหรือไม่ แต่ในทางจิตวิทยาเป็นศาสตร์ที่ว่าด้วยพฤติกรรม มนุษย์จะเข้ามาช่วยให้ผู้นำเป็นที่ขอมรับของผู้ตามให้นานที่สุด โดยที่ผู้นำจะต้องรู้ว่าธรรมชาติหรือ พฤติกรรมผู้ตามนั้นเป็นอย่างไร และประพฤติปฏิบัติให้เป็นที่ศรัทธาที่ยอมรับของผู้ตามได้อย่างไร ถ้าผู้ตามยอมรับแล้วการแก้ไขพัฒนาต่าง ๆ ในประเทศก็จะดีขึ้น (พรรณทิพย์ ศิริวรรษบุศย์, 2553)

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีผู้นำทางการเมืองสรุปได้ว่า ผู้นำ คือ บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งหรือการเลือกตั้งหรือการยกย่องจากกลุ่มให้ทำหน้าที่ของตำแหน่งผู้นำ เช่น การชี้แนะ สั่งการ และช่วยเหลือให้กลุ่มสามารถปฏิบัติงานได้สำเร็จตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ ได้มีการเขียนชื่อผู้นำแตกต่างกันออกไปตามลักษณะงานและองค์การที่อยู่ เช่น ผู้บริหาร ผู้จัดการ ประธานกรรมการ ผู้อำนวยการ อธิบดีผู้บัญชาการเหล่าทัพ ผู้ว่าราชการ ปลัดกระทรวง ประธาน สภา นายกสภา นายกองค์การบริหารส่วนตำบล นายกเทศมนตรี เป็นต้น

ผู้นำทางการเมืองควรจะต้องมีความรู้อย่างลึกซึ้งในปัญหานั้น สามารถสื่อสารปัญหานั้นให้กับผู้อื่นเข้าใจได้อย่างถูกต้อง มีความเชื่อมั่น มุ่งมั่นเป็นที่ยอมรับ มีความน่าเชื่อถือของคนในสังคม มีจริยธรรม คุณธรรม ยุติธรรม ยึดมั่นในสิ่งที่ถูกต้อง สร้างแนวคิดใหม่ซึ่งนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่เกิดประโยชน์สูงสุด รวมทั้งผู้วิจัยได้นำไปประยุกต์ใช้ในการสร้างกรอบแนวคิดในการศึกษาครั้งนี้

2.2. แนวคิดทฤษฎีการสร้างความร่วมมือ

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎีการสร้างความร่วมมือมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.2.1. ลักษณะความร่วมมือระหว่างท้องถิ่นและท้องที่

กรมการปกครอง (2553) กล่าวถึง ลักษณะความร่วมมือระหว่างท้องที่กับท้องถิ่น คือการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะผู้นำชุมชนที่มาจากการเลือกตั้งของคนในชุมชน ซึ่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้านและ องค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ในการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างกันอย่างเป็นทางการตามที่กฎหมายระบุไว้ให้ทำร่วมกัน และอย่างไม่เป็น

ทางการแต่พึงปฏิบัติร่วมกันเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชน แต่ไม่มีกำหนดหรือระบุไว้ในกฎหมายอย่างชัดเจน ประกอบด้วย

1. ลักษณะความร่วมมือระหว่างท้องที่กับท้องถิ่นอย่างเป็นทางการ คือลักษณะความร่วมมือระหว่างท้องที่กับท้องถิ่นที่เกิดขึ้นจากการที่กฎหมายกำหนดไว้ให้ทั้ง 2 ฝ่าย ทำงานร่วมกัน ซึ่งเป็นการกำหนดให้ผู้ใหญ่บ้านทำหน้าที่ช่วยเหลือนายอำเภอ และมีอำนาจหน้าที่ ที่ต้องประสานกับ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่ออำนวยความสะดวกแก่คนในชุมชนในการติดต่อหรือรับบริการ การรับฟังปัญหาและนำความเดือดร้อนความต้องการที่จำเป็นแจ้งต่อส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การแก้ไขหรือช่วยเหลือสนับสนุน ส่งเสริมและอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติหน้าที่หรือการให้บริการของส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยที่กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีบทบาทความร่วมมือที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นประกอบด้วย 1) การเป็นคณะกรรมการหมู่บ้าน ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์การเป็นกรรมการหมู่บ้าน การปฏิบัติหน้าที่และการประชุมของคณะกรรมการหมู่บ้าน พ.ศ. 2551 2) การร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลรักษา และคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินและสิ่งสาธารณประโยชน์อื่นอันอยู่ในตำบล 3) การวางแผนพัฒนาตำบลตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วย การจัดทำและประสานแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2546 4) กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในฐานะเป็นกลไกสำคัญของราชการส่วนภูมิภาค ในการประสานและตรวจสอบการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ เพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายและเจตนารมณ์ของราษฎรในท้องที่และท้องถิ่นนั้นๆ 5) การส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดประชาคมในเขตพื้นที่และเสริมสร้างชุมชนให้เข้มแข็งโดยกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในฐานะผู้ปกครองท้องที่ได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนในเขตตำบล หมู่บ้าน จึงมีศักยภาพสูงในการระดมความร่วมมือร่วมใจจากประชาชนกลุ่มองค์กรต่างๆ หน่วยราชการ และองค์การบริหารส่วนตำบล ในการพัฒนาเขตพื้นที่ตำบล หมู่บ้านในรูปของประชาคม ตำบล/หมู่บ้าน 6) บทบาทฐานะเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาในการปฏิบัติหน้าที่ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล 7) บทบาทในฐานะตัวแทนอำนาจรัฐ ที่จะต้องดูแลงานทุกกระทรวง ทบวง กรมที่จะต้องปฏิบัติงานในพื้นที่ตำบล หมู่บ้าน 8) บทบาทการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายอื่นๆ ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2. ลักษณะความร่วมมือระหว่างท้องที่กับท้องถิ่นอย่างไม่เป็นทางการ คือลักษณะความร่วมมือระหว่างท้องที่กับท้องถิ่นที่เกิดขึ้นในฐานะผู้นำชุมชน

ซึ่งไม่ได้มีข้อกฎหมายได้กำหนดไว้อย่างชัดเจน แต่ทั้ง 2 ฝ่าย พึงปฏิบัติร่วมกันเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชน แต่ไม่มีกำหนดหรือระบุไว้ในกฎหมาย แต่เป็นบทบาทในฐานะประชาชนที่อยู่ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล และมีหน้าที่เช่นเดียวกับประชาชนในตำบล หมู่บ้าน ได้แก่ 1) การขอรับรู้ข้อมูลข่าวสารการบริหารและการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตพื้นที่ตำบล 2) การเสนอให้องค์การบริหารส่วนตำบลออกข้อบังคับตำบลต่างๆ เพื่อแก้ไขปัญหาและตอบสนองความต้องการของประชาชนในเขตตำบล หมู่บ้าน 3) การเข้าชื่อเพื่อถอดถอนกรรมการบริหารฯ เฉพาะตัวคณะกรรมการบริหารฯ ทั้งคณะกรรมการสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ออกจากตำแหน่งตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ 4) เข้าร่วมประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ได้และให้องค์การบริหารส่วนตำบล ปิดประกาศรายงานการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลให้ประชาชนทราบ 5) ตรวจสอบการปฏิบัติงานขอคณะกรมการบริหารฯ ว่าได้ดำเนินการตามประกาศมติของคณะกรรมการบริหารฯ ที่แจ้งให้ประชาชนในตำบล และหมู่บ้านทราบและ 6) ร่วมเป็นกรรมการที่ปรึกษาองค์การบริหารส่วนตำบล ตามที่ องค์การบริหารส่วนตำบล แต่งตั้ง

2.2.2. แนวคิดความร่วมมือระหว่างท้องถิ่นและท้องที่

พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2552) กล่าวถึง บทบาทการประสานงานและปฏิบัติงานร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชน ซึ่งกฎหมายกำหนดให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านทำงานร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามบทบาทหน้าที่และอำนาจของผู้ใหญ่บ้านตามมาตรา 27 ซึ่งผู้ใหญ่บ้านทำหน้าที่เป็นช่วยเหลือนายอำเภอในการปฏิบัติหน้าที่และเป็นหัวหน้าราษฎรในหมู่บ้านของตนและมีอำนาจหน้าที่ในการอำนวยความเป็นธรรมและดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยให้แก่ราษฎรในหมู่บ้าน เสริมสร้างความสมานฉันท์และความสามัคคีให้เกิดขึ้นในหมู่บ้านรวมทั้งส่งเสริมวัฒนธรรมและประเพณีในท้องที่ประสานหรืออำนวยความสะดวกแก่ราษฎรในหมู่บ้านในการติดต่อหรือรับบริการกับส่วนราชการหน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รับฟังปัญหาและนำความเดือดร้อน ทุกข์สุขและความต้องการที่จำเป็นของราษฎรในหมู่บ้านเพื่อแจ้งต่อส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การแก้ไขหรือช่วยเหลือ สนับสนุน ส่งเสริม และอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติหน้าที่หรือการให้บริการของส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควบคุมดูแลราษฎรในหมู่บ้านให้ปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมาย

หรือระเบียบแบบแผนของทางราชการ โดยกระทำตนให้เป็นตัวอย่างแก่ราษฎรตามที่ทางราชการได้แนะนำ อบรมหรือชี้แจงให้ราษฎรมีความรู้ความเข้าใจในข้อราชการ กฎหมาย ระเบียบแบบแผนของทางราชการ ในการนี้สามารถเรียกราษฎรมาประชุมได้ตามสมควร แจ้งให้ราษฎรให้ความช่วยเหลือในกิจการสาธารณประโยชน์เพื่อบำบัดปัดป้องภยันตรายสาธารณะอันมีมาโดยฉุกเฉิน รวมตลอดทั้งการช่วยเหลือบรรเทาทุกข์แก่ผู้ประสบภัย จัดให้มีการประชุมราษฎรและคณะกรรมการหมู่บ้านเป็นประจำอย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้ง การปฏิบัติตามคำสั่งของกำนันหรือทางราชการและรายงานเหตุการณ์ที่ไม่ปกติซึ่งเกิดขึ้นในหมู่บ้านให้กำนันทราบ พร้อมทั้งรายงานต่อนายอำเภอด้วย ตลอดจนปฏิบัติตามภารกิจหรืองานอื่นตามกฎหมาย ระเบียบแบบแผนของทางราชการ หรือตามที่กระทรวง ทบวง กรม หน่วยงานอื่นของรัฐ ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือนายอำเภอมอบหมาย

มาตรา 28 ตรี ในหมู่บ้านหนึ่งให้มีคณะกรรมการหมู่บ้านประกอบด้วย ผู้ใหญ่บ้านเป็นประธานผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีภูมิลำเนาในหมู่บ้าน ผู้นำหรือผู้แทนกลุ่มต่างๆ ในหมู่บ้าน เป็นกรรมการหมู่บ้านโดยตำแหน่ง และกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งนายอำเภอแต่งตั้งจากผู้ซึ่งราษฎรในหมู่บ้านเลือกเป็นกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนไม่น้อยกว่า 2 คน แต่ไม่เกิน 10 คน คณะกรรมการหมู่บ้านมีหน้าที่ช่วยเหลือ แนะนำ และให้คำปรึกษาแก่ผู้ใหญ่บ้านเกี่ยวกับกิจการอันเป็นอำนาจหน้าที่ผู้ใหญ่บ้าน และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามกฎหมาย หรือระเบียบแบบแผนของทางราชการ หรือที่นายอำเภอมอบหมาย หรือที่ผู้ใหญ่บ้านร้องขอให้คณะกรรมการหมู่บ้านเป็นองค์กรหลักที่รับผิดชอบในการบูรณาการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้าน และบริหารจัดการกิจกรรมที่ดำเนินงานในหมู่บ้านร่วมกับองค์กรอื่นทุกภาคส่วนผู้นำหรือผู้แทนกลุ่มหรือองค์กรใดจะมีสิทธิเป็นกรรมการหมู่บ้านตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา 34 หน้าที่และอำนาจของกำนันบัญชาการที่จะตรวจตรารักษาความปกติเรียบร้อยในตำบล คือ การที่จะว่ากล่าวราษฎรในตำบลนั้น ให้ประพฤติตามพระราชกำหนดกฎหมายก็ดี หรือการที่จะป้องกันภยันตรายและรักษาความสุขสำราญของราษฎรในตำบลนั้นก็ดี หรือการที่จะรับกิจสุขทุกข์ของราษฎรในตำบลนั้นขึ้นร้องเรียนต่อผู้ว่าราชการเมือง กรมการอำเภอ และจะรับข้อราชการมาประกาศแก่ราษฎรในตำบลนั้น หรือที่จะจัดการตามพระราชกำหนดกฎหมาย เช่นการตรวจและนำเก็บภาษีอากรในตำบลนั้นก็ดี การทั้งนี้อยู่ในหน้าที่ของกำนันผู้เป็นนายตำบล ผู้ใหญ่บ้านทั้งปวง

ในตำบลนั้น และแพทย์ประจำตำบลจะต้องช่วยกันเอาเป็นธุระจัดการให้เรียบร้อยได้ตามสมควรแก่หน้าที่ นอกจากนั้นตามมาตรา 34 ทวิ นอกจากอำนาจหน้าที่ที่กล่าวโดยเฉพาะให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกำนัน ให้กำนันมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับผู้ใหญ่บ้านด้วย และกำนัน ผู้ใหญ่บ้านยังมีหน้าที่ตามมาตรา 35 เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ในความอาญา และมาตรา 40 กำนันต้องร่วมมือและช่วยเหลือนายอำเภอและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน และสิ่งซึ่งเป็นสาธารณประโยชน์อื่นอันอยู่ในตำบลนั้น (สำนักการบริหารปกครองท้องที่ : http://pab.dopa.go.th/mmenu1.html#village)

ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วย การจัดทำและประสานแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2546 ตามประกาศราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศทั่วไป เล่มที่ 120 ตอนพิเศษ 55 ลงวันที่ 14 พฤษภาคม 2546 ในข้อ 13 กำหนดให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลในการวางแผนพัฒนาตำบล ประกอบด้วย 1) ประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นประธานกรรมการ และมีกรรมการประกอบด้วย 2) กรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลทุกคน 3) สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่สภาองค์การบริหารส่วนตำบลคัดเลือกจำนวน 3 คน 4) ผู้ทรงคุณวุฒิที่สภาองค์การบริหารส่วนตำบลคัดเลือกจำนวน 3 คน 5) ผู้แทนคณะกรรมการพัฒนาอำเภอที่คณะกรรมการพัฒนาอำเภอคัดเลือกจำนวน 3 คน 6) ผู้แทนรัฐวิสาหกิจที่ประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลคัดเลือกจำนวนไม่เกิน 2 คน 7) ผู้แทนประชาคมตำบลที่ประชาคมตำบลคัดเลือกจำนวน 3 คน 8) กำนันในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล 9) ผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลที่คัดเลือกกันเองจำนวนไม่เกิน 3 คน 10) ผู้แทนหัวหน้ากลุ่มส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด 11) ปลัดอำเภอผู้รับผิดชอบประจำตำบล 12) ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นกรรมการและเลขานุการ และ 13) หัวหน้าสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหรือผู้ที่ประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลมอบหมายเป็นผู้ช่วยเลขานุการ โดยที่กรรมการตามข้อ 3) 4) 5) 6) 7) และ 9) ให้มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละ 2 ปี โดยในข้อ 15 ให้คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ดังนี้ (ราชกิจจานุเบกษา: 2546)

1. กำหนดแนวทางการพัฒนาให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาตินโยบายของรัฐบาล แผนพัฒนาจังหวัด แผ่นพัฒนาอำเภอ การผังเมือง ปัญหาของท้องถิ่นและให้คำปรึกษาหารือเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น

2. ร่วมจัดทำร่างแผนพัฒนา เสนอแนะแนวทางการพัฒนาและการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการจัดทำร่างแผนพัฒนา

3. พิจารณาร่างแผนพัฒนาและร่างแผนปฏิบัติการ

4. ให้ความเห็นชอบร่างข้อกำหนดขอบข่ายและรายละเอียดของงาน

5. พิจารณาให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา

6. แต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานอื่นเพื่อช่วยปฏิบัติงานตามที่เห็นสมควร

7. ในกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลให้คณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ประสานกับประชาคมหมู่บ้านในการรวบรวมวิเคราะห์ปัญหา ความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นและจัดทำเป็นโครงการหรือกิจกรรมเพื่อประกอบในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลด้วย

2.2.3. ความหมายรูปแบบความร่วมมือ

รูปแบบความร่วมมือ ตามความหมายของนักวิชาการได้ให้ความหมายในลักษณะที่คล้ายคลึงกันและแตกต่างกัน ดังนี้

Steiner (1968) ได้ให้ความหมายของคำว่า รูปแบบ (Mode) หมายถึง วิธีการดำเนินงานที่เป็นต้นแบบด้วยกระบวนการอย่างหนึ่งอย่างใด ซึ่งสามารถจำแนกความหมายของรูปแบบออกได้เป็น 3 ลักษณะ คือ

1. รูปแบบเชิงกายภาพ (Physical Format Model) คือ แบบจำลองที่ออกแบบมาจากของจริง เป็นแบบที่สร้างและออกแบบไว้เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการตามรูปแบบสิ่งหนึ่งสิ่งใด (Model of) ซึ่งเป็นแบบจำลองที่ออกแบบมาจากของจริง

2. รูปแบบเชิงมโนทัศน์ (Strategic Vision Model) คือ แบบจำลองที่สร้างขึ้นโดยการจำลองรูปแบบเชิงความคิดของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ที่มาจากแนวคิดหรือทฤษฎีที่มีอยู่แล้วเพื่อนำไปใช้

3. รูปแบบเชิงความคิด (Conceptual Mode) คือ แบบจำลองที่สร้างขึ้นเพื่อนำไปใช้ในการอธิบายปรากฏการณ์หรือทฤษฎี ในการสร้างสิ่งหนึ่งสิ่งใดเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ และมีกระบวนการในการรองรับความถูกต้อง

Coombs (1981: 35) กล่าวถึงรูปแบบของความร่วมมือซึ่งเกิดจากการผสมผสานความร่วมมือ (Intigration co-ordination) ซึ่งระบบความสัมพันธ์ต่างๆ เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนให้คุณภาพชีวิตของครอบครัวชนบทดีขึ้น ด้วยการผสมผสานความร่วมมือที่ดีโดยการเริ่มต้นจาก การตัดสินใจร่วมกันในการกำหนดนโยบายและวางแผน

Thomas (1982,P 74) ได้กล่าวถึงลักษณะและรูปแบบของการปฏิบัติงานร่วมกัน ซึ่งมี 2 ลักษณะ คือ

1. การตกลงร่วมกัน (Bargaining) หมายถึง การตกลงร่วมกันระหว่างองค์การ 2 องค์การ หรือมากกว่าขึ้นไป เพื่อตกลงแลกเปลี่ยนผลตอบแทนซึ่งกันและกัน

2. การเข้าร่วมกัน (Coordination) หมายถึง การร่วมมือกันปฏิบัติงานระหว่าง 2 องค์การหรือมากกว่าเพื่อการทำงานร่วมกันในเป้าหมายอันเดียวกัน

Doz & Hamel (2002) อ้างถึงใน สุปราณี (2545,หน้า 211-290) กล่าวถึง รูปแบบความร่วมมือโดยทั่วไปมีส่วนประกอบของรูปแบบซึ่งสามารถจำกัดความขัดแย้งได้ โดยระบบการประสานงานที่ดีจะทำให้ค้นพบต้นต่อแห่งความขัดแย้ง และก่อให้เกิดการร่วมมือที่ดีต่อกันได้ และเป็นการสร้างเสริมโอกาสการเรียนรู้และพัฒนาการที่ดีต่อไป โดยแนะนำแนวทางกว้าง ๆ บางประการ เมื่อจะกำหนดขอบเขตการปฏิบัติงานร่วมกัน คือการเข้าใจอย่างถ่องแท้ถึงนิยามหรือความหมายของทั้ง 3 ขอบเขต คือ กลยุทธ์ เศรษฐศาสตร์ และปฏิบัติการ ในมุมมองของอีกฝ่ายกำหนดขอบเขตการปฏิบัติงานร่วมกัน เพื่อที่จะลดความขัดแย้งลงและทำให้ข้อแลกเปลี่ยนที่เกี่ยวกับของเขตการปฏิบัติงานมีความขัดแย้งกันน้อยที่สุดประกอบด้วย

1. การร่วมมือกันในการทำงานยังต้องกำหนดงานที่จะต้องทำร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ คือ 1) มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับขั้นตอนการปฏิบัติงานของความชำนาญของแต่ละฝ่าย ไม่ใช่แค่เพียงการบรรยายลักษณะความชำนาญแต่อย่างเดียว 2) กำหนดงานที่จะทำร่วมกันเป็นขั้นตอนที่จะต้องเกิดขึ้นอยู่เสมอ ไม่ใช้เป็นการประชุมเพียงครั้งเดียวแล้วเลิกรากันไป 3) จัดลำดับงานที่จะทำเพื่อว่างงานที่มาก่อนจะเป็นตัวกำหนดงานที่จะทำต่อไป 4) พยายามแก้ไขดัดแปลงงานที่จะต้องทำด้วยกันเสียแต่เนิ่น ๆ ก่อนที่ทุกอย่างจะสายเกินไปเพราะมีการลงทุนกันไปแล้ว 5) มองหางานที่จะสามารถทำร่วมกันเพื่อเกิดการเรียนรู้จากกันและกันตั้งแต่ต้น และอย่าพยายามร่างงานทุกอย่างที่จะทำเสียแต่ตอนแรก

2. การเรียนรู้เกี่ยวกับงานที่ต้องทำร่วมกันซึ่งมีอยู่ 4 แนวทางด้วยกัน คือ 1) ทำให้งานที่ต้องทำร่วมกันง่ายขึ้นโดยทำให้ความรู้ที่จะมาแลกเปลี่ยนกันมีความชัดเจน 2) เพิ่มขอบเขตการสื่อสารระหว่างกัน 3) จำกัดจำนวนสถานที่และทีมงานที่ต้องใช้ใน

การทำงานด้วยกัน แต่ให้มีการปรับปรุงการประสานงานระหว่างกันให้ดีขึ้นแทน 4) สนับสนุนผู้บริหารและผู้เชี่ยวชาญของตนให้มีการร่วมมือกับกลุ่ม

3. การเรียนรู้เกี่ยวกับขั้นตอนการร่วมงาน กล่าวถึง เมื่อเรียนรู้เกี่ยวกับสภาพการณ์ที่ช่วยเสริมสร้างการทำงานร่วมกัน หุ้นส่วนก็จะต้องเรียนรู้เกี่ยวกับขั้นตอนของความร่วมมือ ซึ่งความเข้าใจในขั้นตอนจะทำให้หุ้นส่วนทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นและช่วยให้ปรับตัวได้ดีเมื่องานที่ต้องทำแปรเปลี่ยนไปตามกาลเวลา และมีหลายอย่างด้วยกันที่เราเรียนรู้เกี่ยวกับขั้นตอนความร่วมมือคือ 1) ก้าวออกจากเหตุการณ์และมองขั้นตอนความร่วมมือจากภายนอกเพื่อเห็นภาพที่ชัดเจนขึ้น 2) ให้ผู้ที่เป็นกลางเป็นผู้สังเกตการณ์ ขั้นตอนความร่วมมือจำเป็นต้องมีการสังเกตการณ์ 3) การกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือ ซึ่งจะต้องมีการติดตามอย่างใกล้ชิด เพราะความร่วมมือไม่อาจเกิดขึ้นได้เองอย่างง่ายดาย 4) แก้ไขความเข้าใจผิด ซึ่งจะลุกลามเป็นความแตกแยกมากขึ้นถ้าไม่มีการแก้ไขอย่างทันการด้วยการพูดคุย เล่าให้กันฟังว่าแต่ละคนคิดอย่างไรกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นซึ่งเป็นการช่วยได้มาก

ชนิตา รักษ์พลเมือง และคณะ (2552: 36-66) กล่าวถึงรูปแบบความร่วมมือระหว่างองค์กรไว้ประกอบด้วย

1. รูปแบบความร่วมมือตามลักษณะความเป็นนิติบุคคล ซึ่งมีทั้งรูปแบบองค์การมหาชนอิสระโดยมีรูปแบบที่นิยมจัดตั้งคือ 1) สหการ เป็นองค์การมหาชนอิสระแบ่งเป็นสหการเฉพาะ ซึ่งเกิดจากความร่วมมือขององค์กรในรูปแบบเดียวกัน และสหการผสม (Syndicat Mixte) เป็นการรวมกลุ่มความร่วมมือระหว่างองค์กรที่มีรูปแบบแตกต่างกัน 2) ประชาคม 3) เขตพิเศษ 4) องค์การความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2. รูปแบบความร่วมมือตามพื้นที่บริการ (area-based agreement) เป็นความร่วมมือกันให้บริการประชาชนในพื้นที่บริการโดยไม่จำกัดเฉพาะพื้นที่ในเขตของตน เช่น ความร่วมมือในระดับภูมิภาคหรืออนุภูมิภาค

3. รูปแบบความร่วมมือตามแบบเครือข่ายหรือภาคีความร่วมมือ ซึ่งใช้ความร่วมมือระหว่างองค์กรที่มีรูปแบบเดียวกันหรือองค์กรที่ต่างรูปแบบ เป็นความร่วมมือที่ไม่ยึดติดหรือไม่จำเป็นต้องมีพื้นที่ติดกัน แต่มีวัตถุประสงค์ร่วมกันโดยให้องค์กรที่มีความพร้อมและศักยภาพเป็นแม่ข่ายความร่วมมือ

4. รูปแบบความร่วมมือแบบแบ่งงาน เป็นการแบ่งงานตามหลักความสามารถ ตามระดับ/ประเภท และแบ่งตามภารกิจ

5. รูปแบบความร่วมมือตามระดับศักยภาพ เป็นการกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละองค์กรที่เข้าร่วมมือกันตามระดับศักยภาพ โดยแบ่งเป็นความร่วมมือแบบเท่าเทียมกัน (Equal Parties) ซึ่งเป็นความร่วมมือที่มีบทบาทและความรับผิดชอบเท่าเทียมกัน เนื่องมาจากแต่ละองค์กรมีความพร้อมใกล้เคียงกันมากำหนดภารกิจความร่วมมือในสัดส่วนที่เท่ากัน และความร่วมมือตามความพร้อม ซึ่งเกิดจากความพร้อมที่ต่างกันจึงมีการตกลงให้จัดสรรทรัพยากรมาใช้ในภารกิจความร่วมมือในสัดส่วนที่แตกต่างกัน และอาจมอบให้องค์กรที่มีความพร้อมมากเป็นผู้ดำเนินภารกิจแทนหรือทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงหรือที่ปรึกษาให้คำแนะนำ

National Network for Collaboration: NNC (1995: ออนไลน์) เครือข่ายความร่วมมือแห่งชาติ กล่าวถึง ความร่วมมือ คือ ความพยายามของคนในชุมชนร่วมกัน (Collaborative community) ในการตอบสนองอย่างสร้างสรรค์เพื่อการดูแลชุมชนและขยายเครือข่ายความปลอดภัยสำหรับเด็ก เยาวชนและครอบครัว (National Commission on Children, 1991; Dryfoos, 1990; Meszaros, 1993) โดยมีเป้าหมายขององค์กร เพื่อนำบุคคล/สมาชิกของชุมชน หน่วยงานและองค์กรต่างๆ ร่วมกันสนับสนุนให้เกิดบรรยากาศของการรวมกันในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนอย่างเป็นระบบ ซึ่งเป็นปัญหาของคนในชุมชนร่วมกัน ไม่ใช่ของกลุ่มหนึ่งกลุ่มใดเพียงอย่างเดียว “ความร่วมมือ” ต้องเริ่มต้นจากการที่สมาชิกทั้งหมดที่มีอยู่เห็นถึงความสำคัญของการทำงานร่วมกันและนำศักยภาพที่มีอยู่ของตนเองมาแบ่งปันวิสัยทัศน์และวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดการบรรลุภารกิจ และสิ่งที่จะเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือมาจากปัญหาที่ทุกคนประสบหรือผลประโยชน์ที่จะได้รับจากการร่วมมือก่อให้เกิดการร่วมกันเพื่อแสดงความคิดเห็น กำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) บทบาท (Roles) ความรับผิดชอบ (Responsibility) และความสัมพันธ์ (Relationships) ผ่านกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้เกิดความสำเร็จตามที่กลุ่มต้องการ และเป็นการร่วมกันขับเคลื่อนหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น

จากความหมายรูปแบบตามความร่วมมือ ผู้วิจัยสรุปได้ว่า เมื่อเกิดกระบวนการทำงานร่วมกันตั้งแต่ 2 ฝ่ายขึ้นไป เมื่อเรียนรู้ซึ่งกันและกันเกี่ยวกับบทบาท วิสัยทัศน์และวัตถุประสงค์กันแล้วก็จะช่วยเสริมสร้างการทำงานร่วมกันให้เกิดความสามัคคีและบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่วางไว้ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำไปใช้เป็นนิยามศัพท์และกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย

2.2.4. แนวคิดการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างท้องถิ่นและท้องที่

การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างท้องที่กับท้องถิ่นผลจากการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบบสมบูรณาญาสิทธิราชมาสู่การปกครองระบอบประชาธิปไตย ในปี พ.ศ.2475 รูปแบบการปกครองได้มีการเปลี่ยนแปลงจากการรวมศูนย์อำนาจมาสู่การกระจายอำนาจ โดยแบ่งการบริหารราชการแผ่นดินออกเป็น 3 ส่วน คือ การบริหารราชการส่วนกลาง ได้แก่ กระทรวง ทบวง กรม การบริหารส่วนภูมิภาค ได้แก่ จังหวัด อำเภอ และการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ได้แก่ สุขาภิบาล เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด และรูปแบบการปกครองแบบพิเศษ (กรุงเทพฯ และเมืองพัทยา) และในปี พ.ศ.2537 ได้มีการจัดตั้งท้องถิ่นในรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบลขึ้นโดยตราพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 มีอำนาจอิสระในการบริหารงานบุคคล การคลัง งบประมาณ และรายได้เป็นของตนเอง โดยที่สภาองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบไปด้วย กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบลเป็นสมาชิกสภาโดยตำแหน่ง และสมาชิกที่ได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนในหมู่บ้านแต่ละตำบลหมู่บ้านละ 2 คน ดังนั้น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จึงมีฐานะเป็นผู้นำท้องที่และผู้นำท้องถิ่นในเวลาเดียวกันซึ่งต่อมาได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 กำหนดให้นายกและสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน ทำให้นับตั้งแต่นั้นมากำนันผู้ใหญ่บ้านกับองค์การบริหารส่วนตำบล จึงมีการแบ่งแยกหน้าที่ภาระกิจกันอย่างชัดเจน

ผลจากการกระจายอำนาจการปกครองลงสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ยังพบปัจจัยหลายประการที่มีผลกระทบต่อบทบาทความร่วมมือระหว่างท้องที่กับท้องถิ่น คือภารกิจหน้าที่ในระดับตำบล หมู่บ้าน ที่ทางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับไปดำเนินการแทนเป็นจำนวนมากแทบทั้งหมด และจากด้วยความสะดวกก้าวหน้าในด้านการคมนาคม การสื่อสาร ทำให้หน่วยงานต่างๆ ทั้งส่วนกลางและภูมิภาคได้ เข้าไปดำเนินการในพื้นที่ด้วยตนเอง รวมทั้งการแต่งตั้งคณะกรรมการ คณะทำงาน ตลอดจนอาสาสมัครขึ้นมาเองโดยไม่มีกำนัน ผู้ใหญ่บ้านร่วมดำเนินการพัฒนาความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่ ส่งผลทำให้บทบาทอำนาจหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านลดลงทั้งในด้านการปกครองท้องที่ และการปกครองท้องถิ่นจนเกิดความแตกแยก ขาดความสามัคคีกันของคนในพื้นที่ รวมทั้งได้ก่อให้เกิดความขัดแย้ง ขาดขวัญกำลังใจในการทำงาน ตลอดจนการไม่เอาใจใส่ต่อการแก้ไขปัญหา

สาธารณะร่วมกันระหว่างกำนัน ผู้ใหญ่บ้านกับองค์การบริหารส่วนตำบล ทำให้การบริหารงานในพื้นที่ขาดประสิทธิภาพ และปฏิบัติงานซ้ำซ้อนกัน (อิศรา ทองธวัช, 2552, หน้า 5-6; อภัย โพธิ์ศรี, 2550; สรศักดิ์ จิรธรรมประดับ, 2546)

ถึงแม้จะมีการแบ่งแยกอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายกันอย่างชัดเจนระหว่างการปกครองท้องที่กับการปกครองส่วนท้องถิ่น แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าจะสามารถแยกพื้นที่ของตำบล หมู่บ้านออกมาบริหารได้ตามที่กฎหมายระบุอันเนื่องมาจากการทับซ้อนของพื้นที่เดียวกัน ดังนั้นท้องที่และท้องถิ่นควรมีการทำงานแบบประสานกัน เช่น กฎระเบียบ งบประมาณ สภาพปัญหาที่แท้จริง ซึ่งจะก่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อประชาชนในตำบล หมู่บ้านมากที่สุด สอดคล้องกับนักวิชาการหลายทๆ ท่านที่ลงความเห็นว่าท้องที่กับท้องถิ่นต้องทำงานร่วมมือกันเพื่อพัฒนาความเข้มแข็งของชุมชนจึงจะเกิดประโยชน์ต่อประชาชน ไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม (อ้างถึงใน สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน: 2553) กล่าวว่า “ชุมชนท้องถิ่น ท้องที่” เป็นฐานล่างที่สุด ที่มีประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยตั้งแต่ระดับตำบลขึ้นมาจนถึงระดับประเทศ ซึ่งเป็นกลไกที่สำคัญที่ควรจะมีองค์กรจัดการตนเองได้ท้องถิ่น ท้องที่ ต้องทำงานร่วมกันเป็นสามเส้าเป็นอิสระแต่เชื่อมโยงเกื้อกูลสนับสนุนให้ประชาชนร่วมทำงานเพื่อจะได้มีความเข้มแข็ง เพราะหากประชาชนเป็นฝ่ายรับอย่างเดียวก็ไม่มีวันจะเข้มแข็ง ประชาชนต้องลงมือร่วมทำกันเอง สอดคล้องกับณัฐฏ์ รัตนกานต์ (2554, หน้า 11) ที่ศึกษาเรื่องท้องที่และท้องถิ่นต้องไปด้วยกันพบว่า ท้องที่กับท้องถิ่นต้องไปด้วยกัน โดยการเอาประชาชนเป็นศูนย์กลาง ที่ทำงานไม่สำคัญและการแก้ปัญหาของประชาชนต้องมาก่อน ชุมชนมีผู้นำที่ดี ประชาชนศรัทธาและให้ความเชื่อถือ รวมไปถึงการร่วมมือร่วมใจในการทำงานที่มีเป้าหมายเดียวกันคือประชาชน ซึ่งศิลาฤทธิ์ กว้างทอง (2548, หน้า 2) มองว่า ถึงแม้จะมีการถ่ายโอนภารกิจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กระจายอยู่ทุกแห่งทั่วประเทศแต่ก็ยังมีความจำเป็นที่ต้องคงตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลไว้เพื่อทำหน้าที่ช่วยกระทรวง ทบวง กรม บริการประชาชน ประสานงานด้านความมั่นคง การป้องกันปราบปรามยาเสพติด การทุจริตคอรัปชั่น การแก้ไขปัญหาความยากจน โดยมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ให้ชัดเจนและไม่ซ้ำซ้อนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่างๆ สอดคล้องกับอิศรา ทองธวัช (2552, หน้า 8) มองว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีลักษณะพิเศษในความเป็นมา คือ มาจากราษฎรเป็นผู้เลือกจากคนที่เป็นที่ยอมรับนับถือในหมู่บ้าน แต่ขณะเดียวกันก็มาเป็นตัวแทนรัฐ ในการดูแลความสงบสุขเรียบร้อยทุกข์สุขของราษฎรนำข้อราชการหรือนโยบายไปปฏิบัติอยู่ในระเบียบวินัย เช่นเดียวกับ

ข้าราชการพลเรือนจึงน่าจะได้ปฏิบัติงานในความเป็นคนของรัฐอย่างชัดเจนยิ่งขึ้น และมีงานสำคัญประการหนึ่ง คือ “การสร้างความร่วมมือกับท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชน”

ผลจากการศึกษาเรื่อง การปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างท้องที่กับท้องถิ่น : ศึกษากรณีกำนันผู้ใหญ่บ้าน กับนายกเทศมนตรีและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ของสมาคมนักปกครองแห่งประเทศไทย (2555, หน้า 26-34) ประกอบด้วย

1. หลักการทำงานร่วมกันระหว่างฝ่ายท้องที่กับท้องถิ่น ได้แก่

1.1 มีเป้าหมายการทำงานร่วมกัน คือ ทำงานเพื่อประชาชนและพื้นที่

1.2 แต่ละฝ่ายมีศักดิ์ศรีเท่าเทียมกัน

1.3 ให้เกียรติซึ่งกันและกัน มีความสามัคคี สมานฉันท์ดุจญาติพี่น้อง

1.4 บูรณาการทำงานร่วมกันในแนวราบ

1.5 สนับสนุนและทำงานร่วมกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อเป็นสื่อกลางการพัฒนา

1.6 กำหนดปัญหาและหาแนวทางการแก้ไขปัญหาร่วมกัน

1.7 กำหนดบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของทั้ง 2 ฝ่ายให้ชัดเจน

2. วิธีการทำงานร่วมกันระหว่างฝ่ายท้องที่กับท้องถิ่น ได้แก่

2.1 ร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ร่วมกำหนดแผน ร่วมรับผิดชอบและร่วมรับผลประโยชน์

2.2 แต่งตั้งกำนัน ผู้ใหญ่บ้านเป็นสภาที่ปรึกษาองค์การบริหารส่วนตำบล ทำหน้าที่เหมือนวุฒิสภา (สภาสูง) และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นสภาล่าง เพื่อร่วมกันพิจารณากลั่นกรองข้อบัญญัติต่างๆ

2.3 กำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกัน ผ่านการสำรวจข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลร่วมกันระหว่างท้องที่ท้องถิ่นและภาคประชาชน

2.4 ทุกภาคส่วนระดับอำเภอรวมทั้งท้องถิ่นใช้วิสัยทัศน์อำเภอในการจัดทำแผนของตน

2.5 ใช้วิธีการทำงานร่วมกันโดยให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นส่วนหนึ่งของท้องถิ่นและให้ท้องถิ่นเป็นส่วนหนึ่งของฝ่ายท้องที่ ได้แก่ ในระดับตำบล ให้มีการประชุมกรรมการตำบล ประกอบด้วย กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ทรงคุณวุฒิ ประชุมร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล และข้าราชการในระดับตำบลทุกเดือน ในระดับหมู่บ้าน มี

การประชุมกรรมการหมู่บ้าน ทุกเดือนซึ่งมีผู้ใหญ่บ้านและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ร่วมกัน และแต่งตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล กำนัน ปลัดอำเภอเป็นที่ปรึกษาตามกฎหมาย

2.6 มีชุดปฏิบัติการประจำตำบล ประกอบด้วย ปลัดอำเภอ และข้าราชการระดับตำบลทำหน้าที่ประสานงาน กระตุ้น และเชื่อมต่อการทำงานระหว่างฝ่ายท้องที่และท้องถิ่น

สมาคมนักปกครองแห่งประเทศไทย (2555,หน้า 37-39) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างกำนันผู้ใหญ่บ้านกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการทำงานร่วมกัน ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ

1. ความสัมพันธ์ทางด้านอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย

เมื่อพิจารณาจากกฎหมายการปกครองท้องที่ คือพระราชบัญญัติ ลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 และกฎหมายการปกครองท้องถิ่น ซึ่งได้แก่ พ.ร.บ. เทศบาล พ.ศ. 2496 และพระราชบัญญัติ องค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 พบว่า อำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีกว้างมากกว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพราะปฏิบัติหน้าที่ทั้งในการปกครอง งานความมั่นคง การรักษาความสงบเรียบร้อย และงานด้านการพัฒนาสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่เน้นหนักไปทางด้านการจัดบริการสาธารณะ หรืองานทางด้านการพัฒนา ซึ่งดูเหมือนจะซ้ำซ้อนกับอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แต่ในทางปฏิบัติการทำหน้าที่ด้านการพัฒนาของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ไม่มีงบประมาณและบุคลากรเป็นของตนเองในการจัดบริการให้กับประชาชนทำหน้าที่เป็นเพียงผู้ช่วยเหลืองานของส่วนราชการตามที่ได้รับการร้องขอหรือเป็นผู้นำในด้านการพัฒนาที่ไม่ได้ใช้งบประมาณของทางราชการเท่านั้น จึงทำให้งานด้านการพัฒนาหรือการจัดบริการสาธารณะตกเป็นหน้าที่หลักขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จนทำให้ดูเหมือนว่างานด้านการพัฒนาไม่เกี่ยวกับกำนันผู้ใหญ่บ้านอีกต่อไป ตามที่ได้กล่าวว่า “กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน รับผิดชอบงานปกครอง งานรักษาความสงบเรียบร้อย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับผิดชอบงานพัฒนา” แต่ในความเป็นจริงในแง่ของกฎหมายและในทางปฏิบัติ ทุกวันนี้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ยังรับผิดชอบงานที่เกี่ยวกับ “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข” ของประชาชนอยู่ทุกเรื่องในฐานะผู้นำชุมชน และงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ยังมีความสัมพันธ์กับราชการบริหารส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น และเมื่อพิจารณาในแง่นี้งานในหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านนับวันจะยิ่งมากขึ้นในฐานะ

เป็นผู้นำตัวแทนของประชาชน ในขณะที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีหน้าที่หลักในการจัดบริการสาธารณะให้กับประชาชนโดยหลักการย่อมต้องมีความสัมพันธ์กับกำนันผู้ใหญ่บ้านอย่างใกล้ชิดเพราะการทำงานกับประชาชนโดยผ่านตัวแทนหรือผู้นำของประชาชนในตำบล หมู่บ้าน/ชุมชน ย่อมทำให้เกิดการรับรู้ระหว่างผู้ให้บริการและผู้รับบริการ มีผลให้สามารถแสวงหาความร่วมมือกับผู้รับบริการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ความสัมพันธ์ทางด้านพื้นที่และเป้าหมายในการปฏิบัติงาน

ท้องที่และท้องถิ่นต่างมีพื้นที่ในการปฏิบัติงานเป็นพื้นที่เดียวกัน คือ ตำบล หมู่บ้าน ชุมชน มีเป้าหมายการทำงานร่วมกันคือ “ประชาชนในพื้นที่เดียวกัน” โดยกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อยู่ในฐานะ “ผู้นำของผู้รับบริการ” และฝ่ายท้องถิ่นอยู่ในฐานะ “ผู้ให้บริการ” ดังนั้น ผู้ให้บริการและผู้รับบริการย่อมต้องมีระบบความสัมพันธ์ในทางเกื้อกูลต่อกัน ยิ่งผู้ให้บริการเป็นหน่วยงานของรัฐ ย่อมต้องมีกฎระเบียบ ความสัมพันธ์ที่เคร่งครัดมากกว่าเอกชน การสร้างและมีระบบความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน จะทำให้เกิดความพึงพอใจทั้ง 2 ฝ่าย และจะทำให้ประชาชนได้รับบริการที่ดีและฝ่ายท้องถิ่นก็จะบริการงานได้อย่างมีประสิทธิภาพควบคู่กันไป

3. ความสัมพันธ์ทางด้านการบูรณาการระบบบริหารราชการแผ่นดิน เพื่อให้เกิดความเป็นธรรม ลดความเหลื่อมล้ำในการพัฒนา การลดความเหลื่อมล้ำในการพัฒนาเป็นเรื่องที่สังคมไทยในปัจจุบันกำลังเรียกร้องให้เกิดขึ้นตามกระแสปรองดองสมานฉันท์ ซึ่งการบริหารราชการตามแนวนโยบายแห่งรัฐผ่านกระบวนการจัดสรรทรัพยากรกระจายลงในพื้นที่ต่างๆ ทั่วประเทศผ่านระบบการบริหาราชการแผ่นดินตามช่องทางหน่วยงานในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานของรัฐประเภทต่างๆ ย่อมมีจุดมุ่งหมายปลายทางแห่งการบริหารราชการแผ่นดิน ซึ่งท้องที่กับท้องถิ่นทำหน้าที่สะท้อนความสำเร็จหรือความล้มเหลวในกิจกรรมของภาครัฐที่นำไปมอบให้กับประชาชน และสะท้อนข้อคิดเห็นอันจะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารจัดการภาครัฐ ย่อมเป็นหน้าที่ของท้องที่กับท้องถิ่นที่จะต้องร่วมกันบูรณาการจัดบริการให้กับประชาชนอย่างเป็นระบบให้เพียงพอ ความสัมพันธ์ในลักษณะนี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะช่วยลดความเหลื่อมล้ำการพัฒนาโดยมียุทธศาสตร์จังหวัดเป็นตัวชี้นำ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในเรื่องกิจกรรมการพัฒนา ส่วนกำนัน ผู้ใหญ่บ้านจะมีสัมพันธ์กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตพื้นที่ของตนโดยผ่านกระบวนการวางแผนหมู่บ้าน/ชุมชน ซึ่งเป็นการลดความเหลื่อมล้ำในเชิงพื้นที่ เพราะงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะกระจายไปในพื้นที่อย่างเป็นธรรมตามแผนพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชน ดังนั้น

การลดความเหลื่อมล้ำทางด้านการพัฒนา จึงควรเริ่มต้นและดำเนินการอย่างจริงจัง โดยผ่านกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างท้องที่กับท้องถิ่น

4. การจัดระบบความสัมพันธ์การปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างท้องที่กับท้องถิ่น

การปกครองท้องที่กับท้องถิ่นไทยถูกออกแบบมาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นพลังการขับเคลื่อนไปให้ถึงประโยชน์สุขของประชาชน ถึงแม้บางช่วงบางตอน ต่างฝ่ายต่างเติบโตโดยขาดความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน แต่ในภาวะปัจจุบันการขาดหรือทิ้งพลังส่วนหนึ่งส่วนใดย่อมทำให้ส่งผลกระทบต่อประชาชน และด้วยเหตุที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยังไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่แทนกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในฐานะผู้นำชุมชนในระดับตำบล หมู่บ้านได้ อีกทั้งมีข้อจำกัดทางด้านกฎหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ยังไม่ครอบคลุมหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และที่สำคัญก็คือ ผู้บริหารท้องถิ่นไม่ใช่บุคคลที่อยู่อาศัยในหมู่บ้านต่างๆ เหมือนกับผู้ใหญ่บ้านซึ่งมีอยู่ในทุกหมู่บ้าน และนอกจากนี้ผู้บริหารท้องถิ่นไม่อยู่ในฐานะที่จะเป็นผู้ช่วยปฏิบัติงานของทุกหน่วยงานที่มีภารกิจในตำบล หมู่บ้านได้เช่นเดียวกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ทำอยู่ในปัจจุบัน เพราะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความเป็นอิสระไม่ขึ้นกับหน่วยงานใด หากไม่มีกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จะทำให้หน่วยงานของรัฐขาดผู้ช่วยเหลือในระดับตำบล หมู่บ้าน/ชุมชน ซึ่งถือเป็นพื้นที่เป้าหมายในการทำงานของหน่วยงานภาครัฐเป็นส่วนใหญ่ ขณะเดียวกันประชาชนก็จะขาดเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อยู่ใกล้ชิดตัวมากที่สุด ซึ่งเป็นทั้งญาติพี่น้องและผู้นำในการเสนอปัญหาความต้องการให้กับภาครัฐ ซึ่งตัวอย่างของปัญหาการขาดกำนัน ผู้ใหญ่บ้านทำให้การบริหารงานภาครัฐมีอุปสรรค ได้แก่ กรณีกรุงเทพมหานครยกเลิกกำนัน ผู้ใหญ่บ้านไปเลยทำให้ไม่มีผู้ช่วยเหลือเรื่องน้ำท่วม ในกรณีนี้ถ้ามีกำนัน ผู้ใหญ่บ้านจะทำให้หน้าที่สำรวจความเดือดร้อนของประชาชนเพื่อขอเงินช่วยเหลือโดยทันทีและทำหน้าที่เป็นสื่อกลางทำความเข้าใจระหว่างหน่วยงานของรัฐกับประชาชน

กรมการปกครอง (2553,หน้า 73-74) กล่าวถึง พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ.2457 (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2551 ที่กำหนดให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านต้องทำงานร่วมมือกับองค์การบริหารส่วนตำบล ตามมาตรา 27 (3) (4) และ (5) ซึ่งประกอบด้วย 1) กำหนดให้ผู้ใหญ่บ้านทำหน้าที่ช่วยเหลือนายอำเภอในการปฏิบัติหน้าที่และเป็นหัวหน้า ราษฎรในหมู่บ้านมีอำนาจหน้าที่ที่ต้องประสานกับ องค์การบริหารส่วนตำบล ในเรื่องต่างๆ 2) ประสานหรืออำนวยความสะดวกแก่ราษฎรในหมู่บ้านในการติดต่อรับบริการกับองค์การบริหารส่วนตำบล 3) รับฟังปัญหาและนำ

ความเดือดร้อน ทุกข์สุขและความต้องการที่จำเป็นของราษฎรในหมู่บ้านแจ้งต่อองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อให้การแก้ไขปัญหาหรือช่วยเหลือ 4) สนับสนุนส่งเสริมและอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติหน้าที่หรือการให้บริการแก่ราษฎรในหมู่บ้านของส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐหรือองค์การบริหารส่วนตำบล นอกจากพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 ที่ส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดความร่วมมือระหว่างกำนัน ผู้ใหญ่บ้านกับองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่แล้ว การทำงานร่วมกันระหว่างท้องที่กับท้องถิ่นยังปรากฏตามระเบียบและกฎหมายอื่นๆ ที่ได้มีการระบุไว้ ดังนี้

1. การวางแผนพัฒนาตำบล ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วย การจัดทำและประสานแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2546

2. การเป็นกลไกสำคัญของราชการส่วนภูมิภาค ในการประสานและตรวจสอบการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ เพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายและเจตนารมณ์ของราษฎรในท้องที่และท้องถิ่นนั้นๆ

3. บทบาทในการส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดประชาคมในพื้นที่เพื่อเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง

4. บทบาทฐานะเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาในการปฏิบัติหน้าที่ในเขต องค์การบริหารส่วนตำบล

5. บทบาทในฐานะตัวแทนอำนาจรัฐ ที่จะต้องดูแลงานของทุกกระทรวง ทบวง กรมที่จะต้องปฏิบัติงานในพื้นที่ตำบล หมู่บ้าน

6. บทบาทในฐานะประชาชนในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีการสร้างความร่วมมือ สรุปได้ว่า การร่วมมือระหว่างผู้นำทางการเมือง เป็นวิธีการแก้ปัญหาหรือแนวทางการพัฒนาท้องถิ่นของทั้ง 2 ฝ่าย ให้เป็นไปตามลักษณะความร่วมมือและการสร้างระบบความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน จนทำให้เกิดความพึงพอใจทั้ง 2 ฝ่าย และจะส่งผลให้ประชาชนได้รับบริการที่ดีและฝ่ายท้องถิ่นก็จะบริการงานได้อย่างมีประสิทธิผลควบคู่กันไป เพื่อจะนำพาชุมชนไปสู่ความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน รวมทั้งผู้วิจัยได้นำไปประยุกต์ใช้ในการสร้างกรอบแนวคิดในการศึกษาครั้งนี้

2.3. แนวคิดทฤษฎีการกระจายอำนาจ

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีการกระจายอำนาจ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.3.1. ที่มาและความหมายเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ

ธเนศวร์ เจริญเมือง (2542, หน้า 290) กล่าวถึงการกระจายอำนาจเป็นรูปแบบการบริหารการปกครองที่รัฐบาลกลางหรือรัฐบาลแห่งชาติถ่ายโอนอำนาจบางส่วนให้แก่หน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้สามารถดำเนินงานภายในอาณาเขตของตนได้โดยปราศจากการแทรกแซง ดังนั้น เพื่อให้หน่วยงานเหล่านี้มีอำนาจในการปกครองตนเองอย่างแท้จริง จึงมีการมอบอำนาจการปกครอง (Devolution) ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างเด็ดขาด โดยที่รัฐบาลกลางไม่สามารถแก้ไข เปลี่ยนแปลง หรือยกเลิกได้ เนื่องจากความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลกลางกับท้องถิ่นไม่ได้อยู่ในรูปแบบของสายการบังคับบัญชา

ชูวงศ์ ฉายะบุตร (2539, หน้า 1-4) การกระจายอำนาจหมายถึงการที่รัฐมอบอำนาจหรือหน้าที่ในการบริหารจัดการบางประการให้แก่หน่วยงานปกครองหรือสถาบันของรัฐเพื่อดำเนินการภายใต้การควบคุมและดูแลของรัฐ หรือสามารถอธิบายได้ว่า การกระจายอำนาจคือการที่รัฐบาลกลางโอนหรือถ่ายโอนอำนาจในการปกครองบางส่วนให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น เพื่อให้สามารถปกครองตนเอง โดยรัฐบาลกลางมีหน้าที่เพียงในการควบคุมไม่ให้เกินขอบเขตที่กฎหมายกำหนด

ปรัชญา เวสารัชษ์ (2548, หน้า 129) การกระจายอำนาจสามารถแบ่งออกเป็นการกระจายอำนาจทางการเมืองและการกระจายอำนาจทางการบริหาร โดยการกระจายอำนาจทางการเมืองหมายถึง การมอบหมายหน้าที่ ความรับผิดชอบ และอำนาจในการดำเนินการในเชิงระบบ ซึ่งมีผลกระทบต่อโครงสร้างและความสัมพันธ์ทางอำนาจของหน่วยการเมืองและการปกครองที่มีอยู่ ขณะที่การกระจายอำนาจทางการบริหารหมายถึงการมอบหมายหน้าที่ ความรับผิดชอบ และอำนาจในการดำเนินการให้แก่หน่วยงานในระดับที่ต่ำกว่าขึ้นไป โดยมีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อให้หน่วยงานแต่ละระดับสามารถตัดสินใจและดำเนินการที่จำเป็นได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

สถาบันพระปกเกล้า (2545, หน้า 525) กล่าวว่า การกระจายอำนาจหมายถึง การที่รัฐมอบอำนาจในการปกครองบางส่วนให้แก่องค์กรที่ไม่ใช่หน่วยงานของราชการส่วนกลางหรือราชการส่วนภูมิภาค เพื่อให้องค์กรนั้นสามารถจัดบริการสาธารณะได้อย่างมีอิสระตาม

สมควร โดยที่รัฐบาลหรือราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาคจะทำหน้าที่ควบคุมดูแล แต่ไม่มีอำนาจในการบังคับบัญชาหรือสั่งการ

2.3.2. อำนาจหน้าที่เกี่ยวการกระจายอำนาจ

ประเภทอำนาจหน้าที่เกี่ยวการกระจายอำนาจโดยแบ่งได้เป็น 6 ประเภท (Manor, 1999) โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) การกระจายอำนาจโดยจำเป็นหรือโดยปริยาย (Decentralization by default)

การกระจายอำนาจโดยจำเป็นหรือโดยปริยายนี้ เกิดมาจากภาวะที่องค์กร หน่วยงานหรือรัฐบาลกลาง ไม่สามารถบริหารงานหรือทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพจนกระทั่งเกิดความล้มเหลวในการทำงาน จึงทำให้ภาคประชาชนหรือภาคส่วนต่างๆ ในสังคมเกิดความตระหนักและลุกขึ้นมาเรียกร้องเพื่อให้มีการกระจายอำนาจให้กับกลุ่มประชาชนและภาคส่วนต่างๆ ในการทำงานด้วยตัวเอง

2) การแปรรูปกิจการของภาครัฐ (Privatization)

รูปแบบของการกระจายอำนาจในลักษณะของการแปรรูปกิจการของภาครัฐนี้มีลักษณะแบบการ “โยกโอน” (handover) ภารกิจหรือการให้บริการสาธารณะอย่างใดอย่างหนึ่งของรัฐบาลไปให้กับภาคเอกชนทำหน้าที่แทน ซึ่งหลักการในลักษณะนี้อยู่บนพื้นฐานที่ว่าหากภาคเอกชนให้บริการสาธารณะหรือทำหน้าที่ใดได้ดีกว่ารัฐ ก็ควรจะโยกโอนหน้าที่นั้นให้กับเอกชนทำหน้าที่แทน เพื่อประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และความคุ้มค่าทางการบริหารทรัพยากร เพราะหากรัฐยังให้บริการอยู่ก็จะส่งผลให้การให้บริการสาธารณะในด้านนั้นมีประสิทธิภาพและคุณภาพต่ำ ดังนั้นการให้เอกชนเข้ามาทำหน้าที่แทนจึงเป็นการบริหารที่มีประสิทธิภาพมากกว่า

3) การกระจายอำนาจภายใต้แนวความคิดเรื่องการแบ่งอำนาจทางการบริหาร (Deconcentrating /Administrative decentralization)

รูปแบบของการกระจายอำนาจในลักษณะของการแบ่งอำนาจทางการบริหารนี้ เป็นลักษณะที่หน่วยงานภาครัฐจากส่วนกลาง ได้แบ่งอำนาจหน้าที่มาให้กับหน่วยงานที่มีระดับรองลงมาจากส่วนกลางที่กระจายในพื้นที่ต่างๆ ซึ่งหน่วยงานนี้มีอำนาจในการดำเนินงานในพื้นที่ของตนเองในระดับหนึ่ง แต่อำนาจหน้าที่นโยบายหรือบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่

ดังกล่าวยังถือว่าเป็นบุคลากรที่แบ่งแยกออกมาจากส่วนกลาง ดังนั้น บุคคลากรและอำนาจหน้าที่ต่างๆ ของหน่วยงานที่ได้รับการแบ่งแยกอำนาจมานี้ยังคงขึ้นอยู่กับส่วนกลางเป็นสำคัญ

4) การกระจายอำนาจภายใต้หลักการมอบอำนาจ (Delegation)

รูปแบบการกระจายอำนาจในลักษณะของหลักการมอบอำนาจนี้ ถือได้ว่าหลักการมอบอำนาจนั้นมีลักษณะของความเป็นอิสระในการทำงานมากกว่าหลักการแบ่งอำนาจ ซึ่งการมอบอำนาจในที่นี้ส่วนใหญ่จะพิจารณาในมิติของการมอบอำนาจ “หน้าที่” หรือ “ภารกิจ” ให้กับหน่วยงานหรือองค์กรประเภทต่างๆ แต่ยังไม่ได้พิจารณาหรือเน้นไปยังการมอบอำนาจเชิงพื้นที่ ซึ่งหลักการมอบอำนาจในลักษณะนี้สามารถยกตัวอย่างหน่วยงานที่ได้รับมอบอำนาจ เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การมหาชน องค์กรอิสระหรือองค์กรพิเศษที่ทำหน้าที่เฉพาะโครงการ ซึ่งหน่วยงานหรือองค์กรเหล่านี้ ได้รับมอบอำนาจหน้าที่และภารกิจในการดำเนินงานอย่างใดอย่างหนึ่งจากส่วนกลาง แต่ก็ยังอยู่ภายใต้การกำกับดูแลจากรัฐบาลกลางผ่านมาตรฐาน กลไกทางกฎหมายในลักษณะใดลักษณะหนึ่งอยู่ทั้งทางตรงและทางอ้อม

5) การกระจายอำนาจภายใต้หลักการโอนอำนาจ (Devolution)

ภายใต้แนวคิดเรื่องการกระจายอำนาจนั้น หลักการกระจายอำนาจแบบถ่ายโอนอำนาจ (devolution) ถือได้ว่าเป็นรูปแบบการกระจายอำนาจที่มีความกว้างขวางมากที่สุดมากกว่าการแบ่งอำนาจ (deconcentrating) และการมอบอำนาจ (delegation) เนื่องจากการถ่ายโอนอำนาจนี้รัฐบาลกลางได้ถ่ายโอนอำนาจหน้าที่ในการดำเนินงานด้านต่างๆ มาให้กับหน่วยงานระดับรองลงมา ซึ่งการถ่ายโอนอำนาจหน้าที่จากรัฐบาลมาพร้อม “ความเป็นอิสระ” ในการตัดสินใจเพื่อการบริหารจัดการ พัฒนาแก้ไขปัญหาในด้านต่างๆ ได้อย่างอิสระ ซึ่งไม่ได้มองเพียงแค่มิติในการถ่ายโอนอำนาจหน้าที่อย่างเดียว แต่ยังพิจารณาถึงมิติในบริหารงานเชิงพื้นที่ของแต่ละแห่งด้วยดังนั้น การถ่ายโอนอำนาจนี้จึงให้ความอิสระในการตัดสินใจทางการบริหารและปฏิบัติงานด้านต่างๆ แก่หน่วยงานที่ได้รับการถ่ายโอน เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประเทศญี่ปุ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประเทศอังกฤษ สหรัฐอเมริกา เป็นต้น โดยการถ่ายโอนอำนาจนี้ บทบาทของรัฐบาลกลางหรือหน่วยงานส่วนกลางจะเข้ามาแทรกแซงการใช้อำนาจหรือการบริหารงานของท้องถิ่น

ได้อย่างจำกัดมากหรือแทรกแซงไม่ได้เลย ตลอดจนไม่มีบทบาทในการควบคุมให้ท้องถิ่นปฏิบัติงานภายใต้การบังคับบัญชาจากส่วนกลาง แต่หน่วยงานส่วนกลางหรือรัฐบาลจะเป็นเพียงแต่ผู้คอยกำกับดูแลหรือให้ปรึกษาในการทำงานด้านต่างๆ แต่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะปฏิบัติตามหรือไม่นั้นก็ขึ้นอยู่กับการตัดสินใจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อย่างไรก็ตาม การถ่ายโอนอำนาจนี้สามารถจำแนกออกเป็น 2 ระดับ ได้แก่

ระดับที่ 1 การถ่ายโอนอำนาจทางการบริหาร (Administrative devolution) ซึ่งหากจะอธิบายให้เกิดความชัดเจนมากที่สุด การถ่ายโอนอำนาจทางการบริหารนี้สามารถอธิบายได้ผ่านรูปแบบของ “การปกครองตนเองของท้องถิ่น (local-self-government)” โดยการถ่ายโอนอำนาจทางการบริหารนี้ หน่วยงานระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือว่าได้รับการถ่ายโอนอำนาจทั้งทางการบริหารอำนาจหน้าที่และการคลัง อย่างกว้างขวางและมีความเป็นอิสระในการดำเนินงานมากพอสมควร ส่งผลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีโอกาสในการดำเนินงานเพื่อพัฒนาท้องถิ่น โดยทรัพยากรและความสามารถของท้องถิ่นเพื่อคนในท้องถิ่น ได้อย่างอิสระและสมบูรณ์ เนื่องจากการถ่ายโอนอำนาจทางการบริหารนี้ส่งผลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีทรัพยากรเป็นของตัวเอง ไม่ว่าจะเป็นงบประมาณและบุคลากรของท้องถิ่น ตลอดจนมีอิสระในการใช้ทรัพยากรของตนเองเหล่านี้ในการทำงานเพื่อพัฒนาท้องถิ่นได้อย่างอิสระ

ระดับที่ 2 การถ่ายโอนอำนาจทางนิติบัญญัติ (Legislative devolution) ถือได้ว่าเป็นการถ่ายโอนอำนาจที่กว้างขวางและสูงสุดเมื่อพิจารณาการถ่ายโอนอำนาจภายใต้รูปแบบการปกครองประเทศแบบรัฐเดี่ยว (unitary state) จนถึงขั้นคล้ายคลึงกับการปกครองในระบอบสหพันธรัฐ ยกตัวอย่างเช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศสหราชอาณาจักร (Bogdanor, 1999) ซึ่งการถ่ายโอนอำนาจในลักษณะนี้ถือได้ว่า รัฐบาลกลางได้ถ่ายโอนอำนาจมาให้หน่วยงานระดับรองลงมาหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งในเชิงอำนาจหน้าที่และในเชิงพื้นที่เพื่อให้ท้องถิ่นกำหนดชะตาชีวิตของท้องถิ่นเองได้อย่างเต็มที่ มีอำนาจในการจัดตั้งสภาที่เป็นสภาของท้องถิ่นเอง (local assembly) เพื่อออกกฎหมายบังคับใช้ในท้องถิ่นได้อย่างเต็มรูปแบบ ซึ่งสภาท้องถิ่นนี้ถือว่าเป็นสภานิติบัญญัติของท้องถิ่น ซึ่งยังถือเป็นส่วนหนึ่งของรัฐมิได้แยกตัวออกไปจากรัฐแต่อย่างใด แต่สภาท้องถิ่นที่ว่านี้มีอำนาจหน้าที่อย่างอิสระในการออกกฎหมายนโยบายเพื่อบังคับใช้ในพื้นที่

หรือในท้องถิ่นของตน โดยรัฐบาลกลางไม่สามารถมาแทรกแซงหรือควบคุมการทำงานของท้องถิ่นได้

6) การกระจายอำนาจทางการคลัง (Fiscal decentralization)

โดยพื้นฐานแล้วการกระจายอำนาจทางการคลังถือเป็นปัจจัยที่ขาดไม่ได้ภายใต้การกระจายอำนาจ เพราะหากมีการกระจายอำนาจหน้าที่เพียงอย่างเดียว ก็มิอาจส่งผลให้หน่วยงานที่ได้รับการกระจายอำนาจสามารถทำงานหรือขับเคลื่อนไปได้หากไม่ได้รับการกระจายอำนาจทางการคลัง หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ “มีแค่หน้าที่ แต่ไม่มีเงิน” ก็ไม่สามารถทำงานได้ ซึ่งการกระจายอำนาจทางการคลังนี้เป็นการกระจายอำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการงบประมาณและการคลังจากส่วนกลางมาให้ท้องถิ่น พร้อมกับเงินงบประมาณที่ถูกจัดจำแนกโดยยึดตามภารกิจหรือการจัดแบ่งบริการสาธารณะออกเป็นประเภทต่างๆ โดยส่วนใหญ่แล้ว การกระจายอำนาจทางการคลังนี้เองยังส่งผลให้ท้องถิ่นสามารถจัดเก็บรายได้ที่เป็นรายได้ของท้องถิ่นเองผ่านมาตรการทางการคลังหรือภาษีประเภทต่างๆ อีกด้วย อย่างไรก็ตาม การกระจายอำนาจทางการคลังในอีกมิติหนึ่งก็ถูกใช้เป็นเครื่องมือในการควบคุมการทำงานของท้องถิ่นผ่านมาตรการและเงื่อนไขทางการคลังรูปแบบต่างๆ อีกด้วย (Manor, 1999)

2.3.3. ความสำคัญของการกระจายอำนาจ

ลิขิต ธีรเวคิน (2543, หน้า 267) การกระจายอำนาจการปกครองมีความสำคัญในทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม สรุปได้สองประเด็นใหญ่ๆ ได้แก่ ประเด็นที่หนึ่ง การกระจายอำนาจเป็นรากฐานของระบอบการ ปกครองแบบประชาธิปไตยเนื่องด้วยประชาธิปไตยต้องประกอบด้วยโครงสร้างส่วนบน คือ ระดับชาติและโครงสร้างส่วนฐาน คือ ระดับท้องถิ่น โดยการปกครองตนเองในรูปแบบของการปกครองท้องถิ่นอย่างแท้จริงถือได้ว่าเป็นรากฐานเสริมสำคัญยิ่งของการพัฒนาระบบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ประเด็นที่สอง การกระจายอำนาจมีความสำคัญในทางเศรษฐกิจและสังคมในด้านการพัฒนาชนบทโดยเฉพาะการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งลักษณะดังกล่าวจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยโครงสร้างการปกครองท้องถิ่นในลักษณะที่มีความเป็นอิสระพอสมควร ซึ่งจะเกิดขึ้นได้ก็จะต้องมีการกระจายอำนาจอย่างแท้จริง

การกระจายอำนาจมีหลักการสำคัญเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น คือ ต้องมีความเป็นนิติบุคคล (Legal Person) การกระจายอำนาจปกครองนั้นจะต้องมีองค์การเป็นนิติบุคคลแยกต่างหากจากองค์การของรัฐบาลกลาง ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของตนเอง ซึ่งองค์กรเหล่านี้จะต้องมีงบประมาณ ทรัพย์สิน หนี้สิน และเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานเป็นของตนเอง มีอำนาจอิสระในการบริหารงาน (Autonomy) องค์กรปกครองท้องถิ่นจะต้องมีอำนาจอิสระในการปฏิบัติภารกิจของตนเอง ตลอดจนมีอิสระพอสมควรในการกำหนดนโยบายและการตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้ แต่อำนาจอิสระขององค์การปกครองท้องถิ่นจะต้องไม่กระทบกระเทือนต่อเอกภาพและอธิปไตย (Unity and Sovereignty) ของประเทศหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งองค์การปกครองท้องถิ่นมิใช่เป็นสถาบันการเมืองที่มีอำนาจอธิปไตยเป็นของตนเอง หากแต่ว่ามีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายกำหนดให้ทำหน้าที่ทางด้านนิติบัญญัติและบริหารกิจกรรมอันเป็นหน้าที่ของตนเอง ประชาชนในท้องถิ่นต้องมีส่วนร่วมในการเลือกผู้บริหารและผู้ทำหน้าที่นิติบัญญัติ การมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองของประชาชนในท้องถิ่นนั้น อาจจะทำได้หลายระดับแล้วแต่ความสามารถและความสนใจของประชาชนเป็นสำคัญ เช่น การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของท้องถิ่น การไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งการสมัครเข้ารับเลือกตั้ง การถอดถอนผู้บริหาร การควบคุมตรวจสอบ ตลอดถึงการแสดงความคิดเห็นในการบริหารจัดการสาธารณะท้องถิ่น และมีงบประมาณของตนเอง องค์การปกครองท้องถิ่นต้องมีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ด้วยตนเอง รวมถึงการมีอำนาจในการบริหารงบประมาณที่ได้มานั้นด้วย ซึ่งเป็นการมอบอำนาจการตัดสินใจให้องค์การปกครองท้องถิ่นในการวางแผนปฏิบัติงานการจัดเก็บรายได้การบริหาร และการบริการประชาชนในเขตพื้นที่รับผิดชอบ (สถาบันดำรงราชานุภาพ ร่วมกับกรมการปกครอง , 2539. หน้า 12-13; นันทวัฒน์ บรมานันท์, 2543. หน้า 19; ยุทธนา นาผล, 2542. หน้า 12-14; ประทาน คงฤทธิศึกษาธิกร, 2539. หน้า 55-56)

จากแนวคิดทฤษฎีการกระจายอำนาจ ผู้วิจัยสรุปได้ว่าการกระจายอำนาจ หมายถึงการที่รัฐบาลกลางหรือรัฐบาลแห่งชาติมอบอำนาจและความรับผิดชอบบางส่วนให้แก่หน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้มีอำนาจดำเนินการภายในเขตอำนาจของตนโดยปราศจากการแทรกแซง การกระจายอำนาจแบ่งเป็นหลายประเภท เช่น การถ่ายโอนอำนาจ, การมอบอำนาจ, และการกระจายอำนาจทางการคลัง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเพิ่ม

ประสิทธิภาพในการบริหารงานและส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ดังนั้น ผู้วิจัยจะได้นำแนวคิดการกระจายอำนาจไปเป็นนิยามศัพท์ในการวิจัย

2.4. แนวคิดทฤษฎีการบริหารราชการแผ่นดินส่วนกลาง

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีการบริหารราชการแผ่นดินส่วนกลางมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.4.1. ประวัติความเป็นมาของการบริหารราชการแผ่นดินส่วนกลาง

(ราชกิจจานุเบกษา: 2476) ในปี พ.ศ. 2476 รัฐบาลของคณะราษฎรมีนโยบายชัดเจนที่จะระเบียบบริหารราชการแบ่งออกเป็น 3 ชั้น ได้แก่ การบริหารราชการส่วนกลาง การบริหารราชการส่วนภูมิภาค และการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้โดยการตรากฎหมายสำคัญขึ้น 2 ฉบับในคราวเดียวกัน ได้แก่พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการแห่งราชอาณาจักรสยาม พ.ศ. 2476 และพระราชบัญญัติจัดตั้งเทศบาล พ.ศ. 2476

กฎหมายที่เป็นพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับดังกล่าว นับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง ในประการแรกได้สะท้อนหลักแนวคิดของผู้นำคณะรายฎรในสมัยนั้น ว่าต้องการจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดินของประเทศไทยสมัยใหม่ในลักษณะเดียวกับประเทศฝรั่งเศส และในประการต่อมา มีสำคัญมากกว่าไม่น้อยประการแรกก็คือการวางรากฐานทางโครงสร้างของระเบียบบริหารราชแผ่นดินที่มีความต่อเนื่องนับจากสมัยนั้นเป็นต้นมา

นับจากปี พ.ศ. 2476 จนถึงปัจจุบัน ประเทศไทยมีพระราชบัญญัติระเบียบราชการแผ่นดินรวมทั้งสิ้น 4 ฉบับ ดังต่อไปนี้

พระราชบัญญัติว่าด้วยระเบียบราชการบริหารแห่งราชอาณาจักรสยาม พ.ศ. 2476 สาระสำคัญของพระราชบัญญัติฉบับนี้ มีดังนี้

1. มีการจัดระเบียบบริหารราชการออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ราชการบริหารส่วนกลาง ราชการบริหารส่วนภูมิภาค และราชการบริหารส่วนท้องถิ่น ซึ่งรัฐบาลโดยหลวงประดิษฐ์มนูธรรม หรือนายปรีดี พนมยงค์ ได้ขึ้นตรงต่อสภาผู้แทนราษฎรว่าส่วนกลาง คือ คณะรัฐมนตรี เช่น กระทรวง ทบวง กรม ส่วนภูมิภาค หมายถึง การส่งข้าราชการไปประจำจังหวัดและอำเภอ และส่วนท้องถิ่น หมายถึงเทศบาล
2. มีการกำหนดฐานะของกระทรวงให้เป็นทบวงการเมือง ซึ่งในบรรพหนึ่งแห่งกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ อันเป็นกฎหมายที่มีมาก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 ระบุว่า ทบวงการเมืองเป็นนิติบุคคล อันมีนัยว่าหน่วยงานรัฐที่เป็นนิติบุคคลนี้นี้มีฐานะทางกฎหมายที่จะเป็นคู่สัญญาในทางกฎหมายได้ และมาตรา 112 แห่งกฎหมายว่าด้วยระเบียบราชการบริหารฉบับนี้ยังระบุว่า กรมซึ่งขึ้นตรงต่อกระทรวงให้มีฐานะเป็นนิติบุคคลด้วยเช่นกัน (สำหรับจังหวัดเพิ่งจะมีฐานะเป็นนิติบุคคลในปี พ.ศ. 2495)

3. มีการปรับโอนอำนาจหน้าที่ในการบริหารราชการส่วนภูมิภาคให้อยู่กับคณะกรมการจังหวัด และคณะกรมการอำเภอ แทนที่จะอยู่กับผู้ว่าราชการจังหวัด (ข้าหลวงประจำจังหวัด) และนายอำเภอดังเช่น ในสมัยก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475
4. ยกเลิกมณฑล คงเหลือแต่จังหวัด อำเภอ ที่เป็นราชการส่วนภูมิภาค
5. กำหนดราชการบริหารส่วนท้องถิ่นเพิ่มขึ้น ได้แก่รูปแบบ เทศบาล
(ราชกิจจานุเบกษา: 2495) พระราชบัญญัติระเบียบราชการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2495หลังจากที่มีการใช้พระราชบัญญัติว่าด้วยระเบียบราชการบริหารแห่งราชอาณาจักรสยาม พ.ศ. 2476 มาเป็นเวลาเกือบ 20 ปี จึงได้มีการยกเลิกและประกาศใช้พระราชบัญญัติระเบียบราชการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.2495 ขึ้นแทน เหตุผลในการประกาศใช้กฎหมายฉบับนี้แทน คือ
1. ให้ปลัดกระทรวงมีอำนาจรับผิดชอบในราชการประจำของกระทรวง มีอำนาจบังคับบัญชาข้าราชการในกระทรวงได้
2. เพื่อให้มีการกระจายอำนาจสั่งการจากส่วนกลางไปส่วนภูมิภาคให้เกิดความรวดเร็วและประสิทธิภาพในการบริหารราชการ
3. เพื่อเป็นฐานต่อปรับปรุงการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นเสียใหม่พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.2495 ได้มีการปรับปรุงแก้ไขต่อมาอีก 4 ครั้ง ในปี พ.ศ.2496 (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2499 (ฉบับที่3) พ.ศ.2499 (ฉบับที่4) พ.ศ.2503 (ฉบับที่ 5) และต่อมาในปี พ.ศ.2505 ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการสำนักนายกรัฐมนตรี ทั้งนี้เพื่อให้สำนักงานรัฐมนตรี ซึ่งก็เป็นราชการบริหารส่วนกลางตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดินเช่นเดียวกับกระทรวงต่างๆ ได้แยกออกมาจัดระเบียบการบริหารราชการเป็นพิเศษ กฎหมายฉบับนี้มีการแก้ไขเพิ่มเติมอีก 8 ครั้ง ในปี พ.ศ.2506 พ.ศ.2507 พ.ศ.2508 พ.ศ.2509 พ.ศ.2510 พ.ศ.2511 พ.ศ.2512 และพ.ศ.2514
การจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดินในช่วงนี้ได้มีการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้เป็นไปตามเหตุผลในการประกาศใช้กฎหมายฉบับดังกล่าว ทั้งนี้ มีการระบุชัดเจนในมาตรา 16 ว่า กระทรวงหนึ่งๆนอกจากมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวง รัฐมนตรีช่วยว่าการ หรือรัฐมนตรีสั่งราชการแล้ว ยังให้มีปลัดกระทรวงคนหนึ่งเป็นผู้ปกครองบังคับบัญชาข้าราชการประจำของกระทรวงรองจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแล้วและรับผิดชอบในราชการประจำกระทรวง ตามประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 218 พ.ศ.2515 เมื่อมีการปฏิวัติตนเองโดยจอมพลถนอม กิตติขจรและคณะ ในปี พ.ศ.2495 และประกาศใช้ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 218 ซึ่งก็ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมต่อมาอีก 7 ครั้ง เหตุผลสำคัญของการประกาศใช้ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 218 เป็นกฎหมายในการจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดินใหม่ ก็เพราะบทบัญญัติ

ของกฎหมายเดิมบางมาตรา ไม่เหมาะสมกับการปฏิบัติหน้าที่และความรับผิดชอบของข้าราชการบางตำแหน่ง อีกทั้งได้มีการจัดระเบียบ กระทรวง ทบวง กรมใหม่ จึงจำเป็นต้องปรับปรุงระเบียบบริหารราชการแผ่นดินให้สอดคล้องกับการจักระเบียบของกระทรวง ทบวง และกรมแบบใหม่ด้วย อย่างไรก็ตามการบริหารราชการตามกฎหมายดังกล่าวก็มีปัญหาและอุปสรรคหลายประการ ได้แก่

1. การซ้ำซ้อนอันเนื่องมาจากขยายหน่วยงาน เนื่องจากส่วนราชการระดับกรม สามารถบริหาร ริเริ่มวินิจฉัยสั่งการได้ค่อนข้างเป็นเอกเทศทำให้ทุกกรมต่างขยาย

2. การทำงานออกไปอย่างกว้างขวางและก่อให้เกิดความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงาน

3. การขาดบทบัญญัติที่ให้อำนาจรัฐมนตรีอย่างชัดเจนที่จะกำหนดนโยบายในการกำกับควบคุมการปฏิบัติราชการของกระทรวง ประกอบกับส่วนราชการระดับกรม มักมีกฎหมายพิเศษให้อำนาจส่วนราชการหรือหัวหน้าส่วนราชการเป็นเฉพาะ ทำให้สามารถกำหนดนโยบายแผนและของบประมาณได้ตามนโยบายของกรมได้อย่างค่อนข้างเป็นเอกเทศ นโยบายระดับชาติของรัฐบาลจึงมักไม่ได้รับการตอบสนองอย่างพร้อมเพียงและประสานกันอย่างแท้จริงการขาดการกำหนดแผนงานในระดับกระทรวงอย่างแท้จริง เนื่องจากส่วนราชการระดับกรม สามารถกำหนดแผนงานได้ตามหน้าที่เฉพาะของกรมและความคิดของตนเอง แล้วนำไปรวมเล่มเข้าเป็นแผนกระทรวงเท่านั้น ทำให้การดำเนินงานของกระทรวงไม่สามารถบรรลุนโยบายที่รับมอบจากรัฐบาลได้

4. การมีกฎหมายพิเศษที่ระบุอำนาจหน้าที่เป็นการเฉพาะแก่ส่วนราชการระดับกรม

5. อำนาจยังไปกระจุกตัวอยู่ที่หัวหน้าส่วนราชการมากเกินไป เพราะบทบัญญัติในกฎหมายไม่เอื้ออำนวยต่อการให้มีการมอบอำนาจลดหลั่นลงไป ระดับต่างๆ และบทบัญญัติยังมีความไม่ชัดเจนในเรื่องนี้ ทำให้เจ้าของอำนาจยังไม่กล้าที่มอบอำนาจให้หน่วยงาน ระดับรองลงไป

6. การขาดเอกภาพในการบริหารงาน เนื่องจากมีหน่วยงานของรัฐเข้าไปปฏิบัติงานในจังหวัดเป็นจำนวนมากโดยไม่ถือว่าเป็นราชการบริหารส่วนภูมิภาคเป็นเหตุผู้ว่าราชการจังหวัดไม่สามารถควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของส่วนราชการให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐได้

(ราชกิจจานุเบกษา: 2534) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.2534 ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 218 ได้เป็นกฎหมายหลักในการจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดินมาเกือบ 20 ปี แม้จะมีรัฐบาลพลเรือนที่มาจากการเลือกตั้งหลายชุดก็ตาม จวบจนกระทั่งปี พ.ศ.2534 สมัยรัฐบาล นายอานันท์ ปันยารชุน จึงได้ประกาศใช้

พระราชบัญญัติ ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.2534 แทนประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 218 โดยมีประเด็นสำคัญของการปรับปรุงได้แก่

1. มีการกำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้ชัดเจน เพื่อมิให้มีการทับซ้อนกันระหว่างส่วนราชการ

2. ได้มีการกำหนดบทบัญญัติที่ให้การบริหารงานระดับกระทรวงมีเอกภาพโดยระบุให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ และกำหนดนโยบายของกระทรวงให้สอดคล้องกับนโยบายที่คณะรัฐมนตรีกำหนดหรืออนุมัติและให้ปลัดกระทรวงมีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบควบคุมข้าราชการประจำกำหนดแนวทางและแผนการปฏิบัติราชการของกระทรวงและลำดับความสำคัญของแผนการปฏิบัติราชการประจำปีของส่วนราชการให้เป็นไปตามนโยบายที่รัฐมนตรีกำหนดรวมทั้งกำกับ เร่งรัด ติดตามและประเมินการปฏิบัติราชการของส่วนราชการในกระทรวง

3. กำหนดให้มีการมอบอำนาจลดหลั่นลงไปในระดับต่างๆ เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารราชการ

(สมคิด เลิศไพฑูรย์และคณะ, 2544 หน้า 9-17) การบริหารราชการแผ่นดินของประเทศไทยได้มีการปรับตัวอย่างต่อเนื่องทุกๆ 20-30 ปี จากการปรับตัวครั้งใหญ่ครั้งแรกในสมัยรัชกาลที่ 5 ซึ่งกระทรวงมหาดไทยได้รับมอบหมายให้มีอำนาจหน้าที่ในการยกเลิกการปกครองหัวเมืองแบบเดิม และสร้างองค์กรปกครองรูปแบบใหม่เพื่อเสริมสร้างเอกภาพและบูรณภาพให้แก่ประเทศหลังจากนั้นในปี พ.ศ. 2476 การจัดระเบียบการปกครองได้ถูกกำหนดให้มีชั้นการปกครองที่ชัดเจนออกเป็น 3 ชั้น พร้อมทั้งการปรับปรุงองค์กรจังหวัดและอำเภอในบางลักษณะถัดมาคือในปี พ.ศ. 2495 ซึ่งถือเป็นการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญอีกครั้ง เนื่องจากเป้าหมายในการปรับตัวในครั้งนี้คือการให้ปลัดกระทรวงมีอำนาจในการบริหารราชการเพิ่มเติมจากรัฐมนตรี รวมถึงการสถาปนาให้จังหวัดเป็นนิติบุคคลและการเปลี่ยนแปลงนโยบายการจัดรูปองค์กรปกครองท้องถิ่น จากเดิมที่เน้นให้มีรูปแบบเทศบาลเดียว กลายมาเป็นการใช้รูปแบบการปกครองท้องถิ่นหลายรูปแบบตามความเหมาะสมกับความเจริญของพื้นที่การปรับตัวของการบริหารราชการแผ่นดินตั้งแต่ปี พ.ศ. 2515 เป็นต้นมาชัดเจนขึ้น โดยมุ่งแก้ไขปัญหาความซ้ำซ้อนของภารกิจระหว่างกรมต่างๆ และเน้นการทำงานที่ประสานกันในระดับต่างๆ ซึ่งเป็นเรื่องที่ยังคงน่าสงสัยว่า การตรากฎหมายระเบียบบริหารราชการแผ่นดินฉบับใหม่ในปี พ.ศ. 2534 จะสามารถแก้ไขปัญหาที่คั่งค้างได้หรือไม่ ผลจากการตรากฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ในปี พ.ศ. 2540 และกฎหมายประกอบต่างๆ จึงน่าจะส่งผลให้เกิดการปรับตัวในการบริหารราชการแผ่นดินทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และท้องถิ่นต่อไป

โครงสร้างการบริหารราชการแผ่นดิน

การบริหารราชการส่วนกลาง หมายถึง การบริหารราชการของสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวง ทบวง กรม รวมทั้งหน่วยงานที่มีฐานะเทียบเท่า โดยมีนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีทั้งหลายเป็นผู้รับผิดชอบกำกับดูแลทางด้านนโยบาย โดยมีปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปลัดกระทรวง ปลัดทบวง และอธิบดีกรมต่างๆ ทำหน้าที่นำนโยบายของข้าราชการการเมืองดังกล่าวไปปฏิบัติ ซึ่งการบริหารราชการในส่วนกลางนี้เป็นการบริหารงานตามหลักการรวมอำนาจ (Centralization) คือ รวมอำนาจไว้ที่ศูนย์กลางซึ่งเป็นเมืองหลวงของประเทศ หรือที่ทำการของรัฐบาลในส่วนกลาง สำหรับหน่วยงานในระดับกระทรวงของไทยตามโครงสร้างใหม่ของการปฏิรูประบบราชการ มีดังนี้

1. สำนักนายกรัฐมนตรี
2. กระทรวงกลาโหม
3. กระทรวงการคลัง
4. กระทรวงการต่างประเทศ
5. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของของมนุษย์
6. กระทรวงศึกษาธิการ
7. กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา
8. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
9. กระทรวงคมนาคม
10. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
11. กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
12. กระทรวงพลังงาน
13. กระทรวงพาณิชย์
14. กระทรวงมหาดไทย
15. กระทรวงยุติธรรม
16. กระทรวงแรงงาน
17. กระทรวงวัฒนธรรม
18. กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
19. กระทรวงสาธารณสุข
20. กระทรวงอุตสาหกรรม
21. ส่วนราชการไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวง หรือทบวง

มหามกุฏราชวิทยาลัย

การบริหารราชการส่วนภูมิภาค หมายถึง การที่ราชการส่วนกลาง โดยกระทรวง ทบวง กรมต่างๆ จะแบ่งอำนาจในการบริหารบางส่วนให้ข้าราชการในส่วนภูมิภาคที่ปฏิบัติงานอยู่ในพื้นที่ได้มีอำนาจในการใช้ดุลยพินิจตัดสินใจ แก้ไขปัญหา ตลอดจนริเริ่มนโยบายต่างๆ ภายใต้กรอบและอำนาจที่ได้รับมอบไปจากส่วนกลาง ซึ่งการบริหารงานราชการในส่วนภูมิภาคนี้เป็นไปตามหลักการแบ่งอำนาจหรือมอบอำนาจ (Deconcentration)

สำหรับการจัดระเบียบบริหารราชการส่วนภูมิภาคของไทยในปัจจุบัน พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.2534 ได้จัดแบ่งการบริหารออกเป็นจังหวัดและอำเภอ โดยจังหวัดเป็นหน่วยการปกครองส่วนภูมิภาคที่ใหญ่ที่สุด ประกอบด้วยอำเภอหลายๆ อำเภอ มีฐานะเป็นนิติบุคคล และมีผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งเป็นหัวหน้าบังคับบัญชาข้าราชการส่วนภูมิภาคในเขตจังหวัด เป็นผู้รับนโยบายและคำสั่งจากนายกรัฐมนตรี คณะรัฐมนตรี หรือกระทรวง ทบวง กรมต่างๆ มาปฏิบัติให้เหมาะสมกับท้องที่และประชาชน ส่วนอำเภอเป็นหน่วยราชการที่รองจากจังหวัดแต่ไม่มีฐานะเป็นนิติบุคคลเช่นเดียวกับจังหวัด มีนายอำเภอเป็นหัวหน้าบังคับบัญชาข้าราชการในอำเภอและรับผิดชอบงานบริหารราชการของอำเภอ

นอกจากหน่วยการปกครองในระดับจังหวัดและอำเภอแล้ว ในพระราชบัญญัติลักษณะการปกครองท้องที่ พ.ศ.2457 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ยังกำหนดให้มีหน่วยการปกครองในระดับตำบลและหมู่บ้าน ซึ่งเป็นหน่วยการปกครองย่อยที่อยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของนายอำเภอ หน่วยการปกครองในระดับตำบลและหมู่บ้านนี้จะมีกำนันและผู้ใหญ่บ้านทำหน้าที่เป็นหัวหน้าของประชาชนในพื้นที่ โดยกำนันและผู้ใหญ่บ้านนี้จะ ไม่ใช่ข้าราชการของรัฐ แต่เป็นเจ้าพนักงานที่ได้รับเงินเดือนประจำเป็นค่าตอบแทน

การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น หมายถึง การบริหารราชการที่อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยการปกครองท้องถิ่นรูปแบบต่างๆ โดยรัฐบาลในส่วนกลางจะกระจายอำนาจบางส่วนให้แก่ประชาชนหรือหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนมีอำนาจในการบริหารและตัดสินใจเกี่ยวกับกิจการสาธารณะต่างๆ ได้ด้วยตนเองตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายมอบให้ ซึ่งการบริหารราชการในส่วนท้องถิ่นนี้ เป็นไปตามหลักการกระจายอำนาจ (Decentalization)

ในปัจจุบันกฎหมายได้กำหนดให้หน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นมีอยู่ 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ (1) รูปแบบทั่วไปได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 ได้บัญญัติให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นหน่วย

การปกครองท้องถิ่นขนาดใหญ่ที่มีพื้นที่ครอบคลุม เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดนี้จะมีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด ประสานงาน ให้ความร่วมมือและสนับสนุนหน่วยการปกครองท้องถิ่นขนาดเล็ก ตลอดทั้งดำเนินการในกิจการที่หน่วยการปกครองท้องถิ่นขนาดเล็กไม่สามารถทำได้ เพราะกิจการดังกล่าวเป็นกิจการที่ครอบคลุมพื้นที่กว้าง เป็นกิจการที่ต้องการความเป็นเอกภาพและเป็นเรื่องที่เกินขีดความสามารถของหน่วยการปกครองท้องถิ่นขนาดเล็กจะกระทำได้ (สมคิด เลิศไพฑูรย์, 2543 หน้า 15) ในส่วนของเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นขนาดเล็ก ก็มีอำนาจหน้าที่ในการให้บริการสาธารณะต่างๆ ภายในพื้นที่รับผิดชอบของตนเอง (2) รูปแบบพิเศษได้แก่ กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา ซึ่งตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 ได้บัญญัติให้ กรุงเทพมหานครมีฐานะเป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นขนาดใหญ่มีอำนาจหน้าที่เทียบเท่ากับองค์การบริหารส่วนจังหวัด ในขณะที่เมืองพัทยามีฐานะเป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นขนาดเล็กที่มีพื้นที่อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด อำนาจหน้าที่ของเมืองพัทยาจึงเทียบเท่ากับเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล (สมคิด เลิศไพฑูรย์, 2543 หน้า 15)

2.4.2. แนวคิดการปกครองท้องถิ่นและองค์การบริหารส่วนตำบล

ตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550 กล่าวถึง แนวนโยบายด้านการบริหารราชการแผ่นดิน กระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการของท้องถิ่นได้เอง ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ พัฒนาเศรษฐกิจของท้องถิ่นและระบบสาธารณูปโภค ตลอดทั้งโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศในท้องถิ่น ให้ทั่วถึงและเท่าเทียมกันทั่วประเทศ รวมทั้งพัฒนาจังหวัดที่มีความพร้อมให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในจังหวัดนั้น ซึ่งในหมวดที่ 14 ตามรัฐธรรมนูญ 2550 ว่าด้วยการปกครองส่วนท้องถิ่น กำหนดให้รัฐจะต้องให้ความเป็นอิสระแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น และส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำบริการสาธารณะ และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาในพื้นที่ หรือการส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนมีความเข้มแข็งในการบริหารงานได้โดยอิสระและตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถพัฒนาระบบการคลังท้องถิ่นให้จัดบริการสาธารณะได้โดยครบถ้วนตามอำนาจหน้าที่เพื่อให้เกิดความคุ้มค่าเป็นประโยชน์และการให้บริการประชาชนอย่างทั่วถึง ซึ่งสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย แบ่งออกเป็น

2 ประเภทด้วยกัน คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบทั่วไป ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ คือ กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา (สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, 2554)

องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง เกิดขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล 2537 (ปัจจุบันมีการแก้ไขถึงฉบับที่ 3 พ.ศ.2542) ครั้งแรกมีจำนวน 617 แห่งเมื่อวันที่ 2 มีนาคม พ.ศ. 2538 ปัจจุบันมีทั้งหมด 5,603 แห่ง (ข้อมูลกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ณ วันที่ 30 ธันวาคม พ.ศ. 2554) มีรูปแบบคล้ายการปกครองระดับชาติกล่าวคือ ประกอบด้วย 2 ส่วนคือ ฝ่ายการเมือง และฝ่ายประจำ ซึ่งการกระจายอำนาจการปกครอง (Decentralization) ถือว่ามีความสำคัญมากต่อการสร้างรากฐานประชาธิปไตยในระดับล่างสุดของสังคม การกระจายอำนาจการปกครองเป็นวิธีการที่รัฐมอบอำนาจการปกครองบางส่วนให้องค์กรท้องถิ่นนอกจากองค์กรส่วนกลางเพื่อจัดบริการสาธารณะบางอย่างโดยให้ความเป็นอิสระตามสมควรและไม่อยู่ใต้บังคับบัญชาของส่วนกลางเพียงแต่อยู่ในความควบคุมกำกับเท่านั้น โดยมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับมอบอำนาจให้ดำเนินกิจการต่างๆ ของท้องถิ่น เพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาลในการจัดบริการสาธารณะ ประเทศไทยได้เริ่มนำแนวความคิดนี้มาใช้ในการปกครองประเทศ ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2535 ในสมัยรัฐบาลนายชวน หลีกภัย รัฐบาลในยุคนั้นได้ประกาศนโยบายการกระจายอำนาจอันเป็นนโยบายที่สอดคล้องกับหลักการปกครองตนเองในระบอบประชาธิปไตย เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอิสระในการกำหนดนโยบายการบริหารจัดการท้องถิ่นของตนเองได้ ตามเจตนารมณ์ของท้องถิ่นที่อยู่บนพื้นฐานความคิดเพื่อการพัฒนาระบอบประชาธิปไตย (สถาบันพระปกเกล้า, 2550; ชลพรรษ ดีมา, 2544: โกวิทย์ พวงงาม, 2546)

นโยบายการกระจายอำนาจการปกครองสู่ท้องถิ่นที่กล่าวมาข้างต้น ถือเป็นจุดกำเนิดของการกระจายอำนาจการปกครองของประเทศ หลังจากนั้นประเทศไทยได้ยึดถือแนวความคิดการกระจายอำนาจการปกครองสู่ท้องถิ่นเป็นแนวทางการปกครองที่สำคัญสืบเนื่องต่อมาจนปัจจุบัน ดังปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 หมวดที่ 14 การปกครองส่วนท้องถิ่น ตั้งแต่มาตราที่ 281 ถึงมาตราที่ 290 ซึ่งมีเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องกับการกระจายอำนาจการปกครอง สรุปคือ รัฐจะต้องให้ความเป็นอิสระแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น และส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำบริการสาธารณะ และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาในพื้นที่ (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, 2550) อย่างไรก็ตาม การกระจายอำนาจได้เกิดขึ้นอย่างเป็น

รูปธรรมหลังจากการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 แล้ว รัฐบาลได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พุทธศักราช 2542 ซึ่งมีสาระสำคัญในการกำหนดให้มีแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเป็นกรอบทิศทางและแนวทางในการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น และเพื่อขับเคลื่อนแนวความคิดการกระจายอำนาจการปกครองไปสู่การปฏิบัติอย่างแท้จริง จึงถ่ายโอนภารกิจจากส่วนกลางให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่างๆ ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 โดยได้ถ่ายโอนภารกิจจากส่วนกลางให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยภารกิจทั้งหมดนี้ล้วนแต่เป็นภารกิจที่มีความสำคัญและเกี่ยวข้องโดยตรงกับคุณภาพชีวิตของประชาชน เช่น การดูแลโครงสร้างพื้นฐานของชุมชน การส่งเสริมคุณภาพชีวิต การบริหารจัดการหรือจัดระเบียบชุมชน การรักษาความสงบเรียบร้อย การวางแผน การส่งเสริมการลงทุน/พาณิชย-กรรม การท่องเที่ยวการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การดูแลรักษาศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีและ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งแสดงให้เห็นอย่างประจักษ์ว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นองค์กรที่มีความสำคัญและมีแนวโน้มที่จะทวีความสำคัญมากขึ้นในอนาคต เนื่องจากเป็นองค์กรที่ต้องรับผิดชอบในการดำเนินภารกิจที่ส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน (องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, 2542 ; โกวิทย์ พวงงาม, 2546)

จากแนวความคิดการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นซึ่งกระจายบทบาท หน้าที่ ความรับผิดชอบต่อประชาชนในพื้นที่ไปสู่องค์การบริหารส่วนตำบลดังที่กล่าวมาข้างต้น ส่งผลให้องค์การบริหารส่วนตำบล มีฐานะเป็นหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นที่เป็นนิติบุคคลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 โดยพระราชบัญญัตินี้มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 2 มีนาคม 2538 อาจกล่าวได้ว่าองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งเช่นเดียวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ คือ จัดตั้งขึ้นเพื่อช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐบาลทั้งด้านการเงิน บุคลากร ตลอดจนเวลาที่ใช้ในการดำเนินการ เพื่อสนองตอบความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง ตลอดจนการดำรงฐานะเป็นองค์กรที่ให้การศึกษาในเรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชนในเขตพื้นที่ตำบล (โกวิทย์ พวงงาม , 2548) ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลจึงเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความสำคัญในฐานะองค์กรที่เป็นรากฐานในการพัฒนาประชาธิปไตย เนื่องจากเป็นองค์กรปกครองที่เล็กที่สุด ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด และประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ตรวจสอบ กำกับดูแลง่ายที่สุด นอกจากนั้นยังเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีจำนวน

มากที่สุดอีกด้วย โดยโครงสร้างการบริหารงานได้จัดแบ่งองค์การบริหารส่วนตำบลออกเป็นขนาดเล็ก กลาง ใหญ่ ตามจำนวนประชากรในพื้นที่และการจัดเก็บรายได้

2.4.3. การปกครองท้องที่และกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

ลักษณะการปกครองรูปแบบตำบล หมู่บ้านได้เป็นหลักในการปกครองสืบต่อมาแต่ไม่ได้มีระเบียบวางไว้เป็นที่แน่นอน ดังนั้นในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 จึงได้ทรงพระราชดำริ ให้มีการฟื้นฟูการปกครองระดับหมู่บ้านขึ้นใหม่ เพราะทรงเล็งเห็นว่าการปกครองระดับนี้จำเป็นจึงได้มีการแก้ไขปรับปรุงการจัดระเบียบการปกครองของราชอาณาจักรไทยครั้งสำคัญโดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการปกครองระดับหมู่บ้านและตำบลนั้น ได้มีการทดลองตั้ง “ผู้ใหญ่บ้านและกำนัน” ขึ้นครั้งแรกที่อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในปี พ.ศ.2435 ทั้งนี้ เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางปรับปรุงแก้ไข ซึ่งการจัดการปกครองหมู่บ้านและตำบลใหม่นี้มีลักษณะแตกต่างจากเดิมหลายประการ

นอกจากทดลองตั้งกำนัน ผู้ใหญ่บ้านแล้ว ยังมีการศึกษาข้อเท็จจริงเพิ่มเติมโดยดูสภาพท้องที่และความเป็นอยู่ทั่วไปของประชาชน โดยสมเด็จกรมพระยาดำรงราชานุภาพ เสนาบดีคนแรกของกระทรวงมหาดไทย ได้เสด็จออกตรวจราชการหัวเมืองต่างๆ มอบหมายให้หลวงเทศาจิตรวิจารณ์ เดินทางไปดูงานการปกครองของประเทศพม่าและมลายู หลังจากนั้นได้จัดประชุมข้าหลวงเทศาภิบาลเพื่อปรึกษาความเห็นและรับฟังข้อเท็จจริงของแต่ละท้องที่ เมื่อปรากฏว่าโครงการทดลองตั้งกำนันผู้ใหญ่บ้านนี้ประสบผลสำเร็จด้วยดี จึงได้วางรูปแบบการปกครองระดับหมู่บ้านตำบล เรียกว่า “การปกครองท้องที่” อย่างเป็นทางการขึ้นส่วนหนึ่งในการปกครองประเทศ และได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติลักษณะการปกครองท้องที่ ร.ศ.116 ขึ้นใช้บังคับทั่วประเทศ โดยประกาศใช้บังคับ เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม ร.ศ.116 (พ.ศ. 2440) ข้อความและหลักเกณฑ์ส่วนใหญ่ของพระราชบัญญัตินี้ ได้ใช้เป็นหลักในการปกครองท้องที่ของประเทศสืบมา นับว่าเป็นกฎหมายฉบับแรก ที่ได้กำหนดการจัดระเบียบตำบลและหมู่บ้าน รวมทั้งกำหนดหน้าที่ไว้อย่างละเอียดเพื่อให้เจ้าหน้าที่ตรวจตราดูแลทุกข์สุขของราษฎรตามท้องที่ต่างๆ ต่างพระเนตรพระกรรณ สร้างความเป็นธรรมในการปกครองบ้านเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งจุดเด่นของกฎหมายฉบับนี้ที่กำหนดให้มีการเลือกผู้ใหญ่บ้านเพราะพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ที่จะให้ราษฎรมีโอกาสใช้สิทธิในการปกครองตนเองด้วยและหลังจากที่ได้ประกาศพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ ร.ศ.116 มาเป็นเวลานานประมาณ 17 ปี ต่อมาในสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 จึงได้ทรงประกาศยกเลิก และประกาศใช้พระราชบัญญัติลักษณะ

การปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 ขึ้นใช้บังคับแทนและถือเป็นหลักในการจัดระเบียบการปกครองตำบล หมู่บ้านเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน (กรมการปกครอง, 2553)

กรมการปกครอง (2553) การปกครองท้องที่ หมายถึง การที่รัฐมีอำนาจหน้าที่ในการบริหารงานในตำบล หมู่บ้าน เพื่อดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยและส่งเสริมความก้าวหน้าให้แก่ประชาชนในด้านเศรษฐกิจ สังคม และอื่นๆ และยังหมายถึงการปกครองโดยธรรมชาติ และเหมาะสมกับประเทศที่ยังไม่มีความเจริญ เนื่องด้วยประชาชนยังไม่มีการศึกษา ไม่มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจในประเทศมากนักในสังคมแบบนี้ประชาชนยังคงมีการพึ่งพิง หรือพึ่งพาอาศัยหัวหน้าเครือญาติ ผู้อาวุโส และผู้มีบารมีในท้องที่เป็นสำคัญ ซึ่งจะมีความแตกต่างโดยสิ้นเชิงกับ “การปกครองท้องถิ่น” เนื่องด้วยการปกครองท้องถิ่นเป็นเรื่องของพลเมืองที่มีความรู้ในสิทธิและหน้าที่ของตนเอง (ดำรง สุนทรศารทูล, 2534, หน้า 6; นครินทร์ เมฆไตรรัตน์, 2546, หน้า 5) ได้ให้ความหมายว่าการจัดระเบียบการปกครองท้องที่ตามที่กำหนดไว้ พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ.2457 ประกอบไปด้วย หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ และกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

หมู่บ้าน ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายลักษณะปกครองท้องที่ มี 2 ประเภท คือ หมู่บ้านที่จัดตั้งขึ้นอย่างเป็นทางการกับหมู่บ้านที่จัดตั้งขึ้นเป็นการชั่วคราว

1) หมู่บ้านที่จัดตั้งขึ้นอย่างเป็นทางการ จัดตั้งทำโดยประกาศจังหวัดภายใต้ 2 หลักเกณฑ์ตาม พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 ตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ที่ใช้อยู่ปัจจุบันนี้ ได้วางหลักเกณฑ์การตั้งหมู่บ้านขึ้นไว้กว้างๆ 2 ประการ คือถ้าเป็นที่มีคนอยู่รวมกันมากถึงจำนวนบ้านน้อย ให้ถือเอาจำนวนคนเป็นสำคัญ ประมาณราว 200 คน เป็นหมู่บ้านหนึ่ง และถ้าเป็นที่ผู้คนตั้งบ้านเรือนอยู่ห่างไกลกัน ถึงจำนวนคนจะน้อย ถ้ามีจำนวนบ้านไม่ต่ำกว่า 5 บ้านแล้ว จะจัดเป็นหมู่บ้านหนึ่งก็ได้ในการที่จะพิจารณาจัดตั้งหมู่บ้านขึ้นใหม่ ก็จำเป็นจะต้องถือหลักเกณฑ์ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้โดยอนุโลมเช่นเดียวกับการตั้งตำบลดังที่กล่าวมาแล้ว แต่จะต้องพิจารณาถึง ความจำเป็นและความเหมาะสมจริงๆ โดยให้ถือความสะดวกแก่การปกครองเป็นหลัก กระทรวงมหาดไทยกำหนด วางหลักเกณฑ์การจัดตั้งหมู่บ้านไว้ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม พ.ศ.2539 กรณีเป็นชุมชนหนาแน่นมีราษฎรไม่น้อยกว่า 1,200 คน หรือมีจำนวนบ้าน ไม่น้อยกว่า 240 บ้านเมื่อแยกหมู่บ้านใหม่แล้ว หมู่บ้านใหม่จะต้องมีราษฎรไม่น้อยกว่า 600 คน หรือมีจำนวนบ้านไม่น้อยกว่า 120 บ้านและต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการหมู่บ้าน สภาตำบลหรือสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ประชุมหัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอและกรณีเป็นชุมชนห่างไกลเป็นชุมชนที่มีราษฎรไม่น้อยกว่า 600 คน หรือมีจำนวนบ้านไม่น้อยกว่า 120 บ้านเมื่อแยกหมู่บ้านใหม่แล้ว

หมู่บ้านใหม่จะต้องมีราษฎรไม่น้อยกว่า 200 คน หรือมีจำนวนบ้านไม่น้อยกว่า 40 บ้าน โดยชุมชนใหม่ห่างจากชุมชนเดิมไม่น้อยกว่า 6 กิโลเมตร และต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการหมู่บ้าน สภาตำบลหรือสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และที่ประชุมหัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอ

2) หมู่บ้านที่จัดตั้งขึ้นเป็นการชั่วคราวเป็นหมู่บ้านที่จัดตั้งขึ้นในกรณีที่ท้องที่อำเภอใดมีราษฎรไปตั้งชุมนุมทำการหาเลี้ยงชีพ แต่ในบางฤดูจำนวนราษฎรซึ่งไปตั้งทำการอยู่มากพอสมควร จะจัดเป็นหมู่บ้านตามหลักเกณฑ์การตั้งหมู่บ้านปกติได้ เพื่อสะดวกแก่การปกครอง ให้นายอำเภอประชุมราษฎรในหมู่บ้านนั้นๆ เลือกว่าที่ผู้ใหญ่บ้าน มีอำนาจและหน้าที่เหมือนผู้ใหญ่บ้านปกติองค์ประกอบสำคัญในการจัดระเบียบการปกครองหมู่บ้านตามกฎหมายลักษณะปกครองท้องที่โดยมีการบริหารงานของหมู่บ้าน ประกอบด้วยผู้ใหญ่บ้านผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านและคณะกรรมการหมู่บ้าน

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีการบริหารราชการแผ่นดินส่วนกลาง สรุปได้ว่า การบริหารราชการแผ่นดินส่วนกลาง คือการกำหนดนโยบายและทิศทางว่าจะจัดการปกครองประเทศ ให้เป็นไปตามแนวทางต่างๆ ในการบังคับใช้ทั้งท้องที่และท้องถิ่น เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน ก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ ที่มีประสิทธิผล การลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน การลดภารกิจที่ไม่จำเป็น การกระจายภารกิจและทรัพยากรให้แก่ ท้องถิ่น การกระจายอำนาจตัดสินใจ การอำนวยความสะดวก และการตอบสนองความต้องการของประชาชน ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินส่วนกลางไปเป็นนิยามศัพท์ในการวิจัย

2.5. แนวคิดทฤษฎีการพัฒนาท้องถิ่น

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีการพัฒนาท้องถิ่นมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.5.1. ความหมายของการพัฒนา

การพัฒนาท้องถิ่น คือ การทำงานกับประชาชนมิใช่ทำให้ประชาชน เพราะฉะนั้นกิจกรรมใดๆ ที่จะดำเนินงานในชุมชนนั้นจะต้องเป็นกิจกรรมที่มาจากการริเริ่มของประชาชน ประชาชนเป็นเจ้าของบทบาทของผู้ปฏิบัติงานพัฒนานั้นเป็นผู้กระตุ้น ชี้นำให้ประชาชนเกิดความคิดริเริ่มในการแก้ไขปัญหาหรือหาทางสนองความต้องการของตนแล้วร่วมกันทำงานตามที่คิดขึ้นมาแล้วนั้น การเข้าไปทำงานกับประชาชนในลักษณะนี้ผู้ปฏิบัติงานพัฒนาจะต้องเป็นผู้ที่สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้กระทำตนให้เป็น

ที่เชื่อถือของประชาชนในชุมชนและต้องทำงานอย่างมีหลัก งานจึงจะดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ทนงศักดิ์ คุ้มไข่น้ำ (2534, หน้า 18) ได้กล่าวว่าพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนของการกระจายอำนาจ พ.ศ.2542 มี ผลทำให้หน่วยงานของรัฐพยายามปรับตัวเพื่อให้สอดคล้องพระราชบัญญัติดังกล่าว ประชาชนในชุมชนก็มีความตื่นตัวในการที่จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของตนมาก ขึ้น การกระจายอำนาจลงสู่ชุมชนทำให้การพัฒนาชุมชนขึ้นอยู่กับประชาชนในท้องถิ่นทั้งสิ้นและผู้ที่ทำหน้าที่สนับสนุน ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับแนวคิดและโครงการวิชาการก็คือเจ้าหน้าที่ภาครัฐในชุมชนบทนั่นเอง ดั่งทนงศักดิ์ได้กล่าวถึงบทบาทของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ว่าต้องกระตุ้นให้ประชาชนได้รู้ ได้เข้าใจ ถึงแนวคิด หลักการวิเคราะห์ปัญหาของชุมชนและให้ประชาชนตระหนักว่าเป็นปัญหาร่วมกันของทุกคนในชุมชน มิใช่ของคนใดคนหนึ่ง

อาคม ใจแก้ว (2534, หน้า 75) กล่าวถึงแนวคิดการพัฒนาชุมชนแบบพึ่งตนเองเป็นแนวคิดที่เหมาะสมที่เหมาะสมที่จะใช้อธิบายปรากฏการณ์ทางสังคมของกลุ่มประเทศทางตะวันตกได้ดี เพราะอาศัยพื้นฐานวัฒนธรรมทางตะวันตกเป็นแนวคิดหลักและทฤษฎีการพัฒนาชุมชนแบบพึ่งตนเองเป็นทฤษฎีที่เกิดขึ้นจากการได้ประจักษ์ ถึงความบกพร่องของการพัฒนาตามกระแสหลัก เช่นทฤษฎีทางพุทธศาสตร์ ทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียง (ทฤษฎีใหม่) ซึ่งอาคม กล่าวว่าทฤษฎีการพัฒนาแบบพึ่งตนเองเป็นทางเลือกเพื่อการพัฒนาประเทศอีกแนวทางหนึ่ง ซึ่งถูกกำหนดขึ้นมาเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ของกลุ่มประเทศโลกที่สาม จากนักเศรษฐศาสตร์และนักสังคมศาสตร์หลายๆ ประเทศ โดยอาศัยรากฐานการสร้างองค์ความรู้ทางประวัติศาสตร์เศรษฐกิจที่ผ่านมาว่า ภายใต้กระบวนการพัฒนาของประเทศต่างๆ ทั้งในเอเชียบางประเทศและประเทศแถบละตินอเมริกาได้ส่งผลให้เกิดการพัฒนาแท้จริงหรือไม่แต่ผลปรากฏจากการที่ได้กล่าวถึงไว้ แล้วในทฤษฎีความด้อยพัฒนาและการพึ่งพิงนั้นก็พบว่าประเทศในโลกที่สามต้องตกอยู่ในสภาพเสียเปรียบทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมมาโดยตลอดมา การกระจายความเจริญกระจุกอยู่ในเมืองใหญ่ที่เป็นศูนย์กลางการปกครอง ความมั่งคั่งก็ตกอยู่กับผู้นำประเทศเพียงบางกลุ่มเท่านั้น ความยากจนของประชาชนในชนบทก็ยังปรากฏอยู่ทั่วไป ถึงแม้ผู้นำประเทศจะพยายามแสดงให้เห็นถึงความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วด้วยการพิจารณาจากรายได้ประชาชาติ ซึ่งเป็นการมองเพียงภาพรวมระดับประเทศที่มิได้

คำนึงถึงความเป็นจริงระดับบุคคลว่ารายได้ประชาชาติที่เพิ่มขึ้นนั้นได้กระจายไปทุกระดับหรือไม่

ทิตยา สุวรรณชฎ (2517, หน้า 187-189) ได้อธิบายการพัฒนาไว้ว่า การพัฒนาคือการเปลี่ยนแปลงที่ต้องการและได้กำหนดทิศทางและมุ่งที่จะควบคุมอัตราการเปลี่ยนแปลงด้วยสภาวะการพัฒนาเป็นสภาวะสมาชิกของสังคมได้ใช้ความรู้ความสามารถของตนได้เต็มที่โดยไม่มีสภาวะครอบงำ เช่น ความบีบคั้นทางการเมือง ความบีบคั้นทางเศรษฐกิจ หรือความไม่สมบูรณ์ในอนามัย ทุกคนสามารถที่จะนำเอาศักยภาพของตนออกมาใช้ให้เป็นประโยชน์อย่างเต็มที่ เช่น การเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรของไทยไม่สามารถจะใช้รถแทรกเตอร์แบบอเมริกาได้ ม.ร.ว. เทพฤทธิ์ เทวกุล ได้ประดิษฐ์ “ควายเหล็ก” ขึ้นมาใช้ไถนาในสภาพแวดล้อมของสังคมไทย

จิตจำนงค์ กิติกีรติ (2525, หน้า 54) การพัฒนาท้องถิ่นไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาด้วยการจัดกิจกรรมในด้านใดย่อมตั้งอยู่บน พื้นฐานการสนับสนุน ให้ประชาชนพึ่งตนเองได้เป็นประการสำคัญ หากสิ่งใดเกินกว่าความสามารถของประชาชนเช่นทางด้านวิชาการและวัสดุที่จำเป็น รัฐบาลย่อมเข้าให้การช่วยเหลือเพื่อโครงการ กิจกรรมของราษฎรบรรลุผลด้วยดี ทั้งนี้โดยวิธีการ “ทำงานกับประชาชน (work with people) หมายถึงร่วมคิด ร่วมปรึกษา และร่วมกันทำงาน ไม่ใช่ทำให้ประชาชน (Work for people) แต่ฝ่ายเดียว”

ทศพล กฤตยพิสิฐ (2550) ได้กล่าวถึง “การพัฒนา” โดยอ้างถึงว่าได้ความหมายต่างๆ เหล่านี้ จากเอกสารฉบับหนึ่งดังนี้ ความหมายแรก คือ การพัฒนาตามความหมายจากรูปศัพท์ที่ปรากฏในพจนานุกรม ระบุๆ ไว้ว่า “ทำให้เจริญ คือ ทำให้เติบโตงอกงามและมากขึ้น หรือการเปลี่ยนแปลงทีละเล็กละน้อย โดยผ่านลำดับขั้นตอนต่างๆ ไปสู่ระดับที่ขยายตัวขึ้น” ความหมายต่อมา คือ ความหมายทั่วไปคือ “การกระทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากสภาพหนึ่งไปสู่อีกสภาพหนึ่งที่ดีกว่าเดิมอย่างเป็นระบบ หรือการทำให้ดีขึ้นกว่าเดิมที่กว่าอย่างเป็นระบบ” ความหมายต่อมาคือความหมายโดยทั่วไป คือ “การกระทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากสภาพหนึ่งไปสู่อีกสภาพหนึ่งที่ดีกว่าเดิมอย่างเป็นระบบหรือการทำให้ดีขึ้นกว่าสภาพเดิมที่ดีกว่าอย่างเป็นระบบ” ความหมายทางด้านการวางแผน คือ “การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการเตรียมการของมนุษย์ไว้ล่วงหน้าในลักษณะของ

แผนงานหรือโครงการแล้วบริหารจัดการให้เป็นไปตามแผนและโครงการจนประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้”แสงนภา ทองวิทยา (2544, หน้า 23 - 25) กล่าวถึงการพัฒนาท้องถิ่น ดังนี้

1. การพัฒนาท้องถิ่นเป็นกรรมวิธีมุ่งเสริมความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้นโดยความร่วมมืออย่างจริงจังของประชาชนในท้องถิ่นและควรจะเป็นความคิดริเริ่มของประชาชนในท้องถิ่นเองด้วย แต่ถ้าประชาชนในท้องถิ่นไม่รู้จักริเริ่มก็ให้ใช้เทคนิคกระตุ้นเตือนให้เกิดความคิดริเริ่ม ทั้งนี้เพื่อให้วิธีนี้ได้รับการตอบสนองจากประชาชนในท้องถิ่นด้วยความกระตือรือร้นอย่างจริงจัง ซึ่งวิธีนี้องค์การสหประชาชาติได้ยึดถือเป็นแนวทางมาตรฐาน

2. การพัฒนาท้องถิ่นเป็นขบวนการซึ่งดำเนินไปด้วยการรวมกำลังของราษฎรเองกับเจ้าหน้าที่ของรัฐบาล เพื่อปรับปรุงสภาพทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมของชุมชนนั้นๆ ให้เจริญยิ่งขึ้นและผสมผสาน ชุมชนเหล่านั้นเข้าเป็นชีวิตและเพื่อทำให้ราษฎรสามารถอุทิศตนเองเพื่อความก้าวหน้าของประเทศชาติให้อย่างเต็มที่

3. การพัฒนาท้องถิ่น หมายถึง เทคนิคและวิธีดำเนินงานโดยจัดทำเป็น โครงการอันหนึ่งอันเดียวกันในการที่จะส่งเสริมปรับปรุงชุมชนโดยพยายามที่จะรวมเอาความช่วยเหลือจากภายนอกมาร่วมผสมผสานกับความมานะพยายามของชาวบ้านเองและพยาขามกระตุ้นความคิดริเริ่มจากท้องถิ่นและลักษณะผู้นำไปด้วยในตัว และถือว่าเป็นส่วนสำคัญยิ่งในการนำการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในด้านนี้ องค์การสหประชาชาติได้ให้คำจำกัดความไว้ว่าหมายถึง กระบวนการซึ่งรวมเอาความมานะพยายามของประชาชนกับฝ่ายรัฐบาลเข้าด้วยกันในการช่วยส่งเสริม สภาพของชุมชนในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม เพื่อให้ชุมชนเหล่านั้นได้มีบทบาทเข้ามาร่วมในชีวิตอันหนึ่งอันเดียวของประเทศชาติและเพื่อให้มีส่วนร่วม สนับสนุนความเจริญของประเทศด้วยกรรมวิธีนี้จึงมีสาระสำคัญ คือ ความร่วมมือของประชาชนด้วยศรัทธาที่จะสร้างเสริมระดับความเป็นอยู่ของตนให้ดีขึ้น โดยอาศัยความคิดริเริ่มของตนเองเป็นสำคัญการกำหนดให้มีหน่วยองค์การรัฐบาลเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือในด้านเทคนิคและวิชาการ เพื่อช่วยให้ความคิดริเริ่มการช่วยตัวเองและความช่วยเหลือซึ่งกันและกันให้ดำเนินอย่างมีประสิทธิภาพ

4. การพัฒนาท้องถิ่นเป็นขบวนการแห่งการกระทำทางสังคมซึ่งราษฎรในชุมชนนั้นๆร่วมกันจัดวางและลงมือกระทำเอง กำหนดว่ากลุ่มของตนและแต่ละบุคคลมีความต้องการอย่างไรและปัญหาร่วมกันมีอะไรบ้างแล้วจัดทำแผนการของกลุ่มและของเอกชนเพื่อให้ได้มา ซึ่งสิ่งที่ต้องการและสามารถแก้ปัญหาเหล่านั้น โดยพยายามใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนนั้นๆ ให้มากที่สุดและถ้าจำเป็นอาจจะขอความช่วยเหลือทั้งด้านบริการและวัสดุจากองค์การรัฐบาลและที่มิใช่ของรัฐบาลได้ การพัฒนาชุมชนนั้นเราไม่อาจจะตีความหมายให้เป็นที่พอใจได้ ถ้าพูดในด้านเนื้อหาของคำ เพราะว่าเป็นปัญหาที่เกี่ยวกับวิธีการกระทำมากกว่าตัวอย่างที่กระทำจริงๆ เช่น การสร้างถนนโรงพยาบาล หรือโรงพยาบาลนั้นอาจจะเป็นการพัฒนาชุมชนหรือไม่ใช่ก็ได้

5. การพัฒนาท้องถิ่น หมายถึง การร่วมกำลังดำเนินงานปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ของ

ชุมชนให้ชุมชนมีความเป็นปึกแผ่นและดำเนินงานไปในแนวทางที่ต้องการการทำงานพัฒนาชุมชนในท้องถิ่นในขั้นแรกจะต้องอาศัยความร่วมกำลังกันของราษฎรในชุมชนในท้องถิ่นนั้นๆ ในการช่วยตัวเองและร่วมมือกับดำเนินงาน แต่มักจะได้รับความช่วยเหลือทางด้านวิชาการด้วยจากหน่วยราชการ หรือองค์การอาสาสมัครอื่นๆ การพัฒนาชุมชนเป็นโครงการ ซึ่งช่วยให้ราษฎรในหมู่บ้านสามารถยื่นมือออกมารับบริการต่างๆ ของรัฐบาลเองซึ่งมีอยู่แล้วไปใช้ประโยชน์

6. การพัฒนาท้องถิ่น เป็นเพียงส่วนหนึ่งของขบวนการที่ใช้ในการสร้างความเจริญให้ท้องถิ่นเป็นส่วนที่มีลักษณะ ที่เห็นได้ชัดเจนแตกต่างออกไปโดยประกอบด้วย

6.1 การช่วยตัวเอง

6.2 การพิจารณาถึงความต้องการที่แท้จริงของประชาชน

6.3 การพิจารณาถึงลักษณะของสังคม วัฒนธรรม ประเพณี และลักษณะอื่น ๆ ของชุมชนนั้นเป็นส่วนรวม

7. การพัฒนาท้องถิ่น หมายถึง ขบวนการอย่างหนึ่งที่รัฐบาลนำมาใช้เพื่อเป็นการกระตุ้นและส่งเสริมประชาชนให้เกิดความคิดริเริ่มขึ้น และเข้าร่วมมือ

ในการดำเนินงานปรับปรุงความเป็นอยู่ของตนเองและเสริมสร้างท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าทั้งในทางเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรมและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย

8. การพัฒนาท้องถิ่นเป็นกระบวนการที่มุ่งจะชักจูงและส่งเสริมประชาชนให้มีความรู้สึกกระตือรือร้น สนใจที่จะเข้าร่วมมือดำเนินการปรับปรุงการทำมาหากินและสร้างความเจริญให้กับท้องถิ่น

9. การพัฒนาท้องถิ่นย่อมมีผลต่อการมีส่วนร่วมเพราะการที่บุคคลมีความเห็นแตกต่างกันไม่ว่าจะเป็นเรื่องผลประโยชน์ที่ได้รับจากการพัฒนาหรือการที่ต้องนำตัวเองเข้าไปพัวพันกับงานของส่วนรวมย่อมมีผลให้การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนแตกต่างกันไป

สรุปความหมายของการพัฒนาท้องถิ่นคือการเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น โดยไม่มีสภาวะครอบงำ โดยสนับสนุนให้ประชาชนในท้องถิ่นพึ่งพาตนเองได้เป็นประการสำคัญหากสิ่งใดที่เกิดความสามารถของประชาชน โดยการพัฒนาท้องถิ่นเป็นกระบวนการเสริมสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมของพื้นที่หนึ่งๆ ให้มีความสมดุลและยั่งยืน

2.5.2. ความสำคัญของการพัฒนาท้องถิ่น

มยุรี วัดแก้ว (2535 อ้างอิงใน พรรณเพ็ญ วัฒนมงคลลาก, 2560) ได้อธิบายความสำคัญของการพัฒนาชุมชนไว้ ดังนี้

1. ความสำคัญทางด้านเศรษฐกิจ เป็นที่ทราบกันดีว่าปัญหาที่ชุมชนชนบทประสบกันอยู่ทั่วๆ ไปก็คือ ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ ประชาชนประสบความยากลำบากมีความแร้นแค้นเนื่องจากการขาดความรู้ในการผลิตสมัยใหม่วิธีการผลิตยังอยู่กายใต้อิทธิพลของธรรมชาติ รวมทั้งขาดแคลนเงินทุน ขาดแคลนอุปกรณ์ในการผลิต เกษตรกรมักขายผลผลิตให้แก่พ่อค้าคนกลางในราคาต่ำและช่องทางประกอบอาชีพอย่างอื่นมีจำกัดหลังจากเก็บเกี่ยวแล้วเกษตรกรส่วนใหญ่จะว่างงาน การนำเอาการพัฒนาชุมชนมาใช้จะทำให้เศรษฐกิจของเกษตรกรชาวชนบทดีขึ้น คือ

1.1 ช่วยยกระดับการครองชีพของประชาชนให้ดีสูงขึ้น

1.2 ช่วยแก้ไขปัญหาว่างงาน

1.3 ส่งเสริมให้ประชาชนได้รู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

1.4 ลดความไม่เท่าเทียมกันระหว่างชนชั้นในสังคม

1.5 ทำให้ประชาชนมีฐานด้านเศรษฐกิจดีขึ้นและประเทศชาติมีความมั่นคงด้านเศรษฐกิจ

2. ความสำคัญทางสังคมประชาชนในชนบทด้อยโอกาสทางการศึกษา เป็นเหตุให้ชาวชนบทมีสภาพความเป็นอยู่ทางด้านสุขภาพอนามัยต่ำไปด้วย สุขภาพของชาวชนบทเป็นแบบสามวันดีสี่วันไข้ เป็นโรคขาดสารอาหารและทางเดินอาหาร ก่อให้เกิดการด้อยคุณภาพของประชาชนส่วนด้านความคิดต่างๆ นับว่ายังเป็นแนวความคิดที่ล้าสมัย ยึดมั่นในเรื่องไสยศาสตร์ เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ประชาชนในชนบทเจริญช้าและมีผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ การนำเอาวิธีการพัฒนาชุมชนเข้าไปใช้ในชุมชน มีผลทำให้สภาพสังคมเปลี่ยนไปในทางที่ดี คือ

2.1 ทำให้ประชาชนได้รู้จักปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ของตนเองให้ดีขึ้น

2.2 ช่วยให้ประชาชนรู้จักป้องกันโรคภัยไข้เจ็บ รักษาอนามัยครอบครัวให้ดีขึ้น

2.3 เป็นการลดความแตกต่างระหว่างชนชั้นในสังคมให้บรรเทาเบาบางลง สร้างความเป็นธรรมให้เกิดขึ้นแก่สมาชิก

2.4 ช่วยปรับปรุงชีวิต ความสัมพันธ์ในครอบครัวและสังคมให้ดีขึ้น

2.5 ทำให้ประชาชนรู้จักหน้าที่ของตนและมีความรับผิดชอบต่อสังคมมากขึ้น

3. ความสำคัญทางด้านการเมืองการปกครองจากปัญหาเศรษฐกิจและสังคมที่ชาวบ้านชนบทได้รับทำให้มีผลสืบเนื่องมาสู่ปัญหาด้านการเมือง การปกครองด้วย ต้นเหตุคือความยากจนที่ทำให้ชาวบ้านไม่มั่นใจในการเมืองการปกครอง ประชาชนถือว่าการเมืองเป็นเรื่องของคนบางกลุ่มเท่านั้น ปัญหาความยากจนจะโยงมาสู่ปัญหาการเมือง ดังจะเห็นได้จากปัญหาผู้ก่อการร้ายและการด้อยการศึกษาก็เป็นสาเหตุหนึ่งที่นำไปสู่ปัญหานี้ การไม่

เข้าใจในเรื่องการเมืองประกอบกับความยากจน เมื่อมีฝั่งตรงข้ามมาเกลี้ยกล่อมชักชวนก็เห็นตามไปด้วย ดังนั้นการพัฒนาชุมชนจึงมีผลต่อการเมืองการปกครอง ดังนี้

3.1 เป็นการก่อให้เกิดความสามัคคี ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันของคนในชุมชนท้องถิ่นและคนในชาติ

3.2 ทำให้ประชาชนเกิดความรัก ความเข้าใจในรัฐบาลและประเทศชาติของตนยิ่งขึ้น

3.3 เป็นการขจัดความขัดแย้งที่จะเกิดขึ้นระหว่างประชาชนกับประชาชนและระหว่างประชาชนกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ

3.4 ทำให้ประชาชนสนใจที่จะปกครองตนเองและเข้าใจการปกครองในระบอบประชาธิปไตยมากขึ้น การพัฒนาชุมชนด้านต่างๆ นั้น มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะช่วยให้การพัฒนาบรรลุเป้าหมายได้ ฉะนั้นในการพัฒนาชุมชนจึงพยายามที่จะพัฒนาในด้านต่างๆ ไปพร้อมกันทุกด้านที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน เพราะจะมีส่วนช่วยสนับสนุนซึ่งกันและกันอย่างมาก กล่าวคือหากเราพัฒนาด้านใดด้านหนึ่งเพียงด้านเดียว โดยละทิ้งหรือไม่ให้ความสำคัญแก่ด้านอื่นอย่างเท่าเทียมกัน แล้วด้านที่พัฒนานั้นจะ ไม่ประสบผลสำเร็จเพราะมีด้านที่ไม่พัฒนาเป็นเครื่องถ่วงอยู่ด้วยเหตุนี้การ พัฒนาชุมชนจึงต้องพัฒนาทั้งคนและวัตถุไปพร้อมๆ กัน

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีการพัฒนาท้องถิ่นสรุปได้ว่า การพัฒนาท้องถิ่นมีความสำคัญในทุกๆ ด้านส่งผลให้เกิดความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจไปในทางที่ดี ประชาชนพึ่งตนเองได้ ทุกคนสามารถที่จะนำเอาศักยภาพของตนออกมาใช้ให้เป็นประโยชน์ในชุมชนได้อย่างเต็มที่ รวมทั้งผู้วิจัยได้นำไปประยุกต์ใช้ในการสร้างกรอบแนวคิดในการศึกษาครั้งนี้

2.6. แนวคิดทฤษฎีการปฏิบัติงานที่ดีตามแนวพุทธ

(สมเด็จพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ. ปยุตฺโต), 2559 : 342) หลักการพุทธธรรมที่ว่า ไม่ว่าพระพุทธเจ้าจะอุบัติขึ้นหรือไม่ก็ตาม ความจริงก็ดำรงอยู่ตามธรรมดาของมันอย่างเป็นกลางๆ พระพุทธเจ้าทรงตรัสรู้คือ ค้นพบความจริงนั้นแล้วนำมาเปิดเผยไว้ สาระของความจริงนี้ก็คือ ความเป็นไปตามหลักธรรมดาแห่งเหตุปัจจัย หรือกระบวนธรรมแห่งเหตุปัจจัย

ผู้ที่มองสิ่งทั้งหลายตามที่มันเป็น ไม่ใช่มองตามที่ตนอยากหรือไม่อยากให้มันเป็น จึงจะเข้าใจความจริงที่เป็นกลางนี้ได้ เมื่อเข้าใจธรรมที่เป็นกลางนี้แล้ว ก็ย่อมมองเห็นความจริงอย่างกว้างๆ ครอบคลุมทั่วไปทั้งหมด มีทัศนะเปิดกว้าง หลุดพ้นเป็นอิสระอย่างแท้จริง โดยหลุดพันทั้งทางจิต คือจิตหลุดพันจากสิ่งบีบคั้นครอบงำที่เรียกว่ากิเลสและความทุกข์กลายเป็นจิตที่ปลอดโปร่ง เบิกบาน เป็นสุข และด้านปัญญา คือ หลุดพ้นด้วยรู้เท่าทันธรรมดา แล้วมองเห็นตัวความจริงล้วน ๆ ที่บริสุทธิ์ ไม่มีกิเลสเคลือบแคลงหรือทำให้เอนเอียงและรู้ชัดแจ้งที่ความจริงโดยตรง ไม่ต้องรู้ผ่านใครๆ หรือรู้ตามที่ใครบอกอีกต่อไป

2.6.1. แนวคิดคุณธรรมการบริหารองค์กรรัฐตามแนวพุทธศาสน์

สุขพัฒน์ อนนท์จารย์ (2558, หน้า 210-269) ระบุว่า พุทธศาสนาแสดงคุณธรรมทั้งผู้ปกครองและประชาชนรวมทั้งการจัดกิจการของรัฐกำกับการปฏิบัติตนตามกลไกของรัฐ เช่น ระบบราชการ สถาบันทางการเมืองและสถาบันตุลาการ เป็นต้น ดังนั้นผู้รับผิดชอบกำกับดูแลกิจการของรัฐจะมีหลักธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ แนวคิดทางพระพุทธศาสนาได้แยกหลักการปกครองรัฐในระดับต่างๆ ไว้ ดังนี้

2.6.1.1. ***แนวคิดการบริหาร*** *ระบุว่า พระพุทธเจ้าทรงแสดงหลักธรรมในการปกครองโลก นับว่าหลักธรรมที่กว้างขวางที่สุด ไม่จำกัดเมืองหรือประเทศใดประเทศหนึ่ง หลักธรรมนี้ เรียกว่า โลกบาล แปลว่า "ธรรมเป็นเครื่องคุ้มครองซึ่งนับว่ากว้างกว่าคำว่า รัฐบาล เทศบาล และสุขาภิบาล อย่างเทียบกันไม่ได้ หลักธรรมที่เป็นโลกบาลไม่จุกจิกมาก มีเพียง 2 ข้อ เท่านั้น คือ หิริ ความละอายแก่ใจ และโอตตัปปะ ความเกรงกลัวต่อความชั่วทั้งหลาย" คุณธรรมดังกล่าวนี้จำเป็นอย่างยิ่งทั้งผู้ปกครองที่กำกับดูแลงานบริหารและผู้อยู่ใต้ปกครอง ตน หรือกล่าวอีกอย่างหนึ่ง จำเป็นสำหรับผู้อยู่ในโลกทุกคน*

2.6.1.2. ***หลักการบริหารรัฐตามแนวพุทธศาสตร์*** *ระบุว่า แนวคิดการเมืองการปกครองในพระพุทธศาสนา มีความสำคัญต่อรัฐเป็นอย่างมาก รวมถึงหลักธรรมที่ใช้ในการปกครอง ที่ผู้ปกครองต้องถือปฏิบัติตาม มีความสอดคล้องกับรูปแบบการบริหารรัฐประสาทศาสตร์ในคัมภีร์พระราชามีอำนาจเด็ดขาดในการปกครองขึ้นอยู่กับผู้ปกครองรัฐแต่เพียงผู้เดียว ไม่ต้องอาศัยหน่วยงานที่ลดหลั่นกันลงมา คือ ปุโรหิต เสนาบดี เสนา แต่ส่วนย่อยมีสภาการปกครองจากจุดย่อย เช่น ชนบท ระดับชนบทยังมีหัวหน้าใหญ่ และการปกครองแบบสภาของตระกูลนั้นๆ มีปรานสภาเป็นกษัตริย์ เห็นได้ชัดว่า หรือแบบสมาพันธรัฐที่มีอิสระหลายๆ รัฐมารวมกัน แต่พระราชามิได้มีอำนาจขาดแต่เพียงพระองค์สำคัญที่มีวาระสับเปลี่ยนกันเป็นพระราชาของสาธารณรัฐมีกำหนดอายุของพระราชาด้วย เรียกได้ว่าเป็นระบการปกครองแบบสามัคคีธรรม หรือระบบประชาธิปไตยในปัจจุบัน การปกครองแบบรัฐในยุคนั้นมีการแบ่งอาณาเขตกันอย่างชัดเจน ซึ่งบางรัฐก็ถือว่าเป็นรัฐพี่น้องกันหรือไม่ก็เป็นรัฐที่ผูกสัมพันธไมตรีกัน รัฐที่อำนาจมากก็มักจะขยายอาณาเขตการปกครองของตนออกไป ตีเอาดินแดนต่างๆ เพื่อเข้ายึดเข้าครอบครองอำนาจมาเป็นของตน*

รัฐในพุทธกาลมีหลักฐานปรากฏในอุโบสถสูตร ได้แก่ รัฐอังคะ รัฐมคธ รัฐกาสี รัฐโกศล รัฐวัชชี รัฐมลละ รัฐจตีหรือเจตียะ รัฐวังสะ รัฐกุรุ รัฐปัญจาละ รัฐมัจฉะ รัฐสุรเสนะ รัฐอัสสกะ รัฐอวันตี รัฐคันธาระ และทัพโพชะ นอกจากนี้ในคัมภีร์ต่างๆ ยังปรากฏว่ามีชื่อแคว้นอื่นๆ เช่น แคว้นโสวีระ มัททะ สักกะ ภัคทูลลิ โกลิยะ เป็นต้น ในสมัยพุทธกาลพระเจ้าพิมพิสารทรงมีระบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพ ประสบผลสำเร็จในการจัดการรัฐทรงนุบำเหน็จให้เจ้าหน้าที่ที่มีประสิทธิภาพ ปลดออกไล่ออกเจ้าหน้าที่ที่ไม่มีประสิทธิภาพบรรดาราชภัฏหรือเจ้าหน้าที่ระดับสูงแบ่งออกเป็น 4 ฝ่าย คือ 1.เจ้าหน้าที่รับผิดชอบงานทั่วไป 2. เจ้าหน้าที่พล 3. เจ้าหน้าที่พิพากษา และ 4. เจ้าหน้าที่ศุลกากร ในยุคนั้นมีการลงโทษอาชญากรรมอย่างรุนแรง ตราบใดที่โทษเป็นกฎหมาย ด้วยการขังคุก โบยตี ประจาน ตัดศีรษะ ทุบกระดูกสันหลัง และตัดลิ้น

รัฐที่มีการปกครองด้วยระบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ พระราชาไม่ต้องอาศัยสภาและสมานฉันท์

เป็นการเมืองการปกครองแบบราชาธิปไตยหรือสมบูรณาญาสิทธิราชย์ในที่สุด จากที่กล่าวมานี้ สามารถแบ่งรูปแบบการบริหารรัฐตามแนวพุทธศาสนาได้ 2 รูปแบบ ได้แก่ การบริหารรัฐแบบราชาธิปไตย และการบริหารรัฐสามัคคีธรรม

2.6.1.3. ***วิธีการเป็นผู้นำที่ดี*** *ระบุว่า ความเจริญและความล้มเหลวในชีวิตเกิดมาจากตัวเราเป็นผู้กำหนดชีวิตเราเอง หาใช่มีสิ่งมาตรฐานบันดาลให้เราเป็นอย่างนั้นอย่างนี้ไม่ การกระทำของเราต่างหากเป็นตัวกำหนดชีวิตเรา หากต้องการความร่ำรวยก็จงขยันทำ ฉลาดแสวงหา อย่าหาภัยเข้าหาตัวเอง ภัยที่มาจากความคิดของเราเองเป็นภัยใหญ่และเป็นคุณใหญ่ได้เช่นกัน ขึ้นอยู่กับความฉลาดเลือกของตัวเรา พระพุทธศาสนาที่เป็นความรู้ที่มีอยู่ พระพุทธเจ้าได้ให้ทัศนะแนวคิดไว้มีทั้งทางดีและทางเลว อยู่ที่เราจะฉลาดเลือกเอามาปฏิบัติ*

ในสมัยพระพุทธกาล เมื่อพระพุทธองค์ทรงพระชนมายุอยู่ ในกาลครั้งนั้นพระองค์เสด็จไปโปรดสัตว์เป็นประจำทุกวันมิได้ขาด มีพุทธบริษัททั้ง 4 เที่ยวมาเข้าเฝ้าฟังธรรม เป็นเช่นนี้ทุกวันเสมอ ความดังของพระองค์ได้ขจรไปทั่วทุกมุมของสังคม

2.6.1.4. อยู่มาวันหนึ่ง ได้มีพราหมณ์คนหนึ่งเกิดความสงสัย ไม่เข้าใจคำสอนของพระพุทธองค์ จึงคิดถามพระพุทธเจ้าว่า พระพุทธเจ้าทรงรู้แต่สิ่งที่เป็นประโยชน์เท่านั้น หรือ หรือว่าพระองค์ทรงรู้สิ่งที่ไม่เป็นประโยชน์ด้วย พราหมณ์คนนี้จึงเดินทางไปยังพระอารามเพื่อถามพระพุทธองค์ เมื่อมาถึงได้เฝ้ากราบทูลถึงข้อสงสัยที่อยู่ในใจให้พระพุทธองค์ทรงทราบทั้งหมด หลังจากทรงสดับรับฟังแล้ว พระพุทธองค์ตรัสว่า "สิ่งที่เป็นประโยชน์เราก็รู้ สิ่งที่ไม่เป็นประโยชน์เราก็รู้เช่นกัน"

พราหมณ์คนนั้นจึงทูลว่า ถ้าอย่างนั้น ขอพระองค์ทรงแสดงสิ่งที่ไม่เป็นประโยชน์ให้ข้าพระองค์ฟังสักเล็กน้อยได้ไหม พระพุทธเจ้าจึงทรงแสดงสิ่งที่ไม่มีประโยชน์ให้ฟังว่า สิ่งที่ไม่ประโยชน์มีดังนี้

การนอนตื่นสาย ทำให้เสียการงาน เสียโอกาส เสียเครดิต เสียความเชื่อถือ ทำให้เสียความมั่นใจ

การดื่มสุรามากเกินไป ทำให้ร่างกายเสื่อมโทรม ทำให้เสียปัญญา เสียทรัพย์

การคุร้ายผลุนผลัน ทำให้เสียความไว้ใจ เสียบุคลิกภาพที่ดี ทำให้ตนตกต่ำเพราะอารมณ์

การเป็นคนหูเบา เชื่อง่าย ความฉิบหายร้ายแรงจะตามมา เรื่องเล็กกลายเป็นเรื่องใหญ่

เพราะไปคนเดียวเห็นแก่ตัว ขาดคนช่วยเหลืออาจก่อเกิดอันตรายได้ เมื่อยามมีภัยมา

การเป็นชู้กับภรรยาผู้อื่น เป็นสิ่งที่ยอมความกันไม่ได้ เป็นของใช้ที่เคร่งครัดก็ไม่อยากให้ใครร่วมใช้

สิ่งที่ถือว่าไม่ดีเหล่านี้หากอยู่ในตัวบุคคลใดแล้ว ความล่มจมจะมาอย่างทันตาเห็นแน่นอน เพราะจะเกิดความไม่ประโยชน์ใดๆ เลยแม้แต่น้อย ทั้งนี้ถ้าใครต้องการความเจริญงอกงามในชีวิต ควรหลีกเว้นให้ไกลเท่าที่จะไกล

เมื่อพราหมณ์ได้ยินเช่นนั้น ก็เกิดความสงสัยอยู่นั่นเอง จึงได้ทูลถามว่า "เป็นจริงอย่างที่พระองค์ตรัสไว้อย่างนั้นจริงๆ หรือ พระเจ้าข้า ?"

พระพุทธองค์จึงตรัสว่า "ถ้าพราหมณ์ไม่เชื่อ...จงลองดูก็แล้วกัน สิ่งไม่ดีเป็นอัปมงคลจะเข้ามาในชีวิตของพราหมณ์ทันที สิ่งที่ไม่เป็นประโยชน์ก็จะเกิดแก่พราหมณ์แน่"

เมื่อพราหมณ์ได้ฟังอย่างนี้แล้วก็เปล่งวาจาว่า "สาธุ" ขึ้น 3 ครั้ง พระพุทธเจ้าจึงทรงตรวดูอุปนิสัยของพราหมณ์ด้วยพระญาณ แล้วตรัสถามขึ้นว่า "ดูก่อนพราหมณ์ หาเลี้ยงชีพทางไหน ?"

พราหมณ์จึงทูลตอบว่า "ทางเล่นสกา พระเจ้าข้า เป็นสิ่งที่ข้าพเจ้าเล่นเลี้ยงชีวิตมาหลายชั่วอายุคน"

พระพุทธเจ้าได้ทรงสดับแล้วจึงตรัสถามว่า “เจ้าเล่นแล้วชนะหรือแพ้ละ พราหมณ์ ?”

เมื่อพราหมณ์ทูลตอบว่า “ชนะก็มี แพ้ก็มี ปะปะปนกันไปเป็นประจำอย่างนี้”

พระพุทธองค์จึงตรัสต่อไปว่า “นี่แน่ะ พราหมณ์ การที่ท่านชนะและการที่ท่านแพ้ผู้อื่นไม่ประเสริฐเลย ส่วนการที่ท่านชนะกิเลสของตนเองนั่นแหละประเสริฐ เพราะไม่มีใครอาจทำให้กลับเป็นแพ้ได้อีก” จึงเป็นที่มาของสำนวนที่ว่า “สิ่งที่มนุษย์รู้เพียงน้อยเดียวดังแสงเทียนกับแสงอาทิตย์”

2.6.2. หลักราชวสดีธรรม

หลักราชวสดีธรรมเป็นกรอบแนวคิดทางพระพุทธศาสนาที่วางไว้สำหรับผู้นำ โดยประกอบด้วย 8 หมวด รวมทั้งสิ้น 49 ข้อ อันมุ่งเน้นให้ผู้ปกครองสามารถครองตน ครองคน และครองงานได้ด้วยธรรม เพื่อประโยชน์สุขของสังคมโดยส่วนรวม เนื้อหาประกอบด้วยทศพิธราชธรรม ซึ่งเน้นคุณธรรมพื้นฐานของผู้นำ ได้แก่ ความเสียสละ ความซื่อตรง ความอ่อนโยน และการไม่เบียดเบียน อันเป็นหลักสำคัญที่ทำให้การใช้อำนาจเป็นไปอย่างชอบธรรม ตามมาด้วยจักรวรรดิวัตรที่แสดงถึงหน้าที่ของพระราชาผู้เป็นใหญ่ เช่น การปกป้องประชาชน การพูดจริง และการยินดีในธรรม ซึ่งสะท้อนความรับผิดชอบต่อสังคมในเชิงโครงสร้างการปกครอง นอกจากนี้ยังมีหลักอิทธิบาท 4 ได้แก่ ฉันทะ วิริยะ จิตตะ และวิมังสา ซึ่งถือเป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จในการดำเนินกิจการบ้านเมือง ขณะที่สังคหวัตถุ 4 ได้แก่ การให้ การพูดจาไพเราะ การทำประโยชน์ และการวางตนเสมอภาค ล้วนเป็นแนวทางในการสงเคราะห์ประชาชนและเสริมสร้างความศรัทธาต่อผู้นำ ด้านคุณธรรมเชิงจิตใจยังประกอบด้วยพรหมวิหาร 4 คือ เมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขา อันเป็นคุณธรรมสำคัญที่ช่วยสร้างสายสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้นำกับประชาชน

พร้อมกันนี้ยังมีราชสังคหวัตถุ 4 ซึ่งเน้นการปกครองโดยใช้ปัญญา ความรู้ และความยุติธรรม ตลอดจนหลักอปริหานิยธรรม 7 ที่เป็นเครื่องธำรงรักษาหมู่คณะไม่ให้เสื่อมถอย โดยยึดมั่นในความสามัคคี การเคารพกฎระเบียบ และการบำรุงพระอรหันต์ผู้ทรงศีล สุดท้ายคือธรรมสำหรับผู้นำ 4 ได้แก่ การอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม คบหาสัตบุรุษ การคิดถูกทาง และการมีบุญเก่าหนุนนำ ซึ่งเมื่อรวมทั้งหมดเข้าด้วยกันแล้วครบถ้วน 49 ข้อ ย่อมถือเป็นกรอบคุณธรรมสำหรับผู้นำที่สมบูรณ์ทั้งในด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล บทบาทหน้าที่ต่อประชาชน และความรับผิดชอบต่อสังคมโดยรวม

พระไตรปิฎก (เล่มที่ 28, หน้า 546) ได้ปรากฏเรื่องราวของวิธุรชาดก อันเป็นชาดกเรื่องที่ 9 ในทศชาติชาดก ซึ่งแสดงให้เห็นพระโพธิสัตว์เสวยพระชาติเป็นพระวิธุรบัณฑิต อำมาตย์ในสำนักพระเจ้าเการพ เหตุการณ์สำคัญคือการวินิจฉัยข้อโต้เถียงเกี่ยวกับความประเสริฐของศีลระหว่างพระอินทร์ พญาครุฑ พญานาค และพระเจ้าเการพ พระวิธุรบัณฑิตได้ตัดสินโดยไม่ลำเอียง แม้จะเป็นการวินิจฉัยที่กระทบต่อนายเหนือหัวก็ตาม การกระทำนี้สะท้อนให้เห็นถึงความซื่อตรง (อาชชวะ) และการยึดมั่นในความถูกต้องแห่งธรรม (อวิโรธนะ) ซึ่งตรงกับหลักทศพิธราชธรรมและจักรวรรดิวัตร ต่อมาเมื่อพระนางวิมลาภรรยาของพญานาคปรารถนาจะฟังธรรมจากพระวิธุรบัณฑิต จึงวางอุบายให้ปุณณกยักษ์ไปนำหัวใจพระวิธุรมาถวาย แม้พระวิธุรบัณฑิตจะถูกหมายเอาชีวิต แต่ท่านมิได้ตอบโต้ด้วยความโกรธ หากกลับใช้ปัญญาและเมตตาแสดงธรรมโปรดพญานาคและพระนางวิมลา จนทั้งสองตระหนักและกล่าวว่า “ปัญญานั่นแหละคือหัวใจของบัณฑิต” เหตุการณ์นี้ไม่เพียงแสดงให้เห็นถึงการใช้ปัญญา (วิมังสา) และความกรุณา (กรุณา) ซึ่งสัมพันธ์กับอิทธิบาท 4 และพรหมวิหาร 4 เท่านั้น แต่ยังสะท้อนถึงการสร้างศรัทธาและการธำรงหมู่คณะให้มั่นคง อันสอดคล้องกับหลักอปริหานิยธรรม 7 ด้วย

จากการเชื่อมโยงดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ราชวสดีธรรม 49 ข้อมิได้เป็นเพียงหลักการเชิงทฤษฎีที่กำหนดขึ้นในเชิงนามธรรมเท่านั้น แต่ยังปรากฏเป็นรูปธรรมผ่านวรรณคดีพระพุทธศาสนาอย่างวิธุรชาดก อันเป็นกรณีศึกษาเชิงประจักษ์ที่สะท้อนให้เห็นว่าผู้นำที่แท้จริงย่อมต้องอาศัยปัญญา ศีลธรรม และเมตตาเป็นรากฐานแห่งการปกครองมากกว่าการพึ่งพาอำนาจหรือกำลังเพียงประการเดียว การประยุกต์ใช้แนวคิดดังกล่าวย่อมทำให้หลักราชวสดีธรรมมีความร่วมสมัย สามารถนำมาสนับสนุนกรอบการวิเคราะห์ด้านคุณธรรมของผู้นำในงานวิจัยได้อย่างเหมาะสม

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีการปฏิบัติงานที่ดีของหน่วยงานรัฐตามแนวทางพระพุทธศาสนาสรุปได้ว่า การนำหลักธรรมเหล่านี้มาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานภาครัฐจึงไม่เพียงแต่ช่วยให้การทำงานของหน่วยงานรัฐเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ แต่ยังเสริมสร้างความเชื่อมั่นจากประชาชน ทำให้การทำงานของหน่วยงานรัฐสามารถตอบสนองต่อความต้องการของสังคมได้ดียิ่งขึ้น และนำไปสู่การพัฒนาสังคมและประเทศชาติอย่างยั่งยืน

2.7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย เรื่อง การสร้างความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย พบว่ามีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่นำมายึดถือและเป็นแนวทางในวิจัยและเป็นกรอบในการวิจัย ดังต่อไปนี้

พิสิษฐ์ บุญถนอม (2563) ได้ทำการศึกษาเรื่อง แนวทางการดำเนินงาน เพื่อความสำเร็จในการทำงานร่วมกันระหว่างผู้นำชุมชนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา : องค์การบริหารส่วนตำบลบางสะแก อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ผลการวิจัยพบว่า 1) การทำงานร่วมกันเพื่อก่อให้เกิดความสำเร็จต้องมีกระบวนการบริหารจัดการที่มีความสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกันมีทรัพยากรในการบริหารที่เพียงพอพร้อมต่อการทำงาน โดยเฉพาะในด้านของคน (Man) และวัสดุอุปกรณ์ (Material) ได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายตั้งแต่เริ่มต้นจนเสร็จสิ้นกระบวนการทำงาน ผู้ร่วมงานต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานด้วยความเต็มใจหรือความสมัครใจตามทักษะความรู้ความสามารถเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานสามารถแสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะในการทำงานได้อย่างอิสระและเท่าเทียมกันโดยไม่ถูกเลือกปฏิบัติและมีการสื่อสารอย่างชัดเจนตรงไปตรงมาเกี่ยวกับรายละเอียดของงาน นอกจากนี้ผู้นำชุมชมชนและผู้บริหารต้องมีการแสดงออกในด้านของภาวะผู้นำ ไม่ยึดติดกับบทบาทและอำนาจหน้าที่ตามระเบียบกฎหมายหรือข้อบังคับ คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม รับฟังและเคารพในความคิดเห็นของผู้ร่วมงานสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในการทำงานโดยการให้กำลังใจและให้คำปรึกษาหรือคำแนะนำอย่างไม่ถือตัวและส่งเสริมให้ผู้ร่วมงานทุกคนได้รับการฝึกอบรมและการพัฒนาในด้านต่างๆ ให้ก้าวไปสู่ระดับดับที่สูงขึ้นและมีศักยภาพเหมาะสมตรงตามความรู้ความสามารถ 2) ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานร่วมกัน คือ การการพูดจาและการตกลงกันไม่มีความชัดเจน การมีส่วนร่วมในการทำงานหรือกิจกรรมต่างๆ ไม่ได้เกิดขึ้นด้วยความเต็มใจหรือความสมัครใจของแต่ละบุคคล การปิดบังข้อมูลที่เกิดขึ้นจากความผิดพลาดในการทำงาน และการไม่ให้ความสำคัญในการสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงาน

อนัญญา ศุกจรูญวงศ์ (2564) ได้ทำการศึกษาเรื่อง บทบาทของผู้นำท้องถิ่นที่พึงประสงค์ในอนาคต ผลการวิจัยพบว่าบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านที่พึงประสงค์ในอนาคต ประกอบด้วย 1)บทบาทด้านระดับการศึกษา 2) บทบาทด้านการ

ปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย สามารถดูแลคุ้มครองความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนด้านการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ 3)บทบาทด้านรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จะต้องดูแลพื้นที่ป่าไม้ในความรับผิดชอบส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนในชุมชน ร่วมกันดูแลแม่น้ำลำคลอง รักษาและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและป่าไม้ และบทบาทด้านการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ยึดมั่นในระเบียบวินัย มีความอุตสาหะ ขยัน อดทน มุ่งมั่น มีความเสียสละ มีจิตอาสา มีความเป็นกลาง ปราศจากอคติ ไม่ทุจริตคอร์รัปชั่น ทำงานด้วยความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้

สิริกาญจน์ เอี่ยมอาจหาญ (2564) ได้ทำการศึกษาเรื่อง สถานภาพและบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการพัฒนาท้องถิ่นร่วมกับ เทศบาลตำบล จังหวัดนครนายก ผลการวิจัยพบว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มิได้มีสถานภาพเป็นข้าราชการแต่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐในสังกัด กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย มีหน้าที่ในการปกครองหรือบำบัดทุกข์บำรุงสุข เป็นผู้นำชุมชนที่ได้รับการ เลือกตั้งจากประชาชนในท้องที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาท้องถิ่นร่วมกับเทศบาล ได้แก่ บทบาทในการจัดทำ แผนพัฒนาของเทศบาล การจัดประชุมประชาคมเพื่อจัดทำแผนพัฒนาชุมชน การจัดทำแผนพัฒนาสี่ปีของเทศบาลและบทบาทความร่วมมือในด้านอื่น ปัญหาและอุปสรรคที่ก่อให้เกิดการขาดความร่วมมือกันระหว่างกำนัน ผู้ใหญ่บ้านและ ผู้บริหารท้องถิ่น พบว่า ส่วนใหญ่ไม่เกิดปัญหาในด้านความร่วมมือกันในการทำงาน อย่างไรก็ตามมีเพียงกรณีเดียวที่ พบในงานวิจัยนี้ ซึ่งเกิดขึ้นจากการขาดสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน โดยเริ่มจากการอยู่คนละกลุ่มการเมือง และเมื่อได้รับ การเลือกตั้งมาดำรงตำแหน่งแล้วไม่สามารถปรับตัวเข้าหากันได้และไม่สามารถร่วมมือกันในการดำเนินกิจการ สาธารณะต่างๆ และแนวทางการแก้ไขปัญหา และแนวทางการส่งเสริมการดำเนินงานร่วมกัน เพื่อก่อให้เกิด ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในชุมชนท้องถิ่นที่นำเสนอในงานวิจัยนี้ คือ พยายามสร้างความเข้าใจถึงความจำเป็นใน การมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกันระหว่างทั้งสองฝ่าย และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของภาคประชาชน

ศิริลักษณ์ พรมบังเกิด (2565) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างผู้นำท้องที่และผู้นำท้องถิ่นในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลครนอำเภอสวี จังหวัดชุมพร ผลการวิจัยพบว่า (1) คณะกรรมการหมู่บ้านเป็นกลไกอำนาจเชิงกฎหมายที่ก่อให้เกิดการทำงานร่วมกันกันระหว่างผู้นำท้องที่และผู้นำท้องถิ่นในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (2) การทำงานร่วมกันเพื่อก่อให้เกิดความสำเร็จต้องมีกระบวนการ

บริหารจัดการที่มีความสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกันมีทรัพยากรในการบริหารที่เพียงพอพร้อมต่อการทำงานโดยเฉพาะในด้านของ คน (Man) และวัสดุอุปกรณ์ (Material) ได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายตั้งแต่เริ่มต้นจนเสร็จสิ้นกระบวนการทำงาน ผู้ร่วมงานต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานด้วยความเต็มใจหรือความสมัครใจตามทักษะความรู้ความสามารถเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานสามารถแสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะในการทำงานเด้อย่างอิสระและเท่าเทียมกันโดยไม่ถูกเลือกปฏิบัติและมีการสื่อสารอย่างชัดเจนตรงไปตรงมาเกี่ยวกับรายละเอียดของงาน นอกจากนี้ผู้นำท้องที่และผู้นำท้องถิ่นต้องมีการแสดงออกในด้านของภาวะผู้นำไม่ยึดติดติดกับบทบาท และอำนาจหน้าที่ตามระเบียบกฎหมายหรือข้อบังคับคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมรับฟังและเคารพในความคิดเห็นของผู้ร่วมงานสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในการทำงานโดยการให้กำลังใจและให้คำปรึกษาหรือคำแนะนำอย่าอย่างไม่ถือตัว (3) ระเบียบกฎหมายที่เปลี่ยนแปลงอย่างเป็นพลวัตมีผลต่อการมีส่วนร่วมโดยปัญหาและอุปสรรคที่พบมีดังนี้ 1) ประชาชนไม่เข้าใจถึงความสำคัญของบทบาทการมีส่วนร่วม 2) ประชาชนยังไม่เข้าใจถึงความสำคัญของแผนพัฒนาท้องถิ่น 3) งบประมาณไม่เพียงพอต่อปัญหาและความต้องการของประชาชน ดังนั้น การส่งเสริมการมีส่วนร่วมต้องทำในเชิงรกให้ลอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตของคนในพื้นที่ ในการจัดทำแผนพัฒนา (4) แนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรค ดังนี้ 1) การจัดโครงการอบรม/กิจกรรม ชี้แจง หรือประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้าใจถึงบทบาทการมีส่วนร่วม 2) ประชาสัมพันธ์ในหลากหลายช่องทาง/จัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องแผนพัฒนาท้องถิ่น 3) จัดลำดับความสำคัญของโครงการ ประสานของประประมาณสนับสนุนในโครงการที่เกินศักยภาพ และข้อเสนอแนะในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลครน คือ 1) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของหน่วยงานทุกภาคส่วนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการลงประชาคมท้องถิ่น 2) ชี้แนะให้ประชาชนเข้าใจถึงแนวทางการพัฒนาในแต่ละปีให้เหมาะสมกับกับประมาณ 3) จัดประชาคมในช่วงเวลาที่เหมาะสม 4) ใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันของประชนและเจ้าหน้าที่

ภิญญาพัชญ์ สรณวัชรเอกากุล (2566) ได้ทำการศึกษาเรื่อง คุณลักษณะผู้นำท้องถิ่นที่พึงประสงค์กับการบริหารการพัฒนาชุมชนในจังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่าเกี่ยวกับพฤติกรรมบุคลิกภาพของผู้นำท้องถิ่นที่ประสบผลสำเร็จในการบริหารการพัฒนาชุมชน พบว่าประกอบด้วย การมีมนุษย์สัมพันธ์ที่ดีของผู้นำท้องถิ่น การสร้าง

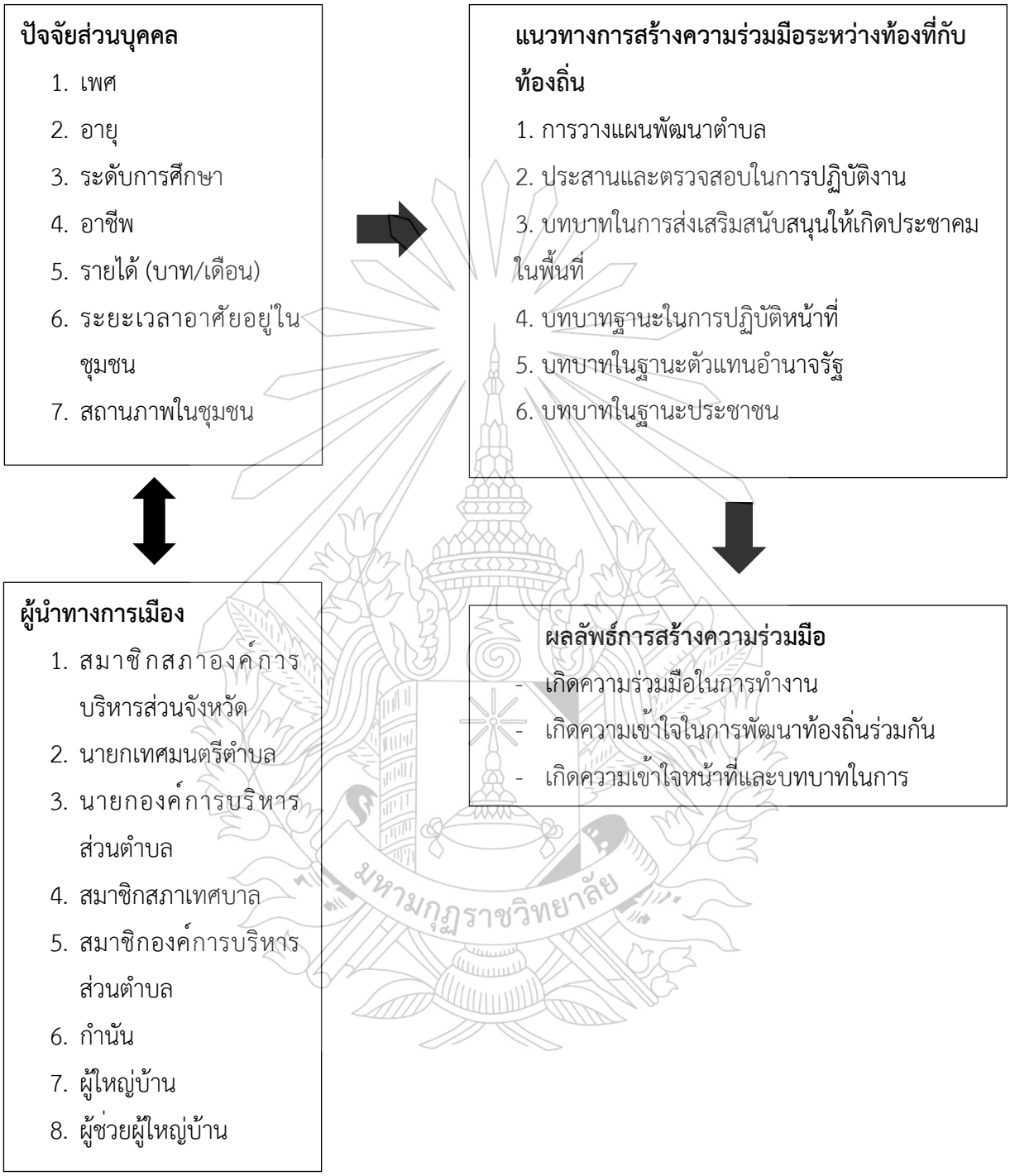
ภาพลักษณ์ที่ดีในวงสังคมและการประชาสัมพันธ์ตนเอง การแต่งกายเหมาะสม เป็นบุคคลสาธารณะเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อส่วนรวมและเป็นบุคคลที่มีความยืดหยุนสูง ปราณี ปราน้อม ผลการวิจัยทางด้านแบบภาวะผู้นำและระบบวิธีคิดของผู้นำท้องถิ่นที่ประสบผลสำเร็จในการบริหารการพัฒนาชุมชน พบว่าผู้นำท้องถิ่นจะต้องเป็นบุคคลที่มีแรงจงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการทำงานด้านการพัฒนาเป็นบุคคลที่ต้องมีคุณธรรมจริยธรรมและมีความซื่อสัตย์ยุติธรรรมมีความโปร่งใส เป็นนักบริหารจัดการเชิงสถานการณ์ที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง เป็นผู้นำท้องถิ่นที่มีความมุ่งมานะขยันอดทนสู้งาน มีวุฒิภาวะทางอารมณ์และเป็นผู้นำที่ระบบวิธีคิดในเชิงบวก คิดสร้างสรรค์และคิดเชิงระบบ ผลการวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึ่งประสงค์ของผู้นำท้องถิ่นกับการบริหารการพัฒนาชุนชนพบว่าผู้นำที่พึงประสงค์ต่อการพัฒนาชุนชนท้องถิ่น จำเป็นต้องมีคุณลักษณะด้านพฤติกรรมแสดงออกต่อสังคมอย่างเหมาะสม มีความรู้ความสามารถเชิงการบริหารการจัดการและการพัฒนาชุมชน มีภาวะผู้นำตามในตัวตน มีระบบวิธีคิดในเชิงระบบ มีการปรับตัวให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงเป็นบุคคลที่มีเคลื่อข่าย ความร่วมมือด้านการบริหารการพัฒนาที่กว้างขวางมีความรู้ความมีทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการประชาสัมพันธ์ รวมทั้งการเป็นบุคคลที่เกิดในชุมชนในลักษณะการเป็นบ้านเกิดเมืองนอน

จากแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการสร้างความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น สรุปได้ว่า ส่วนใหญ่มีนโยบายและมาตรการที่ชัดเจนในการส่งเสริมและสนับสนุนและผลักดันให้ผู้นำทางการเมืองเข้ามาประสานการทำงานร่วมกัน ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำไปกำหนดเป็นกรอบแนวคิดดังนี้

มหามกุฏราชวิทยาลัย

2.8. กรอบแนวคิด

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา มีแนวทางดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำแนวคิดและทฤษฎีการสร้างความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่นมาใช้ในการทำความเข้าใจลักษณะความร่วมมือ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) ทั้งการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยเก็บข้อมูลเชิงปริมาณด้วยการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย และเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์ เพื่อรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดดังกล่าว

ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเพื่อให้ได้ข้อมูลจำนวนมากและครอบคลุม ก่อนพิจารณาเชิงลึกและมองอย่างรอบด้านแบบองค์รวม ซึ่งประกอบด้วยกลุ่มเป้าหมาย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์ให้ได้มากที่สุด ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามวิธีการ ดังต่อไปนี้

3.1 รูปแบบการวิจัย

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.3 หน่วยที่ใช้ในการวิจัย

3.4 พื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย

3.5 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.6 การเก็บรวมรวมข้อมูล

3.7 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1. รูปแบบการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงมุ่งเน้น โดยใช้หลักของการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) ประกอบด้วย

การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้แบบสอบถามสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย จำนวน 258 คน การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้วิธีสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้นำทางการเมืองในอำเภอนาด้วงและผู้เกี่ยวข้องจำนวน 26 คน เพื่อทำความเข้าใจรายละเอียดเชิงลึก ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะแนวทางในการสร้างความร่วมมือ

3.2. กลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในงานวิจัย

การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้ตอบแบบสอบถามคือ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญถึงระดับความร่วมมือทั้ง 2 ฝ่าย คือ 1. อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านที่อยู่ในอำเภอนาด้วง จำนวน 559 คน 2. อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่อยู่ในอำเภอนาด้วง จำนวน 168 คน รวมทั้งสิ้น 727 คน

การวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ผู้นำทางการเมืองกับชุมชนภายในอำเภอนาด้วง จำนวน 23 คน และผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เป็นผลสะท้อนจากการปฏิบัติงานร่วมกันทั้ง 2 ฝ่าย คือ 1. เจ้าหน้าที่กรมการปกครอง 2. กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 3 คน

การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณของ ยามาเน่ (Yamane, Taro) จากประชากรทั้งหมด 727 คน (อสม. 559 คน และ อปพร. 168 คน) ที่กำหนดค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ e = 0.05 ได้ขนาดตัวอย่าง 258 คน

การเลือกตัวอย่างใช้วิธี กำหนดโควตา (Quota Sampling) ควบคู่กับ การสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยจำแนกประชากรเป็น 2 ชั้น 1. อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน 2. อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน และจัดสรรตามสัดส่วนของประชากร (Proportional Allocation) แล้วสุ่มอย่างง่ายภายในแต่ละชั้นจากกรอบรายชื่อ

1. อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จำนวน 198 คน
2. อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน จำนวน 60 คน

การคำนวณหาตัวอย่าง ยามาเน่ (Taro Yamane)

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากรทั้งหมด

e = ค่าความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่างที่ยอมรับได้

ในการวิจัยครั้งนี้ กำหนดค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้เท่ากับ ± 5% หรือ 0.05 ดังนั้น กำหนดให้ e = 0.05

โดยมีจำนวนประชากรทั้งหมดเท่ากับ 727 คน ประกอบด้วยอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านจำนวน 559 คน และอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนจำนวน 168 คน

แทนค่าได้ดังนี้

$$n = \frac{727}{1+727(0.05)^2} = \frac{727}{1+727(0.0025)} = \frac{727}{2.8175} \approx 258$$

ดังนั้น ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมสำหรับการวิจัยครั้งนี้คือ 258 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธี การกำหนดโควตา (Quota Sampling) ควบคู่กับ การสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยจำแนกประชากรออกเป็น 2 ชั้น ได้แก่ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน และอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน แล้วจัดสรรตามสัดส่วนของประชากร (Proportional Allocation) ก่อนทำการสุ่มอย่างง่ายภายในแต่ละชั้นจากกรอบรายชื่อ

ผลการจัดสรรกลุ่มตัวอย่างได้ดังนี้

อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จำนวน $\frac{559}{727} \times 258 \approx 198$ คน

อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน จำนวน $\frac{168}{727} \times 258 \approx 60$ คน

การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้วิธีการกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยเป็นผู้นำทางการเมืองและการพัฒนาท้องถิ่น รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการปฏิบัติงานร่วมกันในพื้นที่อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย ซึ่งประกอบด้วย

1.1 แสดงข้อมูลกลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายแบบสัมภาษณ์	จำนวน (คน)
สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด	1

นายกเทศมนตรี	2
นายกองค์การบริหารส่วนตำบล	3
สมาชิกสภาเทศบาล	2
สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล	3
กำนัน	4
ผู้ใหญ่บ้าน	4
ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน	4
ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เป็นผลสะท้อนจากการปฏิบัติงาน แบบสัมภาษณ์	**จำนวน (คน)**
นายอำเภอนาด้วง	1
ปลัดอำเภอนาด้วง	1
ท้องถิ่นอำเภอนาด้วง	1
รวมทั้งสิ้น	26

3.3. หน่วยที่ใช้ในการวิจัย

หน่วยในการวิเคราะห์ข้อมูล มี 2 ระดับ คือ

3.2.1 ระดับปัจเจก ได้แก่ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกเทศมนตรีตำบล นายกองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกสภาเทศบาล สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านและผู้ที่เกี่ยวข้อง กรมการปกครองอำเภอนาด้วง กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอนาด้วง

3.2.2 ระดับองค์กร ได้แก่ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน และอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

3.4. พื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาเรื่อง การสร้างความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย กรณีศึกษา : อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย

3.5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.5.1 การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยแบบผสมผสานดังนั้น การจัดเก็บรวบรวมข้อมูลจึงดำเนินการโดยอาศัยเครื่องมือ ดังนี้

การวิจัยเชิงปริมาณ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยผู้วิจัยใช้เครื่องมือคือ แบบสอบถาม(Questionnaire) เพื่อเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านและอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ในเขตอำเภอนาด้วง จังหวัดเลย

แบบสอบถามดังกล่าวสร้างขึ้นจากแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย

ใช้เป็นแบบ (Likert scale) ในการสอบถามกลุ่มเป้าหมายจำนวน 258 คน โดยแบ่งเป็น 5 ระดับโดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.50 - 5.00 หมายความว่า ความร่วมมืออยู่ในระดับ มากที่สุด

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 - 4.49 หมายความว่า ความร่วมมืออยู่ในระดับ มาก

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.50 - 3.49 หมายความว่า ความร่วมมืออยู่ในระดับ ปานกลาง

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.50 - 2.49 หมายความว่า ความร่วมมืออยู่ในระดับ น้อย

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00 - 1.49 หมายความว่า ความร่วมมืออยู่ในระดับ ที่น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับระดับความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย

การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In - dept Interview) ใช้แบบประเด็นสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured interview) โดยมีข้อคำถามเกี่ยวกับประเด็นแนวทางความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย

แบบสอบถามนี้มีคำถาม 6 ด้าน ดังนี้

1. การวางแผนพัฒนาตำบล
2. การประสานและตรวจสอบในการปฏิบัติงาน
3. บทบาทในการส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดประชาคมในพื้นที่

มหามกุฏราชวิทยาลัย

4. บทบาทฐานะในการปฏิบัติหน้าที่

5. บทบาทในฐานะตัวแทนอำนาจรัฐ

6. บทบาทในฐานะประชาชน

แบบสัมภาษณ์นี้ มี 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลเบื้องต้นของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการสร้างความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย

3.5.2 การศึกษาวิจัยจากเอกสาร (Documentary Research) โดยการศึกษาวิจัยข้อมูล ทุติยภูมิ (Secomdary Data) โดยการศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎี หลักการจากหนังสือตำรา เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสอบถามจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับการทำงานของผู้นำทางการเมือง เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาและค้นคว้ามาเป็นแนวทางในการสร้างแนวทางคำถาม ผู้วิจัยได้เตรียมความพร้อมก่อนลงพื้นที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อให้ได้รับข้อมูลหรือคำตอบที่ตรงกับความเป็นจริง และการรู้ถึงบริบทผู้ที่ให้ข้อมูลเป็นสิ่งที่ผู้วิจัยจะต้องทำการศึกษาก่อนการเข้าไปสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูล โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. ผู้วิจัย เข้าสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่สุดในการวิจัย โดยผู้วิจัยได้เตรียมความพร้อมทางด้านร่างกาย

2. เครื่องมือบันทึกเสียง ในช่วงลงพื้นที่ผู้วิจัยจะทำการขออนุญาตผู้ที่ให้สัมภาษณ์ก่อนที่จะมีการบันทึกเสียงทุกครั้ง

3. กล้องถ่ายภาพ เพื่อเป็นเครื่องมือบันทึกภาพและเสริมความน่าเชื่อถือในการนำเสนอข้อมูล

4. สมุดจดบันทึก และปากกา สำหรับการจดบันทึกข้อมูล

3.6. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากทั้ง ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) และ ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุม ครบถ้วน และสามารถสะท้อนสภาพความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างเป็นองค์รวม รายละเอียดดังนี้

3.6.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data)

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิชาการที่เกี่ยวข้องกับประเด็นการวิจัย อาทิหนังสือ ตำรา และบทความทางวิชาการ รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ และดุษฎีนิพนธ์ เอกสารเผยแพร่ของหน่วยงานราชการและเอกชนแหล่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ และฐานข้อมูลทางวิชาการเพื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดและใช้ในการออกแบบเครื่องมือวิจัย รวมทั้งเป็นพื้นฐานในการ

วิเคราะห์และอภิปรายผลการวิจัย

3.6.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data)

การเก็บข้อมูลปฐมภูมิดำเนินการภาคสนามในพื้นที่อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย โดยใช้ทั้งแบบสอบถามและ การสัมภาษณ์เชิงลึก ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม

ผู้วิจัยจัดทำแบบสอบถามจากแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เพื่อความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยเมื่อผ่านการตรวจสอบแล้ว ได้นำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลจากลุ่มเป้าหมายเชิงปริมาณ ได้แก่อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน และอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน รวมทั้งสิ้น 258 คน

โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratifed Random Sampling) ตามสัดส่วนของประชากร การตอบแบบสอบถามเป็นการตอบด้วยตนเองภายใต้การอธิบายและกำกับดูแลของผู้วิจัย เพื่อให้ให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วน

2. การเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก

ผู้วิจัยจัดทำแบบประเด็นสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview Guide) ครอบคลุมประเด็นสำคัญ 6 ด้าน ได้แก่

1. การวางแผนพัฒนาตำบล
2. การประสานและตรวจสอบในการปฏิบัติงาน
3. บทบาทในการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดประชาคมในพื้นที่
4. บทบาทในฐานะผู้ปฏิบัติหน้าที่
5. บทบาทในฐานะตัวแทนอำนาจรัฐ
6. บทบาทในฐานะประชาชน

ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลเชิงลึกจากกลุ่มเป้าหมายเชิงคุณภาพ จำนวน 26 คน ซึ่งประกอบด้วยผู้นำทางการเมือง และผู้ที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์มีลักษณะเป็นการสนทนาแบบไม่เป็นทางการ พร้อมทั้งบันทึกเสียง จดบันทึกและบันทึกภาพประกอบ เพื่อความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของข้อมูล

3.6.3 การควบคุมคุณภาพข้อมูล

1. แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ได้รับการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญเพื่อยืนยันยันความตรงเชิงเนื้อหา

2. ข้อมูลเชิงปริมาณได้รับการตรวจสอบความครบถ้วนและความสม่ำเสมอของคำตอบก่อนนำไปวิเคราะห์

3. ข้อมูลเชิงคุณภาพได้รับการถอดความและตรวจสอบซ้ำเพื่อความถูกต้อง รวมทั้งเปรียบเทียบกับบันทึกภาคสนามเพื่อยืนยันความน่าเชื่อถือ

3.6.4 การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

เพื่อให้ได้เครื่องมือที่มีคุณภาพและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและพัฒนาแบบสอบถามตามขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง หนังสือ เอกสารทางวิชาการ รวมถึงการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน เพื่อนำมาประกอบการกำหนดข้อคำถาม (Items) ของแบบสอบถาม เกี่ยวกับการสร้างความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดประเด็นและขอบเขตของข้อคำถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยและประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากผลการศึกษา

ขั้นตอนที่ 3 จัดทำแบบสอบถามฉบับร่าง โดยอาศัยกรอบแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองและการพัฒนาท้องถิ่น

ขั้นตอนที่ 4 ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยนำแบบสอบถามฉบับร่างพร้อมแบบประเมินเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาความถูกต้อง ความครอบคลุม และความชัดเจนของภาษา จากนั้นนำผลการประเมินมาปรับปรุง และคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence: IOC)

ขั้นตอนที่ 5 นำแบบสอบถามที่ผ่านการแก้ไขแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาความสมบูรณ์อีกครั้ง

ขั้นตอนที่ 6 ทดลองใช้ (Try-out) แบบสอบถามที่ผ่านการแก้ไขกับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจริง ได้แก่ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) และอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ในเขตอำเภอนาด้วง จังหวัดเลย จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม

ขั้นตอนที่ 7 วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient)

ขั้นตอนที่ 8 ปรับปรุงและแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิและอาจารย์ที่ปรึกษา ก่อนนำไปใช้เก็บข้อมูลจริงกับกลุ่มตัวอย่างในอำเภอนาด้วง

3.6.5 การหาคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย คือ แบบสอบถาม โดยพิจารณาทั้ง ความเที่ยงตรง (Validity) และ ความเชื่อมั่น (Reliability) เพื่อปรับปรุงแบบสอบถามให้มีความชัดเจนและเหมาะสมยิ่งขึ้น ดังนี้

1. การหาค่าความเที่ยงตรง (Validity)

ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถามแต่ละข้อว่ามีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยหรือไม่ โดยนำแบบสอบถามไปปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาความถูกต้อง ความชัดเจนของภาษา ความครอบคลุมของเนื้อหา และความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

การประเมินใช้เทคนิค Index of Item Objective Congruence (IOC) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

+1 หมายถึง ข้อคำถามสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

0 หมายถึง ไม่แน่ใจ

-1 หมายถึง ข้อคำถามไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

สูตรการคำนวณคือ

IOC

โดยที่

IOC หมายถึง ดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์

$\sum R$ หมายถึง ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทุกคนในแต่ละข้อ

N หมายถึง จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิ

ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือพบว่า ข้อคำถามทุกข้อมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60 – 1.00 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ สามารถนำไปใช้ในการวิจัยได้ โดยได้ค่าเฉลี่ย = 0.94

2. การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability)

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ปรับแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มเป้าหมายจริง ได้แก่ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) และอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ในเขตอำเภอนาด้วง จังหวัดเลย จำนวน 30 คน จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธี สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient)

ผลการตรวจสอบพบว่า แบบสอบถามมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคเท่ากับ 0.942 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 0.80 แสดงว่าแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นสูง สามารถนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจริงได้อย่างน่าเชื่อถือ

3.7. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาใช้เป็นกรอบในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งเป็นการวิเคราะห์เชิงปริมาณและการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ ดังนี้

3.7.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

ข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้จากแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ โดยใช้ สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าสถิติร้อยละ (Percentage)
2. วิเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับสภาพความร่วมมือของผู้นำทางการเมือง โดยใช้ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
3. นำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบ ตาราง และ ข้อความสรุปเชิงวิเคราะห์ เพื่อสะท้อนถึงภาพรวมและรายละเอียดของข้อมูล

3.7.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ข้อมูลเชิงคุณภาพได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกโดยใช้แบบประเด็นสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) เกี่ยวกับแนวทางการสร้างความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในระดับท้องถิ่น อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย โดยผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาถอดเทปและจัดหมวดหมู่ตามประเด็นที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2. ใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) เพื่อลดทอนและสรุปเนื้อหา (Content Reduction and Summarization) โดยเน้นการตีความเชิงความหมาย (Interpretative Approach)

3. นำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบข้อความบรรยายเชิงเนื้อหาและ การสังเคราะห์ข้อค้นพบ เพื่อสะท้อนแนวทางและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความร่วมมือของผู้นำทางการเมือง

มหามกุฏราชวิทยาลัย

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาในครั้งนี้การวิจัยเรื่อง “การสร้างความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย” มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย 3 ประการ 1) เพื่อศึกษาระดับความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอนาด้วงจังหวัดเลย 2) เพื่อวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการสร้างความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย 3) เพื่อศึกษาแนวทางการสร้างความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย

การเก็บรวบรวมข้อมูลของการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods) โดยในส่วนของการวิจัยเชิงปริมาณ ได้กำหนดกลุ่มเป้าหมายหลัก ได้แก่ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน และอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ซึ่งเป็นกลุ่มประชากรที่มีบทบาทสำคัญในการร่วมมือกับผู้นำทางการเมืองในระดับพื้นที่ ทั้งนี้เนื่องจากกลุ่มเป้าหมายดังกล่าวมีสถานภาพในชุมชนเป็นบุคคลกลุ่มเดียวกัน ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม จำนวน 258 ชุด สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 23 คน และผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เป็นผลสะท้อนจากการปฏิบัติงานร่วมกันทั้ง 2 ฝ่ายจำนวน 3 คน

นำเสนอผลการวิจัย โดยการนำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพตามลำดับ ดังนี้

4.1 การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาระดับความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ผลสะท้อนจากการปฏิบัติงานระหว่างผู้นำท้องที่และผู้นำท้องถิ่น

4.2 การนำเสนอผลการศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์และสรุปข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับระดับความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ผลสะท้อนจากการปฏิบัติงานระหว่างผู้นำท้องที่และผู้นำท้องถิ่น

4.3 การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับแนวทางสร้างความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ผลสะท้อนจากการปฏิบัติงานระหว่างผู้นำท้องที่และผู้นำท้องถิ่น

4.1. การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน ระยะเวลาอาศัยอยู่ในชุมชน และสถานภาพในชุมชน มีรายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

(n=258)

2 ตารางที่ 2 แสดงข้อมูลผลการวิเคราะห์

ปัจจัย		**จำนวน**	**ร้อยละ**
ปัจจัยส่วนบุคคล			
เพศ	ชาย	83	32.17
	หญิง	175	67.83
	เพศทางเลือก	0	0.00
รวม		258	100.00
อายุ	18 ปี - 25 ปี	0	0.00
	25 ปี - 35 ปี	10	3.88
	35 ปี - 45 ปี	113	43.80
	45 ปี - 60 ปี	129	50.00
	60 ปีขึ้นไป	6	2.32

รวม		258	100.00
ระดับการศึกษา	ต่ำกว่าปริญญาตรี	212	82.17
	ปริญญาตรี	46	17.83
	สูงกว่าปริญญาตรี	0	0.00
รวม		258	100.00
อาชีพ	เกษตรกรรม	165	63.95
	รับจ้างทั่วไป	83	32.17
	ธุรกิจส่วนตัว	10	3.88
	รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	0	0.00
	อื่นๆ	0	0.00
รวม		258	100.00

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล (ต่อ)

(n=258)

3 ตารางที่ 3 แสดงข้อมูลผลการวิเคราะห์

ปัจจัย		**จำนวน**	**ร้อยละ**
ปัจจัยส่วนบุคคล			
รายได้ (บาท/เดือน)	ต่ำกว่า 15,000 บาท	165	63.95
	15,000 - 20,000 บาท	80	31.01

	20,001 - 25,000 บาท	13	5.04
	สูงกว่า 25,001 ขึ้นไป	0	0.00
รวม		258	100.00
ระยะเวลาอาศัยอยู่ในชุมชน	ต่ำกว่า 5 ปี	10	3.88
	5 – 10 ปี	36	13.95
	มากกว่า 10 ปีขึ้นไป	211	82.17
รวม		258	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ระดับความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย จำแนกได้ดังนี้

เพศ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 175 คน คิดเป็นร้อยละ 67.83 รองลงมาคือเพศชาย จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 32.17

อายุ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 45 – 60 ปี จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 รองลงมาคือช่วงอายุ 35 – 45 ปี จำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 43.80 อายุ 25 – 35 ปี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 3.88 อายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 2.32

ระดับการศึกษา พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 212 คน คิดเป็นร้อยละ 82.17 ขณะที่มีเพียง 46 คน คิดเป็นร้อยละ 17.83

อาชีพ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม จำนวน 165 คน คิดเป็นร้อยละ 63.95 รองลงมาคือรับจ้างทั่วไป จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 32.17 ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 3.88

รายได้ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้ต่ำกว่า 15,000 บาทต่อเดือน จำนวน 165 คน คิดเป็นร้อยละ 63.95 รองลงมาคือรายได้ 15,000 - 20,000 บาท จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 31.01 รายได้ 20,001 - 25,000 บาท จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 5.04

ระยะเวลาอยู่อาศัย พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในชุมชนมากกว่า 10 ปีขึ้นไป จำนวน 211 คน คิดเป็นร้อยละ 82.17 รองลงมาคือ 5 – 10 ปี จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 13.95 ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 3.88

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาระดับความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย โดยนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของแบบสอบถามผู้ให้ข้อมูลสำคัญถึงสภาพความร่วมมือทั้ง 2 ฝ่าย กลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้อง จำนวน 258 คน ได้แก่ 1.อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน 2.อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ซึ่งแบ่งออกเป็น 6 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านการวางแผนพัฒนาตำบล 2. การประสานและตรวจสอบในการปฏิบัติงาน 3. บทบาทในการส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดประชาคมในพื้นที่ 4. บทบาทฐานะในการปฏิบัติหน้าที่ 5. บทบาทในฐานะตัวแทนอำนาจรัฐ ที่จะต้องดูแลงานของทุกกระทรวง ทบวง กรมที่จะต้องปฏิบัติงานในพื้นที่ตำบล หมู่บ้าน 6. บทบาทในฐานะประชาชนในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่นรวมทุกด้าน

4 ตารางที่ 4 แสดงข้อมูลผลการวิเคราะห์

ข้อ	**ด้าน**	**ค่าเฉลี่ย** ($\bar{x}$)	**ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)**	**แปรผล**
1	ด้านการวางแผนพัฒนาตำบล	4.12	0.56	มาก
2	การประสานและตรวจสอบในการปฏิบัติงาน	4.08	0.59	มาก
3	บทบาทในการส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดประชาคมในพื้นที่	4.15	0.53	มาก

4	บทบาทฐานะในการปฏิบัติหน้าที่	4.25	0.49	มาก
5	บทบาทในฐานะตัวแทนอำนาจรัฐ ที่จะต้องดูแลงานของทุกกระทรวง ทบวง กรมที่จะต้องปฏิบัติงานในพื้นที่ตำบล หมู่บ้าน	4.01	0.61	มาก
6	บทบาทในฐานะประชาชนในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	4.2	0.50	มาก
ภาพรวม		**4.13**	**0.55**	**มาก**

ตารางที่ 2 พบว่า ระดับความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในแต่ละด้านอยู่ในระดับ “มาก” ทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านบทบาทฐานะในการปฏิบัติหน้าที่ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.49 รองลงมา คือ ด้านบทบาทในฐานะประชาชนในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ย 4.20 (S.D. = 0.50) และ ด้านบทบาทในการส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดประชาคมในพื้นที่ มีค่าเฉลี่ย 4.15 (S.D. = 0.53) ด้านบทบาทในฐานะตัวแทนอำนาจรัฐที่ต้องดูแลงานของทุกกระทรวง ทบวง กรมในพื้นที่ตำบล หมู่บ้าน มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดในกลุ่ม คือ 4.01 (S.D. = 0.61) อย่างไรก็ตาม ยังคงอยู่ในระดับมาก ซึ่งแสดงถึงการมีบทบาทของผู้นำในระดับบูรณาการระหว่างภาครัฐและท้องถิ่น

ภาพรวมทั้ง 6 ด้าน พบว่ามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.13 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.55 จัดอยู่ในระดับ “มาก” ซึ่งสรุปได้ว่า ผู้นำทางการเมืองในพื้นที่อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย มีความร่วมมือในการพัฒนาท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามด้านการวางแผนพัฒนาตำบล

(n=258)

5 ตารางที่ 5 แสดงข้อมูลผลการวิเคราะห์

ข้อ	**ด้านการวางแผน** **พัฒนาตำบล**	**ค่าเฉลี่ย** ($\bar{x}$)	**ค่าส่วน** **เบี่ยงเบน**	**แปรผล**

			มาตรฐาน (S.D.)	
1	ระดับความร่วมมือผู้นำทางการเมืองในพื้นที่ มีความร่วมมือกันในการวางแผนพัฒนาตำบล	4.43	0.70	มาก
2	ระดับความร่วมมือผู้นำทางการเมืองในพื้นที่ มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล	4.46	0.64	มาก
3	ระดับความร่วมมือผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นมีความพร้อมในการทำงานร่วมกันเพื่อกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาตำบล	4.5	0.69	มากที่สุด
4	ระดับความร่วมมือผู้นำทางการเมืองในพื้นที่ มีแนวคิดในการเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาของชุมชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล	4.35	0.85	มาก
5	ระดับความสำเร็จของการวางแผนพัฒนาตำบลที่ดำเนินการโดยความร่วมมือของผู้นำทางการเมือง	4.44	0.67	มาก
ภาพรวม		**4.44**	**0.71**	**มาก**

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นด้านการวางแผนพัฒนาตำบลโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.44 , S.D. = 0.71) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ระดับความร่วมมือผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นมีความพร้อมในการทำงานร่วมกัน เพื่อกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาตำบล มากที่สุด โดยมี (ค่าเฉลี่ย 4.50 , S.D. = 0.69) รองลงมาคือ ระดับความร่วมมือผู้นำทางการเมืองในพื้นที่ มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล (ค่าเฉลี่ย = 4.46, S.D. = 0.64) ตามลำดับ

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามด้านการประสานและตรวจสอบในการปฏิบัติงาน

(n=258)

6 ตารางที่ 6 แสดงข้อมูลผลการวิเคราะห์

ข้อ	**การประสานและตรวจสอบในการปฏิบัติงาน**	**ค่าเฉลี่ย** ($\bar{x}$)	**ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)**	**แปรผล**
6	ระดับความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในพื้นที่ มีการประสานงานระหว่างท้องที่และท้องถิ่น ในการวางแผนและปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาท้องถิ่น	4.39	0.71	มาก
7	ผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่นมีการตรวจสอบและติดตามผลการดำเนินงานร่วมกันอย่างต่อเนื่อง	4.17	0.86	มาก
8	ผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่นได้กำหนดการตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงาน	4.33	0.88	มาก
9	ความถี่ในการประชุมและหารือร่วมกันของผู้นำทางการเมืองในการกำหนดนโยบายและการปฏิบัติงานท้องถิ่นเป็นไปใน	4.43	0.72	มาก

10	ประสิทธิภาพของการประสานงานร่วมกันระหว่างผู้นำทางการเมืองในระดับท้องถิ่น	4.39	0.80	มาก
ภาพรวม		**4.34**	**0.79**	**มาก**

ตารางที่ 4 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นด้านการประสานและตรวจสอบในการปฏิบัติงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.34 , S.D. = 0.79) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความถี่ในการประชุมและหารือร่วมกันของผู้นำทางการเมืองในการกำหนดนโยบายและการปฏิบัติงานท้องถิ่น อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมี (ค่าเฉลี่ย 4.43, S.D. = 0.72) รองลงมาคือ ระดับความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในพื้นที่ มีการประสานงานระหว่างท้องที่และท้องถิ่นในการวางแผนและปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาท้องถิ่น และประสิทธิภาพของการประสานงานร่วมกันระหว่างผู้นำทางการเมืองในระดับท้องถิ่น (ค่าเฉลี่ย = 4.39, S.D. = 0.71 และ 0.80 ตามลำดับ) ตามลำดับ

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามด้านบทบาทในการส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดประชาคมในพื้นที่

(n=258)

7 ตารางที่ 7 แสดงข้อมูลผลการวิเคราะห์

ข้อ	**บทบาทในการส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดประชาคมในพื้นที่**	**ค่าเฉลี่ย** ($\bar{x}$)	**ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)**	**แปรผล**
11	ผู้นำทางการเมืองมีการร่วมมือในการจัดประชุมหรือเวทีประชาคมเพื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่	4.38	0.66	มาก
12	ผู้นำทางการเมืองมีการร่วมมือในการส่งเสริมและสนับสนุนโครงการพัฒนา	4.43	0.73	มาก

	ชุมชนที่เกิดจากแนวคิดของประชาชนในพื้นที่			
13	ผู้นำทางการเมืองมีการประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการพัฒนาท้องถิ่นในพื้นที่	4.48	0.73	มาก
14	ผู้นำทางการเมืองสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น	4.47	0.67	มาก
15	ผู้นำทางการเมืองมีการประชุมร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ	4.41	0.67	มาก
ภาพรวม		**4.43**	**0.69**	**มาก**

ตารางที่ 5 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นด้านบทบาทในการส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดประชาคมในพื้นที่โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.43 , S.D. = 0.69) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้นำทางการเมืองมีการประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการพัฒนาท้องถิ่นในพื้นที่ มากที่สุด โดยมี (ค่าเฉลี่ย 4.48, S.D. = 0.73) รองลงมาคือ ผู้นำทางการเมืองสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น (ค่าเฉลี่ย = 4.47, S.D. = 0.67) ตามลำดับ

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามด้านบทบาทฐานะในการปฏิบัติหน้าที่

(n=258)

8 ตารางที่ 8 แสดงข้อมูลผลการวิเคราะห์

ข้อ	**บทบาทฐานะในการปฏิบัติหน้าที่**	**ค่าเฉลี่ย** ($\bar{x}$)	**ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)**	**แปรผล**

16	ผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่นของท่านมีความชัดเจนต่อบทบาทหน้าที่ของตน	4.33	0.73	มาก
17	ผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่นของท่านมีความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายท้องถิ่นตามบทบาทที่กำหนดไว้	4.54	0.65	มากที่สุด
18	ผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่นของท่านมีการตอบสนองต่อปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนตามบทบาทที่กำหนดไว้	4.25	0.82	มาก
19	ผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่นของท่าน มีความเข้าใจเกี่ยวกับภารกิจของหน่วยงานที่ตนรับผิดชอบ	4.47	0.70	มาก
20	ท่านคิดว่าผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่นของท่านเข้าใจในการปฏิบัติหน้าที่ร่วมกันในชุมชน	4.34	0.67	มาก
ภาพรวม		**4.39**	**0.68**	**มาก**

ตารางที่ 6 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นด้านบทบาทฐานะในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้นำทางการเมืองโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.39 , S.D. = 0.68) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่นของท่านมีความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายท้องถิ่นตามบทบาทที่กำหนดไว้ มากที่สุด โดยมี (ค่าเฉลี่ย 4.54, S.D. = 0.65) รองลงมาคือ ผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่นของท่านมีความเข้าใจเกี่ยวกับภารกิจของหน่วยงานที่ตนรับผิดชอบ (ค่าเฉลี่ย = 4.47, S.D. = 0.70) ตามลำดับ

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามด้านบทบาทในฐานะตัวแทนอำนาจรัฐ ที่จะต้องดูแลงานของทุกกระทรวง ทบวง กรมที่จะต้องปฏิบัติงานในพื้นที่ตำบล หมู่บ้าน

(n=258)

9 ตารางที่ 9 แสดงข้อมูลผลการวิเคราะห์

ข้อ	ด้านบทบาทในฐานะตัวแทนอำนาจรัฐที่จะต้องดูแลงานของทุกกระทรวง ทบวง กรมที่จะต้องปฏิบัติงานในพื้นที่ตำบล หมู่บ้าน	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	แปรผล
21	ผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่นของท่าน รับฟังปัญหาและความเดือนร้อนของประชาชนแจ้งต่อหน่วยงานราชการ	4.26	0.72	มาก
22	ผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่นของท่านประสานหรืออำนวยความสะดวกให้แก่ราษฎรในการติดต่อราชการ	4.33	0.67	มาก
23	ผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่นของท่าน เป็นตัวแทนขององค์กรได้ดี	4.36	0.7	มาก
24	ผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่นของท่านปฏิบัติงานได้อย่างรวดเร็วและเข้าพื้นที่ในชุมชนได้เป็นอย่างดี	4.45	0.62	มาก
25	ผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่นของท่าน มีการให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายและข้อราชการกับประชาชน	4.16	0.76	มาก
ภาพรวม		**4.31**	**0.69**	**มาก**

ตารางที่ 7 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นด้านบทบาทในฐานะตัวแทนอำนาจรัฐ ที่จะต้องดูแลงานของทุกกระทรวง ทบวง กรมที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ตำบลและหมู่บ้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.31 , S.D. = 0.69) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่น

ของท่านปฏิบัติงานได้อย่างรวดเร็วและเข้าพื้นที่ในชุมชนได้เป็นอย่างดี มากที่สุด โดยมี (ค่าเฉลี่ย 4.45, S.D. = 0.62) รองลงมาคือ ผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่นของท่านเป็นตัวแทนขององค์กรได้ดี (ค่าเฉลี่ย = 4.36, S.D. = 0.70) ตามลำดับ

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามด้านบทบาทในฐานะประชาชนในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(n=258)

10 ตารางที่ 10 แสดงข้อมูลผลการวิเคราะห์

ข้อ	**บทบาทในฐานะประชาชนในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**	**ค่าเฉลี่ย** ($\bar{x}$)	**ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)**	**แปรผล**
26	ผู้ตอบแบบสอบถามมีส่วนร่วมในการสนับสนุนในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น	4.32	0.71	มาก
27	ผู้ตอบแบบสอบถามได้เข้าร่วมประชุมประชาคมหรือเสนอจัดทำแผนของท้องถิ่นกับผู้นำทางการเมืองในพื้นที่	4.31	0.66	มาก
28	ผู้ตอบแบบสอบถามมีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกับผู้นำทางการเมืองท้องถิ่น	4.25	0.75	มาก
29	ผู้ตอบแบบสอบถามได้มีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะ เพื่อนำไปปรับปรุงนโยบาย แผนงาน กิจกรรม หรือโครงการพัฒนาชุมชนของผู้นำทางการเมือง	4.27	0.74	มาก
30	ผู้ตอบแบบสอบถามมีส่วนร่วมในการสนับสนุนในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น	4.35	0.67	มาก

ภาพรวม	**4.30**	**0.71**	**มาก**

ตารางที่ 8 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นด้านบทบาทในฐานะประชาชนในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.30 , S.D. = 0.71) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีส่วนร่วมในการสนับสนุนในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น มากที่สุด โดยมี (ค่าเฉลี่ย 4.35, S.D. = 0.67) รองลงมาคือ ผู้ตอบแบบสอบถามมีส่วนร่วมในการสนับสนุนในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นในภาพรวมอีกด้าน (ค่าเฉลี่ย = 4.32, S.D. = 0.71) และการเข้าร่วมประชุมประชาคมหรือเสนอจัดทำแผนของท้องถิ่นกับผู้นำทางการเมืองในพื้นที่ (ค่าเฉลี่ย = 4.31, S.D. = 0.66) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ผลสะท้อนจากการปฏิบัติงานระหว่างผู้นำท้องที่และผู้นำท้องถิ่น คือ 1. เจ้าหน้าที่กรมการปกครอง 2. กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 3 คน

1. ระดับความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย

จากผลการสัมภาษณ์ พบว่าผู้นำท้องที่และผู้นำท้องถิ่นมีความร่วมมือกันในระดับที่น่าพึงพอใจ ทั้งในการจัดการสถานการณ์วิกฤติ (เช่น ภาวะอุทกภัย) และกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่นต่อเนื่อง (เช่น งานประเพณี การส่งเสริมอาชีพ การดูแลกลุ่มเปราะบาง) โดยมีการแบ่งบทบาทหน้าที่ที่ชัดเจน การประสานงานเป็นระบบ และได้รับการยอมรับจากประชาชนในวงกว้าง

สรุปผลการวิเคราะห์สะท้อนว่า ความร่วมมือระหว่างผู้นำท้องที่และผู้นำท้องถิ่นในอำเภอนาด้วง จังหวัดเลย มีความเข้มแข็งและดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในด้านการจัดการปัญหาเฉพาะหน้าและการพัฒนาท้องถิ่นในระยะยาว โดยอาศัยการทำงานร่วมกันที่มีการแบ่งบทบาทชัดเจนและการสื่อสารที่ต่อเนื่อง ส่งผลให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนและชุมชนโดยรวม

4.2. การนำเสนอผลการศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์และสรุปข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับระดับความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย

โดยผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด ซึ่งมีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 258 คน แบ่งเป็นเพศชาย จำนวน 82 คน (ร้อยละ 31.78) เพศหญิง 176 คน (ร้อยละ 68.22) และไม่มีผู้ตอบแบบสอบถามที่ระบุว่าเป็นเพศทางเลือก (คิดเป็นร้อยละ 0.00)

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้มาทำการจัดกลุ่มตามประเด็นสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น แล้วจึงใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยพิจารณาบริบทในเชิงคุณภาพของข้อความ เพื่อแยกแยะให้เห็นถึงสภาพปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะอย่างเป็นระบบ ซึ่งแบ่งออกเป็น 6 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านการวางแผนพัฒนาตำบล 2. การประสานและตรวจสอบในการปฏิบัติงาน 3. บทบาทในการส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดประชาคมในพื้นที่ 4. บทบาทฐานะในการปฏิบัติหน้าที่ 5. บทบาทในฐานะตัวแทนอำนาจรัฐ ที่จะต้องดูแลงานของทุกกระทรวง ทบวง กรมที่จะต้องปฏิบัติงานในพื้นที่ตำบล หมู่บ้าน 6. บทบาทในฐานะประชาชนในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ตารางที่ 9 แสดงปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ในด้านการวางแผนพัฒนาตำบล

11 ตารางที่ 11 แสดงข้อมูลปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ

ปัญหา อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
ผู้นำบางรายยังขาดความเข้าใจเชิงลึกต่อปัญหาและความจำเป็นของชุมชน ส่งผลให้ไม่สามารถกำหนดทิศทางพัฒนาได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังขาดการติดตามงานอย่างต่อเนื่อง	ควรมีการจัดเวทีวางแผนพัฒนาอย่างสม่ำเสมอ โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมพร้อมส่งเสริมบทบาทผู้นำในการรับฟังปัญหาและข้อเสนอแนะจากประชาชน รวมถึงจัดอบรมเพิ่มพูนทักษะการวางแผนอย่างต่อเนื่อง

ตารางที่ 10 แสดงปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ในด้านการประสานและตรวจสอบในการปฏิบัติงาน

12ตารางที่ 12 แสดงข้อมูลปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ

ปัญหา อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
พบว่ากระบวนการประสานงานระหว่างผู้นำและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังล่าช้า ขาดระบบติดตามผล และขาดการลงพื้นที่เพื่อตรวจสอบสภาพจริง ส่งผลให้การดำเนินงานไม่เป็นไปตามเป้าหมาย	ควรจัดให้มีการประชุมประสานงานอย่างต่อเนื่อง พร้อมพัฒนาระบบรายงานและติดตามผลการดำเนินงาน และส่งเสริมกลไกการทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบเพื่อให้การประสานงานมีประสิทธิภาพ

ตารางที่ 11 แสดงปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ในด้านบทบาทในการส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดประชาคมในพื้นที่

13 ตารางที่ 13 แสดงข้อมูลปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ

ปัญหา อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
ผู้นำบางรายไม่เข้าร่วมกิจกรรมชุมชนอย่างต่อเนื่อง ขาดจิตอาสา และไม่เปิดรับความคิดเห็นจากประชาชน ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการสร้างประชาคม	ควรส่งเสริมบทบาทผู้นำในการจัดเวทีประชาคมอย่างสม่ำเสมอ พร้อมทั้งพัฒนาทักษะด้านการสื่อสาร สร้างความเป็นกันเองและแสดงความตั้งใจในการทำงานเพื่อสร้างความไว้วางใจจากประชาชน

ตารางที่ 12 แสดงปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ในด้านบทบาทฐานะในการปฏิบัติหน้าที่

14ตารางที่ 14 แสดงข้อมูลปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ

ปัญหา อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
ผู้นำบางรายไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตน ส่งผลให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างล่าช้าและไม่สม่ำเสมอ อีกทั้งความหลากหลายด้านประสบการณ์และอายุงานยังเป็นอุปสรรคต่อการทำงานร่วมกัน	ควรจัดอบรมเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ให้แก่ผู้นำในทุกระดับ พร้อมจัดระบบประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ และเสริมสร้างความร่วมมือข้ามรุ่นเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานเป็นทีม

ตารางที่ 13 แสดงปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ในด้านบทบาทในฐานะตัวแทนอำนาจรัฐ ที่จะต้องดูแลงานของทุกกระทรวง ทบวง กรมที่จะต้องปฏิบัติงานในพื้นที่ตำบล หมู่บ้าน

15ตารางที่ 15 แสดงข้อมูลปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ

ปัญหา อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
ผู้นำบางรายไม่เข้าใจบทบาทของตนในการเป็นตัวกลางระหว่างภาครัฐและประชาชน ส่งผลให้การเชื่อมโยงนโยบายสาธารณะและการขับเคลื่อนงานในพื้นที่ไม่มีประสิทธิภาพ	ควรมีการอบรมเกี่ยวกับโครงสร้างและบทบาทของรัฐแก่ผู้นำ พร้อมวางแนวทางการบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานภาครัฐ และสร้างระบบประสานงานข้ามระดับเพื่อความสอดคล้องในการบริหารงานในพื้นที่

ตารางที่ 14 แสดงปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ในด้านบทบาทในฐานะประชาชนในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

16ตารางที่ 16 แสดงข้อมูลปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ

ปัญหา อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
ผู้นำบางรายยังขาดความใกล้ชิดกับประชาชนในพื้นที่ มีลักษณะการทำงานแบบแยกส่วน ไม่เข้าใจกัน และต่างคนต่างคิดว่าตนเป็นผู้นำ ส่งผลให้ขาดความร่วมมือในการพัฒนา	ผู้นำควรลงพื้นที่อย่างสม่ำเสมอเพื่อพบปะและรับฟังปัญหาจากประชาชน พร้อมปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นผู้นำที่ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง และส่งเสริมการทำงานแบบมีส่วนร่วมบนพื้นฐานของความเข้าใจและความไว้เนื้อเชื่อใจ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ผลสะท้อนจากการปฏิบัติงานระหว่างผู้นำท้องที่และผู้นำท้องถิ่น คือ 1. เจ้าหน้าที่กรมการปกครอง 2. กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 3 คน

2. วิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการสร้างความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย

จากผลการสัมภาษณ์ แม้ความร่วมมือจะมีแนวโน้มที่ดี แต่ยังพบข้อจำกัด เช่น ความไม่ชัดเจนในบทบาทหน้าที่ที่บางครั้งทำให้เกิดความเข้าใจคลาดเคลื่อน ความไม่สมดุลของอำนาจจากที่มาของตำแหน่ง (ผู้นำท้องที่มาจากการแต่งตั้ง ขณะที่ผู้นำท้องถิ่นมาจากการเลือกตั้ง) ซึ่งอาจสร้าง

บรรยากาศความระแวงหรือความรู้สึกไม่เท่าเทียม ส่งผลกระทบต่อความต่อเนื่องและประสิทธิภาพในการทำงานร่วมกัน

สรุป ปัญหาและอุปสรรคหลักที่พบในการสร้างความร่วมมือระหว่างผู้นำท้องที่และผู้นำท้องถิ่นในอำเภอนาด้วง ได้แก่ ความไม่ชัดเจนของบทบาทหน้าที่ ความไม่สมดุลของอำนาจจากที่มาของตำแหน่ง และข้อจำกัดด้านการสื่อสาร ปัญหาเหล่านี้เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การทำงานร่วมกันยังไม่สามารถบรรลุประสิทธิภาพสูงสุดได้ แม้จะมีพื้นฐานของความร่วมมือที่ดีอยู่แล้วก็ตาม

4.3. การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับแนวทางการสร้างความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย

โดยกลุ่มเป้าหมายในการเก็บข้อมูลเป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก ซึ่งประกอบด้วยผู้นำทางการเมืองในระดับท้องถิ่น ผู้นำชุมชน รวมทั้งสิ้นจำนวน 23 คน ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลเชิงลึกผ่านการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) และนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ตามกรอบแนวคิดของการมีส่วนร่วมในพัฒนาท้องถิ่น พร้อมใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบกับการพิจารณาบริบทของพื้นที่เพื่อสรุปประเด็นสำคัญที่สะท้อนถึงปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะจากมุมมองของผู้ให้ข้อมูล จำนวน 6 ด้านดังนี้

1 ด้านการวางแผนพัฒนาตำบล

2 การประสานและตรวจสอบในการปฏิบัติงาน

3 บทบาทในการส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดประชาคมในพื้นที่

4 บทบาทฐานะในการปฏิบัติหน้าที่

5 บทบาทในฐานะตัวแทนอำนาจรัฐ ที่จะต้องดูแลงานของทุกกระทรวง ทบวง กรมที่จะต้องปฏิบัติงานในพื้นที่ตำบล หมู่บ้าน

6 บทบาทในฐานะประชาชนในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ผลการสัมภาษณ์

1. แนวทางการสร้างความร่วมมือการวางแผนพัฒนาตำบล

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกพบว่า ผู้วิจัยได้สนทนากับผู้ให้สัมภาษณ์ ซึ่งได้ให้ข้อคิดเห็นไว้ว่า “... แนวทางในการวางแผน ผมจัดประชาคมหมู่บ้านทุกปี เพื่อฟังปัญหา แล้วนำมารวบรวมเขียนเป็นแผนพัฒนาตำบล ... ” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1, 6 มิถุนายน 2568)

“... การวางแผนต้องฟังเสียงชาวบ้านจริง ๆ เพื่อแก้ปัญหาได้ตรงจุด ...” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ คนที่ 3, 28 พฤษภาคม 2568)

“... เราจะต้องลงพื้นที่ ลงดูปัญหา ประชาคมทุกหมู่บ้าน เพื่อให้ทุกภาคส่วนมาร่วมคิด ร่วมวางแผน เพื่อนำบรรจุลงในแผน เพื่อไปแก้ไขในขั้นตอนต่อไป ...” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6, 7 มิถุนายน 2568)

“... เวลาจัดประชาคม ผมได้เข้าร่วมเสนอรับฟังตลอด เพื่อนำปัญหาเสนอในที่ประชุมสภาเร่งแก้ไขพัฒนาต่อไป ...” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7, 7 มิถุนายน 2568)

“... ผมจะประสานทาง ผู้ใหญ่ เพื่อประกาศเสียงตามสายให้ชาวบ้านมาร่วมประชาคม เพื่อสร้างความเข้าใจและร่วมคิดร่วมทำในหมู่บ้านเสมอ เพื่อบรรจุลงในแผนพัฒนาตำบล ...” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 9, 7 มิถุนายน 2568)

จากข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า มีแนวทางการสร้างความร่วมมือการวางแผนพัฒนาตำบลดังนี้

1. การตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชน
2. ผู้นำทางการเมืองในทุกระดับเห็นว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นปัจจัยสำคัญต่อการกำหนดทิศทางการพัฒนาตำบล เนื่องจากสามารถสะท้อนปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของพื้นที่
3. การใช้เวทีประชาคมเป็นกลไกหลัก
4. การจัดเวทีประชาคมหมู่บ้านอย่างต่อเนื่องถูกมองว่าเป็นช่องทางสำคัญในการเปิดพื้นที่ให้ประชาชนแสดงความคิดเห็น ซึ่งมิใช่เพียงการสะท้อนปัญหา แต่ยังเป็นกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างภาครัฐและประชาชน
5. บทบาทเชิงประสานงานของผู้นำทางการเมือง
6. ผู้นำทำหน้าที่เป็นผู้เชื่อมประสานระหว่างหน่วยงานรัฐและองค์กรชุมชน เช่น คณะกรรมการหมู่บ้าน กลุ่มอาชีพ และกลุ่มเยาวชน เพื่อให้การรวบรวมข้อมูลและความคิดเห็นเป็นไปอย่างรอบด้าน
7. การรวบรวมและบูรณาการข้อมูลอย่างครอบคลุม
8. การสร้างความร่วมมือมิได้จำกัดอยู่ที่การฟังเสียงประชาชนเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการรวบรวมข้อมูลจากหลายภาคส่วน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม เพื่อสะท้อนภาพรวมของตำบลอย่างครบถ้วน
9. การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นอย่างเป็นระบบและรูปธรรม

10. ข้อมูลและความคิดเห็นที่ได้จากประชาคมและการประสานงานกับองค์กรชุมชนถูกนำมาประมวลและบูรณาการอย่างเป็นระบบ ซึ่งช่วยให้แผนพัฒนาท้องถิ่นมีความชัดเจน เป็นรูปธรรม และตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง

2. แนวทางการประสานและตรวจสอบในการปฏิบัติงาน

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกพบว่า ผู้วิจัยได้สนทนากับผู้ให้สัมภาษณ์ ซึ่งได้ให้ข้อคิดเห็นไว้ว่า

“... ผมเปิดรับฟังข้อร้องเรียนของประชาชน เพื่อนำไปแก้ไขและพร้อมลงตรวจสอบทันที ...” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4, 6 มิถุนายน 2568)

“... ถ้ามีเรื่องผิดปกติ ก็ประสานแจ้งหน่วยงานที่รับผิดชอบเร่งตรวจสอบทันที” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 9, 7 มิถุนายน 2568)

“... ลงพื้นที่ดูเองบ้าง ให้ทางผู้ช่วยและให้ชาวบ้านช่วยเป็นหูเป็นตาสอดส่องดูแลช่วยกัน ...” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 12, 6 มิถุนายน 2568)

“... ลงพื้นที่ตรวจสอบทุกอย่างที่เข้ามาภายในชุมชน อีกทั้งพร้อมให้ประชาชนเข้าร่วมทุกขั้นตอน ...” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 13, 7 มิถุนายน 2568)

“... เราอยู่ในคณะกรรมการ STRONG ของ ปปช. มีหน้าที่ตรวจสอบงานหรือโครงการตลอด โดยมีตัวแทนชาวบ้านร่วมด้วยช่วยกัน ทั้งประสานและตรวจสอบระหว่างตำบลและอำเภอ ...” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 22, 7 มิถุนายน 2568)

จากข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า มีแนวทางการประสานและตรวจสอบในการปฏิบัติงานดังนี้

1. บทบาทเชิงรุกของผู้นำทางการเมืองระดับพื้นที่ ผู้นำในระดับพื้นที่มีบทบาทเป็นกลไกเชื่อมประสานระหว่างหน่วยงานภาครัฐกับประชาชน โดยมุ่งเน้นการดำเนินงานที่มีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ และเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างแท้จริง

2. การมีส่วนร่วมในคณะกรรมการด้านการตรวจสอบและกำกับดูแล ผู้นำบางรายได้เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบ กำกับ และติดตามความคืบหน้าของโครงการพัฒนาต่าง ๆ ในพื้นที่

3. การลงพื้นที่เพื่อติดตามและรับฟังความคิดเห็นโดยตรง ผู้นำทางการเมืองได้ลงพื้นที่ด้วยตนเอง เพื่อสังเกตการณ์และรับฟังข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ รวมถึงปัญหาจากประชาชนโดยตรง ซึ่งสะท้อนถึงความพยายามในการสร้างความเชื่อมโยงและความไว้วางใจระหว่างรัฐกับประชาชน

3. แนวทางบทบาทในการส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดประชาคมในพื้นที่

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกพบว่า ผู้วิจัยได้สนทนากับผู้ให้สัมภาษณ์ ซึ่งได้ให้ข้อคิดเห็นไว้ว่า

“... พอมีประชุมหรือจัดเวทีอะไร เราก็พยายามเปิดโอกาสให้ทุกกลุ่มในชุมชน เข้ามาช่วยเสนอความเห็นนะครับ อย่างเวลาเราจัดงานประเพณี หรือมีกิจกรรมในหมู่บ้าน จะได้รู้สึกว่าเขาก็มีส่วนร่วม ไม่ใช่แค่ทางผู้นำเท่านั้น ...” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 19, 28 พฤษภาคม 2568)

“... แต่ละประชาคมต้องเปิดให้ทุกคนพูดได้ เพราะทุกเสียงมันสำคัญต่อหมูบ้าน ถ้าอยากให้ชุมชนพัฒนา ต้องให้ทุกคนมีส่วนร่วม นอกจากประชาคมเราก็มีงานกีฬาหมู่บ้านหรืองานเลี้ยงบ้านเพื่อให้คนในชุมชนมีการตัดสินใจร่วมกัน ...” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 21, 6 มิถุนายน 2568)

“... บทบาทในการประชาคม เราต้องทำความเข้าใจว่าการประชาชมแต่ละครั้งมันสำคัญ เพราะถ้าเขาไม่เห็นว่ามันสำคัญ เขาไม่อยากมีส่วนร่วม ...” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 22, 7 มิถุนายน 2568)

“... ประชุมแต่ละเดือน ผมว่ามันต้องไม่ใช่แค่มานั่งอ่านเอกสารหรือคุยเรื่องราชการอย่างเดียว มันควรเป็นเวทีให้ชาวบ้านได้พูด ได้เสนออะไรบ้าง ผู้นำอย่างเราก็ควรเปิดใจรับฟัง จะได้ช่วยกันพัฒนาจริงๆ ...” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 20, 6 มิถุนายน 2568)

“... ผมมีบทบาทในการสนับสนุนและส่งเสริม การดำเนินงานร่วมกับผู้ใหญ่บ้านอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในการประชุม ในแต่ทุกครั้ง เพื่อให้การทำงานแต่ละฝ่ายมันง่ายขึ้น มีการพูดคุยกันมากขึ้น ...” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 9, 7 มิถุนายน 2568)

จากข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า มีแนวทางบทบาทในการส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดประชาคมในพื้นที่มีดังนี้

1. การยกระดับประชาคมจากพิธีกรรมเชิงรูปแบบสู่เวทีการมีส่วนร่วมที่แท้จริง ผู้นำทางการเมืองส่งเสริมให้การจัดประชาคมมิได้เป็นเพียงพิธีกรรมตามข้อกำหนด แต่เป็นเวทีที่เปิดโอกาสให้ประชาชนทุกกลุ่มในชุมชน ไม่ว่าจะเป็นผู้สูงอายุ กลุ่มแม่บ้าน หรือเยาวชน สามารถแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนความคิดได้อย่างเสรี

2. การส่งเสริมความหลากหลายของการมีส่วนร่วม มีการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมของกลุ่มต่าง ๆ อย่างเท่าเทียม เพื่อให้เสียงจากทุกภาคส่วนถูกนำมาประกอบการพัฒนาพื้นที่ได้อย่างรอบด้าน

3. การจัดกิจกรรมสร้างความสามัคคีในชุมชน นอกเหนือจากเวทีประชาคมแล้ว ผู้นำยังสนับสนุนการจัดกิจกรรมที่ช่วยสร้างความสัมพันธ์อันดีในชุมชน เช่น การแข่งขันกีฬา งานประเพณีประจำท้องถิ่น รวมถึงกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์และงานจิตอาสา

4. การสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมในพื้นที่ กิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นช่วยเสริมสร้างความผูกพัน ความสามัคคี และความรู้สึกเป็นเจ้าของพื้นที่ร่วมกันของคนในชุมชน ซึ่งนำไปสู่การมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืน

5. การส่งเสริมความต่อเนื่องและยั่งยืนของการพัฒนา บทบาทเชิงรุกของผู้นำในการผลักดันประชาคมและกิจกรรมเสริมต่าง ๆ ช่วยให้เกิดพลังทางสังคมที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของการพัฒนาในระยะยาว

4. แนวทางด้านบทบาทฐานะในการปฏิบัติหน้าที่

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกพบว่า ผู้วิจัยได้สนทนากับผู้ให้สัมภาษณ์ ซึ่งได้ให้ข้อคิดเห็นไว้ว่า “... ไม่ว่าจะบทบาทระดับท้องถิ่น หรือระดับจังหวัด เราจะส่งเสริมบทบาทการมีส่วนร่วม สนับสนุนกิจกรรมผู้นำระหว่างชุมชน เพื่อเชื่อมความพันธ์ส่วนตัวให้ได้ เพื่อจะปฏิบัติหน้าที่ในฐานะผู้นำร่วมกันให้ได้ ...” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6, 7 มิถุนายน 2568)

“... สิ่งสำคัญที่สุดคือ ต้องทำงานด้วยความซื่อสัตย์และไม่แบ่งแยกฝ่ายการเมือง เพราะถ้าเราแบ่งแยกกัน มันจะทำให้การพัฒนาชุมชนช้าลง และชาวบ้านจะไม่ได้รับผลประโยชน์จากเราเลย ...” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3, 28 พฤษภาคม 2568)

“... ผมทำงานร่วมกันกับสมาชิกสภาด้วยกันเอง ด้วยแบบเปิดใจ รับฟังกัน และให้เกียรติกันเสมอ คุยกันเยอะขึ้น งานต่างๆ ก็จะเดินหน้ามีประสิทธิภาพมากขึ้น ...” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4, 6 มิถุนายน 2568)

“... มักจะรับฟังเสียงของชาวบ้านให้มากที่สุด เพื่อให้ปัญหาหรือความต้องการของประชาชนได้รับการแก้ไขอย่างเหมาะสมและรวดเร็ว ...” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8, 6 มิถุนายน 2568)

“... การเป็นผู้นำต้องกล้าพูด กล้าเสนอในที่ประชุมสภา ป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในชุมชน ซึ่งถือว่าเป็นหน้าที่สำคัญของเรา เพราะทางชาวบ้านเลือกมาเป็นผู้แทนเขา เราต้องทำให้ดีทุกสุด ...” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 9, 7 มิถุนายน 2568)

จากข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า มีแนวทางด้านบทบาทฐานะในการปฏิบัติหน้าที่ดังนี้

1. ทำหน้าที่ทั้งผู้แทนประชาชนและผู้ประสานงานการบริหารในพื้นที่
2. ส่งเสริมการทำงานแบบบูรณาการระหว่างฝ่ายท้องถิ่นและฝ่ายท้องที่
3. กำหนดเขตรับผิดชอบของสมาชิกสภาให้ชัดเจน
4. สนับสนุนให้สมาชิกสภากล้าแสดงความคิดเห็นและตรวจสอบการบริหาร
5. ถ่ายทอดความรู้เรื่องบทบาทผู้นำแก่ประชาชนและเยาวชน เพื่อพัฒนาพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย

5. แนวทางด้านบทบาทในฐานะตัวแทนอำนาจรัฐ

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกพบว่า ผู้วิจัยได้สนทนากับผู้ให้สัมภาษณ์ ซึ่งได้ให้ข้อคิดเห็นไว้ว่า

“... เราเชื่อมโยงนโยบายระดับจังหวัดให้ถึงชาวบ้านอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้เขารู้ว่านโยบายมาถึงตัวเขาจริงๆ เป็นตัวแทนในการลงประชาคม ลงพื้นที่ เพื่อจะบอกข้อหารือจากทางราชการ ...” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6, 7 มิถุนายน 2568)

“... ผมช่วยอธิบายนโยบายจากส่วนกลางให้ชาวบ้านเข้าใจง่ายขึ้น ผ่านเสียงตามสาย ผ่านการประชุม เพื่อให้ชาวบ้านในหมู่บ้าน สามารถปฏิบัติตามได้ถูกต้อง ...” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 16, 5 มิถุนายน 2568)

“... เวลาหน่วยงานลงพื้นที่ ผมอยู่ด้วย ช่วยอธิบายให้ชาวบ้านเข้าใจ เพื่อให้เขาได้รับข้อมูล รับสิทธิที่เขาพึงจะได้รับ ไม่ต้องให้เสียสิทธิจากหน่วยงานต่างๆ ...” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 19, 28 พฤษภาคม 2568)

“... ผมรายงานปัญหาพื้นที่ให้ทางอำเภอรับรู้ทันที เช่นที่ผ่านมาด้านอุทกภัยหรือวาตภัย เพื่อให้มีการดำเนินการแก้ไขจากหน่วยงานต่างๆ ได้อย่างรวดเร็ว ...” ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1, 6 มิถุนายน 2568)

“... เราต้องประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ และต้องทำอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้บริการถึงประชาชน แบบไม่มีช่องว่าง ...” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2, 28 พฤษภาคม 2568)

จากข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า มีแนวทางแนวทางด้านบทบาทในฐานะตัวแทนอำนาจรัฐดังนี้

1. **ผู้ประสานงานระหว่างรัฐกับชุมชน** ทำหน้าที่เชื่อมโยงการดำเนินงานกับหน่วยงานภาครัฐ เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงบริการขั้นพื้นฐาน เช่น สาธารณสุข การศึกษา การเกษตร และสวัสดิการสังคม
2. **การบูรณาการกับหน่วยงานภาคบริการ** ร่วมมือกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล เป็นกรรมการสถานศึกษา และมีบทบาทในด้านการเกษตรและสวัสดิการ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน
3. **กระบอกเสียงของประชาชน** ทำหน้าที่สะท้อนปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของชุมชนต่อหน่วยงานระดับจังหวัดและส่วนกลาง
4. **การขับเคลื่อนนโยบายที่สอดคล้องกับพื้นที่** ผลักดันให้การจัดทำนโยบายและแผนงานของรัฐสอดคล้องกับบริบทชุมชนและตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง

6. แนวทางด้านบทบาทในฐานะประชาชนในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกพบว่า ผู้วิจัยได้สนทนากับผู้ให้สัมภาษณ์ ซึ่งได้ให้ข้อคิดเห็นไว้ว่า

“... ส่วนมากผมจะคุยส่วนตัว ช่วยชี้แนะแนวทางให้ชาวบ้านรู้จักสิทธิตัวเอง หากผมไม่สามารถให้คำตอบได้ ผมก็จะไปศึกษาสอบถามผู้รู้นำมาตอบชาวบ้านทันทีครับ...” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 10, 6 มิถุนายน 2568)

“... จัดกิจกรรมต่างๆ ผู้นำไม่ว่างจะเป็นท้องที่ท้องถิ่น ก่อนการเลือกตั้งสภาท้อง ต้องประชาสัมพันธ์ ให้ชาวบ้านร่วมกันใช้สิทธิ์ ใช้เวลาประชุมหมู่บ้าน เตือนให้ชาวบ้านตื่นตัวเรื่องส่วนรวม กิจกรรมที่จะจัดในหมู่บ้านและช่วยกันดูแลพื้นที่ ...” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6, 7 มิถุนายน 2568)

“... ประชาสัมพันธ์ ให้ประชาชนในหมู่บ้านรับรู้เสมอ เช่น เงินกองทุน กทบ. การช่วยเหลือด้านการศึกษา แต่ละรายว่าใครได้สิทธิ์ตรงนี้บ้าง เฉลี่ยกันไป ...” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 22, 7 มิถุนายน 2568)

“... ผมจัดอบรมให้ความรู้เรื่องสิทธิและหน้าที่ของประชาชนในชุมชนอย่างสม่ำเสมอ ไม่ว่าจะเป็นสิทธิด้านตรวจสุขภาพประจำปี เขาต้องรับรู้สิทธิที่เขาจะต้องได้รับ ...” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1, 6 มิถุนายน 2568)

“... ประกาศเสียงตามสาย มีไลน์กลุ่ม ให้คนในชุมชน ชาวบ้านเข้าใจความสำคัญของการมีส่วนร่วมกับหน่วยงานท้องถิ่น หรือกับวัด ชุมชนเองในมีส่วนร่วมร่วมด้วยช่วยกัน...” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 9, 7 มิถุนายน 2568)

จากข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า มีแนวทางด้านบทบาทในฐานะประชาชนในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดังนี้

1. **ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจด้านสิทธิและหน้าที่พลเมือง** ให้ประชาชนตระหนักถึงบทบาทของตนเองในระบอบประชาธิปไตย

2. **ใช้กลไกและช่องทางการสื่อสารที่หลากหลาย** เช่น เวทีประชาคม เสียงตามสาย การอบรม และกิจกรรมเผยแพร่ความรู้ในประเด็นสิทธิ การเลือกตั้ง การตรวจสอบภาครัฐ และการมีส่วนร่วมในการพัฒนา

3. **เน้นสร้างความเข้าใจแก่เยาวชน** เพื่อวางรากฐานการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระยะยาว และสร้างพลเมืองที่มีจิตสำนึกในการร่วมพัฒนาชุมชน

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ผลสะท้อนจากการปฏิบัติงานระหว่างผู้นำท้องที่และผู้นำท้องถิ่น คือ 1. เจ้าหน้าที่กรมการปกครอง 2. กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 3 คน

3. แนวทางการสร้างความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย

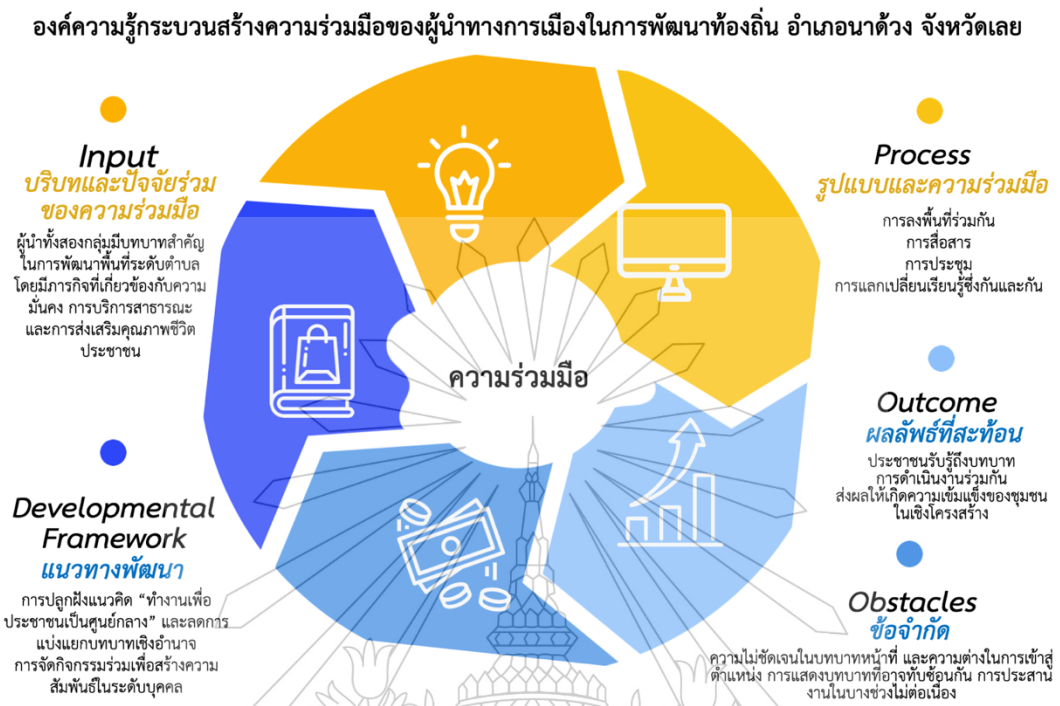
จากผลการสัมภาษณ์ แนวทางที่เสนอ ได้แก่ การสร้างกลไกความร่วมมืออย่างเป็นระบบ เช่น การประชุมร่วมประจำเดือนและนอกวาระ การจัดตั้งคณะทำงานร่วมในระดับตำบลหรือหมู่บ้าน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้นำ การสร้างเครือข่ายไม่เป็นทางการ รวมถึงการจัดประชุมเชิงยุทธศาสตร์ร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ เพื่อกำหนดเป้าหมายการพัฒนาอำเภอนาด้วงในระยะยาว โดยเน้น “การทำงานเพื่อประชาชนเป็นศูนย์กลาง”

สรุป ควรมีกลไกการทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ เช่น การประชุมร่วมกันอย่างต่อเนื่องทั้งในวาระและนอกวาระ การจัดตั้งคณะทำงานร่วมในระดับตำบลหรือหมู่บ้าน รวมถึงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อสร้างความเข้าใจซึ่งกันและกัน ตลอดจนการสร้างเครือข่ายไม่เป็นทางการเพื่อกระชับความสัมพันธ์ และการประชุมเชิงยุทธศาสตร์ร่วมกันเพื่อกำหนดเป้าหมายการพัฒนาในระยะยาว โดยมีประชาชนเป็นศูนย์กลางของการทำงานร่วมกันทั้งหมด

สรุปองค์ความรู้ที่ได้รับ

จากการวิเคราะห์ผลสะท้อนในการปฏิบัติงานทั้งสองฝ่าย สามารถสังเคราะห์องค์ความรู้ใหม่ในมิติความร่วมมือระดับท้องถิ่นได้ว่า

“ความร่วมมือระหว่างผู้นำท้องที่และท้องถิ่นจะเกิดขึ้นอย่างยั่งยืนก็ต่อเมื่อมีโครงสร้างที่สนับสนุนการสื่อสาร การแบ่งปันข้อมูล และการสร้างเป้าหมายร่วมกัน โดยตั้งอยู่บนฐานความสัมพันธ์ส่วนบุคคล และแนวคิดประชาชนเป็นศูนย์กลาง”

รูปภาพ 1 รูปภาพ องค์ความรู้

ขั้นตอนการนำไปใช้

1. **Input – กำหนดบทบาทและปัจจัยร่วม**
    1.1 ระบุว่าผู้นำทั้งการเมืองและท้องถิ่นต้องมีส่วนร่วม
    1.2 จัดหาบริการพื้นฐานด้านความมั่นคง คุณภาพชีวิต และสาธารณูปโภค
2. **Process – กำหนดรูปแบบความร่วมมือ**
    2.1 จัดเวที/พื้นที่ร่วมกัน
    2.2 วางระบบการสื่อสาร การประชุม และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้
3. **Outcome – ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น**
    3.1 ทำให้ประชาชนรับรู้บทบาท
    3.2 เกิดการดำเนินงานร่วมกัน
    3.3 เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและเกิดโครงสร้างร่วม

4. **Obstacles – ระบุข้อจำกัด**

4.1 วิเคราะห์ปัญหาความไม่ชัดเจนด้านบทบาทและหน้าที่

4.2 จัดการความท้าทาย เช่น การเข้าถึงตำแหน่ง การประสานงาน และความต่อเนื่องของงาน

5. **Developmental Framework – วางแนวทางพัฒนา**

5.1 ปลูกฝังแนวคิด “ทำงานเพื่อประชาชน”

5.2 ส่งเสริมการเป็นศูนย์กลางและการทำงานแบบมีส่วนร่วม

5.3 สร้างความสัมพันธ์ในระดับบุคคลและองค์กร

ประโยชน์ที่ได้รับ

1.การสร้างความชัดเจนในบทบาทของผู้นำ

การกำหนดบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจนช่วยลดความซ้ำซ้อนของภารกิจและป้องกันความขัดแย้งในการทำงานร่วมกัน อันจะนำไปสู่การประสานงานที่มีประสิทธิภาพและการจัดสรรทรัพยากรที่เหมาะสม

2.การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน

การดำเนินงานร่วมกันอย่างมีระบบและต่อเนื่องส่งผลให้ชุมชนมีความเข้มแข็งมากขึ้น ทั้งในด้านโครงสร้างทางสังคม ความร่วมมือระหว่างสมาชิก และการสร้างกลไกสนับสนุนการพัฒนาร่วมกัน

3.การเพิ่มคุณภาพชีวิตของประชาชน

การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพทำให้ประชาชนเข้าถึงบริการพื้นฐานที่จำเป็น เช่น การศึกษา สาธารณสุข และโครงสร้างพื้นฐาน อีกทั้งยังส่งเสริมการพัฒนาที่ครอบคลุมและเท่าเทียม

4.การส่งเสริมประชาธิปไตยท้องถิ่น

การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจและการพัฒนาท้องถิ่น ทำให้ประชาชนเข้าใจบทบาทหน้าที่ของผู้นำและสามารถกำกับตรวจสอบการใช้อำนาจได้อย่างมีประสิทธิผล

5.การกำหนดกรอบการพัฒนาที่ยั่งยืน

การมุ่งเน้นการทำงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวม โดยลดการยึดติดกับผลประโยชน์ทางการเมืองหรือส่วนบุคคล เป็นแนวทางสำคัญในการสร้างความมั่นคงและการพัฒนาที่ต่อเนื่องในระยะยาว

มหามกุฎราชวิทยาลัย

บทที่ 5
สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะในการวิจัย

5.1. สรุปผลการวิจัย

5.1.1. ระดับความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การสร้างความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย” พบว่า ระดับความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในพื้นที่ดังกล่าวอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะเมื่อพิจารณาจากมุมมองของผู้มีบทบาทในระดับปฏิบัติรวมกับผู้นำทางการเมือง ไม่ว่าจะเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน หรืออาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ซึ่งเป็นกลุ่มที่ปฏิบัติงานและมีความใกล้ชิดกับภาคประชาชน และเป็นกลไกสำคัญในการเชื่อมโยงระหว่างประชาชนกับผู้นำทางการเมือง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ซึ่งประเมินจาก 6 ด้านหลักของความร่วมมือ ได้แก่ การวางแผนพัฒนาตำบล การประสานและตรวจสอบการปฏิบัติงาน การส่งเสริมประชาคมในพื้นที่ บทบาทฐานะในการปฏิบัติหน้าที่ บทบาทในฐานะตัวแทนอำนาจรัฐ และบทบาทในฐานะประชาชนในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่าทุกด้านมีระดับความร่วมมือ “มาก” ทั้งสิ้น โดยมีค่าเฉลี่ยภาพรวมอยู่ที่ 4.13 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ 0.55 ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความสอดคล้องกันของทัศนคติในระดับกลุ่มตัวอย่างต่อบทบาทและความสามารถของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาในท้องถิ่นอำเภอนาด้วง จังหวัดเลย

เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า ด้านที่ได้รับคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ บทบาทฐานะในการปฏิบัติหน้าที่ (ค่าเฉลี่ย 4.25) ซึ่งชี้ให้เห็นว่าผู้นำทางการเมืองมีความเข้าใจในหน้าที่บทบาทของตนเอง มีความกระตือรือร้น และปฏิบัติงานด้วยความรับผิดชอบในบริบทของการบริหารท้องถิ่น รองลงมาได้แก่ บทบาทในฐานะประชาชนในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ค่าเฉลี่ย 4.20) และบทบาทในการส่งเสริมการเกิดประชาคมในพื้นที่ (ค่าเฉลี่ย 4.15) ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความพยายามของผู้นำทางการเมืองในการมีส่วนร่วมอย่างใกล้ชิดกับประชาชน และในการสร้างเวทีให้ประชาชนได้แสดงความเห็นอย่างทั่วถึง

แม้ว่าในภาพรวมระดับความร่วมมือจะอยู่ในเกณฑ์ดี แต่เมื่อพิจารณาด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ บทบาทในฐานะตัวแทนอำนาจรัฐ (ค่าเฉลี่ย 4.01) ก็ยังคงถือว่าอยู่ในระดับมาก แต่สะท้อนให้เห็นถึงความท้าทายในการเป็นตัวกลางเชื่อมโยงนโยบายของรัฐกับบริบทในพื้นที่ โดยเฉพาะในประเด็นเกี่ยวกับการสื่อสารนโยบาย การประสานกับหน่วยงานภาครัฐ และการถ่ายทอดข้อมูลอย่างทั่วถึงต่อประชาชน

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้นำท้องที่ ผู้นำชุมชน และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง รวม 23 คน ได้ยืนยันผลในเชิงปริมาณ โดยพบว่าผู้นำทางการเมืองในพื้นที่มีความตระหนักและมีบทบาทเชิงรุกในการพัฒนา ไม่ว่าจะเป็นการจัดเวทีประชาคมเพื่อรับฟังความคิดเห็น การลงพื้นที่เพื่อสื่อสารโดยตรงกับประชาชน หรือการทำหน้าที่ในฐานะผู้ประสานงานระหว่างชุมชนกับหน่วยงานของรัฐ ความพยายามเหล่านี้ชี้ให้เห็นว่า ผู้นำทางการเมืองมิได้จำกัดตนอยู่แค่บทบาทเชิงบริหาร แต่ยังมีความเข้าใจในบทบาทของตนในฐานะ “พลเมืองของชุมชน” ที่จะต้องทำงานด้วยจิตสาธารณะ และมุ่งหวังประโยชน์สูงสุดของประชาชนเป็นหลัก

ผู้ให้ข้อมูลสะท้อนการทำงานระดับอำเภอได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ความร่วมมือที่มีอยู่ในปัจจุบันควรได้รับการพัฒนาให้เป็นระบบมากยิ่งขึ้น โดยการสร้างเวทีถาวรที่ผู้นำในระดับต่างๆ สามารถแลกเปลี่ยน เรียนรู้ และวางเป้าหมายร่วมกัน เช่น การประชุมร่วมประจำเดือน การอบรมร่วมกันระหว่างฝ่ายปกครองและฝ่ายการเมือง เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจและลดช่องว่างที่อาจเป็นอุปสรรคต่อการทำงานร่วมกันในระยะยาว

โดยหากกล่าวในภาพรวมถึง “ระดับความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่นของอำเภอนาด้วง จังหวัดเลย” แสดงให้เห็นถึงศักยภาพและทิศทางที่ดีในการขับเคลื่อนการพัฒนาอย่างมีส่วนร่วม ผู้นำทางการเมืองในพื้นที่มีความพร้อมทั้งด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติที่เอื้อต่อการทำงานร่วมกับประชาชนและหน่วยงานอื่น ๆ อย่างไรก็ตาม การยกระดับความร่วมมือจาก “มาก” สู่ “ยั่งยืน” จำเป็นต้องอาศัยการสนับสนุนเชิงโครงสร้าง การจัดระบบการมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง และการส่งเสริมวัฒนธรรมความร่วมมือที่มุ่งเน้นประโยชน์ของประชาชนเป็นศูนย์กลางอย่างแท้จริง

5.1.2. ปัญหาและอุปสรรคในการสร้างความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย

แม้ว่าผลการศึกษาโดยรวมจะสะท้อนถึงระดับความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่นที่อยู่ในระดับมาก แต่อย่างไรก็ตาม จากการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพผ่านแบบสอบถามปลายเปิดและการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 23 ราย ยังพบข้อจำกัดบางประการที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนและมีประสิทธิภาพ โดยสามารถจำแนกออกเป็น 6 ด้านหลักตามกรอบการวิเคราะห์ ได้แก่ ด้านการวางแผนพัฒนา ด้านการประสานงานและตรวจสอบการปฏิบัติงาน ด้านการส่งเสริมประชาคม ด้านบทบาทหน้าที่ ด้านการเป็นตัวแทนอำนาจรัฐ และด้านการมีส่วนร่วมในฐานะประชาชนในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1. ด้านการวางแผนพัฒนาตำบล พบว่าผู้นำบางรายยังขาดความเข้าใจในสภาพปัญหาส่งผลให้การกำหนดทิศทางพัฒนาไม่ตรงจุด หรือขาดความครอบคลุม โดยเฉพาะการวางแผนที่ยังขาดการมีส่วนร่วมจากประชาชนอย่างแท้จริง นอกจากนี้ การติดตามผลการดำเนินงานยังไม่มีความต่อเนื่อง ส่งผลให้แผนที่จัดทำไว้ขาดพลวัตและไม่สะท้อนสถานการณ์จริงของพื้นที่อย่างทันท่วงที

2. ด้านการประสานและตรวจสอบในการปฏิบัติงาน พบว่าปัญหาเกี่ยวกับความล่าช้าของระบบการประสานงานระหว่างผู้นำและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะเมื่อเกิดปัญหาเฉพาะหน้าหรือภาวะวิกฤต ความสามารถในการประสานข้อมูลและการเข้าถึงการแก้ไขปัญหาอย่างทันท่วงทีกลับมีข้อจำกัด นอกจากนี้ยังขาดระบบตรวจสอบผลที่มีประสิทธิภาพและการลงพื้นที่ตรวจสอบที่ครอบคลุม ซึ่งทำให้ประชาชนบางกลุ่มขาดความเชื่อมั่นต่อกลไกของรัฐ

3. ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดประชาคมในพื้นที่ ยังมีผู้นำบางรายที่ไม่ให้ความสำคัญกับการจัดเวทีประชาคม ขาดความต่อเนื่องในการมีส่วนร่วมกับกิจกรรมของชุมชน ซึ่งนำไปสู่การลดทอนความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมของประชาชน และทำให้เวทีประชาคมกลายเป็นเพียงพิธีกรรมเชิงสัญลักษณ์มากกว่าการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง

4. ด้านบทบาทฐานะในการปฏิบัติหน้าที่ พบว่าผู้นำบางรายยังไม่เข้าใจบทบาทของตนเองอย่างชัดเจน ซึ่งส่งผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ไม่มีความสม่ำเสมอ ขาดการริเริ่มและกล้าตัดสินใจ นอกจากนี้ ความแตกต่างด้านประสบการณ์และช่วงวัยระหว่างผู้นำยังเป็นอุปสรรคต่อการทำงานร่วมกัน อาจนำไปสู่ความขัดแย้งและบั่นทอนประสิทธิภาพขององค์กรโดยรวม

5. ด้านบทบาทในฐานะตัวแทนอำนาจรัฐ พบว่าผู้นำบางรายมีความเข้าใจต่อบทบาทตนเองในฐานะผู้แทนของรัฐในระดับพื้นที่อย่างไม่ครบถ้วน ทำให้ไม่สามารถทำหน้าที่เป็นตัวกลางระหว่างภาครัฐกับประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ การถ่ายทอดนโยบายจากส่วนกลางมายังระดับพื้นที่ยังขาดการปรับให้สอดคล้องกับบริบทของชุมชน

6. ด้านบทบาทในฐานะประชาชนในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่าผู้นำบางคนยังมีแนวคิดการทำงานแบบแยกส่วน ไม่เปิดรับฟังความคิดเห็นของประชาชนอย่างจริงจัง และมีทัศนคติที่ยึดติด

กับอำนาจหรือสถานภาพของตนเองมากกว่าการทำงานบนฐานของความร่วมมือ ส่งผลให้ประชาชนรู้สึกห่างเหิน ขาดความไว้เนื้อเชื่อใจ และไม่เกิดการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง

แม้จะมีความร่วมมือในระดับที่น่าพึงพอใจในหลายมิติ แต่อุปสรรคหลักยังคงอยู่ที่ การสื่อสาร การมีส่วนร่วม และความเข้าใจร่วมในบทบาทหน้าที่ของแต่ละฝ่าย ซึ่งหากไม่ได้รับการแก้ไขอย่างเป็นระบบ อาจส่งผลกระทบต่อความต่อเนื่องและประสิทธิภาพของการพัฒนาท้องถิ่นในระยะยาว ดังนั้น การยกระดับความร่วมมือควรอยู่บนพื้นฐานของ การเปิดพื้นที่การเรียนรู้ร่วมกัน การพัฒนาศักยภาพของผู้นำ และการสร้างกลไกความร่วมมือที่มีความยืดหยุ่นและไวต่อบริบทของแต่ละชุมชน เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลางอย่างแท้จริง

5.1.3. แนวทางการสร้างความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย

จากผลการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งเก็บข้อมูลผ่านการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้นำทางการเมือง ผู้นำชุมชน และบุคคลผู้มีบทบาทในการพัฒนาท้องถิ่น รวมถึงการวิเคราะห์ผลสะท้อนจากการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้นำท้องที่และผู้นำท้องถิ่น พบว่า แนวทางการสร้างความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย จำเป็นต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ความเข้าใจในบทบาทของตนเอง และการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ

แนวทางสำคัญประการแรก คือการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนและตัดสินใจ ผู้นำทางการเมืองควรจัดเวทีประชาคมหมู่บ้านอย่างต่อเนื่อง และเน้นให้ประชาชนทุกกลุ่มสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างเท่าเทียม ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มผู้สูงอายุ เยาวชน หรือกลุ่มอาชีพเฉพาะ เพื่อให้แนวทางการพัฒนาที่กำหนดขึ้นมีความครอบคลุม และสะท้อนปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของชุมชน

แนวทางที่สอง คือ การบูรณาการบทบาทหน้าที่ระหว่างหน่วยงานและระดับผู้นำ โดยเฉพาะระหว่างผู้นำท้องที่ (เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน) และผู้นำท้องถิ่น (เช่น นายกองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกสภาท้องถิ่น) ถึงแม้จะมีที่มาของตำแหน่งแตกต่างกัน แต่มีเป้าหมายร่วมคือการขับเคลื่อนความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น จึงควรมีกลไกทำงานร่วมกัน เช่น การประชุมร่วมอย่างสม่ำเสมอ การจัดตั้งคณะทำงานร่วมในระดับหมู่บ้าน หรือการแลกเปลี่ยนข้อมูลอย่างเป็นระบบ เพื่อลดช่องว่างความเข้าใจและความขัดแย้งเชิงบทบาท

แนวทางที่สาม คือ การพัฒนาศักยภาพผู้นำและบุคลากรอย่างต่อเนื่อง ไม่เพียงในด้านความรู้และทักษะที่เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่เท่านั้น แต่รวมถึงทักษะการสื่อสาร การเจรจา และการ

สร้างเครือข่าย ซึ่งจะช่วยให้ผู้นำสามารถทำหน้าที่เป็นทั้งผู้แทนของรัฐและผู้แทนของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แนวทางที่สี่ คือ การใช้เทคโนโลยีและสื่อสารสมัยใหม่ในการสร้างการมีส่วนร่วม เช่น การใช้แอปพลิเคชัน ไลน์กลุ่ม เสียงตามสาย เพื่อสื่อสารข้อมูลข่าวสารจากภาครัฐ รวมถึงเปิดรับความคิดเห็นจากประชาชนในประเด็นต่างๆ อันจะช่วยเพิ่มความโปร่งใส และส่งเสริมประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมในระดับฐานรากได้อย่างรวดเร็ว

แนวทางที่ห้า คือ การสร้างวัฒนธรรมความร่วมมือที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งต้องอาศัยการปลูกฝังคุณค่าแห่งความรับผิดชอบร่วม ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน และความเข้าใจในบทบาทของตนในฐานะ “กลไกหนึ่ง” ของระบบการพัฒนาท้องถิ่น ไม่ใช่ “เจ้าของอำนาจ” แต่เป็น “ผู้รับใช้ประชาชน” ที่พร้อมเปิดใจ ทำงานร่วมกับทุกฝ่ายโดยปราศจากอคติทางการเมืองหรือผลประโยชน์ส่วนตน

ดังนั้นแนวทางการสร้างความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น มิได้จำกัดอยู่เพียงการบริหารจัดการเชิงโครงสร้างเท่านั้น หากแต่ต้องอาศัยปัจจัยเชิงวัฒนธรรม องค์ความรู้ และเจตคติแห่งความเป็นผู้นำที่มุ่งประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ จึงจะสามารถนำไปสู่การพัฒนาท้องถิ่นที่ยั่งยืนและเป็นธรรมได้อย่างแท้จริง

5.2. อภิปรายผลการวิจัย

5.2.1. ระดับความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย

จากข้อค้นพบที่ผู้วิจัยได้สรุปในวัตถุประสงค์ความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองท้องถิ่น อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย มีความร่วมมืออยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะเมื่อพิจารณาจากมุมมองของผู้มีบทบาทในระดับปฏิบัติรวมกับผู้นำทางการเมืองไม่ว่าจะเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน หรืออาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ซึ่งเป็นกลุ่มที่ปฏิบัติงานและมีความใกล้ชิดกับภาคประชาชน และเป็นกลไกสำคัญในการเชื่อมโยงระหว่างประชาชนกับผู้นำทางการเมือง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎี **ชนิตา รักษ์พลเมือง และคณะ (2552)**

ได้พูดถึงรูปแบบความร่วมมือระหว่างองค์กร ตามระดับศักยภาพตามระดับศักยภาพ เป็นการกำหนดบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบของแต่ละองค์กรที่เข้าร่วมมือกันตามระดับศักยภาพ โดยแบ่งเป็น ความร่วมมือแบบเท่าเทียมกัน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎี **สมาคมนักปกครองแห่งประเทศไทย (2555)**

ได้วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างกำนันผู้ใหญ่บ้านกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการทำงานร่วมกัน ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ 1. ความสัมพันธ์ทางด้านอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย 2. ความสัมพันธ์ทางด้านพื้นที่และเป้าหมายในการปฏิบัติงาน 3. ความสัมพันธ์ทางด้านการบูรณาการระบบบริหารราชการแผ่นดิน 4. การจัดระบบความสัมพันธ์การปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างท้องที่กับท้องถิ่น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พิสิษฐ์ บุญถนอม (2563)**

ได้ทำการศึกษาเรื่อง แนวทางการดำเนินงาน เพื่อความสำเร็จในการทำงานร่วมกันระหว่างผู้นำชุมชนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา : องค์การบริหารส่วนตำบลบางสะแก อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ผลการวิจัยพบว่า 1) การทำงานร่วมกันเพื่อก่อให้เกิดความสำเร็จต้องมีกระบวนการบริหารจัดการที่มีความสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกันมีทรัพยากรในการบริหารที่เพียงพอพร้อมต่อการทำงาน โดยเฉพาะในด้านของคน (Man) และวัสดุอุปกรณ์ (Material) ได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายตั้งแต่เริ่มต้นจนเสร็จสิ้นกระบวนการทำงาน ผู้ร่วมงานต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานด้วยความเต็มใจหรือความสมัครใจตามทักษะ ความรู้ความสามารถเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานสามารถแสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะในการทำงานได้อย่างอิสระและเท่าเทียมกันโดยไม่ถูกเลือกปฏิบัติและมีการสื่อสารอย่างชัดเจนตรงไปตรงมาเกี่ยวกับรายละเอียดของงาน นอกจากนี้ผู้นำชุมชมชนและผู้บริหารต้องมีการแสดงออกในด้านของภาวะผู้นำ ไม่ยึดติดกับบทบาทและอำนาจหน้าที่ตามระเบียบกฎหมายหรือข้อบังคับ คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม รับฟังและเคารพในความคิดเห็นของผู้ร่วมงานสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในการทำงานโดยการให้กำลังใจและให้คำปรึกษาหรือคำแนะนำอย่างไม่ถือตัวและส่งเสริมให้ผู้ร่วมงานทุกคนได้รับการฝึกอบรมและการพัฒนาในด้านต่างๆ ให้ก้าวไปสู่ระดับดับที่สูงขึ้นและมีศักยภาพเหมาะสมตรงตามความรู้ความสามารถ 2) ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานร่วมกัน คือ การการพูดจาและการตกลงกันไม่มีความชัดเจน การมีส่วนร่วมในการทำงานหรือกิจกรรมต่างๆ ไม่ได้เกิดขึ้นด้วยความเต็มใจหรือความสมัครใจของแต่ละบุคคล การปิดบังข้อมูลที่เกิดขึ้นจากความผิดพลาดในการทำงาน และการไม่ให้ความสำคัญในการสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงาน

5.2.2. ปัญหาและอุปสรรคในการสร้างความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย

จากข้อค้นพบที่ผู้วิจัยได้สรุปในวัตถุประสงค์ จากการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพผ่านแบบสอบถามปลายเปิดและการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 23 ราย ยังพบข้อจำกัดบางประการที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนและมีประสิทธิภาพ โดยสามารถจำแนกออกเป็น 6

ด้านหลัก ตามกรอบการวิเคราะห์ ได้แก่ ด้านการวางแผนพัฒนา ด้านการประสานงานและตรวจสอบการปฏิบัติงาน ด้านการส่งเสริมประชาคม ด้านบทบาทหน้าที่ ด้านการเป็นตัวแทนอำนาจรัฐ และด้านการมีส่วนร่วมในฐานะประชาชนในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎี **National Network for Collaboration: NNC (1995) เครือข่ายความร่วมมือแห่งชาติ**

กล่าวถึง ความร่วมมือ คือ ความพยายามของคนในชุมชนร่วมกัน (Collaborative community) ในการตอบสนองอย่างสร้างสรรค์เพื่อการดูแลชุมชน “ความร่วมมือ” ต้องเริ่มต้นจากการที่สมาชิกทั้งหมดที่มีอยู่เห็นถึงความสำคัญของการทำงานร่วมกันและนำศักยภาพที่มีอยู่ของตนเองมาแบ่งปันวิสัยทัศน์และวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดการบรรลุภารกิจ และสิ่งที่จะเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือมาจากปัญหาที่ทุกคนประสบหรือผลประโยชน์ที่จะได้รับจากการร่วมมือก่อให้เกิดการร่วมกันเพื่อแสดงความคิดเห็น กำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) บทบาท (Roles) ความรับผิดชอบ (Responsibility) และความสัมพันธ์ (Relationships) ผ่านกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้เกิดความสำเร็จตามที่กลุ่มต้องการ และเป็นการร่วมกันขับเคลื่อนหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎีของ **กรมการปกครอง (2553)**

1) กำหนดให้ผู้ใหญ่บ้านทำหน้าที่ช่วยเหลือนายอำเภอในการปฏิบัติหน้าที่และเป็นหัวหน้าราษฎรในหมู่บ้านมีอำนาจหน้าที่ที่ต้องประสานกับ องค์การบริหารส่วนตำบล ในเรื่องต่างๆ 2) ประสานหรืออำนวยความสะดวกแก่ราษฎรในหมู่บ้านในการติดต่อรับบริการกับองค์การบริหารส่วนตำบล 3) รับฟังปัญหาและนำความเดือดร้อน ทุกข์สุขและความต้องการที่จำเป็นของราษฎรในหมู่บ้านแจ้งต่อองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อให้การแก้ไขปัญหาหรือช่วยเหลือ 4) สนับสนุนส่งเสริมและอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติหน้าที่หรือการให้บริการแก่ราษฎรในหมู่บ้านของส่วนราชการหน่วยงานของรัฐหรือองค์การบริหารส่วนตำบล และสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ศิริลักษณ์ พรมบังเกิด (2565)**

ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างผู้นำท้องที่และผู้นำท้องถิ่นในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลครน อำเภอสวี จังหวัดชุมพร ผลการวิจัยพบว่า (1) คณะกรรมการหมู่บ้านเป็นกลไกอำนาจเชิงกฎหมายที่ก่อให้เกิดการทำงานร่วมกันกันระหว่างผู้นำท้องที่และผู้นำท้องถิ่นในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (2) การทำงานร่วมกันเพื่อก่อให้เกิดความสำเร็จต้องมีกระบวนการบริหารจัดการที่มีความสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกันมีทรัพยากรในการบริหารที่เพียงพอพร้อมต่อการทำงานโดยเฉพาะในด้านของ คน (Man) และวัสดุอุปกรณ์ (Material) ได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายตั้งแต่เริ่มต้นจนเสร็จสิ้นกระบวนการทำงาน ผู้ร่วมงานต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานด้วยความเต็มใจหรือความสมัครใจตามทักษะความรู้ความสามารถเปิดโอกาสให้

ผู้ร่วมงานสามารถแสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะในการทำงานเด้อย่างอิสระและเท่าเทียมกันโดยไม่ถูกเลือกปฏิบัติและมีการสื่อสารอย่างชัดเจนตรงไปตรงมาเกี่ยวกับรายละเอียดของงาน นอกจากนี้ผู้นำท้องที่และผู้นำท้องถิ่นต้องมีการแสดงออกในด้านของภาวะผู้นำไม่ยึดติดติดกับบทบาท และอำนาจหน้าที่ตามระเบียบกฎหมายหรือข้อบังคับคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมรับฟังและเคารพในความคิดเห็นของผู้ร่วมงานสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในการทำงานโดยการให้กำลังใจและให้คำปรึกษาหรือคำแนะนำอย่าอย่างไม่ถือตัว (3) ระเบียบกฎหมายที่เปลี่ยนแปลงอย่างเป็นพลวัตมีผลต่อการมีส่วนร่วมโดยปัญหาและอุปสรรคที่พบมีดังนี้ 1) ประชาชนไม่เข้าใจถึงความสำคัญของบทบาทการมีส่วนร่วม 2) ประชาชนยังไม่เข้าใจถึงความสำคัญของแผนพัฒนาท้องถิ่น 3) งบประมาณไม่เพียงพอต่อปัญหาและความต้องการของประชาชน ดังนั้น การส่งเสริมการมีส่วนร่วมต้องทำในเชิงรุกให้ลอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตของคนในพื้นที่ ในการจัดทำแผนพัฒนา (4) แนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรค ดังนี้ 1) การจัดโครงการอบรม/กิจกรรม ชี้แจง หรือประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้าใจถึงบทบาทการมีส่วนร่วม 2) ประชาสัมพันธ์ในหลากหลายช่องทาง/จัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องแผนพัฒนาท้องถิ่น 3) จัดลำดับความสำคัญของโครงการ ประสานของประประมาณสนับสนุนในโครงการที่เกินศักยภาพ และข้อเสนอแนะในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลครน คือ 1) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของหน่วยงานทุกภาคส่วนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการลงประชาคมท้องถิ่น 2) ชี้แนะให้ประชาชนเข้าใจถึงแนวทางการพัฒนาในแต่ละปีให้เหมาะสมกับกับประมาณ 3) จัดประชาคมในช่วงเวลาที่เหมาะสม 4) ใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันของประชนและเจ้าหน้าที่

5.2.3. แนวทางการสร้างความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย

จากข้อค้นพบที่ผู้วิจัยได้สรุปในวัตถุประสงค์ ผู้นำทางการเมือง ผู้นำชุมชน และบุคคลผู้มีบทบาทในการพัฒนาท้องถิ่น รวมถึงการวิเคราะห์ผลสะท้อนจากการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้นำท้องที่และผู้นำท้องถิ่น พบว่า แนวทางการสร้างความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย จำเป็นต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ความเข้าใจในบทบาทของตนเอง และการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎี **สุขพัฒน์ อนนท์จารย์ (2558)**

ได้พูดถึงความเจริญและความล้มเหลวในชีวิตเกิดมาจากตัวเราเป็นผู้กำหนดชีวิตเราเอง หาใช่มีสิ่งมาตรฐานบันดาลให้เราเป็นอย่างนั้นอย่างนี้ไม่ การกระทำของเราต่างหากเป็นตัวกำหนดชีวิตเรา หากต้องการความร่ำรวยก็จงขยันทำ ฉลาดแสวงหา อย่าหาภัยเข้าหาตัวเอง ภัยที่มาจากความคิดของเราเองเป็นภัยใหญ่และเป็นคุณใหญ่ได้เช่นกัน ขึ้นอยู่กับความฉลาดเลือกของตัวเรา พระพุทธศาสนาที่เป็นความรู้ที่มีอยู่ พระพุทธเจ้าได้ให้ทัศนะแนวคิดไว้มีทั้งทางดีและทางเลว อยู่ที่เราจะฉลาดเลือกเอามาปฏิบัติ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎีของ **ณัฐฏ์ รัตนกานต์ (2554)**

ที่ศึกษาเรื่อง ท้องที่กับท้องถิ่นต้องไปด้วยกัน โดยการเอาประชาชนเป็นศูนย์กลาง ที่ทำงานไม่สำคัญและการแก้ปัญหาของประชาชนต้องมาก่อน ชุมชนมีผู้นำที่ดี ประชาชนศรัทธาและให้ความเชื่อถือ รวมไปถึงการร่วมมือร่วมใจในการทำงานที่มีเป้าหมายเดียวกันคือประชาชน ท้องถิ่น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ **สิริกาญจน์ เอี่ยมอาจหาญ (2564)**

ได้ทำการศึกษาเรื่อง สถานภาพและบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการพัฒนาท้องถิ่นร่วมกับ เทศบาลตำบล จังหวัดนครนายก ผลการวิจัยพบว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มิได้มีสถานภาพเป็นข้าราชการแต่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐในสังกัด กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย มีหน้าที่ในการปกครองหรือบำบัดทุกข์ บำรุงสุข เป็นผู้นำชุมชนที่ได้รับการ เลือกตั้งจากประชาชนในท้องที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาท้องถิ่นร่วมกับเทศบาล ได้แก่ บทบาทในการจัดทำ แผนพัฒนาของเทศบาล การจัดประชุมประชาคมเพื่อจัดทำแผนพัฒนาชุมชน การจัดทำแผนพัฒนาสี่ปีของเทศบาลและ บทบาทความร่วมมือในด้านอื่น ปัญหาและอุปสรรคที่ก่อให้เกิดการขาดความร่วมมือกันระหว่างกำนัน ผู้ใหญ่บ้านและ ผู้บริหารท้องถิ่น พบว่า ส่วนใหญ่ไม่เกิดปัญหาในด้านความร่วมมือกันในการทำงาน อย่างไรก็ตามมีเพียงกรณีเดียวที่ พบในงานวิจัยนี้ ซึ่งเกิดขึ้นจากการขาดสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน โดยเริ่มจากการอยู่คนละกลุ่มการเมือง และเมื่อได้รับ การเลือกตั้งมาดำรงตำแหน่งแล้วไม่สามารถปรับตัวเข้าหากันได้และไม่สามารถร่วมมือกันในการดำเนินกิจการ สาธารณะต่างๆ และแนวทางการแก้ไขปัญหาและแนวทางการส่งเสริมการดำเนินงานร่วมกัน เพื่อก่อให้เกิด ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในชุมชนท้องถิ่นที่นำเสนอในงานวิจัยนี้ คือ พยายามสร้างความเข้าใจถึงความจำเป็นใน การมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกันระหว่างทั้งสองฝ่าย และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของภาคประชาชน

5.3. ข้อเสนอแนะ

5.3.1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. สร้างความชัดเจนและบูรณาการบทบาทหน้าที่ หน่วยงานระดับจังหวัดและกระทรวงมหาดไทย ควรทบทวนและสื่อสารบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบระหว่างผู้นำท้องที่และผู้นำท้องถิ่นให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น เพื่อลดความซ้ำซ้อนและสร้างความเข้าใจร่วมกัน ควรส่งเสริมให้มีการจัดทำแผนพัฒนาร่วมกันระหว่างอำเภอและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ โดยมีเป้าหมายการพัฒนาอำเภอเป็นภาพรวม

2. จัดตั้งเวทีกลางในการประสานงานอย่างเป็นทางการและสม่ำเสมอ (เช่น รายไตรมาส) โดยมีผู้เข้าร่วมคือ นายอำเภอ ปลัดอำเภอ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่ง กำนันทุกตำบล เพื่อใช้เป็นเวทีในการกำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกัน แลกเปลี่ยนข้อมูล และแก้ไขปัญหาในภาพรวม

3. พัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างศักยภาพผู้นำ ควรมีการจัดอบรมและพัฒนาศักยภาพผู้นำทางการเมืองทั้งสองฝ่ายร่วมกัน โดยเน้นเนื้อหาด้านการบริหารจัดการความขัดแย้ง ภาวะผู้นำยุคใหม่ การทำงานแบบมีส่วนร่วม และการสร้างเครือข่าย เพื่อให้ผู้นำมีทักษะและทัศนคติที่เอื้อต่อการทำงานร่วมกัน

5.3.2. ข้อเสนอแนะงานวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยเชิงเปรียบเทียบ ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงเปรียบเทียบรูปแบบความร่วมมือระหว่างอำเภอนาด้วงกับพื้นที่อื่นที่มีบริบททางสังคมและวัฒนธรรมแตกต่างกัน เพื่อวิเคราะห์หาปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของความร่วมมือ

2. การศึกษาบทบาทของประชาชน ควรมีการวิจัยที่เจาะลึกถึงบทบาทและการมีส่วนร่วมของ ภาคประชาชน ในการเป็นตัวกลางหรือเป็นพลังผลักดันให้เกิดความร่วมมือระหว่างผู้นำทางการเมือง

3. การวิจัยเชิงปริมาณในภาพรวม ควรมีการวิจัยเชิงปริมาณกับกลุ่มตัวอย่างผู้นำทางการเมืองโดยตรงในวงกว้าง เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสถิติระหว่างปัจจัยต่างๆ (เช่น อายุ ประสบการณ์ แนวคิดทางการเมือง) กับระดับความร่วมมือในการพัฒนาท้องถิ่น

การศึกษาผลกระทบของความร่วมมือ ควรมีการวิจัยเพื่อประเมินผลกระทบที่เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมจากการทำงานร่วมกันของผู้นำ ว่าส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในมิติต่างๆ อย่างไรบ้าง

บรรณานุกรม

กวี วงศ์พุฒ. (2535). **ภาวะผู้นำ.** กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ส่งเสริมวิชาชีพบัญชี.

กวี วงศ์พุฒ. (2542). **ภาวะผู้นำ.** กรุงเทพฯ : บี.เค.อินเตอร์ปรินท์.

การปกครองท้องที่,สำนักการบริหารปกครองท้องที่. **พะราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 12.** เข้าถึงเมื่อ 13 กันยายน 2566. URL : http://web.krisdika.go.th/data.

การปกครอง, กรม. **การปกครองท้องที่**, 2554. เข้าถึงเมื่อ 13 กันยายน 2566. URL : http://pab.dopa.go.th.

การปกครองท้องที่, สำนักบริหาร. **พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 12**. เข้าถึงเมื่อ 16 กันยายน 2566 URL : http://pab.dopa.coth.

โกวิทย์ พวงงาม. **การปกครองท้องถิ่นไทย** : หลักการและมิติใหม่ในอนาคต. กรุงเทพมหานคร:วิญญูชน, 2544.

โกวิทย์ พวงงาม. **การกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย**. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2546.

โกวิทย์ พวงงาม. **การปกครองท้องถิ่นไทย**. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2548.

โกวิทย์ พวงงาม. **การปกครองท้องถิ่นไทย หลักการและมิติใหม่ในอนาคต.** กรุงเทพมหานคร:เรือนแก้วการพิมพ์, 2548.

โกวิท พวงงาม และคณะ. **ท้องถิ่นอภิวัฒน์**. กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิถีทรรศนะ, 2551.

โกวิทย์ พวงงาม. **การปกครองท้องถิ่นไทย หลักการและมิติใหม่ในอนาคต**. (ครั้งที่ 7), กรุงเทพมหานคร: ตุลาคม, 2552.

กองบรรณาธิการ. (2563). **การเมืองไทยในยุคความขัดแย้ง.** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ขจรศักดิ์ หงส์วิวัฒน์. (2560). **การเมืองไทย: แนวโน้มและความท้าทาย.** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ชนิตา รักษ์พลเมือง และคณะ. **รูปแบบความร่วมมือในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.** กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2552.

ชลพรรษ ดีมา. **ผลการปฏิบัติงานของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดขอนแก่น.** วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2544.

ชูวงศ์ ฉายะบุตร. (2539). **การปกครองท้องถิ่นไทย**. กรุงเทพมหานคร: สมาคมนิสิตเก่ารัฐศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จิตจำนงก์ กิติกีรติ. 2525. **การพัฒนาชุมชน.** กรุงเทพ : คุณพินอักษรกิจ.

ณัฐฏ์ รัตนกานต์. **ท้องที่และท้องถิ่น ต้องไปด้วยกัน กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลหาดทะนง อ.เมือง จ.อุทัยธานี**. นครสวรรค์, 2554.

ดำรง สุนทรศารทูล. **การปกครองท้องถิ่นไทย.** กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2534.

ธเนศวร์ เจริญเมือง. (2542). **การปกครองท้องถิ่นไทย**. เชียงใหม่: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ทศพล กฤตยพิสิฐ. (2550). **การพัฒนาในแผนพัฒนา ฯ ที่เปลี่ยนแปลงไป.** เข้าถึงเมื่อ 19 กุมภาพันธ์ 2567 URL : www.bangkokbiznews.com.

ทนงศักดิ์ คุ้มไข่น้ำ. 2534. **การพัฒนาชุมชนเชิงปฏิบัติ.** กรุงเทพ : บพิธการพิมพ์.

ทิตยา สุวรรณชฎ. 2527. **สังคมวิทยา.** กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

นครินทร์ เมฆไตรรัตน์. **สถานภาพและทิศทางการบริหารราชการส่วนภูมิภาคในอนาคต.** กรุงเทพมหานคร: สถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย, 2544.

นครินทร์ เมฆไตรรัตน์. **บทบาทอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และการปกครองท้องที่**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2546.

บุญทัน ดอกไธสง. (2535). **องค์การและการจัดการ.** กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.

ปรัชญา เวสารัชช์. (2548). **แนวโน้มการกระจายอำนาจของรัฐ**. เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่อง การกระจายอำนาจกับการพัฒนา.

พรนพ พุกกะพันธุ์. 2544. **ภาวะผู้นำและการจูงใจ.** กรุงเทพฯ : จามจุรีโปรดักท์.

พรรณเพ็ญ วัฒนมงคลลาภ. (2559**). แนวทางในการพัฒนาชุมชนในเขตอำเภอเมืองแพร่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน การค้นคว้าอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมการบริการและการท่องเที่ยว**, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

พระไตรปิฎก. **พระไตรปิฎกเล่มที่ 28**. ฉบับมหาจุฬาฯ.

พิสิษฐ์ บุญถนอม. (2563). **แนวทางการดำเนินงานเพื่อความสำเร็จในการทำงานร่วมกันระหว่างผู้นำชุมชนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา: องค์การบริหารส่วนตำบลบางสะแก อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม.** วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, 13(2), 249-266.

ไพบูลย์ วัฒนธรรมศิริ. เศรษฐกิจชุมชนเพื่อการพึ่งตนเอง 11 จังหวัดภาคเหนือ. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน, 2541.

ไพบูลย์ วัฒนธรรมศิริ. **ธรรมาภิบาลกับการปกครองท้องถิ่นในอนาคต.** กรุงเทพมหานคร: สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน, 2548.

ไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม. **ประชาธิปไตยแบบที่ร่วมกันไตร่ตรอง คือเส้นทางที่เชื่อมโยงท้องถิ่น ท้องที่สู่การปฏิรูปประเทศไทย.** กรุงเทพมหานคร: สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน, 2553. เข้าถึงเมื่อ 15 กันยายน 2566. URL : http:/webcache.soogleusercontent.com.

ภิญญาพัชญ์ สรณวัชรเอกากุล. (2566). **คุณลักษณะผู้นำท้องถิ่นที่พึงประสงค์กับการบริหารการพัฒนาชุมชนในจังหวัดเชียงใหม่.** (การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). เชียงใหม่: สำนักบริหารและพัฒนาวิชาการ มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

มหาดไทย, กระทรวง. **กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น.** พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537. เมื่อ 15 กันยายน2566. URL : http/www.dla.gothservlet.

มหาดไทย, กระทรวง. สำนักปลัดกระทรวง. **ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนา ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548**. เข้าถึงเมื่อ 15 กันยายน 2566. URL : http://www.law.moi.go.th.

มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย. (2545). พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับสยามรัฐ (เล่มที่ 28, หน้า 391). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.

ยงยุทธ เกษสาคร. (2544). **ภาวะผู้นำและแรงจูงใจ (พิมพ์ครั้งที่ 3).** กรุงเทพฯ : เอสเค บุ๊คเน็ท.

รังสรรค์ ประเสริฐศรี. (2544). **ภาวะผู้นำ.** กรุงเทพฯ : ธนชัช การพิมพ์.

ราชกิจจานุเบกษา (ฉบับกฤษฎีกา). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542.** เข้าถึงเมื่อ 15 กันยายน 2566. URL : http://www. moe.go.th/ main2/plan/p-r-b42-01.

ราชกิจจานุเบกษา. **ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำและประสานแผนพัฒนาขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2546.** กรุงเทพมหานคร: สำนักงานราชกิจจานุเบกษา , 2546.

ราชกิจจานุเบกษา. **ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง แบ่งท้องที่อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ตั้งเป็นอำเภอนาด้วง พ.ศ.2520.** เข้าถึงเมื่อ 25 กุมภาพันธ์ 2567. URL : www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2520/D/010/366.PDF.

ราชกิจจานุเบกษา. (2476). **พระราชบัญญัติว่าด้วยระเบียบราชการบริหารราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช 2476**. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 50, หน้า 751.

ราชกิจจานุเบกษา. (2495). **พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งภาค พ.ศ. 2495**. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ, ตอนที่ 23, เล่ม 69, หน้า 1.

ราชกิจจานุเบกษา. (2534). **พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534**. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ, ตอนที่ 156, เล่ม 108, หน้า 1.

ลิขิต ธีรเวคิน. (2543). **การเมืองการปกครองของไทย.** กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. สำนักงาน. **รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550**. เข้าถึงเมื่อ 15 กันยายน 2566. URL : http:/vww.pariament go.th/ewtadmir/ewt/parliament paroy/ewt. w3dmore_news.php?cid=1840.

เลขาธิการสภาการศึกษา. สำนักงาน. **แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552-2559)**: ฉบับสรุป. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค, 2553.

เลขาธิการวุฒิสภา. สำนักงาน. **รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550** (แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2554). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, 2554.

วิชชุกร นาคธน. (2549). **ระบบการปกครองท้องถิ่นของประเทศไทย.** พระนครศรีอยุธยา : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

วรพจน์ พงษ์พานิช. (2561). **การพัฒนาเศรษฐกิจในยุค 4.0.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง.

ศิริลักษณ์ พรมบังเกิดและคณะ. (2565). **ความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างผู้นำท้องที่และผู้นำท้องถิ่นในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลครน อำเภอสวี จังหวัดชุมพร.** (การค้นคว้าอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.

ศิลาฤทธิ์ กวางทอง. **ความคาดหวังของสมาชิกชมรมกำนัน ผู้ใหญ่บ้านต่อการปฏิบัติงานของนายองค์การบริหารส่วนตำบลที่มาจากการเลือกตั้ง ศึกษาเฉพาะกรณี: อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, สาขาศิลปศาสตร์(พัฒนาสังคม) คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2548.

สุขพัฒน์ อนนท์จารย์. (2558). **รัฐศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์.** ภาควิชาพุทธศาสตร์ คณะศาสนาและปรัชญา วิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีล้านช้าง วิทยาเขตศรีล้านช้าง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

สถาบันพระปกเกล้า. **ความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รูปแบบและความเป็นไปได้.** กรุงเทพมหานคร: ส เจริญ การพิมพ์, 2550.

สถาบันพระปกเกล้า. (2539). **การกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่นในประเทศไทย**. กรุงเทพฯ:การประชุมวิชาการสถาบันพระปกเกล้าครั้งที่ 3. ธรรมดาเพรส บจก.

สถาบันการศึกษาและวิจัย. (2564). **การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในประเทศไทย.** กรุงเทพฯ: สถาบันการศึกษาและวิจัย.

สถาบันดำรงราชานุภาพ. (2540**). การบริหารการมีส่วนร่วมของประชาชน: กรณีศึกษาโครงการที่มีผลกระทบต่อประชาชน.** (เอกสารวิชาการ สตร. 17/2539). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง.

สมาคมนักปกครองแห่งประเทศไทย. **การปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างท้องที่กับท้องถิ่น: ศึกษากรณีกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กับนายกเทศมนตรีและนากยกองค์การบริหารส่วนตำบล. กรุงเทพมหานคร**: โรงพิมพ์อาสารักษาดินแดน, 2555.

สมาคมนักปกครองแห่งประเทศไทย. **การปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างท้องที่กับท้องถิ่น: ศึกษากรณีกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กับนายกเทศมนตรีและนากยกองค์การบริหารส่วนตำบล**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์อาสารักษาดินแดน, 2555.

สมเด็จพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ. ปยุตโต). (2559). พจนานุกรมพุทธศาสตร์ฉบับประมวลธรรม. (พิมพ์ครั้งที่ 38). กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ผลิธัมม์.

สมคิด เลิศไพฑูรย์และคณะ. (2544). **รวมกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญและกฎหมายสำคัญที่ออกตามความในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540.** กรุงเทพฯ: ประกายพรึก.

สมคิด เลิศไพฑูรย์. (2543). **หลักความเสมอภาค.** วารสารนิติศาสตร์ ปีที่ 30 ฉบับที่ 2 (มิถุนายน 2543), 15.

สรศักดิ์ จิรธรรมประดับ. **บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ที่มีต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล: ศึกษากรณีอำเภอองค์รักษ์ จังหวัดนครนายก**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, สาขาวิชานโยบายสาธารณะ วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา, 2546.

สรวิชญ์ วงษ์สะอาด. (2561). **ปรมเหตุแห่งปรัชญาการเมือง.** วารสารศิลปการจัดการ, 2(2), 109.

แสงนภา ทองวิทยา. (2544). **การมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ในการพัฒนาท้องถิ่น:** ศึกษากรณีจังหวัดนครปฐม. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารทั่วไป, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2562). **พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลพ.ศ. 2537**. เข้าถึงเมื่อ 15 กันยายน 2566. URL : https:/www.krisdika.go.th/ibrarian/get?sysid=415176&ext=pdf.

สุเทพ เอี่ยมคง. (2559). **การบริหารราชการแผ่นดิน.** เข้าถึงเมื่อ 13 กันยายน 2566. URL : http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title= การบริหารราชการแผ่นดิน.

สิริกาญจน์ เอี่ยมอาจหาญ. (2564) **สถานภาพและบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการพัฒนาท้องถิ่นร่วมกับ เทศบาลตำบล จังหวัดนครนายก**.วารสารวิชาการ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ปีที่ 12 ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม - สิงหาคม 2564).

อนัญญา ศุกจรูญวงศ์. (2563) **บทบาทของผู้นำท้องถิ่นที่พึงประสงค์ในอนาคต.** วารสารศิลปการจัดการ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี ปีที่ 4 ฉบับที่ 3 (กันยายน - ธันวาคม 2563).

อภัย โพธิ์ศรี. **ผลกระทบของการกระจายอำนาจต่อการดำเนินงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน: กรณีศึกษาตำบลบ้านโนน กิ่งอำเภอซำสูง จังหวัดขอนแก่น.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการเมืองการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2550.

อาคม ใจแก้ว. 2534. **ทฤษฎีการพัฒนาประเทศ.** ปัตตานี : สำนักวิทยบริการมหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์.

อิศรา ทองธวัช. **กำนันผู้ใหญ่บ้านของเรา.** วารสารกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน. ปีที่ 62 (กันยายน 2552): 5-6.

อีฟ แอล ดอช และแกรี่ ฮาเมล. **รวมกันเราอยู่ ALLIANCE ADVANTAGE**. แปลโดย สุปราณี. กรุงเทพมหานคร: เอ.อาร์. บิซิเนส เพรส, 2545.

เอมอร แสนฎวา. (2559). **บทบาทของผู้นำชุมชนในการมีส่วนร่วมสร้างความมั่นคง ตามแนวชายแดนไทย - กัมพูชา กรณีศึกษา อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ**. รายงานวิจัยชุมชน, สถาบันพระปกเกล้า.

ภาษาอังกฤษ

Aldrich, J. H. (1993). **Rational Choice and Turnout**. American Political Science Review.

Coombs, Philip H. (1981). **New Strategies for Improving Rural Family Life**. Essex: International Council for Education Development.

Doz, Y. L., & Hamel, G. (2002). **Alliance advantage: The art of creating value through partnering.** Harvard Business Press.

Hersey, P., & Blanchard, K. H. (1982). **Management of Organizational Behavior: Utilizing Human Resources**. Prentice Hall.

Kaplan, R. S., & Norton, D. P. (1992). **The Balanced Scorecard: Measures That Drive Performance.** Harvard Business Review.

Manor, James. (1999). **The Political Economy of Democratic Decentralization.** Washington D.C.: The World Bank.

Mardiana, R., & Fitriana, Y. (2018). **Communication Barriers in Local Governance.** Indonesian Journal of Public Administration, 2(2), 120-134.

McFarland, D. E. (1979). **Management Foundation and Practices.** New York: MacMillan.

Mugenda, O. M., & Mugenda, A. G. (2003). **Research Methods: Qualitative and Quantitative Approaches.** Nairobi: Acts Press.

National Network for Collaboration. (1995). **Collaboration Framework Addressing Community Capacity.** [Online]. URL: http://www.uvm.edu/extension/community/nncotcollab/framework.html [Accessed 16 September 2023].

Northouse, P. G. (2018). **Leadership: Theory and Practice.** Sage Publications.

Pratama, A., & Alamsyah, A. (2020). **Political Cooperation in Local Development: Case Studies in Indonesia.** Journal of Local Governance, 5(1), 45-60.

Sashkin, M., & Sashkin, M. (2003). **Leadership that Matters: The Critical Factors for Making Leadership Work.** Berrett-Koehler Publishers.

Steiner. (1968). **Model.** [Online]. URL: http://en.wikipedia.org/wiki/Franz_Baermann_Steiner [Accessed 16 September 2023].

Stogdill, R. M. (1974). **Handbook of Leadership: A Survey of Theory and Research.**

Taro Yamane. (1973). **Statistics: an introductory analysis.** New York: New York: Harper& Row.

Thomas, K. W. (1982). **Conflict and conflict management.** In M. D. Dunnette (Ed.), Handbook of industrial and organizational psychology (pp. 889-935). Chicago, IL: Rand McNally.

Thompson, Kenneth. (2002). **Emile Durkheim. Revised Edition.** London and New York: Ellis Horwood Limited and Tavistock Publications Limited Press.

Vernon, Bogdanor. (1999). **Devolution in the United Kingdom.** Oxford: Oxford University Press.

Yukl, G. A. (1989). **Leadership in Organizations.** Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม

เรื่อง

ระดับความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้สำหรับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้วิจัยขอความกรุณาตอบแบบสอบถามนี้ตามความจริง โดยใส่เครื่องหมาย √ ลงในช่องว่าง หรือเติมข้อความลงไป ข้อมูลที่ได้ทั้งหมดจะปกปิดเป็นความลับ แต่จะนำไปวิเคราะห์เพื่อนำผลการวิจัยถึงสภาพความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย

แบบสอบถามแบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย

โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

คะแนน 5 หมายความว่า ความร่วมมือของผู้นำอยู่ในระดับ มากที่สุด

คะแนน 4 หมายความว่า ความร่วมมือของผู้นำอยู่ในระดับ มาก

คะแนน 3 หมายความว่า ความร่วมมือของผู้นำอยู่ในระดับ ปานกลาง

คะแนน 2 หมายความว่า ความร่วมมือของผู้นำอยู่ในระดับ น้อย

คะแนน 1 หมายความว่า ความร่วมมือของผู้นำอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับระดับความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า จะได้รับการอนุเคราะห์จากท่านในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้เป็นอย่างดี ขอขอบคุณทุกท่านที่ได้ให้ความร่วมมืออย่างดีมา ณ โอกาสนี้ คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาโดยส่วนรวมอย่างแท้จริง

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย √ ลงใน ☐ หน้าข้อความที่เป็นตรงกับความเป็นจริงของของท่าน

1. เพศ

☐ (1.) ชาย ☐ (2.) หญิง ☐ (3.) เพศทางเลือก

2. อายุ

☐ (1.) 18 ปี - 25 ปี ☐ (2.) 25 ปี - 35 ปี

☐ (3.) 35 ปี - 45 ปี ☐ (4.) 45 ปี - 60 ปี ☐ (5.) 60 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

☐ (1.) ต่ำกว่าปริญญาตรี ☐ (2.) ปริญญาตรี

☐ (3.) สูงกว่าปริญญาตรี

4. อาชีพ

☐ (1.) เกษตรกรรม ☐ (2.) รับจ้างทั่วไป

☐ (3.) ธุรกิจส่วนตัว ☐ (4.) รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ

☐ (5.) อื่นๆ (โปรดระบุ).....

5. รายได้ (บาท/เดือน)

☐ (1.) ต่ำกว่า 15,000 บาท ☐ (2.) 15,000 - 20,000 บาท

☐ (3.) 20,001 - 25,000 บาท ☐ (4.) สูงกว่า 25,001 ขึ้นไป

6. ระยะเวลาอาศัยอยู่ในชุมชน

☐ (1.) ต่ำกว่า 5 ปี ☐ (2.) 5 – 10 ปี

☐ (3.) มากกว่า 10 ปีขึ้นไป

7. สถานภาพในชุมชน

☐ (1.) อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม)

☐ (2.) อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.)

☐ (3.) อื่นๆ (โปรดระบุ).....

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับระดับความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้มีคำถาม 6 ด้าน ดังนี้

1. การวางแผนพัฒนาตำบล
2. การประสานและตรวจสอบในการปฏิบัติงาน
3. บทบาทในการส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดประชาคมในพื้นที่
4. บทบาทฐานะในการปฏิบัติหน้าที่
5. บทบาทในฐานะตัวแทนอำนาจรัฐ ที่จะต้องดูแลงานของทุกกระทรวง ทบวง กรมที่จะต้องปฏิบัติงานในพื้นที่ตำบล หมู่บ้าน
6. บทบาทในฐานะประชาชนในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ให้ทำเครื่องหมาย √ ลงในช่องที่ตรงกับระดับการมีส่วนร่วมของท่านเพียงข้อเดียว

ข้อที่	ระดับความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย	ระดับความร่วมมือ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
1. ด้านการวางแผนพัฒนาตำบล						
1	ท่านคิดว่าผู้นำทางการเมืองในพื้นที่ของท่าน มีความร่วมมือกันในการวางแผนพัฒนาตำบลอยู่ในระดับใด ?					
2	ท่านคิดว่าผู้นำทางการเมืองในพื้นที่ของท่าน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล อยู่ในระดับใด ?					
3	ท่านเห็นว่าผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นมีความพร้อมในการทำงานร่วมกัน เพื่อกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาตำบล อยู่ในระดับใด ?					
4	ท่านคิดว่าผู้นำทางการเมืองในพื้นที่ของท่าน มีแนวคิดในการเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาของชุมชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล อยู่ในระดับใด ?					
5	ท่านประเมินว่าระดับความสำเร็จของการวางแผนพัฒนาตำบลที่ดำเนินการโดยความร่วมมือของผู้นำทางการเมือง อยู่ในระดับใด ?					

ข้อที่	ระดับความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย	ระดับความร่วมมือ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
2. การประสานและตรวจสอบในการปฏิบัติงาน						
6	ในระดับความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในพื้นที่ของท่าน มีการประสานงานระหว่างท้องที่และท้องถิ่น ในการวางแผนและปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาท้องถิ่นอยู่ในระดับใด ?					
7	ผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่นมีการตรวจสอบและติดตามผลการดำเนินงานร่วมกันอย่างต่อเนื่องอยู่ในระดับใด ?					
8	ท่านคิดว่าผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่นได้กำหนดการตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับใด ?					
9	ความถี่ในการประชุมและหารือร่วมกันของผู้นำทางการเมืองในการกำหนดนโยบายและการปฏิบัติงานท้องถิ่นเป็นไปใน อยู่ระดับใด ?					
10	ประสิทธิภาพของการประสานงานร่วมกันระหว่างผู้นำทางการเมืองในระดับท้องถิ่น อยู่ในระดับใด ?					
3. บทบาทในการส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดประชาคมในพื้นที่						
11	ผู้นำทางการเมืองมีการร่วมมือในการจัดประชุมหรือเวทีประชาคมเพื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่ อยู่ในระดับใด ?					
12	ผู้นำทางการเมืองมีการร่วมมือในการส่งเสริมและสนับสนุนโครงการพัฒนาชุมชนที่เกิดจากแนวคิดของประชาชนในพื้นที่ อยู่ในระดับใด ?					

ข้อที่	ระดับความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย	ระดับความร่วมมือ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
13	ผู้นำทางการเมืองมีการประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการพัฒนาท้องถิ่นในพื้นที่ อยู่ในระดับใด ?					
14	ผู้นำทางการเมืองสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น อยู่ในระดับใด ?					
15	ผู้นำทางการเมืองมีการประชุมร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ อยู่ในระดับใด ?					
	4. บทบาทฐานะในการปฏิบัติหน้าที่					
16	ผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่นของท่านมีความชัดเจนต่อบทบาทหน้าที่ของตน อยู่ในระดับใด ?					
17	ผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่นของท่านมีความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายท้องถิ่นตามบทบาทที่กำหนดไว้ อยู่ในระดับใด ?					
18	ผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่นของท่านมีการตอบสนองต่อปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนตามบทบาทที่กำหนดไว้ อยู่ในระดับใด ?					
19	ผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่นของท่าน มีความเข้าใจเกี่ยวกับภารกิจของหน่วยงานที่ตนรับผิดชอบ อยู่ในระดับใด ?					
20	ท่านคิดว่าผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่นของท่านเข้าใจในการปฏิบัติหน้าที่ร่วมกันในชุมชน อยู่ในระดับใด ?					

ข้อที่	ระดับความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย	ระดับความร่วมมือ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
5. บทบาทในฐานะตัวแทนอำนาจรัฐ ที่จะต้องดูแลงานของทุกกระทรวง ทบวง กรมที่จะต้องปฏิบัติงานในพื้นที่ตำบล หมู่บ้าน						
21	ผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่นของท่าน รับฟังปัญหาและความเดือนร้อนของประชาชนแจ้งต่อหน่วยงานราชการ อยู่ในระดับใด ?					
22	ผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่นของท่าน ประสานหรืออำนวยความสะดวกให้แก่ราษฎรในการติดต่อราชการ อยู่ในระดับใด ?					
23	ผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่นของท่าน เป็นตัวแทนขององค์กรได้ดี อยู่ในระดับใด ?					
24	ผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่นของท่านปฏิบัติงานได้อย่างรวดเร็วและเข้าพื้นที่ในชุมชนได้เป็นอย่างดี อยู่ในระดับใด ?					
25	ผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่นของท่าน มีการให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายและข้อราชการกับประชาชน อยู่ในระดับใด ?					
6. บทบาทในฐานะประชาชนในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น						
26	ท่านมีส่วนร่วมในการสนับสนุนในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น อยู่ในระดับใด ?					
27	ท่านได้เข้าร่วมประชุมประชาคมหรือเสนอจัดทำแผนของท้องถิ่นกับผู้นำทางการเมืองในพื้นที่ อยู่ในระดับใด ?					
28	ท่านมีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกับผู้นำทางการเมืองท้องถิ่น อยู่ในระดับใด ?					

ข้อที่	ระดับความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย	ระดับความร่วมมือ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
29	ท่านได้มีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะ เพื่อนำไปปรับปรุงนโยบาย แผนงาน กิจกรรม หรือโครงการพัฒนาชุมชนของผู้นำทางการเมือง อยู่ในระดับใด ?					
30	ท่านทราบถึงบทบาทหรือสิทธิ หน้าที่ตนเองอยู่ในระดับใด ?					

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับระดับความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย

4.1 ความร่วมมือของผู้นำทางการเมือง

ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

...

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

...

...ขอขอบคุณที่ท่านกรุณาตอบแบบสอบถาม...

มหาวิทยาลัยราชภัฏ

แนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)

เรื่อง การสร้างความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย

.....

คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์นี้ มี 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลเบื้องต้นของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการสร้างความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย

ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสัมภาษณ์นี้ จะนำไปวิเคราะห์และนำเสนอผลการวิจัยในภาพรวม ซึ่งจะไม่ส่งผลเสียต่อผู้ให้สัมภาษณ์ ทั้งในหน้าที่และการปฏิบัติงานแต่อย่างใด

ตอนที่ 1 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลเบื้องต้นของผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อ..... นามสกุล.....

ที่อยู่ บ้านเลขที่..... หมู่ที่..... ตำบล.....

จังหวัด..... หมายเลขโทรศัพท์.....

ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้การสัมภาษณ์

1. อายุ.....ปี 2. เพศ.....

3. ระดับการศึกษา..... 4. อาชีพ.....

5. รายได้/เดือน .....บาท 6. ระยะเวลาในการเข้าอาศัยอยู่ในชุมชน.....

7. สถานภาพในชุมชน เป็น.....

ลงชื่อ.....(ผู้ให้สัมภาษณ์)

การบันทึกข้อมูล (ผู้วิจัย) / (จดบันทึก/บันทึกเสียง)

ผู้สัมภาษณ์ (ผู้วิจัย).....

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ ..... เดือน..... พ.ศ..... เวลา ..... ถึง ..... น.

สถานที่สัมภาษณ์.. .....

แนะนำตัว และบอกวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์เชิงลึก

1.1 ขอให้แสดงความคิดเห็นอย่างเป็นอิสระ ไม่มีผลกระทบกับผู้สนทนาแต่อย่างใด เพราะจะไม่มีการอ้างอิงเป็นการบุคคลว่าใครพูด แต่จะนำเสนอเป็นความคิดเห็นส่วนรวม

1.2 ขออนุญาตเริ่มการสนทนา ขออนุญาตบันทึกเทปเพราะอาจจดไม่ทัน แต่เทปนี้จะไม่นำไปเผยแพร่ที่ไหน นอกจากผู้วิจัยจะนำมาเปิดฟังเพื่อสรุปความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์เท่านั้น

1.3 แบบสัมภาษณ์นี้มีคำถาม 6 ด้าน ดังนี้

1 ด้านการวางแผนพัฒนาตำบล

2 ด้านประสานและตรวจสอบในการปฏิบัติงาน

3 ด้านบทบาทในการส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดประชาคมในพื้นที่

4 ด้านบทบาทฐานะในการปฏิบัติหน้าที่

5 ด้านบทบาทในฐานะตัวแทนอำนาจรัฐ ที่จะต้องดูแลงานของทุกกระทรวง ทบวง กรมที่จะต้องปฏิบัติงานในพื้นที่ตำบล หมู่บ้าน

6 ด้านบทบาทในฐานะประชาชนในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2. ข้อความแบบสัมภาษณ์

1. ท่านมีแนวทางในการสร้างความร่วมมือ “ในการวางแผนพัฒนาตำบล” อย่างไร ?

.....

.....

.....

.....

2. ท่านมีแนวทางในการสร้างความร่วมมือ “ในการประสานและตรวจสอบในการปฏิบัติงาน” ของงานในท้องถิ่น อย่างไร ?

.....

.....

.....

.....

3. ท่านมีแนวทางในการ “ส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดประชาคมในพื้นที่” ของท่านอย่างไร ?

.....

.....

.....

.....

4. ท่านมีแนวทางในการเสริมสร้างให้ผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่น “บทบาทฐานะในการปฏิบัติหน้าที่” ของท่านอย่างไร ?

.....

.....

.....

.....

5. ท่านมีแนวทางในการสร้างความร่วมมือหรือการสร้าง “บทบาทในฐานะตัวแทนอำนาจรัฐ ที่จะต้องดูแลงานของทุกกระทรวง ทบวง กรมที่จะต้องปฏิบัติงานในพื้นที่ตำบล หมู่บ้าน” อย่างไร ?

.....

.....

.....

.....

6. ท่านมีแนวทางในการให้ความรู้หรือตระหนักถึง “บทบาทในฐานะประชาชนในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” อย่างไร ?

.....

.....

.....

.....

มหามกุฏราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ข หนังสือขอเชิญผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย ๔๒๐๐๐
โทร. ๐-๔๒๘๓-๐๔๓๔

ที่ อว ๗๙๑๘/ว ๓๐๐

๒๘ เมษายน ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย (IOC)

เจริญพร รศ.ดร.ภาสกร ดอกจันทร์

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวภัทราวรรณ สอนสุภาพ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง กำลังทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การสร้างความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย" โดยมี ดร.วีรนุช พรมจักร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

ในการนี้ เพื่อให้การดำเนินการทำวิจัยเป็นไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์สอดคล้องกับการวิจัยในครั้งนี้ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัยครั้งนี้ มีรายละเอียดตามเอกสารที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอเจริญพร

(พระสุทธิวชิรเมธี, ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

ผู้ประสาน
บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง โทร. ๐๔๒-๘๑๔๖๑๖
นางสาวภัทราวรรณ สอนสุภาพ ผู้วิจัย โทร.๐๙๕-๑๗๙๖๕๕๕

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย ๔๒๐๐๐
โทร. ๐-๔๒๘๓-๐๔๓๔

ที่ อว ๗๙๑๘/ว ๓๐๐

๒๘ เมษายน ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย (IOC)

เจริญพร ผศ.ดร.ศตวรรษ สงกาผัน

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวภัทราวรรณ สอนสุภาพ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง กำลังทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การสร้างความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย" โดยมี ดร.วีรนุช พรมจักร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

ในการนี้ เพื่อให้การดำเนินการทำวิจัยเป็นไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์สอดคล้องกับการวิจัยในครั้งนี้ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัยครั้งนี้ มีรายละเอียดตามเอกสารที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอเจริญพร

(พระสุทธิวชิรเมธี, ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

ผู้ประสาน
บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง โทร. ๐๔๒-๘๑๔๖๑๖
นางสาวภัทราวรรณ สอนสุภาพ ผู้วิจัย โทร.๐๙๕-๑๗๙๖๕๔๕

มหามกุฏราชวิทยาลัย ๒๘ เม.ย. ๒๕๖๘

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง โทร. ๐๔๒-๘๑๔๖๑๖

ที่ อว ๗๙๑๘ /ว ๑๑๘ **วันที่** ๒๘ เมษายน ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย (IOC)

เจริญพร ผศ.ดร.วรเชษฐ์ โทอื้น

ด้วย นางสาวภัทราวรรณ สอนสุภาพ นักศึกษาระดับบริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง กำลังทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การสร้างความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย" โดยมี ดร.วีรนุช พรมจักร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

ในการนี้ เพื่อให้การดำเนินการทำวิจัยเป็นไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามนัตถุประสงค์บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์สอดคล้องกับการวิจัยในครั้งนี้ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัยครั้งนี้ มีรายละเอียดตามเอกสารที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอเจริญพร

(พระสุทธิวีรเมธี, ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

มหามกุฏราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ค ผลการวิเคราะห์การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ (IOC)

ผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างวัตถุประสงค์

ข้อคำถาม (ข้อที่)	**ผู้เชี่ยวชาญ**			**ค่าดัชนีความสอดคล้อง**	
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)	แปลผล
1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
2	0	+1	+1	0.67	ใช้ได้
3	+1	0	+1	0.67	ใช้ได้
4	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้
5	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้
6	+1	0	+1	0.67	ใช้ได้
7	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้
8	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้
9	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
10	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
11	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
12	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
13	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
14	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
15	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
16	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
17	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
18	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ข้อคำถาม (ข้อที่)	ผู้เชี่ยวชาญ			ค่าดัชนีความสอดคล้อง	
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)	แปลผล
19	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
20	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
21	0	+1	+1	0.67	ใช้ได้
22	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
23	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
24	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
25	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
26	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
27	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
28	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
29	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
30	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
รวม				0.94	

จากสูตร $I.O.C = \frac{\sum R}{N}$

เมื่อ I.O.C. คือ ดัชนีความสอดคล้อง (Index Of Consistency)

$\sum R$ คือ ผลรวมของการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ

N คือ จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

จากตาราง พบว่าค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมกับแบบทดสอบจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน จากแบบทดสอบ 30 ข้อ ผลที่ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.6 ถึง 1.0

การคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

โดยการหาค่าความสอดคล้องภายใน วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ในแบบสอบถามตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของคนรุ่นใหม่ในเขตจังหวัดเลย

Scale: ALL VARIABLES

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded[a]	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.942	21

ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย ๔๒๐๐๐
โทร. ๐-๔๒๘๓-๐๔๓๔

ที่ อว ๗๙๑๘/ว ๓๑๓

๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์รวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร นายอนิรุทธ์ ต่อบวรรัตน์ นายอำเภอนาด้วง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวภัทราวรรณ สอนสุภาพ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การสร้างความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย" โดยมี ดร.วีรนุช พรมจักร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกท่านเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

ในการนี้ เพื่อให้การดำเนินการทำวิจัยเป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัยซึ่งจะนำไปสู่การจัดทำข้อมูลที่สมบูรณ์แบบในรูปเล่มสารนิพนธ์ต่อไป ทั้งนี้ผู้วิจัยจะประสานวันเวลา ที่ท่านสะดวกในการให้สัมภาษณ์อีก

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ในครั้งนี้ และขออนุโมทนาบุญขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ยินดีให้ความร่วมมือ
ในการทำวิจัยในครั้งนี้

ขอเจริญพร

(พระสุทธิวชิรเมธี, ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

นายอนิรุทธ์ ต่อบวรรัตน์
นายอำเภอ

ผู้ประสาน
บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง โทร. ๐๔๒-๘๑๔๖๑๖
นางสาวภัทราวรรณ สอนสุภาพ ผู้วิจัย โทร.๐๙๕-๑๗๙๖๕๔๕

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย ๔๒๐๐๐
โทร. ๐-๔๒๘๓-๐๔๓๔

ที่ อว ๗๙๑๘/ว ๓๓๓

๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์รวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร นางสาววนิภา นาคพงษ์ ปลัดอาวุโสอำเภอนาด้วง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวภัทราวรรณ สอนสุภาพ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การสร้างความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย" โดยมี ดร.วีรนุช พรมจักร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกท่านเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

ในการนี้ เพื่อให้การดำเนินการทำวิจัยเป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัยซึ่งจะนำไปสู่การจัดทำข้อมูลที่สมบูรณ์แบบในรูปเล่มสารนิพนธ์ต่อไป ทั้งนี้ผู้วิจัยจะประสานวันเวลา ที่ท่านสะดวกในการให้สัมภาษณ์อีก

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ในครั้งนี้ และขออนุโมทนาบุญขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระสุทธิวชิรเมธี, ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

ผู้ประสาน
บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง โทร. ๐๔๒-๘๑๔๖๑๖
นางสาวภัทราวรรณ สอนสุภาพ ผู้วิจัย โทร.๐๙๕-๑๗๙๖๕๔๕

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย ๔๒๐๐๐
โทร. ๐-๔๒๘๓-๐๔๓๔

ที่ อว ๗๙๑๘/ว ๓๓๓

๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์รวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร ท้องถิ่นอำเภอนาด้วง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวภัทราวรรณ สอนสุภาพ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การสร้างความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย" โดยมี ดร.วีรนุช พรมจักร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกท่านเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

ในการนี้ เพื่อให้การดำเนินการทำวิจัยเป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัยซึ่งจะนำไปสู่การจัดทำข้อมูลที่สมบูรณ์แบบในรูปเล่มสารนิพนธ์ต่อไป ทั้งนี้ผู้วิจัยจะประสานวันเวลา ที่ท่านสะดวกในการให้สัมภาษณ์อีก

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ในครั้งนี้ และขออนุโมทนาบุญขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระสุทธิวชิรเมธี, ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

ผู้ประสาน
บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง โทร. ๐๔๒-๘๑๔๖๑๖
นางสาวภัทราวรรณ สอนสุภาพ ผู้วิจัย โทร.๐๙๕-๑๗๘๖๕๔๕

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย ๔๒๐๐๐
โทร. ๐-๔๒๘๓-๐๔๓๔

ที่ อว ๗๙๑๘/ว ๓๑๓

๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์รวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร นางสาวธาราทิพย์ แจ่มทิม สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเลย

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวภัทราวรรณ สอนสุภาพ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การสร้างความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย" โดยมี ดร.วีรนุช พรมจักร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกท่านเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

ในการนี้ เพื่อให้การดำเนินการทำวิจัยเป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัยซึ่งจะนำไปสู่การจัดทำข้อมูลที่สมบูรณ์แบบในรูปเล่มสารนิพนธ์ต่อไป ทั้งนี้ผู้วิจัยจะประสานวันเวลา ที่ท่านสะดวกในการให้สัมภาษณ์อีก

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ในครั้งนี้ และขออนุโมทนาบุญขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระสุทธิวชิรเมธี, ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

ยินดีให้ข้อมูล ในการสัมภาษณ์
ธาราทิพย์ แจ่มทิม
(ธาราทิพย์ แจ่มทิม)

ผู้ประสาน
บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง โทร. ๐๔๒-๘๑๔๖๑๖
นางสาวภัทราวรรณ สอนสุภาพ ผู้วิจัย โทร.๐๙๕-๑๗๖๕๔๕

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย ๔๒๐๐๐
โทร. ๐-๔๒๘๓-๐๔๓๔

ที่ อว ๗๙๑๘/ว ๓๑๓

๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์รวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร กำนันตำบลนาด้วง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวภัทราวรรณ สอนสุภาพ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การสร้างความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย" โดยมี ดร.วีรนุช พรมจักร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกท่านเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

ในการนี้ เพื่อให้การดำเนินการทำวิจัยเป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัยซึ่งจะนำไปสู่การจัดทำข้อมูลที่สมบูรณ์แบบในรูปเล่มสารนิพนธ์ต่อไป ทั้งนี้ผู้วิจัยจะประสานวันเวลา ที่ท่านสะดวกในการให้สัมภาษณ์อีก

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ในครั้งนี้ และขออนุโมทนาบุญขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระสุทธิวชิรเมธี, ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

ยินดีให้ความร่วมมือในการทำวิจัยในครั้งนี้

ผู้ประสาน
บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง โทร. ๐๔๒-๘๑๔๖๑๖
นางสาวภัทราวรรณ สอนสุภาพ ผู้วิจัย โทร.๐๙๕-๑๗๙๖๕๔๕

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย ๔๒๐๐๐
โทร. ๐-๔๒๘๓-๐๔๓๔

ที่ อว ๗๙๑๘/ว ๓๓๓

๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์รวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร กำนันตำบลนาดอกคำ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวภัทราวรรณ สอนสุภาพ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การสร้างความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย" โดยมี ดร.วีรนุช พรมจักร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกท่านเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

ในการนี้ เพื่อให้การดำเนินการทำวิจัยเป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัยซึ่งจะนำไปสู่การจัดทำข้อมูลที่สมบูรณ์แบบในรูปเล่มสารนิพนธ์ต่อไป ทั้งนี้ผู้วิจัยจะประสานวันเวลา ที่ท่านสะดวกในการให้สัมภาษณ์อีก

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ในครั้งนี้ และขออนุโมทนาบุญขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระสุทธิวชิรเมธี, ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

ผู้ประสาน
บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง โทร. ๐๔๒-๘๑๔๖๑๖
นางสาวภัทราวรรณ สอนสุภาพ ผู้วิจัย โทร.๐๙๕-๓๗๙๖๕๔๕

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย ๔๒๐๐๐
โทร. ๐-๔๒๘๓-๐๔๓๔

ที่ อว ๗๙๑๘/ว ๓๑๓

๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์รวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร กำนันตำบลนาด้วง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวภัทราวรรณ สอนสุภาพ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การสร้างความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย" โดยมี ดร.วีรนุช พรมจักร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกท่านเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

ในการนี้ เพื่อให้การดำเนินการทำวิจัยเป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัยซึ่งจะนำไปสู่การจัดทำข้อมูลที่สมบูรณ์แบบในรูปเล่มสารนิพนธ์ต่อไป ทั้งนี้ผู้วิจัยจะประสานวันเวลา ที่ท่านสะดวกในการให้สัมภาษณ์อีก

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ในครั้งนี้ และขออนุโมทนาบุญขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระสุทธิวชิรเมธี, ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

ยินดีให้ความร่วมมือในการทำวิจัยในครั้งนี้

ผู้ประสาน
บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง โทร. ๐๔๒-๘๑๔๖๑๖
นางสาวภัทราวรรณ สอนสุภาพ ผู้วิจัย โทร.๐๙๕-๓๗๙๖๕๔๕

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย ๔๒๐๐๐
โทร. ๐-๔๒๘๓-๐๔๓๔

ที่ อว ๗๙๑๔/ว ๓๓

๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์รวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร กำนันตำบลนาดอกคำ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวภัทราวรรณ สอนสุภาพ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การสร้างความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย" โดยมี ดร.วีรนุช พรมจักร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกท่านเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

ในการนี้ เพื่อให้การดำเนินการทำวิจัยเป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัยซึ่งจะนำไปสู่การจัดทำข้อมูลที่สมบูรณ์แบบในรูปเล่มสารนิพนธ์ต่อไป ทั้งนี้ผู้วิจัยจะประสานวันเวลา ที่ท่านสะดวกในการให้สัมภาษณ์อีก

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ในครั้งนี้ และขออนุโมทนาบุญขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระสุทธิวชิรเมธี, ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

ผู้ประสาน
บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง โทร. ๐๔๒-๘๑๔๖๑๖
นางสาวภัทราวรรณ สอนสุภาพ ผู้วิจัย โทร.๐๙๕-๓๗๙๖๕๔๕

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย ๔๒๐๐๐
โทร. ๐-๔๒๘๓-๐๔๓๔

ที่ อว ๗๙๑๘/ว ๓๓๓

๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์รวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร กำนันตำบลท่าสะอาด

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวภัทราวรรณ สอนสุภาพ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การสร้างความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย" โดยมี ดร.วีรนุช พรมจักร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกท่านเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

ในการนี้ เพื่อให้การดำเนินการทำวิจัยเป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัยซึ่งจะนำไปสู่การจัดทำข้อมูลที่สมบูรณ์แบบในรูปเล่มสารนิพนธ์ต่อไป ทั้งนี้ผู้วิจัยจะประสานวันเวลา ที่ท่านสะดวกในการให้สัมภาษณ์อีก

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ในครั้งนี้ และขออนุโมทนาบุญขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระสุทธิวชิรเมธี, ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

ผู้ประสาน
บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง โทร. ๐๔๒-๘๓๔๖๓๖
นางสาวภัทราวรรณ สอนสุภาพ ผู้วิจัย โทร.๐๙๕-๑๗๙๖๕๔๕

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย ๔๒๐๐๐
โทร. ๐-๔๒๘๓-๐๔๓๔

ที่ อว ๗๙๑๘/ว ๓๓๓

๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์รวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร กำนันตำบลท่าสวรรค์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวภัทราวรรณ สอนสุภาพ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การสร้างความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย" โดยมี ดร.วีรนุช พรมจักร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกท่านเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

ในการนี้ เพื่อให้การดำเนินการทำวิจัยเป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัยซึ่งจะนำไปสู่การจัดทำข้อมูลที่สมบูรณ์แบบในรูปเล่มสารนิพนธ์ต่อไป ทั้งนี้ผู้วิจัยจะประสานวันเวลา ที่ท่านสะดวกในการให้สัมภาษณ์อีก

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ในครั้งนี้ และขออนุโมทนาบุญขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระสุทธิวชิรเมธี, ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

ผู้ประสาน
บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง โทร. ๐๔๒-๘๑๔๖๑๖
นางสาวภัทราวรรณ สอนสุภาพ ผู้วิจัย โทร.๐๙๕-๑๗๙๖๕๔๕

มหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย ๔๒๐๐๐
โทร. ๐-๔๒๘๓-๐๔๓๔

ที่ อว ๗๙๑๘/ว ๓๓

๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์รวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร นายพงศ์ปวุติ กำวัน นายกเทศมนตรีตำบลนาด้วง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวภัทราวรรณ สอนสุภาพ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การสร้างความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย" โดยมี ดร.วีรนุช พรมจักร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกท่านเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

ในการนี้ เพื่อให้การดำเนินการทำวิจัยเป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัยซึ่งจะนำไปสู่การจัดทำข้อมูลที่สมบูรณ์แบบในรูปเล่มสารนิพนธ์ต่อไป ทั้งนี้ผู้วิจัยจะประสานวันเวลา ที่ท่านสะดวกในการให้สัมภาษณ์อีก

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ในครั้งนี้ และขออนุโมทนาบุญขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระสุทธิวชิรเมธี, ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

ผู้ประสาน
บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง โทร. ๐๔๒-๘๑๔๖๑๖
นางสาวภัทราวรรณ สอนสุภาพ ผู้วิจัย โทร.๐๙๕-๑๗๖๕๔๕

(นายพงศ์ปวุติ กำวัน)
นายกเทศมนตรีตำบลนาด้วง

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย ๔๒๐๐๐
โทร. ๐-๔๒๘๓-๐๔๓๔

ที่ อว ๗๙๑๘/ว ๓๓๓

๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์รวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร นายกเทศมนตรีตำบลนาดอกคำ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวภัทราวรรณ สอนสุภาพ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การสร้างความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย" โดยมี ดร.วีรนุช พรมจักร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกท่านเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

ในการนี้ เพื่อให้การดำเนินการทำวิจัยเป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัยซึ่งจะนำไปสู่การจัดทำข้อมูลที่สมบูรณ์แบบในรูปเล่มสารนิพนธ์ต่อไป ทั้งนี้ผู้วิจัยจะประสานวันเวลา ที่ท่านสะดวกในการให้สัมภาษณ์อีก

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ในครั้งนี้ และขออนุโมทนาบุญขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระสุทธิวชิรเมธี, ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

ผู้ประสาน
บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง โทร. ๐๔๒-๘๑๔๖๑๖
นางสาวภัทราวรรณ สอนสุภาพ ผู้วิจัย โทร.๐๙๕-๑๗๙๖๕๔๕

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย ๔๒๐๐๐
โทร. ๐-๔๒๘๓-๐๔๓๔

ที่ อว ๗๙๑๘/ว ๓๑๓

๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์รวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร นางยุพิน สร้อยพรม นายกองค์การบริหารส่วนตำบลแก้วเมธี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวภัทราวรรณ สอนสุภาพ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การสร้างความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย" โดยมี ดร.วีรนุช พรมจักร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกท่านเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

ในการนี้ เพื่อให้การดำเนินการทำวิจัยเป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัยซึ่งจะนำไปสู่การจัดทำข้อมูลที่สมบูรณ์แบบในรูปเล่มสารนิพนธ์ต่อไป ทั้งนี้ผู้วิจัยจะประสานวันเวลา ที่ท่านสะดวกในการให้สัมภาษณ์อีก

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ในครั้งนี้ และขออนุโมทนาบุญขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระสุทธิวชิรเมธี, ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

ผู้ประสาน
บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง โทร. ๐๔๒-๘๑๔๖๑๖
นางสาวภัทราวรรณ สอนสุภาพ ผู้วิจัย โทร.๐๙๕-๑๗๘๖๕๔๕

มหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย ๔๒๐๐๐
โทร. ๐-๔๒๘๓-๐๔๓๔

ที่ อว ๗๙๑๘/ว ๓๓๓

๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์รวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร นายบุญชาติ สอนสุภาพ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าสะอาด

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวภัทราวรรณ สอนสุภาพ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การสร้างความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย" โดยมี ดร.วีรนุช พรมจักร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกท่านเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

ในการนี้ เพื่อให้การดำเนินการทำวิจัยเป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัยซึ่งจะนำไปสู่การจัดทำข้อมูลที่สมบูรณ์แบบในรูปเล่มสารนิพนธ์ต่อไป ทั้งนี้ผู้วิจัยจะประสานวันเวลา ที่ท่านสะดวกในการให้สัมภาษณ์อีก

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ในครั้งนี้ และขออนุโมทนาบุญขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระสุทธิวชิรเมธี, ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

ผู้ประสาน
บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง โทร. ๐๔๒-๘๑๔๖๑๖
นางสาวภัทราวรรณ สอนสุภาพ ผู้วิจัย โทร.๐๙๕-๓๗๗๖๕๔๕

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย ๔๒๐๐๐
โทร. ๐-๔๒๘๓-๐๔๓๔

ที่ อว ๗๙๑๘/ว ๓๑๓

๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์รวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร นายอุบล เนธิบุตร นายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าสวรรค์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวภัทราวรรณ สอนสุภาพ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การสร้างความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย" โดยมี ดร.วีรนุช พรมจักร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกท่านเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

ในการนี้ เพื่อให้การดำเนินการทำวิจัยเป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัยซึ่งจะนำไปสู่การจัดทำข้อมูลที่สมบูรณ์แบบในรูปเล่มสารนิพนธ์ต่อไป ทั้งนี้ผู้วิจัยจะประสานวันเวลา ที่ท่านสะดวกในการให้สัมภาษณ์อีก

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ในครั้งนี้ และขออนุโมทนาบุญขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระสุทธิวชิรเมธี, ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

ผู้ประสาน
บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง โทร. ๐๔๒-๘๑๔๖๑๖
นางสาวภัทราวรรณ สอนสุภาพ ผู้วิจัย โทร.๐๙๕-๑๗๙๖๕๔๕

ยินดีให้ความร่วมมือ
ในการให้ข้อมูลเพื่อการวิจัย,
(นายอุบล เนธิบุตร)
นายก อบต.ท่าสวรรค์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย ๔๒๐๐๐
โทร. ๐-๔๒๘๓-๐๔๓๔

ที่ อว ๗๙๑๘/ว ๓๓๓

๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์รวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร ผู้ใหญ่บ้าน ตำบลนาด้วง อำเภอนาด้วง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวภัทราวรรณ สอนสุภาพ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การสร้างความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย" โดยมี ดร.วีรนุช พรมจักร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกท่านเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

ในการนี้ เพื่อให้การดำเนินการทำวิจัยเป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัยซึ่งจะนำไปสู่การจัดทำข้อมูลที่สมบูรณ์แบบในรูปเล่มสารนิพนธ์ต่อไป ทั้งนี้ผู้วิจัยจะประสานวันเวลา ที่ท่านสะดวกในการให้สัมภาษณ์อีก

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ในครั้งนี้ และขออนุโมทนาบุญขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระสุทธิวชิรเมธี, ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

ผู้ประสาน
บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง โทร. ๐๔๒-๘๑๔๖๑๖
นางสาวภัทราวรรณ สอนสุภาพ ผู้วิจัย โทร.๐๙๕-๑๗๙๖๕๔๕

มหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย ๔๒๐๐๐
โทร. ๐-๔๒๘๓-๐๔๓๔

ที่ อว ๗๙๑๘/ว ๓๓๓

๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์รวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร ผู้ใหญ่บ้านชำป่าซาง ตำบลท่าสะอาด อำเภอนาด้วง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวภัทราวรรณ สอนสุภาพ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การสร้างความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย" โดยมี ดร.วีรนุช พรมจักร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกท่านเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

ในการนี้ เพื่อให้การดำเนินการทำวิจัยเป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัยซึ่งจะนำไปสู่การจัดทำข้อมูลที่สมบูรณ์แบบในรูปเล่มสารนิพนธ์ต่อไป ทั้งนี้ผู้วิจัยจะประสานวันเวลา ที่ท่านสะดวกในการให้สัมภาษณ์อีก

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ในครั้งนี้ และขออนุโมทนาบุญขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระสุทธิวชิรเมธี, ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

ผู้ประสาน
บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง โทร. ๐๔๒-๘๑๔๖๑๖
นางสาวภัทราวรรณ สอนสุภาพ ผู้วิจัย โทร.๐๙๕-๓๗๙๖๕๔๕

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย ๔๒๐๐๐
โทร. ๐-๔๒๘๓-๐๔๓๔

ที่ อว ๗๙๑๘/ว ๓๓๓

๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์รวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร ผู้ใหญ่บ้านท่าสวรรค์ ตำบลท่าสวรรค์ อำเภอนาด้วง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวภัทราวรรณ สอนสุภาพ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การสร้างความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย" โดยมี ดร.วีรนุช พรมจักร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกท่านเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

ในการนี้ เพื่อให้การดำเนินการทำวิจัยเป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัยซึ่งจะนำไปสู่การจัดทำข้อมูลที่สมบูรณ์แบบในรูปเล่มสารนิพนธ์ต่อไป ทั้งนี้ผู้วิจัยจะประสานวันเวลา ที่ท่านสะดวกในการให้สัมภาษณ์อีก

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ในครั้งนี้ และขออนุโมทนาบุญขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระสุทธิวชิรเมธี, ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

ผู้ประสาน
บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง โทร. ๐๔๒-๘๑๔๖๑๖
นางสาวภัทราวรรณ สอนสุภาพ ผู้วิจัย โทร.๐๙๕-๑๗๘๖๕๔๕

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย ๔๒๐๐๐
โทร. ๐-๔๒๘๓-๐๔๓๔

ที่ อว ๗๙๑๘/ว ๓๓๓

๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์รวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร สมาชิกสภาเทศบาลตำบลนาด้วง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวภัทราวรรณ สอนสุภาพ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การสร้างความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย" โดยมี ดร.วีรนุช พรมจักร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกท่านเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

ในการนี้ เพื่อให้การดำเนินการทำวิจัยเป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัยซึ่งจะนำไปสู่การจัดทำข้อมูลที่สมบูรณ์แบบในรูปเล่มสารนิพนธ์ต่อไป ทั้งนี้ผู้วิจัยจะประสานวันเวลา ที่ท่านสะดวกในการให้สัมภาษณ์อีก

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ในครั้งนี้ และขออนุโมทนาบุญขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระสุทธิวชิรเมธี, ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

ผู้ประสาน
บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง โทร. ๐๔๒-๘๑๔๖๑๖
นางสาวภัทราวรรณ สอนสุภาพ ผู้วิจัย โทร.๐๙๕-๓๗๙๖๕๔๕

มหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย ๔๒๐๐๐
โทร. ๐-๔๒๘๓-๐๔๓๔

ที่ อว ๗๙๑๘/ว ๓๑๓

๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์รวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร สมาชิกสภาเทศบาลตำบลนาดอกคำ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวภัทราวรรณ สอนสุภาพ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การสร้างความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย" โดยมี ดร.วีรนุช พรมจักร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกท่านเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

ในการนี้ เพื่อให้การดำเนินการทำวิจัยเป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัยซึ่งจะนำไปสู่การจัดทำข้อมูลที่สมบูรณ์แบบในรูปเล่มสารนิพนธ์ต่อไป ทั้งนี้ผู้วิจัยจะประสานวันเวลา ที่ท่านสะดวกในการให้สัมภาษณ์อีก

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ในครั้งนี้ และขออนุโมทนาบุญขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระสุทธิวชิรเมธี, ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

ผู้ประสาน
บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง โทร. ๐๔๒-๘๑๔๖๑๖
นางสาวภัทราวรรณ สอนสุภาพ ผู้วิจัย โทร.๐๙๕-๑๙๙๖๕๔๕

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย ๔๒๐๐๐
โทร. ๐-๔๒๘๓-๐๔๓๔

ที่ อว ๗๙๑๘/ว ๓๓๓

๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์รวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแก้วเมธี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวภัทราวรรณ สอนสุภาพ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การสร้างความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย" โดยมี ดร.วีรนุช พรมจักร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกท่านเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

ในการนี้ เพื่อให้การดำเนินการทำวิจัยเป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัยซึ่งจะนำไปสู่การจัดทำข้อมูลที่สมบูรณ์แบบในรูปเล่มสารนิพนธ์ต่อไป ทั้งนี้ผู้วิจัยจะประสานวันเวลา ที่ท่านสะดวกในการให้สัมภาษณ์อีก

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ในครั้งนี้ และขออนุโมทนาบุญขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ยินดีให้ความร่วมมือในการวิจัยในครั้งนี้

ขอเจริญพร

(พระสุทธิวชิรเมธี, ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

ผู้ประสาน
บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง โทร. ๐๔๒-๘๑๔๖๑๖
นางสาวภัทราวรรณ สอนสุภาพ ผู้วิจัย โทร.๐๔๕-๑๗๘๖๕๔๕

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย ๔๒๐๐๐
โทร. ๐-๔๒๘๓-๐๔๓๔

ที่ อว ๗๙๑๘/ว ๓๓

๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์รวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าสะอาด

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวภัทราวรรณ สอนสุภาพ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การสร้างความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย" โดยมี ดร.วีรนุช พรมจักร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกท่านเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

ในการนี้ เพื่อให้การดำเนินการทำวิจัยเป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัยซึ่งจะนำไปสู่การจัดทำข้อมูลที่สมบูรณ์แบบในรูปเล่มสารนิพนธ์ต่อไป ทั้งนี้ผู้วิจัยจะประสานวันเวลา ที่ท่านสะดวกในการให้สัมภาษณ์อีก

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ในครั้งนี้ และขออนุโมทนาบุญขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

ยินดีให้ความร่วมมือการให้ข้อมูล

(พระสุทธิวชิรเมธี, ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

ผู้ประสาน
บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง โทร. ๐๔๒-๘๑๔๖๑๖
นางสาวภัทราวรรณ สอนสุภาพ ผู้วิจัย โทร.๐๙๕-๓๙๖๕๔๕

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย ๔๒๐๐๐
โทร. ๐-๔๒๘๓-๐๔๓๔

ที่ อว ๗๙๑๘/ว ๓๑๓

๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์รวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าสวรรค์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวภัทราวรรณ สอนสุภาพ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การสร้างความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย" โดยมี ดร.วีรบุช พรมจักร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกท่านเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

ในการนี้ เพื่อให้การดำเนินการทำวิจัยเป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัยซึ่งจะนำไปสู่การจัดทำข้อมูลที่สมบูรณ์แบบในรูปเล่มสารนิพนธ์ต่อไป ทั้งนี้ผู้วิจัยจะประสานวันเวลา ที่ท่านสะดวกในการให้สัมภาษณ์อีก

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ในครั้งนี้ และขออนุโมทนาบุญขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระสุทธิวชิรเมธี, ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

ผู้ประสาน
บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง โทร. ๐๔๒-๘๑๔๖๑๖
นางสาวภัทราวรรณ สอนสุภาพ ผู้วิจัย โทร.๐๙๕-๓๗๐๖๕๔๕

ยินดีให้ความร่วมมือ.
ในการให้ข้อมูลในการวิจัย.
(นาย.ทิฆัมพร โรจนเอียน)
สมาชิกสภา อบต.ท่าสวรรค์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย ๔๒๐๐๐
โทร. ๐-๔๒๘๓-๐๔๓๔

ที่ อว ๗๙๑๘/ว ๓๓๓

๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์รวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ตำบลนาด้วง อำเภอนาด้วง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวภัทราวรรณ สอนสุภาพ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การสร้างความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย" โดยมี ดร.วีรนุช พรมจักร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกท่านเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

ในการนี้ เพื่อให้การดำเนินการทำวิจัยเป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัยซึ่งจะนำไปสู่การจัดทำข้อมูลที่สมบูรณ์แบบในรูปเล่มสารนิพนธ์ต่อไป ทั้งนี้ผู้วิจัยจะประสานวันเวลา ที่ท่านสะดวกในการให้สัมภาษณ์อีก

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ในครั้งนี้ และขออนุโมทนาบุญขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระสุทธิวชิรเมธี, ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

ผู้ประสาน
บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง โทร. ๐๔๒-๘๑๔๖๑๖
นางสาวภัทราวรรณ สอนสุภาพ ผู้วิจัย โทร.๐๙๕-๑๗๘๖๕๔๕

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย ๔๒๐๐๐
โทร. ๐-๔๒๘๓-๐๔๓๔

ที่ อว ๗๙๑๘/ว ๓๑๓

๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์รวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ตำบลนาดอกคำ อำเภอนาด้วง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวภัทราวรรณ สอนสุภาพ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การสร้างความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย" โดยมี ดร.วีรนุช พรมจักร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกท่านเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

ในการนี้ เพื่อให้การดำเนินการทำวิจัยเป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัยซึ่งจะนำไปสู่การจัดทำข้อมูลที่สมบูรณ์แบบในรูปเล่มสารนิพนธ์ต่อไป ทั้งนี้ผู้วิจัยจะประสานวันเวลา ที่ท่านสะดวกในการให้สัมภาษณ์อีก

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ในครั้งนี้ และขออนุโมทนาบุญขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระสุทธิวชิรเมธี, ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

ผู้ประสาน
บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง โทร. ๐๔๒-๘๑๔๖๑๖
นางสาวภัทราวรรณ สอนสุภาพ ผู้วิจัย โทร.๐๙๕-๑๗๙๖๕๔๕

ยินดีให้ความร่วมมือการรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย
ลงชื่อ ผู้ให้ข้อมูล
(นาย โอมอร อุสุภาพ)
ผู้ใหญ่บ้าน บ.ภูแผงม้า ม.๑๒ ต.นาดอกคำ

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย ๔๒๐๐๐
โทร. ๐-๔๒๘๓-๐๔๓๔

ที่ อว ๗๙๑๘/ว ๓๑๓

๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์รวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านดงป่ายาง ตำบลท่าสะอาด อำเภอนาด้วง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวภัทราวรรณ สอนสุภาพ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การสร้างความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย" โดยมี ดร.วีรนุช พรมจักร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกท่านเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

ในการนี้ เพื่อให้การดำเนินการทำวิจัยเป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัยซึ่งจะนำไปสู่การจัดทำข้อมูลที่สมบูรณ์แบบในรูปเล่มสารนิพนธ์ต่อไป ทั้งนี้ผู้วิจัยจะประสานวันเวลา ที่ท่านสะดวกในการให้สัมภาษณ์อีก

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ในครั้งนี้ และขออนุโมทนาบุญขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระสุทธิวชิรเมธี, ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

ผู้ประสาน
บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง โทร. ๐๔๒-๘๑๙๖๑๖
นางสาวภัทราวรรณ สอนสุภาพ ผู้วิจัย โทร.๐๙๕-๑๗๙๖๕๔๕

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย ๔๒๐๐๐
โทร. ๐-๔๒๘๓-๐๔๓๔

ที่ อว ๗๙๑๘/ว ๓๓๓

๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์รวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านท่าสวรรค์ ตำบลท่าสวรรค์ อำเภอนาด้วง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวภัทราวรรณ สอนสุภาพ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การสร้างความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย" โดยมี ดร.วีรนุช พรมจักร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกท่านเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

ในการนี้ เพื่อให้การดำเนินการทำวิจัยเป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัยซึ่งจะนำไปสู่การจัดทำข้อมูลที่สมบูรณ์แบบในรูปเล่มสารนิพนธ์ต่อไป ทั้งนี้ผู้วิจัยจะประสานวันเวลาที่ท่านสะดวกในการให้สัมภาษณ์อีก

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ในครั้งนี้ และขออนุโมทนาบุญขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระสุทธิวชิรเมธี, ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

ยินดีให้ความร่วมมือ
ภาสกร ไชยสิน
ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน

ผู้ประสาน
บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง โทร. ๐๔๒-๘๑๔๖๑๖
นางสาวภัทราวรรณ สอนสุภาพ ผู้วิจัย โทร.๐๙๕-๓๗๙๖๕๔๕

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย ๔๒๐๐๐
โทร. ๐-๔๒๘๓-๐๔๓๔

ที่ อว ๗๙๑๘/ว ๓๓๓

๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์รวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร นายเจริญ ศรีจำปา ประธานอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนตำบลท่าสะอาด

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวภัทราวรรณ สอนสุภาพ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การสร้างความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย" **โดยมี** ดร.วีรนุช พรมจักร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกท่านเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

ในการนี้ เพื่อให้การดำเนินการทำวิจัยเป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัยซึ่งจะนำไปสู่การจัดทำข้อมูลที่สมบูรณ์แบบในรูปเล่มสารนิพนธ์ต่อไป ทั้งนี้ผู้วิจัยจะประสานวันเวลา ที่ท่านสะดวกในการให้สัมภาษณ์อีก

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ในครั้งนี้ และขออนุโมทนาบุญขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระสุทธิวชิรเมธี, ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

ผู้ประสาน
บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง โทร. ๐๔๒-๘๑๔๖๓๖
นางสาวภัทราวรรณ สอนสุภาพ ผู้วิจัย โทร.๐๙๕-๑๗๘๖๕๔๕

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย ๔๒๐๐๐
โทร. ๐-๔๒๘๓-๐๔๓๔

ที่ อว ๗๙๑๘/ว ๓๓๓

๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์รวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร นางวิชัน เกษทองมา ประธานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลท่าสะอาด

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวภัทราวรรณ สอนสุภาพ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การสร้างความร่วมมือของผู้นำทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย" โดยมี ดร.วีรนุช พรมจักร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกท่านเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

ในการนี้ เพื่อให้การดำเนินการทำวิจัยเป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัยซึ่งจะนำไปสู่การจัดทำข้อมูลที่สมบูรณ์แบบในรูปเล่มสารนิพนธ์ต่อไป ทั้งนี้ผู้วิจัยจะประสานวันเวลา ที่ท่านสะดวกในการให้สัมภาษณ์อีก

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ในครั้งนี้ และขออนุโมทนาบุญขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระสุทธิวชิรเมธี, ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

ผู้ประสาน
บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง โทร. ๐๔๒-๘๑๕๖๑๖
นางสาวภัทราวรรณ สอนสุภาพ ผู้วิจัย โทร.๐๙๕-๑๗๙๖๕๔๕

ยินดีให้ข้อมูล
เพื่อประโยชน์ทางวิชาการ
วิชัน เกษทองมา

ภาคผนวก จ รูปภาพประกอบงานวิจัย

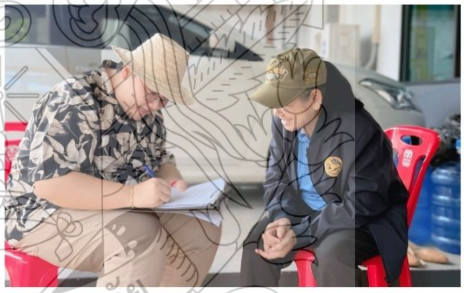

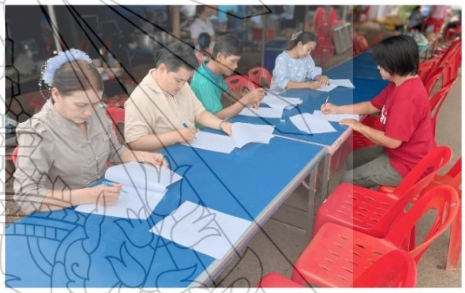

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

รักษ์สุขภาพ

ประวัติผู้เขียนสารนิพนธ์

ชื่อ	**นางสาวภัทราวรรณ สอนสุภาพ**
วัน เดือน ปี เกิด	21 , มีนาคม 2536
สถานที่เกิด	จังหวัดเลย
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2553 มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเลยพิทยาคม จังหวัดเลย พ.ศ. 2558 ปริญญาตรี ศิลปศาสตรบัณฑิต (เอกภาษาฝรั่งเศส) มหาวิทยาลัยขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น พ.ศ. 2568 ปริญญาโท รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (ร.ม.) มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขตศรีล้านช้าง อำเภอเมือง จังหวัดเลย
ที่อยู่ปัจจุบัน	98 หมู่ 5 ตำบลท่าสะอาด อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย 42210
ผลงานตีพิมพ์	-
รางวัลที่ได้รับ	-